z l d | 18 50557 | B

F. III

63 · D. 9

29632

SYNESIUS
DE
FEBRIBUS,

Quem nunc primum ex codice MS. Bibliothecæ LUGDUNO BATAVÆ edidit, vertit, notisque inluſtravit

JO. STEPH. BERNARD.

Accedit Viatici CONSTANTINO AFRICANO *interprete lib.* VII.

PARS.

AMSTELÆDAMI,
Apud GERARD. DE GROOT,
ET
LUGDUNI BATAVORUM,
Apud PHILIPPUM BONK.
MDCCXLIX.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

SERENISSIMO

AC

CELSISSIMO

GULIELMO CAROLO HENRICO FRISONI,

ARAUSIONENSI ET NASSAVIO PRINCIPI,

FOEDERATÆ BELGARUM REIPUBLICÆ

GUBERNATORI HEREDITARIO,

ET

ARMORUM TERRA MARIQUE PRÆFECTO SUPREMO

ETC. ETC. ETC.

NEC NON

PERILLUSTRIBUS

ET

GENEROSISSIMIS

ACADEMIÆ LUGDUNO BATAVÆ

CURATORIBUS,

D. GULIELMO COMITI DE BENTINK,

TOPARCHÆ IN RHOON ET PENDREGT, EQUESTRIS ORDINIS HOLLANDIÆ MEMBRO SPLENDIDISSIMO, EJUSDEMQUE PROVINCIÆ NOMINE CELSIS AC PRÆPOTENTIBUS BELGII FOEDERATI ORDINIBUS ADSCRIPTO. AGGERIBUS ET VIIS RHENOLANDIÆ CURANDIS SEPTEMVIRO. AD CONGRESSUM PACIFICATIONIS AQUISGRANENSIS CUM MAXIME REIPUBLICÆ NOMINE LEGATO. &c. &c. &c.

D. PAULO SEBASTIANO LE LEU DE WILHEM, J.C.

TOPARCHÆ IN BESOYEN. CIVITATIS ROTTERODAMENSIS SENATORI. VIRO CONSULARI. AGGERUM SCHIELANDIÆ PRÆFECTO SUMMO ET PRÆTORI. &c. &c. &c.

D. CORNELIO DE WIT, J. C.

TOPARCHÆ IN JAARSVELD. CIVITATIS DORDRACENSIS SENATORI ET CONSULI. &c. &c. &c.

D. D. D.

JO. STEPH. BERNARD.

DEDICATIO.

Vererer omnino, Serenissime Princeps, opuſculum levidenſe ſplendidiſſimo TUO nomini inſcribere, niſi hocce meum facinus audax licet diluerent cauſæ ſonticæ, quæ non modo id ſuadere, ſed jure quodam a me flagitare videbantur: ſive enim ſpectem TUAM facilitatem, qua TUO tutamine literæ lætius florent; ſive pietatem,

tem, quam TIBI teſtari ultro nituntur omnes, juſtiſſima mihi quoque cauſa eſt, quod pietatem erga TE officiumque meum deſiderari noluerim. Verum ſi qua nominum Veſtrorum veneratio apud aliquem, ea certe apud me eſt, & eſſe debet, VIRI ILLUSTRISSIMI, in quem tantum olim contuliſtis beneficium, ut mihi Veſtra benevolentia aditus patuerit ad codices manu exaratos tractandos, quorum magno adparatu Bibliotheca Leidenſis præfulget: unde ſtimulum mihi addi ſentiebam ad decurrendum naviter in illo ſtadio, in

quod

quod alacriter deſcenderam; adeo ut ſi hujus beneficii memoriam ex animo meo ſinerem effluere, mihi omnino aut inficeti aut ingrati eſſet fama ſubeunda. Non putavi idcirco me contra officium meum facturum, ſi Syneſium hunc, quem Veſtra benevolentia a ſitu & oblivione vindicare mihi licuit, non niſi Veſtris titulis communitum in publicum prodire juberem: ſic ſtatuens, Vos rei æquitate permotos nec ipſi e tenebris ſeſe proripienti Veſtrum tutamen eſſe denegaturos. Accipite igitur æquo animo hancce obſervantiæ meæ teſtifica-

ficationem, ac ſinite, SERENISSIME PRINCEPS & VIRI AMPLISSIMI, ut me meaque ſtudia VOBIS ſimul commendem; ita demum omne tædium, quod in labore moleſto obrepere potuit, penitus abſterſum, nihilque futurum quod me non adſecutum eſſe arbitrabor. Deum O. M. ſupplex oro, ut Vos Veſtraque ſoſpitet, quo florentiſſima reſpublica ac literæ Veſtra cura atque vigiliis creſcant & vigeant. Dabam Amſtelædami Idib. Nov. MDCCXLVIII.

BENE-

BENEVOLO

LECTORI.

S.

DUm Leidæ agerem & Illuſtriſſimorum Academiæ Curatorum indultu codices manu exaratos evolverem, Syneſium quoque cognoſcendi animum meum inceſſit lubido, eum in primis in finem, ut ſi quidem non prorſus videretur indignus, eum aliquando in lucem protraherem, quod conſilium aliquamdiu differre ſui coactus. Interim coepi colligere talia, unde editionem fieri comtiorem arbitrabar: cumque denuo perlegerem literas a-

moebæas Reineſium inter ac Daumium, & epiſtola CXIII. p. 282. *initium libri* VII. *viatici a Conſtantino Africano editi invenirem, tantam deprehendi huic initio eſſe adfinitatem cum prooœmio Syneſii mei, ut mox ſuſpicarer utrumque ex eodem fonte ſua hauſiſſe. Augebat hanc ſuſpicionem, quod noram Conſtantinum ex Arabico librum ſuum vertiſſe; nec de auctore noſtro res erat obſcura aut dubia. Prodidit enim ſatis Syneſius eum eſſe Arabem ſervatis binis vocibus* inteche *atque* elmouthelleth, *quas etiamſi ſervare neglexiſſet, æque tamen facile quivis agnoſceret foetum medici Arabis, quum multa hoc declarent. Exempli cauſa capite de ſynocho* p. 240. carpeſium *cum Arabibus vocat* cubebas, *aliter autem Græci, vid. Gorræus in Defin. Med. & C. Hoffmannus de medicam. officin. lib.* II. *c.* 74. *Verum eodem ferme tempore adſeruntur mihi literæ*

literæ a viro Cl. Jo. Jac. Reiske, in quibus ſignificat ſe Dresdæ apud ſenem Venerandum Sigismundum Gottlob Seebiſch , *codicem MS. Arabicum inveniſſe ac deſcripſiſſe , cui titulus eſſet* Zad ol Moſafer , *hoc eſt viaticum peregrinantis , addebatque hunc eſſe ſcriptorem Arabem , quem in latinum ſermonem tranſtulit Conſtantinus Africanus. His cognitis lætatus ſum animo præſagiens inde & aliquid boni ad Syneſium redundaturum. Aperui proinde Viro Cl. ſuſpicionem meam & miſi ad Ipſum , capitum omnium lemmata , nonnullorum vero initia & fines ; unde clare nobis conſtitit ab eadem omnino ſcaturigine dimanaſſe Syneſii verſionem , a qua profluxerat Conſtantini latina. Verum Cl.* Reiske *prævidens quanto opere mihi profutura eſſet verſio ad Codicis Arabici fidem curioſe adornata , ſponte ac necdum a me rogatus huic operi ſe adcinxit , verſionemque ſuam ad me*

 trans-

tranſmiſit, pro qua ejus in me benevolentiæ & amoris, quo me proſequitur, teſtificatione, immortales Ipſi a me debentur gratiæ. Fateor enim lubens hujus verſionis ope ex multis locis ſalebroſis me emerſiſſe, ex quibus vix ac ægre alias me extricaſſem. Sed & hoc reliquis ſuis in me meritis addidit, ut deſcribendam curaret Conſtantini Afr. verſionem, quam fruſtra apud amicos hic loci quæſiveram.

Quis vero fuerit ſcriptor hic Arabs & qui vocetur idem me docuit Vir Cl. vocatur auctor *Abu Gaſar Ahmad*, filius Ibrahimi filii Abi Chaledi. De eo ita Geſnerus in Bibliotheca: Ahmet medici, filii Habramii peregrinantium viatica libris VII. græco ſermone deſcripta habet D. Diegus Hurtadus. & Labbeus Bibl. Nov. MSS. Suppl. 7. p. 292. (conf. p. 167. & 178.) viaticum peregrinantium, ἐφόδια τῶν ἀποδημούντων, & reme-

remedia varia in ſeptem partes tributa partim a quodam Ebroupg Zaſar (leg. Ebou Gzaſar) filio Elgzezer, in Græcam linguam verſa a Conſtantino Aſyncrito (imo vero a ſecretis vel ſecretario) Rhegienſe, (idem eſt cum Africano) partim ab Ahmete, filio Abrami, nepote Chaletis. Habetur inter MSS. Biblioth. Reg. Pariſ. Hæc ille. Ebou Gzaſar idem eſt ac Ahmet. Elgzezer vero aut Eltſchezer dicitur, qui ab Algazirah, urbe Meſopotamiæ eſt oriundus. His addam quædam ex *Herbeloti Bibliotheca Orientali* p. 919. ſic loquitur, *Zad al moſafer, fil thebb. livre de medicine compoſé par Ahmed ben Ibrahim al Giaraz al Thabib, mort l'an* 473. *de l' hegire* (id eſt anno poſt N.C. 1080.) adſcribam quod proxime adjacet, utut huc non pertineat: *Il y a auſſi ſous le meme titre un autre ouvrage de medecine compoſé*

 par

par Aboul Abbas ben Mohammed al Saraкhſi al Thabib mort l' an 800. (id eſt Chriſti 1397.) vox Thabib notat medicum. Multum ab his diſcrepant quæ idem *p.* 397. *b.* habet. *Ibn Giarraz. Ahmed ben Ibrahim al Thabib al Afriki* (id eſt ex provincia Africa oriundus) *eſt ſouvent cité ſous le nom d' Ebn Giarraz. Il étoit Africain de nation, & medecin de profeſſion. Nous avons de lui un traité des medicamens ſimples intitulé Etecad fil adoviat il mofredat, & un autre des medicamens compoſez intitulé Boghiat fil adoviat al morakkebat. Il mourut l' an* 400 *de l' hegire.* Hinc intelligas non duos eſſe, quod credidit Labbeus, ſed unum eundemque hominem, qui in codicum Græcorum inſcriptionibus modo Αχμεδ ὑιὸς τȣ̃ Αβραμίȣ, ἐγγων δὲ τȣ̃ Χάλετ, modo Ἐπρȣ βυζαφαρ (id eſt Abou Giafar vel Tſchafar, no-

ſtro

ſtro ſcribendi more) 'Ελγζηζαρ vel & Εβην Ελγζηζαρ, (id eſt Ibn ol Giezar, vel Tſchezar, filius lanionis) appellatur. Apud Abn Oſaibam in vitis medicorum de hoc nihil, nunc quidem, invenio. Hoc unum adhuc incidit notandum, lectionem codicum græcorum, meo quidem judicio, nempe Ελγηζαρ præſtare lectioni Herbeloti al Giaraz. Ibi enim in Arabico legerunt الجزار hic autem tranſpoſito puncto الجراز utut in ſenſu conveniat utraque vox, prior tamen ſcriptio rectior & frequentior eſt. *Hactenus Erud. Reiske. Cel Fabricius Tom.* XIII. *Biblioth. Græc. p.* 31. Achmeth filius, cujus extant VII. libri Græca lingua, quorum titulus eſt, Peregrinantium viatica. Ita Tiraquellus. *Verum auctorem vocat* Iſaäcum *Cl. Jo. Freind Hiſt. Medic. p.* 324. Librum *Iſaäci de Febribus* convertit ex Arabico in Latinum ſer-

ſermonem, *conf. Th. Reineſius Epiſt. ad Daumium* CXIII. *p.* 285. *&* *Herm. Conringius in Introd. p.* 128. *Forte Iſaäci liber eundem titulum præ ſe tulit, nam ita libros inſcribere non medicos tantum, ſed & alios, haud inſolens fuit Arabibus. Exempla vide apud Herbelot Biblioth. Oriental. p.* 919. *&* *in J. Leonis Afr. vitis illuſtrium Arabum, inter ſcripta Ibn Zohar vel Aven Zohar recenſeri ejus librum, cui eſſet titulus* Proviſio peregrini, *oportune me monuit Cl. Reiske. Quo vero jure Lambecius Comment. de Biblioth. Cæſar. lib.* VI. *p.* 215. *Achmetem noſtrum retulerit inter auctores incertæ ætatis, ipſe viderit.*

Utinam vero pari felicitate detexiſſem, quis aut cujas eſſet interpres græcus. Labbeus loc. cit. verſionem græcam tribuit Conſtantino Afr. conf. Lambecii Part. II. *Lib.* VI. *Commentar. de Biblioth. Cæſar. p.* 125. *&* *ſeqq.*

a qua

a qua ſententia nec alienus Cl. Freind Hiſt. Medic. loc. cit. quædam, *inquit*, Græce transtulit, uti Viaticum e Syriaco, & Antidotarium e Latino *conſ. Fabricii Biblioth. Græc. Tom.* XIII. *p.* 780. *quod licet præfracte negare nolim, nondum tamen dubitationis anſam omnem præciſam arbitror. Nam multis in locis verba latina mirum in modum a græcis diſcrepant; deinde citantur in græca verſione Plato, Agathinus & Hippocratis nonnulla oracula, quæ ex verſione latina migrant. Verum quod palmarium eſt, in variolis ſuperveniente alvi fluxu eum ſiſtere prohibet verſio græca, contra ea male ſuadet latina Conſtantini. Adparet autem exinde interpretem in veterum ſcriptis & re medica non plane hoſpitem fuiſſe. Veriſimile præterea fit, græcam verſionem extitiſſe ante quam Conſtantinus ſcriptorem hunc latine vertere inſti-*

tuerit. Hoc arguere videtur error quem admiſit Conſtantinus cap. VI. *p.* 44. *ubi paroxyſmi durationem definit febris quotidianæ: nam quod ibi indicantur horæ viginti quatuor, id vix aliunde niſi ex prava lectione Codicis Græci arceſſendum. Videtur autem MS. Græcus, quem ante oculos habuit Conſtantinus, numerum literis nonnullis eraſis aut deletis exhibuiſſe: unde palam fit a ſecunda litera* τȣ̃ ὄκτω *profluxiſſe* τὸ *viginti, de altero autem numero vide quæ ad Demetrii Pepag. cap.* XVIII. *p.* 50. *olim notavi. Græcam quoque verſionem Conſtantinum aliquando in auxilium vocaſſe patebit, ſi utramque diligenter contuleris. In Catalogo Bibliothecæ Lugduno Batavæ dicitur Syneſius, mihi vero nulla ſe obtulerunt veſtigia, quorum indicina id licuiſſet hariolari, niſi quod dorſo libri Syneſii nomen inſcriptum ſit a bibliopego, haud dubie, quod ita*

ita facere juſſus ſuerit a poſſeſſore, cui forte nominis ratio conſtitit. Fuit autem codex, qui ex Voſſii libraria ſupellectile in Leidenſem tranſiit, olim Melchiſedeci Thevenot, cujus nomen adſcriptum hoc probat. Obtulerat dono Thevenotius Voſſio codices ſuos græcos, quos conquiſiverat variis in locis, hac conditione, ut viciſſim a Voſſio dono inpetraret codices, quos poſſidebat, orientales, quorum amore ac deſiderio in primis tenebatur Thevenot. Didici hoc ex literis Thevenotii ad Voſſium, quæ inter epiſtolarum ſat grandem numerum adſervantur in bibliotheca Remonſtrantium Amſtelædami, quarum inſpiciendarum copiam mihi fecerat Vir Cel. ac Humaniſſimus Jo. Jac. Wetſtein. Vehementer autem dolui, quod catalogum ſuorum codicum, quem ſimul ad Voſſium miſerat Thevenot, intercidiſſe cernerem, ratus ibi forte me deprehenſurum cur Syneſius

vocitetur auctor noſter. Incertum itaque quis fuerit. Et ſane res eſt difficultatis plena libros medicos ſuis auctoribus vindicare. Inter Mich. Pſelli ſcripta refertur Medicinale ad Conſtantinum Porphyrogennetam, *unde natus eſt Pſellus medicus. Leo Allatius Vir Doct. diatribe de Pſellis a Cel. Fabricio Biblioth. Græc. Tom.* v. *inſerta, p.* 51. *dubius hæret quis iſte ſit Pſellus, conſ. p.* 8. *tandem hunc librum Pſelli quidem fœtum eſſe negat, ſed eum auctori ſuo adſerere nequivit. Patet autem ex prooemio adlato Noni eſſe librum de Curat. morbor. nam totidem verbis in editis legitur, & quæ præterea de hoc libro memorat Allatius, optime in Nonum quadrant. Plures exſtiterunt olim Syneſii, de quibus vide Fabricii Bibliothecam Græc. Tom.* VIII. *p.* 233. *Tribuerem hanc verſionem illi, qui inter Chemicos græcos recenſetur ſcholia in librum*

De-

Democriti edidiſſe ad Dioſcorum, quæ edidit Fabricius loc. cit. Biblioth. Græc.

Cæterum interpres quisquis demum fuerit de ſuo nonnulla immiſcuit, ut ex verſionibus Cl. Reiskii & Conſtantini Aſr. didici, & ſuis locis indicavi, qui mos illo tempore maxime viguiſſe videtur. Nam qui Rhazen de Peſtilentia legerit, is facile perſpiciet interpretem & huic quædam admiſcuiſſe, quibus auctoris ſententiam explanaret. Atque hæc ſunt quæ de auctore ejusque interprete græco reſcire potui. Etenim de Conſtantino Afr. hic non agam, quem qui penitius cognoſcere cupit, adeat Jo. Freind. Hiſtor. Medicin. p. 323. *Fabricii Biblioth. Græc. Tom.* XIII. *p.* 123. *& Lambecium loc. cit.*

Excutiamus jam codicem. Eſt codex chartaceus, forma folii minoris. Continetur primum in eo liber de morbis eorumque curatione, qui forte eſt

is, *quem* περὶ αἰτίας *laudat auctor capite de ſebre quartana p.* 246. Αἰτίαν *enim pro morbo dixerunt græci recentiores. Scriptores rei accipitrariæ p.* 13. ἐὰν γὰρ ἔχῃ αἰτίαν τινὰ, οὐχ ἅπτεται αὐτῆς: *ut* cauſam & cauſationem *latini, quod licet neget Johnſonus ad Gratii Faliſci Cyneget. lib.* I. *vſ.* 53. *haud difficile eſt probare. Sic* chronicas cauſas *vocat morbos chronicos Theodorus Priscianus lib.* III. *cap.* VII. quæ quam maxime ſæpe *chronicarum* more *cauſarum* difficiles liberatu ſunt. *Æmilius Macer lib.* I. *cap.* I.

> Confortat ſtomachum, ſanatque præcordia ſumtum
> Et multis aliis adfirmant utile *cauſis.*

confer. Cel. Trilleri Obſerv. Critic. lib. IV. *cap.* XIII. *p.* 374. *Hinc apud Priſcianum lib.* I. *cap.* VIII.

pro

pro de aurium curatione, *legerem* cauſatione: *ipſe mox* ſi de frigore ergo auribus *cauſatio* vel dolor emerſerit. & *cap.* XVI. *inſcribitur* de dentium cauſatione. *Poteſt tamen apud noſtrum & alius liber viatici indigetari. Priorem excipit is quem nunc edimus de Febribus. Cur vero non utrumque ſimul luce donaverim, patebit infra, ubi de librario agam. Subjunguntur hiſce Gloſſæ Jatricæ*, βιβλίον λεξικὸν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης. *En ſpecimina quædam*: Ἄχαιος ἡ ἀλθαία. Ἀσκαλαβώτης, ἡ κολοσαύρα. Ἀνεμώνη, ἡ κουτζυναδ. Ἄσκυρον, τὸ ἀνδρόσαιμον. Ἀντίρινον, τὸ νάπι. Ἀπαρίνη, ὁ φιλανθος. *id eſt* φιλάνθρωπος. Ἀείζωον, τὸ ἀμάραντον. Ἀρνάβω, ὁ γαλαγγ. Ἀθηναία, ἡ προνοία. κ. τ. λ. *Dicitur codex in catalogo Bibliothecæ Lugduno Batavæ in margine pariter habere gloſſarium medicum, quod falſum omnino, nec videtur is cui debemus*

mus catalogum, animum ſatis advortiſſe, nimium forte feſtinans. Cum vero ubique compareret præpoſitio ἀντὶ *mox ſuſpicatus ſum quid rei eſſet: cumque oculorum aciem fortius intenderem, vidi clare titulum olim fuiſſe* ἀντιβαλλόμενα *id eſt* ſuccedanea.

Hujus rei fidem faciant exempla quædam: ἀντὶ ἄγνȣ σπέρμα, κηδυ, *leg.* κνιδίου, σπέρμα. ἀντὶ Σλανθ', σανδαράχη. ἀντὶ ἀρμενίου, μέλαν ἰνδικόν. ἀντὶ ἀρκεύθȣ μλ (*forte* μυελοῦ) κόσον. ἀντὶ ἀπόχυμα, κολοφωνία. ἀντὶ βουπρίστεως, σηλφε δαίονσαι. (*leg.* σίλφαι βδέουσαι) ἀντὶ ὠκίμȣ, σισύμβριον. ἀντὶ ὠκιμοειδȣ̃ς, ἡδυόσμον ἄγριον. *Conveniunt quidem hæc ſuccedanea cum illis, quæ inter Galeni opera edita habentur, nonnullis tamen in locis ſunt auctiora.*

Librarium nactus eſt auctor noſter, qui non tam calligraphus audire, quam ταχυγραφίᾳ *vitam tole-*

le-

*lerare maluit. Singula ſolia in bi-
nas columnas diſpeſcuit. Atramento
uſus eſt tali, quod flavum potius ac
quidem atrum, unde difficulter co-
dex legi poteſt; atque hæc eſt ratio,
cur alteram codicis partem non de-
ſcripſerim, quod ſane non abſque in-
ſigni oculorum diſpendio præſtitiſſem.
Adſuetus videtur fuiſſe maxime codi-
cibus deſcribendis, & ubique conpen-
dia adhibuit. Præter illa vero, quæ
in omnibus libris manu exaratis ſunt
obvia, aliis uſus eſt, quæ non æque
frequenter occurrunt: ſic ubi oculo-
rum fit mentio, conparent duo cir-
culi poſito ſtigmate in medio, qua
nota carent characteres Jatrici a Du
Cange editi. Herba, quam latini*
apium *vocant, græcis dicitur* σέλι-
νος: *pronunciabant græci* η *ac ſi eſ-
ſet* ι *ac verſa vice, unde fit* σέληνος,
quæ vox cum proxime accedat ad
σελήνην, *librarius noſter iis in locis,
ubi apium commendat auctor, ſemi-*

 lu-

lunam pinxit. Diem ut indicaret, poſuit b *latinum minus, quam notam itidem obſervavi in Gloſſis Jatricis MSS. Celeb. D'Orville, Voc.* ἄμυλος. *Quamvis vero hic per compendia ſcribendi mos errores innumeros parere valeat, ita tamen oſcitanter ſe geſſit librarius, ut per totum librum ejus negligentiæ indicia ſint diſſeminata. Inſpice, ſodes, loca Hippocratis & alterum Platonis, ſateberis, ſat ſcio, codicem ſoricina nænia confoſſiorem videri: & ſane*

- - - - hibernos citius numeraveris imbres
Silvarumque comas, vel aquas quot in amne ſequaces
Exitus evolvit,

quam librarii noſtri παροράματα. *Sæpe ubi* ῶ *eſſet exarandum,* ὸ *pinxit, & ubique ferme* ῆ *&* ῖ *ſummutavit, ut crederes grammaticam eum didiciſſe,*

quæ

quæ ante Euclidis tempora uſurpabatur. Parum certe abſuit, quin ipſe febre commoverer, cum hanc de febribus tractationem deſcribere, ac a febriculoſi librarii deliramentis purgare in animum induxiſſem. Quæ cum ita ſint veniam ſpero ab illis inpetrabo, etiamſi quid a me fuerit prætermiſſum, qui norunt quam ſit difficile plana ex arduis & culta ex ſylveſtribus facere. Vereor autem fore nonnullos, qui librum non ſatis dignum judicabunt, qui delicatiorum, καὶ πάντα ὀνυχιζόντων *oculis ſubjiciatur, tum quod librarii lucripetacis incuria horridus plane ſit atque hiulcus, tum etiam quod auctoris mera barbaries jacturam reddat leviorem. At ſi hac lege ſtandum foret, intra eosdem cancellos detinerentur literæ, nec earum pomoeria quicquam promoverentur. Adducebar vero maxime ad hunc ſcriptorem a ſitu & oblivione vindicandum, quod ſcitu haud injucunda,*

nec inutilia contineret: non enim cervinæ eſum a ſebre præſervare nugatur, nec cippum Toxaris tumulo impoſitum eam abigere ϛομφάζει: ſed cum Jodoci Lommii aliorumque præſtantiſſimorum artificum præclaris obſervatis pulchre conſpirat. Inpellebar præterea eo magis, quod codicis pravitas multos, qui ad ejusmodi laborem merito nauſearent, poſſet deterrere: tandem vero quod penitus ignotus videretur eruditis. Certe qui tot codices manu diurna atque nocturna verſavit du Cange, hunc ſcriptorem oculis non uſurpavit: non enim neglexiſſet vir eruditiſſimus ea inde decerpere, unde ſuo Gloſſario facta fuiſſet quædam acceſſio. Non putavi idcirco me rem eruditis ingratam facturum, ſi illum, licet non omnibus numeris abſolutum atque perfectum, e tenebris protraherem. Relinquitur ut verbo expediam quid a me ſit præſtitum, deinceps ut vocum arabicarum ube-

rio-

riorem explicationem adſeram. Nil potius habui, quam ut utramque verſionem cum apographo meo cum cura conſerrem; etenim

> incerta hæc ſi tu poſtules
> Ratione certa facere, nihilo plus agas,
> Quam ſi des operam, ut cum ratione inſanias.

quæ facem mihi prætulerunt ad loca maxime depravata emendandum: leviora enim ulcera jam ante detexeram, & ut mihi poſtea ex verſionibus patuit, perſanaveram. Quo vero eruditi illa loca quæ librarii incuriam adhuc gemunt, facilius queant in integrum reſtituere, Conſtantini Africani verſionem ſubjungere viſum fuit, cujus ductu fidentius progrederentur. Laudanda hic mihi eſt inſignis comitas, juvenis ad magna graſſantis Pauli Jacobi Valckenarii, qui, cum apo-

graphum Conſt. Aſr. a Cl. Reiske transmiſſum haud tuto typothetis credi poſſet, novum benevole ad fidem exemplaris, quod in Bibliotheca Lugd. Bat. adſervatur, adornavit, quod egregium ipſius facinus inlaudatum dimittere non potui, nec volui. Verſionem Cl. Reiskii idcirco non addidi, quod illam textui Arabico ſociatam vulgari velim. Ipſe novam verſionem tumultuario concinnatam adjeci: quæ vero conclamata videbantur ſatius duxi omittere, ne illa intelligendo efficerem ut nihil intelligerent lectores. Vitia manifeſta & quæ primo intuitu tolli poterant, ſuſtuli; namque perſuaſum habeo, ſi illa repreſentasſem, qui ad hunc ſcriptorem legendum animum adpulerit, futurum fuiſſe neminem. Non eo inficias, multa, quæ in artis regulas inpingunt, ſupereſſe emendanda; cur vero illos, qui omnem elegantiam aver-

averſantur, ad illam normam exigeremus, ratio nulla eſt. Nec magis difficile fuiſſet ſuſpicionum farraginem adlatæ æquiparandam adferre, niſi præſtare credidiſſem intacta dimittere loca nonnulla, donec major lux ex codicibus adfulgeret. Latent enim hujus ſcriptoris codices variis in bibliothecis, unde ſpes non decollat nanciſcendi aliquando auxilia, quibus maleſana reſarciantur, modo hujus auctoris cura aliqua eruditos tangat. Accentus multis in locis conſulto non mutavi, licet enim prave ponerentur, tamen haud raro ad veram & ab auctoris manu profectam lectionem detegendam aliquid conferunt. Confeci denique, ſi quid id eſt, rerum verborumque indices. In notis præcipuam dedi operam ut maculas abſtergerem, & data occaſione eandem curaturam & aliis ſcriptoribus adferre ſtudui.

Vo-

PRÆFATIO.

Vocibus Arabicis quo major lux adſunderetur, confugiendum mihi eſſe ratus ſum ad viros Eruditisſimos D. W. Trillerum & Jo. Jac. Reiske, qui talia ſunt largiti, unde tenebræ, quæ eas premerent, prorſus fuerunt diſcuſſæ. Prior vox, quæ occurrit cap. 11. *de febre ardente pag.* 76. *eſt* ἴντευχε. *Locum adponam :* ἀνάϐασις δέ ἐςιν ὅταν ἡ ἀσθένεια καλαντήσει εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπείπῃ, καὶ καλαντήσει ὁ ἰατρὸς καὶ εἴπῃ, ἰδοὺ κατήντησεν ὁ ἀσθενὴς καὶ ἰσχὺς οὐκ ἐςὶ, Σαρακηνιςὶ ἰντεύχε. *de quo ita Cel. Trillerus :* Difficillimus ſane atque ſimul depravatiſſimus, ut mihi quidem videtur, ille eſt Syneſii locus, a Te mihi propoſitus, adeo ut Oedipum potius deſideret, quam Davum, qualem me hic eſſe ingenue confiteor. Interea tamen, quando & vilem Olitorem interdum

dum oportuna loquutum conſtat; videbo an aliquid hic ego adferre in medium poſſim, quod ſi non prorſus ſatisfaciat, remque plene ex voto quidem tuo conficiat; aliquam tamen lucem tenebris his plus quam Cimmeriis adfundere poſſit. Hunc igitur in modum totum iſtum Syneſii locum pace quidem tua conſtituendum cenſeo: Ἀνάβασις δὲ ἐςὶν ὅταν ἡ ἀσθένεια καταντήσει εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπείπῃ, καὶ καταντήσει ὁ ἰατρὸς καὶ εἴπῃ ἰδοὺ ἀπήνθησεν ὁ ἀσθενὴς καὶ ἰσχὺς οὐκ ἐςὶ, Σαρακηνίςι Ἰντίφα. *h. e.* ex mea quidem interpretatione: *ſummus morbi ſtatus & extremus vigor eſt,* (ἀνάβασις *enim hic idem eſt ac* ἀκμὴ *&* ἐπακμὴ *apud Hippocratem & Galenum*) *quando ſumma debilitas hominem invaſerit, ut animum plane deſpondeat, & tum acceſſerit medicus & dicat, ecce ægrotus*

tus adinſtar marcidi floris omnes ſuas vires prorſus perdidit, & nullum amplius robur ipſi ineſt, qui funeſtiſſimus morbi ſtatus Saracenis vulgo dicitur Intipha; Intipha enim ſeu *Intifa*, medicis Arabicis idem eſt ac extinctio, ſumma debilitas, item & ſtrangulatio, ſuffocatio, & extremum vitæ periculum. Atque ſic ſenſum loci obſcuriſſimi habes nec obſcurum nec ineptum, ſed facilem & perſpicuum. Nec multum ſane audacter mutavi in ipſo contextu: nam inter καἰάντησεν & ἀπήνθησεν, facillimus eſt lapſus, & facilior adhuc in voce peregrina, horrida atque barbara ἰντεύχε & ἰντίφα ſeu ἰντίφε. Sed hæc conjectanea tui arbitrii facio, quum melius jam non ſuccurrat, laudabis ſaltim obſequium & candidum juvandi ſtudium. *Hactenus Cl. Trillerus: Cl. Reiskii jam audia-*

diamus ſententiam: Locum ſic legendum cenſeo, Ἀνάβασις δὲ ἐςὶν ὅταν ἡ ἀσθένεια καλαντήσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπείπῃ, καὶ καλαντήσῃ καὶ εἴπῃ ὁ ἰατρός· ἰδοὺ κατήντησεν ὁ ἀσθενὴς, καὶ ἰσχὺς οὐκ ἐςὶ, σαρακηνιςὶ ἔντεχε vel ἴντεχε. *Anabaſis morbi eſt, quando morbus attingit ſummum ſuum terminum apud hominem ægrum, ita ut homo tantum non ſuccumbat, & deveniat in ſtatum atque diſcrimen, dicatque ipſe medicus: Ecce, verſatur patiens in ſtatu morbi, viribus proſtratis. Termino technico Arabes tale morbi tempus Intehe appellant.* Hæc vera eſt hujus loci lectio & ſenſus aptus. Ad alteram vocem quæ capite de tertiana legitur *pag.* 120. nihil notandum venit, niſi quod pro ἐλμουθελ ut vitioſe exhibet Codex MS. ſcribendum ſit ἐλμουθελλεθ, ita enim dicitur ὁ τριταῖος, tertiana.

 Habes

Habes hic B. L. quæ prius commemoranda, duxi quam Te ad Syneſii lectionem dimitterem, jam vide, num talis ſit, qualem cognitum judicavi. Vale.

SYNESIUS

DE

FEBRIBUS.

ΑΡΧΗ.

Διέλθοντες [1] τῇ χάριτι τȣ̃ Θεȣ̃ ἐν τοῖς [2] προλάβȣσι λόγοις, ἐν τῷδε τῷ συγγράμματι, περὶ τῶν συμβαινόντων παθῶν ἐν τοῖς μέλεσι τῶν ἐντὸς Φράσαντες τὴν [3] ὁδὸν τῆς θεράπειας ἁπλῶς ἐν [4] εὐθύτητι τῆς ὁδȣ̃ ταύτης καὶ πλησιαίτεραν καταλήψεως αὐτῆς· καὶ τὸ ἶσον, τῆς τρί-

1. Τῇ χάριτι. Leg. σὺν τῇ χάριτι τȣ̃ Θεȣ̃. Adjecit hæc Syneſius, abſunt enim a Cod. MS. Arab. & illa quoque ignorat Conſtant. Afric. & ejus Codex MS. apud Daumium in ep. CXIII., ad Reineſium p. 282.

2. Προλάβȣσι. Scilicet hic de Febribus liber eſt continuatio prioris, qui ſic explicit ἐπληρώθη σὺν θεῷ ὁ λόγος ταύτης τῆς ῥήσεως τῆς τοιαύτης βίβλȣ, καὶ ἀρχώμεθα περὶ πυρετῶν. Conſule Præfat.

3. Ὁδὸν τῆς θ. Solemnis loquendi formula, ſic ὁδὸν λόγων dixit Ariſtophanes in Pace p.m.648. ὁδὸν εὐσεβείας Themiſtius Orat.

INITIUM.

Poſteaquam adjutrice gratia divina in præcedenti libro expoſui, accidentes paſſiones in membris partium internarum, tradens viam curationis ſimpliciter in rectitudine hujus methodi & propiorem ad ejus comprehenſionem; commemorabo

Orat. XII. p. 277. & Theodorus Priſcianus præfat. lib. I. pag. 8. *curationis viam.*

4. Εὐθύτητι. Codex MS. εὐθήτητι. Tralatitium quidem eſt librarios frequentiſſime vocales inter ſe ſummutare, qua in re omnibus facile palmam præripit Syneſii noſtri librarius cucullio. Juvabit autem hic adjectivum εὐθὺς locum occupans alienum expellere. Longus lib. II. Paſtoral. p. 44. Εἶδες αὐτὴν ἐν τῇ θαλάσσῃ φερομένην, πόσων οἴει μεστὴν ἀγαθῶν, οἷα μὲν εὐθὺς ἀπόλωλεν; οἷος δὲ κόσμος κυνῶν; Lego οἷα μὲν ἐσθὴς α. Certam eſſe hanc conjecturam ſuadent illa, quæ pag. 45. leguntur

τρίβου παρ' αὐτόν. [1] ἐγὼ * λέξω τούτῳ τῷ λόγῳ [2] ὃν τοῦτο τέθηκα σφράγισμα τοῦ βιβλίου τούτου οἷον [3] πληρώματα τῆς ἐπιφάνειας πάθη [4] ἅτινα κοινωνοῦσι ἐντὸς μελῶν καὶ τὴν ὁδὸν τῆς τούτων ἰατρίας κατὰ τὴν μέθοδον τὴν ἰατρικῆς καὶ τὸν κάνονα τῆς τέχνης ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς μνείας τοῦ πυρετοῦ, [5] διά τι ὑπὲρ τούτου λέγειν τὸν [6] Ἱπποκράτη [7] ἀσφαλό-

λό-

ἀλλὰ ἐσθὴς ἐνέκειτο καὶ ἄργυρος. Inter divitias præterea numerabant veteres veſtium multitudinem, exemplo ſit Lucullus apud Horatium Epiſt. lib. I. ep. VI. vſ. 40. & ſeqq.

1. Ἐγὼ.* In Codice MS. nihil deeſt, ſed quod ſcripſerat librarius aciem oculorum effugit. Senſum quoque eſſe integrum patet ex verſione Conſtantini Afric. & Codice MS. Arabico. Poſt λέξω videtur excidiſſe ἐν & verba τοῦ βιβλίου τούτου poſt λόγῳ forte ſunt collocanda.

2. Ὃν Scribendum foret ᾧ, ſed auctor noſter de talibus non eſt ſollicitus admodum.

3. Πληρώματα τῆς Leg. πλήρωμα τὰ τῆς. Quid vero per τὰ τῆς ἐπιφανείας πάθη intelligit auctor,

rabo hoc in libro, quem tanquam ſignaculum & inplementum adpoſui, cutaneos morbos, qui cum partibus internis communicant, & rationem curationis horum, ſecundum methodum medicinæ & regulam artis, incipiens a febre, propterea quod eam eſſe morborum omnium periculoſiſſimam adfir-

ctor, patet ubi in fine de variolis agit.

4. Ἄτινα. Vertit hæc Conſtant. Afric. *Item quod cum ſit exterius, acumen tamen nocet in interioribus*. Clarius ad fidem Cod. Arab. Erud. Reiſke *morbos externos, quorum dolorem membra interna percipiunt.*

5. Διά τι ita MS. Leg. διότι.

6. Ἱπποκράτη. Diu locum Hippocratis quæſivi fruſtra, donec mihi adparuit ex utraque verſione legendum eſſe Γαληνὸν; Hippocratis nomen irrepſit ex præcedentibus, ut patet ex Conſtant. & Cod. MS. Arab.

7. Ἀσφαλότερον. Corrige αὐτὸν σφαλερότερον. Conſtant. Afric. vertit *moleſtiores*. Pronuntiationis adfinitas hunc errorem peperit. Emendabo hac occaſione Alexandrum Trallianum lib. VIII. p. 466. μορέας ὁ καρπὸς ἀθρόως ξηρανθεὶς στεγνωτικὸν ἱκανῶς γίνεται φάρμακον.

λότερον ὑπάρχειν [1] τῶν νόσων.

ΚΕΦ. Α'.

Περὶ τȣ̃ ἐφημέρȣ πυρετȣ̃.

Λέγω ὅτι γεννᾶται ὁ ἐφήμερος πυρετὸς ἐξ ἐπιτεταμένης θερμότητος, θερμαινομένων τῶν πνευμάτων ἐκτὸς ὕλης καὶ σήψεως, καὶ διὰ τȣ̃το ȣ̓κ ἐπέχει πλέον ἡμέρας μίας· φημὶ δὲ τὰ πνεύματα τὸ ζωτικὸν πνεῦμα, [2] ἐν ᾧ ὑπάρχει τῆς ζωῆς ἡ κρήνη καὶ ἡ ὕλη τῆς ἐμφύτȣ

Sana quivis pronuntiaret hæc verba, ſed ſi Nonum conſulas cap. CLXVII. p. 189. adparebit legendum eſſe ἄωρος non ἀθρόως. Emendemus quoque Nonum cap. LXXIII. p. 87. ἄλλο. ἀψίνθιον καὶ λιθάργυρον ἴσα μετὰ μέλιτος λεάνας χρίε. Mirum mihi viſum lithargyrio abſinthium ſociari, ſed deſii mirari

firmet Galenus.

CAP. I.

De febre diaria.

Diariam febrem generari dico ex intenſo calore, excalefactis ſpiritibus ſine materia & putredine, quam ob cauſam ultra diem unam non protenditur. Spiritus autem voco, primum vitalem ſpiritum, qui eſt fons vitæ & innati caloris materia. Alter autem eſt animalis, ſenſus atque motus

mirari ubi locum corruptum eſſe cognovi ex Galeni lib. v. de Comp. Medicam. ſec. loca pag. 222. & legendum ψιμμύθιον.

1. Τῶν νόσων. Leg. πασῶν τῶν νόσων. Firmat utraque verſio.

2. Ἐν ᾧ. Cod. MS. ἐνὸ.

φύτου θερμότητος· δεύτερον δὲ ψυχικὸν πνεῦμα ὅ ἐστι ἡ πήγη τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς κινήσεως· [1] πρῶτον τὸ φυσικὸν πνεῦμα, ὅπερ ἐστὶ ἡ πήγη τῶν τεσσάρων φυσικῶν δυναμέων, φημὶ ἡ ἑλκτικὴ καὶ [2] καθελκτικὴ, καὶ [3] πεπτικὴ καὶ ἐκκριτικὴ· οὗτος δὲ ὁ πυρετὸς διαιρεῖται διχῶς, καὶ ἐστὶν ἐξ αὐτοῦ ὅπερ ὑπάρχει καθ' ἑαυτὸ ἡ νόσος, καὶ ἐξ αὐτοῦ γίνεται συμβεβηκὸς ἑτέρας νόσου προηγησάσης· καὶ τὸ μὲν ὂν ἐξ αὐτοῦ καὶ καθ' ἑαυτὸ ἡ νόσος αἰτίας ἔχει τρεῖς. ἓν μὲν ἐξ αἰτίας ἐκ τῆς ἐπιφανείας [4] καταλαμβανούσης καὶ

πα-

1. Πρῶτον. Imo τρίτον.
2. Καθελκτικὴ. Scribendum καθεκτικὴ.
3. Πεπτικὴ. ἀλλοιωτικὴ etiam dicitur, Galenus lib. II. de Differ. Febr. p. 338. μία μὲν οὖν ἐστιν ἡ τῶν οἰκείων ἑλκτικὴ, δευτέρα δὲ

tus fons. Tertius naturalis, quatuor naturalium actionum fons, nimirum facultatis attractricis, retentricis, concoctricis & expultricis. Febris autem hæc dividitur bifariam, eſt enim ex ſe, cum per ſe & ex ſe morbus exiſtit; & ex ſe fit accidens prægreſſo alio morbo. Quandoquidem vero ex ſe ac per ſe morbus, cauſas habet tres. Una quidem ex cauſa, ex ſuperficie corporis adfecta & patiente, ut ex æſtivo calore ſolis, ex venenis & frigore intenſiſſimo: cum quis olfacit tha-

δὲ ἡ καθεκτικὴ τούτων· καὶ τρίτη πρὸς ταύταις ἡ ἀλλοιωτικὴ, καὶ τετάρτη γε πρὸς αὐταῖς ἡ τῶν ἀλλοτρίων ἀποκριτική.

4. Καταλαμβανούσης. Hoc verbum in verſione omiſit Conſtantinus.

πασχούσης ὡς ἐκ τῆς θερινῆς θέρμης τοῦ ἡλίου καὶ τῶν [1] δηλητηρίων καὶ τῆς σφοδροτάτης ψύξεως· τοῦ [2] ὀσφρανθῆναι τὴν θαψίαν ἢ τὸν τιθύμαλλον, καὶ τὸ ὀρίγανον, καὶ τὰ λοίπα· καὶ τοῦ λοῦεσθαι διὰ τῶν ὑδάτων τῶν ἐχόντων δύναμιν ξηραντικὴν τῆς ἐπιφάνειας τῶν σωμάτων, καὶ [3] πικνὴ ταῦτα, ὡς τὰ [4] νιτρώδη καὶ στυπτηριώδη καὶ τὰ θειώδη. Ἡ δὲ δεύτερα αἰτία καὶ ἀφορμὴ ἐστὶν αὐτὴ

1. Δηλητηρίων. Conſtant. Afric. vertit *venenum*. Cl. Reiske *venti urentes venenati*. In literis ad me datis, ita differit de hoc loco Vir Erud. *Conſtantinus non diſtinxit* ſamm *venenum & ejus pluralem* ſomum *venena*, *a* ſamum *vento venenato, qui tam vehemens & peſtifer eſt, ut uno afflatu momentaneo ſtatim homines exanimes proſternat, de quo vid. Itineratores paſſim.*

2. Τοῦ ὀσφρ. Quæ ſequuntur usque ad καὶ τοῦ λοῦεσθαι ignorat Conſtantinus Afric. nec habentur in Codice MS. Arabico.

3. Πικνὴ. ita Cod. MS. leg. πυκνοῖ. Ubique fere librarius noſter vocales permutat, de qua iſtorum ho-

thapſiam aut tithymalum, origanum & quæ alia; aut lavatur in aquis prædитis virtute arefaciendi ſuperficiem corporum & condenſandi illam, quales nitroſæ, aluminoſæ ac ſulphureæ. Altera vero cauſa & occaſio eſt illa quæ fit ex nimio motu corporis, ut ex labore violento, ſtatione & ambulatione

hominum oſcitantia vid. Bentleji Epiſt. ad Millium pag. 75. & ſeqq. qui tamen nec ipſe ſemper hujus rei memor fuit. Athenæus lib. XI. cap. VII. p. 426. περὶ δὲ ταύτης τῆς κράσεως Ἴων ὁ ποιητὴς ἐν τῷ περὶ χίου φησὶν, ὅτι εὑρὼν ὁ μάντις Παλαμήδης ἐμαντεύσατο πλοῦν ἔσεσθαι τοῖς Ἕλλησι πίνουσι τρεῖς πρὸς ἕνα κυάθους. Bentlejus p. 65. corrigit ὅτι ὁ οἰωνόμαντις Παλαμήδης, malim, leviori ſaltim mutatione ὅτι εἴρων ὁ μάντις Π.

4. Νιτρώδη. Conſt. Afric. *vitrea*, quod ex noſtro & Cod. Arabico corrigendum. Nec quicquam juvabunt, quæ de ſignificatione vocis vitrum adferri poſſent, de qua vide Adr. Turnebi Adverſar. lib. VI. cap. XVII.

τὴ ἡ κατὰ πλῆθος τῆς σωματικῆς κινήσεως,[1] ὡς ὁ κόπος καὶ ἡ ϛάσις, ὡς τὸ διηνεκὲς περιπατεῖν καὶ τὰ ὅμοια· καὶ ἡ κατὰ πολὺ κίνησις ψυχικὴ καὶ [2] ἄση, θυμὸς καὶ ἡ [3] ὀργὴ ἡ σφοδρὰ, καὶ συνεχὴς ἔννοια ἐν λύπαις καὶ θλίψεσι, καὶ πάντα τὰ λυποῦντα τὴν ψύχην. Ἡ δὲ τρίτη αἰτία ἐκ τοῦ [4] ἀποκολουθεῖν εἰς τὸ διηνεκὲς τῶν θερμῶν βρωμάτων καὶ πομάτων, τῶν θερμαίνοντων τὸ αἷμα καὶ τὰ ὅμοια· καὶ ὁ μὲν πυρετὸς ὁ παρεσόμενος τῶν βουϐώνων

1. Ὡς ὁ κόπος. Conſtantinus Afr. videtur legiſſe ὡς καὶ ὁ κόπος, vertit enim *ſicut & labor.*

2. Ἄση. Quid ſit ex veterum medicorum opinione declarat Jul. Cæſar Scaliger in Epiſt. ep. LXIX. p. 22. *ἄσση eſt inquietudo, quoties acribus ac fuliginoſis vaporibus cor tentatur.* confer. Fœſius in OEconom. Hippocr. Cæterum hanc vocem & ſequentem θυμὸς non agnoſcit Conſtantini verſio.

3. Ὀργή. Eleganter de his vocibus egit Clar. Lamb. Bos Exercitat. Philolog. in Epiſt. ad Rom. cap. II. commat. 8. p. 66.

4. Ἀποκολουθεῖν. Leg. ἀπολαύειν

latione nimis diu protractis, & ſimilibus: ex nimio itidem motu animali, anxietate, excandeſcentia & ira: ex violenta & diuturna cogitatione in luctu, afflictionibus, & ex iis omnibus quæ animam contriſtantur. Tertia cauſa, cum continuo utuntur cibis & potibus calefacientibus ſanguinem & ſimilibus. Et febris quæ naſcetur ex tumore inguinis, ſi continetur

λαύειν. ſic quidvis pro lubitu ſcribunt librarii. Nonus cap. CLI. pag. 175. εἰς ἀπόςασιν δὲ τρεπομένȣ τȣ͂ ὄγκȣ, τοῖς ἐν τοῖς πυρετοῖς χρῶ, καὶ τοῖς περὶ ἀποςημάτων. de vitio hæc ſuſpecta non habuit interpres, ſed pro τοῖς πυρετοῖς legendum omnino ταῖς παρώτισι. vid. Paulus Ægineta lib. III. cap. 35. Orpheus Argonaut. vſ. 784.

—— —— τοῖς ἐπὶ κῶας
Χρύσεον ἠώρητο χαλαζαίῃ ἐπὶ φηγῷ.

Corrigo καὶ ἀζαλέῃ ἐπὶ φηγῷ.

βώνων οἰδημάτων, [1] ἐὰν κατέχεται ἐν αὐτῷ, καὶ τῶν ἐντὸς [2] μελῶν καὶ τοῦ σπονδύλου, καὶ τὰ παρόμοια· ἐπειδή γε τὸ αἷμα τὸ ὕπαρχον [3] ἐκ τῶν οἰδημάτων, ἐὰν κατέχεται ἐν αὐτῷ, καὶ μὴ διαλυόμενον, διὰ τάχους [4] πήγνυται καὶ σήπεται, καὶ θερμαίνει τὸ ζωτικὸν πνεῦμα, ἀφικνουμένη ἡ θερμότης αὐτοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ διὰ τὸ συνεχὴς ἡ ἀρτηρία μετὰ τῆς καρδίας, καὶ συμβαίνει ὡς ἐκ τούτου ὁ ἐφήμερος πυρετός· ταῦτα δὲ εἰσὶ τὰ καθολικὰ σημεῖα τοῦ ἐφημέρου πυρετοῦ. Νῦν οὖν διηγήσομαι τὸ ἴδιον καὶ ἑκάστου συμβεβηκότος, καὶ τὸ τεκμήριον αὐτοῦ, καὶ κατὰ τέχνην τούτων λέξω τὴν οἰκονομίαν

1. Ἐὰν κατέχεται ἐν α. Delenda omnino hæc verba, quæ a verſione Conſtantini abſunt & a Codice MS. Arab. Scilicet mox poſt οἰδημάτων leguntur, unde librarii hallucinatio.

2. Με-

tinetur in illo, aut axillis, aut collo, atque ſimilibus. Etenim ſanguis, ſi in inguinum tumore continetur & non diſſolvitur, cito coagulatur atque putreſcit: & calor ejus vitalem ſpiritum calefacit ubi pervenit ad cor, propterea quod cum corde continua ſit arteria, & exinde oritur febris diaria. Hæc autem ſunt febris diariæ ſigna generalia. Nunc recenſebo proprietatem uniuscujusque accidentis ejusque ſignum, ac dicam ſecundum artem breviter curationis modum, qui juvet hac febre correptos. Et quæro quibus

2. Μελῶν. Ex utraque verſione corrige ἐντὸς τῶν μασχάλων vel μάλων.

3. Ἐκ τῶν. Leg. ἐντὸς τῶν.

4. Πήγυται. Conſtant. Afr. *calefaciat*, aliam haud dubie lectionem ſecutus.

μίαν τὴν ὠφελοῦσαν τοὺς ἐν τούτῳ πυρεταινόντας διὰ συντομίας. καὶ φημὶ τί γὰρ οὖν σημειούμεθα τὸν ἐφήμερον πυρετὸν, τὸν συμβαίνοντα ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος; ὅτι αἱ κεφαλαὶ τῶν πασχόντων [1] ὑπάρχοντων ὑπὲρ τῶν σωμάτων αὐτῶν θερμότεραι, διὰ τὸ [2] εἰσὶ * φλογὸς τοῦ ἡλίου εἰς τὸν ἐγκέφαλον αὐτῶν, καὶ πληθυνομένης τῆς κεφαλῆς ἐρυθραίνονται τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ πλειστάκις συμβαίνει τούτοις [3] καρτερὸς θερμὸς, ὑπερκαὴς τῶν μυκτήρων· καὶ ὁ μὲν πυρετὸς ὁ συμβαίνων ἀπὸ τῆς ἐξάψεως τῶν δηλητηρίων, ὑπάρχει ἡ θερμότης τῶν σωμάτων αὐτῶν πλειότερον παρὰ τῆς θερ-

1. Ὑπάρχοντων. Scribend. ὑπάρχουσι.

2. Εἰσὶ. Nulla in Codice MS. lacuna, ſcripſit autem librarius ενεττ, quod quid ſit, hariolentor me ſagaciores. A Conſtantino hic nullum auxilium

bus ſignis cognoſcimus febrem diariam, quæ a ſolis calore oritur? Cum capita febricitantium magis calent quam corpora eorum, majori vi ignis ſolaris penetrat ad cerebrum, & aggravato capite, rubent facies eorum, ſæpiſſimeque accidit eis catarrhus calidus, exurens nares. In febre quæ ex venenorum accenſione accidit, calor corporum febricitantium major ac calor capitis ægri, eſtque ſuperficies corporis fervens & arida admodum. Arefacit enim

lium expectandum, qui illa vertit *ex calore Solis.* Erud. Reiskii verſio hic habet, *quandoquidem æſtus urens radiorum Solis ad eorum capita penetravit.*

3. Καρτερὸς Corrigo κάταῤῥος, quod ab utraque verſione firmatur.

θερμότητος τῆς κεφαλῆς τοῦ πάσχοντος, καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος ζέουσα καὶ κατάξηρος· ἡ γὰρ θερμότης τῶν δηλητηρίων, ξηραίνει τὴν ὑγρότητα τῶν σωμάτων. Ὁ δὲ πυρετὸς ὁ συμβαίνων ἀπὸ ψύχους καὶ τοῦ κρύους, τὰ σημεῖα αὐτοῦ τοιάδε· αἵγε χροίαι τῶν ὄψεων τῶν πασχόντων [1] ἀλλοιοῦντων, καὶ τὸ κάλλος τοῦ αἵματος [2] τοῦ προσώπου αὐτῶν μετατρέπεται, καὶ μεταβαίνει εἰς εἶδος στυγνόν· ψύχεται δὲ καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος, καὶ ξηραίνεται καὶ σκληρύνεται· αἰσθάνεται ἐν τῇ κεφαλῇ ψύχος καὶ βάρος· [3] τοῖς δὴ συμβαίνουσι

ὁ

1. Ἀλλοιοῦντων Leg. ἀλλοιοῦνται. Raro ſolent librarii, qui per compendia amant ſcribere, literas bis pingere, quæ res locis corrumpendis anſam dedit ſæpiſſime. Ariſtænetus lib. I. ep. VI. p. 42. διελογιζόμην δὲ πρὸς ἐμαυτὴν πειθαρχήσω τῷ ἔρωτι, ἀμελήσω τῷ πόθῳ. Cl. Pauw legit & diſtinguit πει-

enim humiditatem corporum, venenorum calor. Quæ vero febris accidit ex frigore & algore, ejus hæc ſunt ſigna. Colores oculorum ægrotantium alterantur & pulchritudo ſanguinis, qui in facie eorum eſt, mutatur tranſitque in ſpeciem tetram: refrigeratur vero etiam corporis ſuperficies, areſit atque indureſcit: in capite percipitur frigus & pondus. Quibus vero accidit febris hæcce, ab uſu balneorum adſtringentium & areſacientium, iis carnes ari-

πειθαρχήσω τῷ ἔρωτι; ἀμελήσω τοῦ πόθου; mihi videtur Ariſtænetus ſcripſiſſe πειθαρχήσω τῷ ἔρωτι ἢ ἀμιλλήσω τῷ πόθῳ.

2. Τοῦ προσώπου. Hæc, ut ex verſione colligo, non agnoſcit Codex MS. Arabicus.

3. Τοῖς δὴ Leg. τοῖς δὲ συμβαίνει.

ὁ τοιοῦτος πυρετὸς ἀπὸ τȣ͂ λούεσθαι διὰ τῶν ςυφόντων ὑδάτων καὶ ξηραινόντων, εἰσὶν αἱ σάρκες τῶν [1] χρωμάτων ξηρότεραι καὶ σκληρότεραι, παρὰ τὰς τῶν συμβαινόντων αὐτοῖς ὁ τοιοῦτος πυρετὸς, ἀπό τε τȣ͂ ψύχους καὶ τȣ͂ κρύους· ἵνα δὲ ὅταν ψηλαφήσεις τὰ σώματα, [2] εὑρήσκης αὐτὰ ὥσπερ ἐβράχησαν εἰς ὕδωρ κηκίδων καὶ σιδίων πολλὸν καιρόν· τιθεὶς δὲ τὴν χεῖρα σȣ ἐν τῷ τόπῳ τȣ͂ σώματος αὐτῶν ὥραν, μέχρι θερμαίνεται τὸ δέρμα διὰ τῆς θερμότητος τῆς [3] χειρὸς σȣ, διαλύεται δὲ ἀπὸ τῶν σωμάτων αὐτῶν, ἅτινα κατακλείσει ἡ πυκνότης καὶ σφήνωσις, τὸ δέρμα

1. Χρωμάτων. Conſtantinus hanc vocem omiſit. Cl. Reiske ſic vertit *eorum cutis magis arida, macra & flaccida eſt.* Nihil tamen mutandum cenſeo.

2. Εὑρήσκης. Leg. εὑρήσεις.

3. Χειρὸς σȣ. Ita edidi, Codex

aridiores ac duriores, quam illis, quibus hæc febris accidit ex frigore ac algore. Attrectans vero corpora, deprehendes illa, tanquam per longum temporis ſpatium immerſa fuiſſent in aqua gallorum & malicoriorum: applicans vero manum tuam alicui loco corporis per horam, usque dum calefiat cutis a calore manus tuæ, diſſolvitur a corporibus eorum, quod ob cutis oppilationem & ſtricturam com-

Codex MS. habet τοῦ χειρὸς οὐ. Hæc ſcribendi ratio corrupit Manethonem Apotelesmat. lib. v. vſ. 143.

Μουσωδὸν σοβαρὴν, πολλοὺς τήκουσαν ἐρασταῖς.

lego πολλοῖς στείχουσαν ἐρασταῖς.

δέρμα [1] αὐτῆς * μοι συχνη ὀξύτατοι.

Καὶ ὁ μὲν πυρετὸς ὁ ἐφήμερος ὁ συμβαίνων ἀπὸ τῶν θερμῶν βρωμάτων καὶ πομάτων, ἐκεῖνο τὸ βρῶμα ἐξάπτει τὸ αἷμα ἐκ τῆς τούτου θερμότητος, καὶ ἀνάπτει τὸ φυσικὸν πνεῦμα. τὸ γὰρ [2] σκήνωμα τοῦ αἵματος ἐστὶν ἐν τῷ ἥπατι, καὶ εἶθ᾽ οὕτως συνέχεται ἡ θερμότης [3] μετὰ τῆς καρδίας, καὶ ἐξαπλοῦται ἐν παντὶ τῷ σώματι [4] διὰ τῶν ἀρτηριῶν, τῶν ἀπὸ τῆς καρδίας ἐξερχομένων. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ὑπάρχον

ἐστὶ

1. Αὐτῆς. Quid ſcripſerit librarius divinare non potui, ſed ex verſione Cl. Reiskii, (quæ hæc eſt, *deprehendas id reſolvi, quod ibi ob conſtipationem & rigorem cutis erat coagulatum & compactum de vaporibus copioſis, calidis.*) ita hæc poſſunt refingi ἅπινα κατέκλεισεν ἡ πυκνότης καὶ ἡ σφήνωσις τοῦ δέρματος αὐτῶν, ἀτμοὶ συχνοὶ, ὀξυτάτοι. Conſtantinus vertit, *ex impoſitione* (manus) *calefit, ſentiturque fumus a corpore exiens acutus.*

2. Σκήνωμα. Confer. Ariſtoteles lib. III. de

Part.

compactum erat, * * * *.

Cum febris diaria a cibis & potibus calidis oritur, cibus talis inflammat ſanguinem calore ſuo, ſpiritumque naturalem accendit. Sanguinis enim domicilium eſt in hepate, & ſic pertingit calor ad cor, diſpergiturque per totum corpus per arterias, quæ a corde exeunt. Atque in hoc conſiſtit hæc ſpecies

Part. Animal. cap. IV. & Anonymus Introd. Anatom. cap. XVIII. Chinenſes itidem hepar ſanguinis officinam eſſe ſtatuunt. vid. Barchuſen Diſſert. Medic. Diſſert. XVIII. p. 351.

3. Μετὰ. Hanc præpoſitionem in ſuo Codice non inveniſſe videtur Conſtant. quæ res ipſi fraudi fuit, ut male hunc locum verteret ad hunc modum, *& ita calor cordis impeditur.*

4. Διὰ. τῶν. Hæc usque ad τὸ οὖρον ignorantur a Codice MS. Arab. & Conſtantino.

ἐστὶ τὸ εἶδος τούτου τοῦ πυρετοῦ, τὸ ἀπὸ τοῦ φυσικοῦ πνεύματος· τὸ [1] οὖρον ἐρυθρότερον παρὰ παντὸς εἴδους τοῦ ἐφημέρου πυρετοῦ· τὸ γὰρ οὖρον ἐστὶ τὸ [2] ὀῤῥῶδες τοῦ αἵματος, καὶ τὸ διύλισμα τῶν [3] χυμῶν· καὶ διὰ τοῦτο αἰσθάνονται ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς [4] ἀκμῆς τοῦ πυρετοῦ, θερμότητος κατὰ κράτος ἐν τῷ ἥπατι αὐτῶν.

Ὁ δὲ πυρετὸς ὁ γινόμενος ἀπὸ κόπου σωματικοῦ, εἰσὶ τὰ σώματα τῶν πασχόντων βεβαρημένα, σκληρὰ καὶ

ξηρὰ

1. Οὖρον. Videtur Conſtantinus in ſuo codice inveniſſe hic, & paulo poſt, τὸ οὖρον καὶ τὸ αἷμα, ſed plura quam habet Syneſius, non agnoſcit Codex MS. Arab.

2. Ὀῤῥῶδες. Theophilus de Urinis cap. 1. p. 68. οὖρον τοίνυν ἐστὶ τὸ περίηθημα τοῦ αἵματος, τοῦτο δὲ ἄλλοι ὀῤῥῶδες περίττωμα ἐκάλεσαν· ἄλλοι δὲ ὑδατῶδες· ἄλλοι δὲ ἰχῶρα αἵματος· περὶ μὲν οὖν τῶν ὀνομάτων οὐδεμία φιλονεικία. Ultima verba ſic legit MS. L. B. καὶ περὶ μὲν οὖν

τῶν

cies hujus febris, quæ a ſpiritu naturali *accenſo* oritur: urina rubicundior eſt, quam in ulla alia febre diaria. eſt enim urina ſanguinis pars ſeroſa humorumque colamentum, atque eam ob cauſam tempore ſtatus hujus febris vegrandem calorem ſentiunt in hepate.

Quando vero febris oritur a corporis motu nimio, corpora ægrotantium ſunt aggravata, dura atque arida: in

τῶν ὀνομάτων αὐτῶν οὐδεμία φιλονεικία.

3. Χυμῶν. Conſtantinus addit *cæterorum*, quod etiam exhibet verſio Cl. Reiskii.

4. Ἀκμῆς. Verti *ſtatus* & ita quoque Conſtantinus. J. C. Scaliger lib. 1. Poëtices p. 50. *Infantia, pueritia, pubertas, juventus, ſtata ætas, quam Græci ἀκμὴν vocant: ambitioſi Medici recentiores reformidarunt* ſtatum *dicere, cum latinum verbum ſcitiſſimum ſit.. ac propterea quod ii, quos vocant barbaros, uſi fuerant, rejecere.*

ξηρά· ἐν δὲ τοῖς μέλεσιν αὐτῶν καὶ ἄρθροις αἰσθάνονται σύντριμμα ἰσχυρὸν [1] καὶ μαλ * * * συχνός· ὁ δὲ ἱδρὼς αὐτῶν ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ πυρετοῦ αὐτῶν, ἐλάττων ἱδρὼς παρὰ πάντων τῶν εἴδων τοῦ ἐφημέρου πυρετοῦ· ἐπειδὴ γὰρ ὅταν παρέλθῃ ὁ τύπος τοῦ τοιούτου πυρετοῦ, καὶ παραλαμβάνῃ εἰς τὸ μεταβάλλειν, διαλύεται ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος νοτία, παρόμοια οὖσα τῆς νοτίδος τοῦ σώματος ἐξερχομένου ἀπὸ τοῦ λουτροῦ, ἐξ αὐτοῦ δὲ εἰ τὶς ἱδρώσει ἱδρῶτα χρηστόν· ἰδίως οὐκ ἔστιν ὁ τοιοῦτος ἱδρὼς, οὔτε νοτία οὔτε ἱδρὼς, [2] οὐ καὶ

νει

1. Καὶ μαλ. Lacuna nulla eſt in Cod. MS. ſed literæ obliteratæ, & per compendium ſcriptæ. Conſtantinus vertit, *facit in articulis nimiam debilitatem, & continuum dolorem.* Cl. Reiske, *ſentiunt in articulis debilitatem vehementem & validum conſtantemque dolorem.* Unde forte apud noſtrum legend καὶ ἄλγος συχνόν. Plura tamen requiri conjicio

in membris & artubus ſentiunt contritionem vehementem atque continuam. Sudant minus quum viget febris, quam in omni alia febris diariæ ſpecie. Etenim cum præterit typus hujus febris, & jam mutari incipit, emergit ex ſuperficie corporis vapor ſimilis illi, qui exoritur ubi corpus ex balneo exit, ſi quidem quis benignum ſudet ſudorem. Eſt autem proprie ſudor talis, nec vapor

jicio ex ductu literarum. recte autem Conſtantinus σνχνὸν *continuum* vertit. Erotianus Συχνὸν, Βακχεῖος ἐν Γ΄ φησὶ πολὺ, οὐκ ὀρθῶς· ἔστι γὰρ τὸ συνεχές.

2. Οὐ καὶ νεῖ. Nil aliud ex librarii ſcriptura exſculpere potui, quam id quod dedi. Conſtantinus hæc vertit, *& ſi non ſudaverint fumus de interiore corpore aſcendit.* Cl. Reiske

νει πῶς γένεσθαι ἀτμὸς πολὺς [1] ἀνεχόμενος ἐκβαίνει τοῦ σώματος. Ὁ δὲ πυρετὸς ὁ ἐφήμερος ὁ συμβαίνων ἀπ' ὀργῆς καὶ θυμοῦ, σημεῖον αὐτοῦ, ἡ ἐρυθρότης τοῦ προσώπου, καὶ ὄγκος ὀμμάτων καὶ ταχυκίνησις αὐτῶν, καὶ ξηροτέρων τῶν [2] κανθῶν, φημὶ τῶν βλεφάρων· καὶ ἡ δύναμις τοῦ παλμοῦ τῆς ἀρτηρίας αὐτῶν, καὶ τὸ μέγεθος τούτων· καὶ ποτὲ μὲν τὸ εἶδος αὐτῶν, ὠχρὸν γίνεται, καὶ συμβαίνει τούτοις [3] τρόμος, καὶ τοῦτο ἐὰν ἀναμίγνυται μετὰ

Reiske *Quibus autem neque tenuis ille ros, neque verus ſudor ſupervenit, illis non poteſt non efferri ex profundo corporis multus vapor.* Facile eſſet ex hiſce ſenſui ſuccurrere, ſed ipſa verba auctoris volo.

1. Ἀνεχόμενος. Leg. ἀνερχόμενος.

2. Κανθῶν. Diverſimode hanc vocem uſurpant recentiores, vide quæ ad Hypatum adtulimus p. 146. Proprie quid denotet, docet Rufus Epheſius lib. 1. p. 24. τὰ δὲ κοῖλα πέρατα τοῦ τε ἄνω, καὶ τοῦ κάτω βλεφάρου, κανθοί;

por neque ſudor * * vapor multus ſurſum tendens exit e corpore. Diariæ vero febris, quæ ab ira & excandeſcentia accenditur, ſigna ſunt, faciei rubor & tumor oculorum, citatior eorum motus, canthi id eſt palpebræ aridiores: vis palpitationis arteriæ eorum ac magnitudo: aliquando fiunt pallidi, & accidit his tremor, in primis cum ad

θοὶ· ὁ μὲν μείζων, ὁ πρὸς τὴν ῥῖνα· ὁ δὲ ἐλάσσων, ὁ πρὸς τῷ κροτάφῳ. quæ verba idcirco adduxi, ut levem maculam abſtergerem, ſcilicet leg. ὁ πρὸς τῷ κροτάφῳ. Pro toto oculo haud raro ponitur a Poëtis conf. Oppianus lib. IV. Cyneget. vſ. 117. & Manetho Apotelesmat. lib. VI. vſ. 552.

3. Τρόμος. Tremores hoc pacto fieri ait Palladius de Febr. cap. XXV. p. 84. τὸ αἷμα φοβούμενον τὴν παροῦσαν φρίκην, συννεύει πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἀποφεύγει πρὸς τὰ θερμότερα μέρη

μετὰ τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς [1] πτόησις. Καὶ ὁ μὲν πυρετὸς ὁ συμβαίνων ἀπὸ θλίψεως καὶ [2] λύπης, * * ὄμματα τῶν [3] πυρετῶν κοῖλα καὶ [4] εἰρεμένα, καὶ ὀλιγοῦται ἡ φαιδρότης τοῦ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὁ τούτων σφυγμὸς λεπτύνει· καὶ τὰ οὖρα αὐτῶν ὄξεα τούτ-

ἐστι

μέρη τοῦ σώματος. ita hunc locum legendum eſſe didici poſtea ex Hippocratis libro de Flatibus p. 405. cap. XI. Tom. I. ed. Linden.

1. Πτόησις. Conſtantinus Afr. *Quod ſit cum ira tremori permixta ſit.* corrige *terrori.*

2. Λύπης. Aſteriſcos adpoſui, quod compendii notam prima fronte non ſatis caperem, poſtea curioſius eam contemplans, vidi legendum σημεῖον, & ſic auctor noſter ſupra, quod præterea firmat verſio Cl. Reiske.

3. Πυρετῶν. Leg. πυρεττόντων. Peccatum ex ſcripturæ compendio ortum. Caſſius Problem. cap. I. τοῦτο δὲ περικειμένως διεκρούσατο Ἀσκληπιάδης. dubius hæret Conr. Geſnerus an ὑποκειμένως, an vero περισσῶς legendum, ſed neutrum placet, corrigendum potius περιεσκεμμένως.

4. Εἰρεμένα. Mire hic iterum vocales permutantur, legendum ἠρεμαῖα. Opem feram hac occaſione tribus ſimul auctoribus mutando unicam literam. Galenus in

Lex.

ad iram & excandeſcentiam terror accedit. Febris, quæ ab afflictione & triſtitia oritur, ſigna hæc ſunt: febricitantium oculi cavi atque quieti: faciei eorum pulchritudo imminuitur: attenuatur

Lex. Hippocr. Πολυγραῶ. Καὶ γόνος αἰρηῶν ἔγειρε κηδεμόνα, Καλλίμαχος ἀντὶ τοῦ κατέφαγε. Etymologicum M. V. Γεραίτων legit τόνος αἰζηῶν. Bentlejus Fragm. Callimachi pag. 387. corrigit μόνος, ſed certe hic magni viri ingenium ſagax requiro; mutato ō in ᾱ lego γάνος. Heſychius Γάνος —— καὶ ἡ ὕαινα ὑπὸ Φρυγῶν καὶ Βυθυνῶν· Philoponus Comment. ad Ariſtotelis lib. III. de Gener. Animal. p. 72. ἐστὶ δὲ ἡ ὕαινα ζῶον ὅμοιον λύκῳ, ὅπερ ἐν Ἐφέσῳ νῦν ὁ πολὺς ἄνθρωπος γάννον ὀνομάζει. Pari modo corruptus Cælius Aurelianus lib. V. Morb. Chronic. cap. III. p. 568. *Tum oleoſum veluti adipis qualitatem ſimulans, cum renum fluor pinguis* acceperit. in margine legitur *acciderit*, at in notis emendatur *acceſſerit*, corrigo *acceperit*. Cæterum apud Syneſium οὐκ ἠρεμαῖα legiſſe videtur Conſtantinus, vertit enim *oculos concavat & inquietat*, ſed particula negativa exulat e Codice MS. Arabico.

ἐστι [1] βεβαρημένα· ταῦτα δέ εἰσι τὰ καθολικὰ σημεῖα τῶν θλιβομένων· [2] ἀπὸ ποίου τρόπου ἐφοίτησεν, αἰνίττεται ὁ σοφώτατος, λέγων τὸν τρόπον τὸν ἐπέλθοντα ἐπὶ τοῖς λυπουμένοις ὧδε, τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀφορμὴν καὶ τὸ εἶδος, ἐξ ὧν ἡ λύπη τούτους [3] ἐκάλυψεν· οἱ μὲν ἐλυπήθησαν ἐκ θανάτου, τοῦ τε κυρίου, ἢ ἀδελφοῦ, ἢ πατρὸς, ἢ ἰδίου ἢ φίλου, ἢ πιστοῦ καὶ ἀντιλήπτορος· ἐνίοτε δὲ δι' ἀφαιρέσεως πλούτου· ἄλλοι δι' ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν βασιλικήν· ἔνιοι δὲ ἐκ δεινῆς ἀῤῥωστίας, καὶ τὰ ὅμοια τούτων τῶν εἰδῶν· πλησιέ-

στερα

1. Βεβαρημένα. Corrige βεβαμμένα vid. du Cange Gloſſar. Voc. ὀξὺς p. 1047.

2. Ἀπὸ ποίου. Pro hac recenſione, quam doctrinæ ſpeciem præ ſe laturam arbitratus forte eſt auctor, ſed quæ neque utilis eſt neque delectat, Conſtantinus habet *in omnibus anguſtiis qualescunque ſint*, nec plura Codex

dex

tur pulſus: urinæ eorum coloratæ: hæc ſunt ſigna generalia, quibus dignoſcuntur illi, qui ex afflictione febre tentantur. Unde accedat, indicat vir ſapientiſſimus, tradens modum hac ratione, quo invadit contriſtatos, cauſam & occaſionem atque formam, ex quibus triſtitia eos obruit. atque hi quidem contriſtantur propter mortem heri, aut fratris, patrisve, vel proprii aut amici, aut fidelis & ſuſceptoris: aliquando propter divitiarum amiſſionem:

alii

dex MS. Arabicus. Reliqua usque ad ὅποταν ignorat Conſtantinus Afr.

3. Ἐκάλυψεν. Male hoc verbum legitur apud Manethonem Apotelesmat. lib. III. vſ. 276.

Καὶ γονέας νούσοις ψυγμῷ,
καὶ βηχὶ καλύπτει.

lego χαλέπτει.

ϛερα δὲ διαφορὰ ἔϛω, ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῖς λυπηθεῖσι δήλωσις, ὡς κοῖλοι καὶ γαληναῖοι· [1] καὶ μὴ τηρήσεις ὦ ἰατρὲ πολλάκις, ἐὰν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πάσχοντος ὑπάρχουσι κοῖλοι εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ διάπλασιν, ἀλλὰ τηρεῖ, ἐὰν μὴ προϋπάρχουσι κοῖλοι, καὶ μετέπειτα ἐν τῇ λύπῃ κοῖλοι ἐγένοντο, σεσημείωσαι τὸ συμβεβηκὸς, τεκμαιρόμενος τὰ δέοντα αὐτῶν εἰς πλῆθος, [2] καὶ * διὰ τῆς πολλῆς θλίψεως, ἀπὸ τῆς πυρώσεως τῆς θερμασίας τῆς

οὔσης

1. *Καὶ μὴ* Corrigo *μὴν*, quod itidem reddendum Ariſtæneto lib. II. ep. III. p. 202. *ἢ ἵνα μοι τῶν πραγμάτων μὴν μεταδοίη καὶ νύκτωρ αὐτῷ συνεπιζητήσω τοὺς νόμους*; ita legendum, non *μὴ μεταδοίη*. Contra *μὴ* poſtliminio revocandum apud Heraclitum in Epiſtol. pag. 56. *Ἐμαυτὸν ἰάσομαι, ἢ ὑμεῖς, ἐάν με διδάξητε, πῶς ἐξ ἐπομβρίας αὐχμὸν ποιητέον.* Locum non intellexit Lubinus, pro *με* leg. *μὴ*, & *μᾶλλον* ſubaudiendum ante *ἤ*. Quæ ſe-

alii propter iram & indignationem regiam ſive imperatoriam : alii ex gravi quodam morbo & hiſce ſimilibus. Propior autem ſive major differentia in oculis lugentium , quum cavi atque tranquilli, ac obſervabis quidem o medice , num oculi ægrotantis ſint cavi ſecundum naturalem eorum formationem, & obſerva, anne antea exſtiterint cavi, aut num deinceps in luctu tales evaſerint. * * * * * * * *

ſequuntur apud Syneſium ignorat quoque Codex Arabicus usque ad καὶ διὰ. Eorum loco hæc habet. *In genere depravatio viſus & hebetudo communis eſt illis, qui his affectibus, puta mœrore & ſollicitudine, affliguntur. Iisdem quoque omnibus id commune eſt, quod ipſorum color intenſa flavedine tinctus ſit.*

2. Καὶ * διὰ. Codex MS. ἢ τιν ſupra ſcripto α. Codex MS. Arab. *qui a mœrore febriunt, iis magis acutus, quam multus calor eſt.*

ὔσης κατὰ περίσσειαν. Ὁπόταν δὲ ὁ ἰατρὸς γνώσῃ τὴν αἰτίαν, φημὶ τὴν ἀφορμὴν, καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἐφημέρου πυρετοῦ, καὶ ἐκφαίνεται αὐτὸς ὑπὸ τῶν σημείων καὶ δηλωσέων, ὧν [1] λελάχαμεν, [2] δεῖ ἐν τούτῳ τοῦ προηγεῖσθαι τοῖς πυρεταίνουσιν τοῦ εἰσιέναι ἐν τῷ βαλανείῳ· Εἰ δὲ ὑπάρχῃ ὁ πυρετὸς ἀπὸ τῆς πυρώσεως τοῦ ἡλίου, καὶ ἀπὸ τῶν δηλητηρίων, εἰσιέτωσαν ἐν τῷ λουτρῷ μετὰ τὸ ἠρεμεῖν ὁ πυρετὸς, καὶ διελθεῖν ἡ τούτου αὔξησις, καὶ μὴ ἐπεκτείνειν καθῆσθαι [3] εἰς αὐτό· στρωθήτωσαν δὲ [4] εἰς αὐτὸ τὰ ἡδύπνοα ἄνθη ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ψύχοντα, [5] τὰ συστέλλοντα

1. Λελάχαμεν Leg. Λελάκαμεν.

2. Δεῖ ἐν. Librarii inadvertentia hic erratum eſſe arbitror; Conſtantinus enim habet, *ad curandum erit facilis medicus.* Codex Arab. *neceſſe ipſi* (medico) *eſt, ut protinus adgrediatur curationem*

* * propter afflictionem multam a vi ignea caloris redundantis. Quando vero medicus cognoverit cauſam, id eſt occaſionem, ac ſpeciem diariæ febris, & adparet ipſa ex ſignis & indicationibus, quas retulimus; neceſſarium tunc eſt, ut febricitantes balneum ingredi jubeat. Cum vero orta eſt febris ab ardore ſolis, & a venenis, ingrediantor in balneum, poſteaquam requiverit febris ejusque augmentum receſſerit, non vero diu ibi morentur: ſternantur autem fragrantes flores coram ægro,

nem hunc in modum.

3. Εἰς αὐτὸ. Conſtantinus poſt hæc addit, *Aqua tepida & dulcis ſit.*

4. Εἰς αὐτὸ Codex MS. εἰς αὐτῶν, ſed delenda hæc verba, quæ ex ſuperioribus irrepſerunt.

5. Τὰ συς. Leg. καὶ συςέλλοντα, iſtud τὰ repetitum

τα τοὺς ἀτμοὺς, ὡς ῥόδα καὶ ἴα καὶ φύλλα ἰτέας καὶ τὰ τοῦ [1] ψυλλίου· [2] ἀπαλυνθήτωσαν δὲ καὶ αἱ μήνιγγες αὐτῶν μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ πυρετοῦ, ἕψημα τοῦ χαμαιμήλου καὶ τῶν ἴων, καὶ τοῦτο ἐὰν [3] ἀκαταροι εἰσὶν, καὶ ἀνοδύνῃ τῇ κεφαλῇ· [4] εἰδὲ * πλησμονὴν ἐγκεφάλου ἔχωσιν, ἀποφύγουσι τοῦτο τὸ ἕψημα, καὶ ἀρκείσθωσαν ὑποκύπτειν καὶ ὀσφραίνεσθαι [5] τὸν τούτων

tum ab ultima ſyllaba verbi præcedentis. Parem librarii inadvertentiam expertus eſt Ariſtænetus Epiſt. lib. I. ep. XV. p. 100. ubi narrat hiſtoriam Polyæno itidem memoratam lib. VIII. Strateg. p. 772. *μιᾶς τούτων βασιλεὺς ἠράσθη κόρης ἐκ τῆς ἐναντίας πόλεως, ὡς ἐπαφροδίτως ἐκμανεὶς ἐπ᾽ αὐτῇ.* Delendum iſtud *ὡς*.

1. *Ψυλλίου.* Conſtantinus præterea in ſuo codice inveniſſe videtur *καὶ μύρτου καὶ τὰ ὅμοια.*

2. *Ἀπαλύνθ.* Hic auctiores ſunt Codex Arabicus & Conſtantinus.

3. *Ἀκαταροι* Leg. *οὐ κατάῤῥοι*, quod firmant Conſtantinus & Codex Arabicus. Dixeris juraſſe librarios literam ubi eſſet geminanda, ſemel pingere,

ægro, & refrigerantes, qui vapores reprimunt, quales roſæ, violæ, folia ſalicis & pſyllii: poſt febris ceſſationem, emolliantur capita eorum decocto chamæmeli, & violarum: & hoc ſi capitis dolor abſit, & catarrho non vexentur: ſi vero repletum habeant cerebrum, refugiunt hocce decoctum, tuncque ſufficiet caput inclinare & olfacere vaporem

ex

gere, ac verſa vice geminare, ubi unica ſufficeret. Ælianus Hiſt. Animal. lib. XII. cap. XXIII. ἀπεσείσαντο μὲν τοὺς ἀναβάτας, ἐσκίρτων δὲ καὶ ἐχόρευον, καὶ τῇ γε ἄλλῃ τὴν τάξιν συνέχεαν, καὶ τὸν πόλεμον ἐξωρχήσαντο· quæ totidem verbis leguntur apud Apoſtolium Cent. XIX. Prov. 16. ſed utrobique legend. καὶ τῇ γε ἄλῃ τὴν τάξιν κ. τ. λ. conf. Terentii in Eunuch. Act. II. Sc. III. vſ. 89. & Gruterus ad Flori lib. II. cap. 2. pag. 213.

4. Εἰ δὲ. Compendii notam cujus loco aſteriſcum poſui, ſuſpicor denotare μὲν ὡς.

5. Τὸν τούτων. Codex MS. τῶν τοῦ τῶν. Divulſit nimirum quæ jungenda erant, quo vitio laborans

rans

των ἀτμόν· καὶ πινέτωσαν τὸ ὕδωρ τῶν δύο ῥόων μετὰ σάχαρ, καὶ λαμβανέτωσαν ἀπὸ τῶν ζουλαπίων τῶν ἴων, καὶ τῶν ῥόδων, καὶ [1] τῶν δαμασκήνων· καὶ τραφείτωσαν μετὰ ψιχίων τοῦ ἄρτου πεπλυμμένων μετὰ σάχαρ· τραφείτωσαν δὲ πάλιν μετὰ ἀνδράχνης, καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ ἀγκουρίου, καὶ τὴν καρδίαν τοῦ θρίδακος, Φημὶ τὰ [2] ἐριφότερα, καὶ μασήσει τὰ [3] ῥόδα· ἑψηθέντων δὲ ὁ πέρδιξ καὶ ὁ ἀλεκτρυὼν, μετ᾽ ὀμφακίου ὠμοῦ, ἢ μεθ᾽ ὕδατος

rans Aretæus Cappadox Cl. Wigan negotium exhibuit lib. II. de Cauſ. & Sign. Morb. Diuturn. cap. II. pag. 52. A. αἴσθησις ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἐς κύστιν θέρμης, ἢ ψύξιος, ὅκως προσόδου πορέοντος τοῦ νοσήματος. leg. προσοδοιπορέοντος. Orpheus de Lapid. p. 202. vſ. 29.

Οἱ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὲρ μαζοῖσι κορεσσάμενοι γαλαθηνοὶ Σκιρτηθμῶν ἐξαῦτις ἀναμνήσοντ᾽ ἀγέρωχοι.

Leg. Εἰ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπερμαζῶσι. Contrario modo erratum

ex hoc decocto exhalantem: & bibant aquam malorum punicorum cum ſaccharo: capiant julapium violarum, roſarum, & damaſcenorum: alantur micis panis maceratis cum ſaccharo, aut portulaca, interioribus cucumeris, corde lactucæ, intelligo partem molliorem & delicatiorem, & manducet mala punica. coquantur autem perdix & gallus cum omphacio crudo, aut cum aqua malorum pu-

ratum apud Oribaſium Anatomic. p. 126. παρὰ πολὺ γὰρ ἐλάττων μένει τῆς μὴ κυούσης, μείζων δὲ ἡ τῆς ἐγκύου. pro μένει legend. μὲν ἡ.

1. Τῶν δαμασκήνων. Hæc omiſit Conſt. Afr.

2. Ἐρυφότερα. Leg. τρυφερότερα, id eſt molliora & delicatiora. Sic τρυφεραὶ a medicis vocantur compoſitiones blandiores ac hominibus delicatis convenientes. Talis collyrium apud Galenum lib. VII. de Comp. Medic. ſec. loca.

3. Ῥόδα. Leg. ῥόα.

τος τῶν ῥόων, καὶ ταῦτα μετὰ τὴν ἐξέωσιν τῆς θερμότητος· Εἰ δ' οὖν ὁ πυρετὸς ἀπὸ κρυότητος καὶ πάγους, χρὴ μετὰ τὴν πέψιν τοῦ περιττώματος καὶ τὴν ἀποφυγὴν τοῦ πυρετοῦ, [1] οἴναγ τοὺς πόδας καταβὰς ὁ κάμνων εἰς τὸ ἕψημα τοῦ χαμαιμήλου καὶ μυὸς ὦτα καὶ [2] ἄνηθον· καὶ ἐπικλίνειν εἰς τὴν τούτων ἀναθυμίασιν, καὶ μετὰ τούτων εἰσίετω εἰς λουτρὸν ἡδὺ, καὶ [3] παραμένει [4] καθεύδων εἰς τὸν ἀέρα τοῦ λουτροῦ· ἱδρώει τὰ σώματα καὶ διαλύει τὰ τούτων ὑγρὰ καὶ ἀνοίγει τούς πόρους· Ὅστις δὲ σχῇ [5] κατάῤῥουν ἀπὸ ψυ-

1. Οἴναγ. Nil aliud ex librarii ſcriptura elicere potui, nec quicquam hic juvant verſiones. Forte voluit ἵνα.

2. Ἄνηθον. Conſt. Afr. his addit *baſilicum*.

3. Παραμένει. Recordor hic loci alicujus Longi Paſtoral. lib. II. p. 92. ἀποθανεῖσθαι μηκέτι μνησθεὶς χλόης λέγων. pro μνησθεὶς corrigo νεμέσεως, quem errorem etiam admiſſum arbi-

punicorum, & hæc poſt caloris expulſionem. Quodſi vero febris orta eſt ex frigore atque algore, neceſſum eſt poſt retrimenti coctionem febrisque fugam, * ut æger pedes immittat in aquam, in qua cocta fuerint chamæmelum, muris auricula, & anethum: caputque inclinet ad hauriendum inde vaporem, ac deinceps intret in balneum gratum, & maneat dormiens in aëre balnei: namque ſudare facit corpora, & diſſolvit humores eorum, poroſque aperit. Qui vero catar-

arbitror lib. IV. p. 108. ὁ δὲ Δάφνις ἀγωνιῶν τῇ χλόῃ συνέμεινεν lego συνένευεν.

4. Καθεύδων. Conſt. Afr. *Moretur plus in aëre balnei, quam in ſolio.* Codex Arab. *Quo facto ingrediantor balneum aquæ dulcis, in quo diutius maneant, quam in ſolio.*

5. Καταῤῥοῦν. Paulus Ægineta lib. II. cap. 15. Εἰ δ' ἅμα κατάῤῥῳ πυρέττοιεν,

ψυχρότητος, [1] ἀπόσατο τούτου αἴσθαιτο πάμπαν, ἀλλὰ μετὰ τὴν πέψιν τοῦ περιττώματος καὶ τῆς τούτου διαλύσεως· ὀσφρανθήτωσαν δὲ πνοὰς ἡδύτατας, ὡς μυὸς ὦτα, [2] ὅ ἐστι * * καὶ σάμψυχον οἷον [3] περ οἴγνυσι καὶ λευ-

ποιεν, πρὶν πέφθῆναι λύειν οὐ χρή.

1. Ἀπόσατο ſic Codex MS. corrigo παυσάτω τούτου οὐκ εἰς τὸ πάμπαν. Hæc correctio ab utraque verſione firmatur. Corruptiſſimo hac occaſione loco Aretæi Cappad. lib. II. de Cauſ. & Sign. Morb. Diuturn. cap. XIII. p. 68. D. medicinam adferam. Τοιγαροῦν ἀνιμᾶται τῇ προβολῇ φόρτον μέγαν· ἔπειτα ὅκοσα μᾶλλον ἢ τηρεῖ τῇδε ξυνδῆσαι τῷ σόματι. Petitus aliquid excidiſſe arbitratur, mihi ſecus videtur, delerem potius τῷ σόματι, tanquam gloſſema & τῇ προβολῇ & totum locum ſic lego. ἔπειτα ὅκως ἀμαλλοδετῆρες τῇδε ξυνδήσαις κ. τ. λ. ſcilicet ſumſit hanc vocem Aretæus ex Homeri Iliad. Σ. vſ. 553.

2. Ὅ ἐστι. Alterum nomen ex librarii ſcriptura exputare non potui, unde omiſi: quam facile enim ſit in vocibus barbaris errare, ubi non ſingula in numerato habueris, exemplo probabo Viri, cui totus Criticorum chorus merito adſurgit, Richardi Bentleji. Joan. Malalas Chronograph. p. 176. Νομίσασα γὰρ ὅτι οὐκ ἐστὶν αὐτὸς, λέγει, ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς τοῦ πελο-

catarrho laborat, abſtineat ab eo non penitus, ſed poſt retrimenti coctionem & ejus diſſolutionem: olfaciat odores ſuaviſſimos, ut auriculam muris * * majoranam * * * violam luteam, nar-

πελοπείȣ γένȣς σήμαντρον ἔχει, ἐλαίαν ἐν τῷ ὤμῳ. vertit Chilmeadus, *illa vero fratrem non agnovit; ipſumque non eſſe ſuſpicata; meus inquit frater olivam humeris ſignatam, Pelopei generis inſigne uti habeat oportet.* Bentlejus epiſt. ad Millium p. 42. hæc notat. *Jam hoc pro explorato habeo,* ἐλαίαν *ab hac pecude poſitam eſſe pro* ἐλέφαντι. *Cui enim fando auditum eſt, oleaginum humerum fuiſſe Pelopi?* Vellem hæc viro ſummo non excidiſſent, non enim eſt quod tam acerbe Joannem reprehendat, ſed ipſi feſtinanti interpres fraudi fuit, qui ἐλαίαν vertit *olivam*, cum debuiſſet *nævum*: eſt enim ἐλαία nævus cujuscunque generis. Notus Melampodis liber περὶ ἐλαιῶν τȣ̃ σώματος, qui de nævo in humero hæc tradit p. m. 110. ἐὰν εἰς τȣ̀ς ὤμȣς, δέσμιος ἔσται καὶ θλιβόμενος.

3. Περ οἴγγυσι ita Codex MS. τῷ περ ſupra adſcriptum μ. unde quis colligat legendum σπέρμα. Conſt. Afr. nil hic prodeſt, Cl. Reiskii verſio habet *jasminum*. Sed hæc vox a vulgata ſcriptura nimis recedit, dicitur autem ζάμβακος. Lexi-

[1] λευκόϊα καὶ νάρκισσον καὶ τὸ [2] γίζει καὶ τὰ ὅμοια· [3] καὶ ἀλειφθήτωσαν οἱ πάσχοντες διὰ τῶν ἱματίων· τιθέτωσαν δὲ πλήσιον τούτων ἄνθρακας πυρὸς, τοῦ κωλύειν τὸ ψύχος τοῦ ἀέρος ὁμιλεῖν αὐτοῖς καὶ προσπελάσαι· ῥανάτωσαν δὲ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀλοιφὰς θερμαίνουσας συμμέτρως, ὡς τὸ

Lexicon Herb. Frut. & Arbor. editum a Car. Stephano Par. 1554. p. 41. *Jaſminum* jaſmin: *ea herba nuper ex Italia adveсta eſt: ab Actuario autem,* Zambacus *dicitur, unde oleum Zambacium dictum eſt.*

1. Λευκόϊα. Codex Arabic. *chairi*, quod. Erud. Reiske vertit *violam luteam*. Lexicon Herb. Arbor. & Frut. p. 45. *Leucoion Dioſcoridis, eſt noſtra Caryophyllata*, noſtre Giroflee. *Officinæ autem Mauritana voce* Kiri *appellant: quanquam luteum tantum hoc nomine appellandum quibusdam placet.* ——— *Cæterum quanquam vox Leucoion albam violam tantum ſignificat, tamen hoc nomine omnes alii colores indicantur.*

2. Γίζει. Scribitur γίζι, γίζει, & γίζειρ. Galenus lib. 1. de Antidotis p. m. 433. παραπλησία πως ἐστὶν ἀρίστῃ κασσίᾳ καλουμένη ὑπὸ τῶν κομιζόντων αὐτὴν ὀνόματι βαρβαρικῷ δισυλλάβῳ, τὴν μὲν πρώτην συλλαβὴν ἐκ τοῦ Γ καὶ Ι ἔχοντι, τὴν

narciſſum, caſiam nigram & ſimilia: operiantor ægrotantes veſtimentis, juxta eos vero ponantur carbones igniti ad aërem frigidum arcendum. Capita eorum inungantur unguentis modice calefacientibus, quale camomillæ, oleum ane-

τὴν δὲ δευτέραν ἐκ τοῦ Ζ καὶ Ι. confer. Gorræi Defin. Medic. Bodæus a Stapeln ad Theophr. Hiſt. Plant. lib. IX. p. 986. & Salmaſii Exercit. Plinian. p. 920.

3. Καὶ ἀλειφθ. Corrigo utraque verſione adſtipulante καλυφθήτωσαν. Perverſa illa lectio inde orta, quod male nectunt literas librarii. Non poſſum a me inpetrare, ut prætermittam exemplum inſigne in Manethonis Apotelesmat. lib. V. vſ. 255.

Εἰ δ' ἄμφω κατίδοι, τάχινον καὶ πηρὸν ἔθηκεν

ita edidit Gronovius & vertit absque ullo ſenſu & judicio, *Quod ſi ambos inſpiciat velociter, etiam mutilum poſuit.* Cum τάχινον nobis dedit, debuiſſet ſaltim quoque pro πηρὸν emendare πηνὸν; ſed adtendenti facile erit ex Cod. MS. ſcriptura καθίδοι ταχιλὸν, veram lectionem κατίδοιτο κυλὸν κ. τ. λ. effingere.

τὸ [1] χαμαιμήλου ἢ τοῦ γίζει ἢ τὸ σούσινον καὶ τὰ ὅμοια. Εἰ δὲ συμβῇ ὁ τοιοῦτος πυρετὸς, ἐκ τοῦ λούεσθαι διὰ τῶν στυφόντων ὑδάτων καὶ ξηραινόντων, ὡς τὰ ἁλμυρὰ καὶ τὰ θειώδη καὶ νιτρώδη, δεῖ οὐ κωλύειν τὸν τοιοῦτον λούεσθαι, εἰ μὴ μετὰ τὴν ἀπέλευσιν τῆς τοῦ πυρετοῦ αὐξήσεως καὶ ἀπεξεώσεως· καὶ εἰσιέναι τοὺς πόδας τοῦ κάμνοντος εἰς ἕψημα ὕδατος χαμαιμήλων καὶ μυὸς ὦτα καὶ σάμψυχον καὶ ἄνιθον καὶ τὰ ὅμοια· καὶ προσαγεῖναι ὀσφραίνεσθαι τὸν ἀτμὸν τοῦ ὕδατος τῶν βοτάνων, καὶ τὸ εἰσέρχεσθαι ἐν τῷ βαλανείῳ· καὶ μαλαχθήτω τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ τριβέτω λείως, καὶ ἐπίχεε ὕδωρ

γλυκὺ

1. Χαμαιμήλου. Codex *chairi*, quod tamen a Arab. ſubjungit *oleum* Conſt. Afr. æque ac a Sy-

nethium, caſiæ nigræ, ſuſinum & ſimilia. Talis vero febris cum oritur ex lotione in aquis adſtringentibus & arefacientibus, quales aquæ ſalſæ, ſulphureæ, atque nitroſæ, non convenit ægrum a balneis arcere, niſi poſt diſceſſum augmenti febris & expulſionem: oportet ægroti pedes inmittere in aquam camomillarum, auriculæ muris, majoranæ, anethi & ſimilium: ac ut vaporem olfaciat ex aqua illa, in qua herbæ illæ ſunt decoctæ, jubere: intret quoque in balneum: emolliatur corpus ejus ac fricetur delicate: perfunde

Syneſio ignoratur. Poſt oleum anethi, uterque Conſt. Afr. & Arabs addunt *oleum liliorum*.

γλυκὺ, καὶ χλιαρὸν ἐν τῷ σώματι [1] τούτῳ γίνεται, λεῖον τὸ σῶμα ποιεῖ, καὶ μαλάσσει τὸ σῶμα, καὶ ἀνοίγει τοὺς πόρους αὐτῶν· [2] Φευξάτωσαν δὲ καὶ ἀποφεύγειν τὰς ἀλοιφὰς ἐν τῷ λουτρῷ, πυκνοῦσι γὰρ τὰ σώματα, καὶ σφήνωσιν ποιεῖ τῶν ἐντὸς ὄντων ἀτμῶν· τὸ δὲ γυμνάζεσθαι συμμέτρως, διευθετότερον πρᾶγμα ἐστὶν ἐν τούτῳ τῷ πυρετῷ, διότι ἀραιοῖ τὸ σῶμα, καὶ ἀναστομεῖ [3] τὸν πόρον, καὶ διαλύει τὸν ἀτμὸν

τὸν

1. Τούτῳ. Malim legere τοῦτο, ut ad ὕδωρ referatur.

2. Φευξάτωσαν. Hæc non intelligo, forte ex duplici ſcriptura in textum migrarunt, ſcilicet legebatur φευξάτωσαν in uno libro, in altero vel etiam in margine emendatum δεῖ ἀποφεύγειν. Sed revocant mihi hæc verba in mentem locum Æliani Hiſt. Animal. lib. II. cap. 37. Ἡ μυγαλὴ, καὶ γὰρ τοῦτο ποίημα ὕλης, εἰς ὅσον μὴν τηνάλλως πρόεισι, πέπλασται ζῆν ἔχει καὶ ἐσπείσατο αὐτῇ ἡ φύσις κ. τ. λ. Gesnerus pro πέπλασται arbitratur forte legendum καὶ ἀλᾶται, Cl. Pauw corrigit ἐπιπλεῖστα, mihi nullum eſt dubium, quin

ſunde aqua dulci, quæ tepefacta a corpore, illud reddit læve atque emollit, poroſque aperit. Fugiant vero unctiones in balneo, condenſant enim corpora & qui intus ſunt vapores exhalare prohibent. Convenientior eſt in hac febre modica exercitatio, quod rarefacit corpus, poros aperit, & vaporem in illis concluſum diſſolvit. ac in

quin hoc verbum ab aliquo margini adlitum fuerit, ut innueret figmentum eſſe quod tradit Ælianus, ac propterea expungendum. Dio Chryſoſtomus Orat. XLIX. p. 537. ὥσπερ τὸν Ἀγαμέμνονα Ὅμηρος φησὶν, ἃ δεῖ προσδεῖσθαι τῇ γνώμῃ τοῦ Νέστορος. Caſaubonus poſt ἃ δεῖ addit ποιεῖν, Anonymus Wolffii corrigit ἀεὶ, Cl. Elsnerus Schediasm. Crit. cap. x. p. 102. ex præcedentibus ἃ δεῖ inrepſiſſe arbitratur ac expungenda; ſuſpicor in uno exemplari, (vel in margine) fuiſſe φησὶ, in altero ἀδεῖ.

3. Τὸν πόρον. Codex MS. τὸν πόνον. Singulari numero frequenter efferunt

τὸν ἐγκεκλεισμένον ἐν αὐτῷ· καὶ καθόλου δεῖ ἀποδιδράσκειν πᾶν τὸ ἀποκλεῖον τὸ δέρμα τȣ̃ σώματος, καὶ πυκνοῦν· καὶ χρησάτωσαν τῶν εὐπέπτων τροφῶν, καὶ πινέτωσαν τὸ ζουλάπιον τȣ̃ σάχαρ συνκεκερασμένον μεθ᾽ ὕδατος. Εἰ δὲ συμβῆ ὁ τοιοῦτος πυρετὸς ἀπὸ τῶν θερμῶν βρωμάτων, δεῖ πίειν τὸν ἄῤῥωστον ὀξυσάχαρον, καὶ ὕδωρ τῶν ῥόων μετὰ ζουλαπίȣ ἢ μετὰ σάχαρ· καὶ μετὰ τὴν ἀπέλευσιν τȣ̃ πυρετȣ̃ πίνετω τοὺς τροχίσκους τοὺς διὰ σποδίȣ καὶ τῆς καμφορᾶς μετὰ ζουλαπίȣ [1] τῶν ἴων ἢ τῶν ῥόδων· καταπλαττέτω δὲ τὸ ἧπαρ με-

runt hanc vocem recentiores. Poëta Anonymus MS.

Καὶ πνεῦμα γοργὸν τῶν
φλεβῶν κατατρέχον
Κλονεῖ τὸν εἱρμὸν τῶν μελῶν, καὶ ἐπιτρίβει,
Καὶ τὰς τριχὰς ἵστησι, πυκνȣ̃ν τὸν πόρον.

1. Τῶν ἴων. Codex MS. τῶν

in genere vitandum omne id quod cutem corporis occludit atque condenſat. Utantur cibis coctu facilibus ac bibant julapium ſacchari aqua temperatum. Cum ab uſu calidorum ciborum accidit talis febris, oportet ægrum bibere oxyſaccharum & aquam malorum granatorum ex julapio, aut cum ſaccharo: & poſt febris diſceſſum bibat paſtillos de ſpodio & de camphora ex ſyrupo violarum aut roſarum. Cataplasmetur

τῶν τῶν. Frequenter ι in τ tranſiit. Ariſtides Tom. I. p. 312. καὶ τῆς ἐπιούσης, οἱ κρόταφοι καὶ ὁ κύκλος τοῦ προσώπου ἅπας κατετείνετο, καὶ σιαγόνες συνεκέκλειντο, καὶ ὁ θόρυβος ἦν εἴπερ ποτε. Vertit Canterus ut potuit, ſed niſi corrigas σιαγόνες, ſenſu plane deſtituuntur hæc verba.

μετὰ φάκου τοῦ τέλματος, ἢ μετὰ ἀνδράχνης καὶ τοῦ γλισχροῦ τοῦ ψυλλίου· τὸ [1] ἀπόξυσμα τῆς κολοκύνθης, καὶ σάνδαλον, κριθάλευρον, καὶ ὀλίγον καμφορᾶς πεφυραμένης μετὰ [2] ῥόδων στάγματος· γένεσθω δὲ ἡ τροφὴ ἀνδράχνη καὶ ἰντύβια καὶ κολοκύνθη καὶ [3] ἀτράφαξις· συνκεράσει δὲ τὸ [4] ὕδωρ μετὰ ζουλαπίου τοῦ ψυλλίου, ἢ [5] τῶν διὰ ῥόδων.

1. Ἀπόξυσμα. Verti *raſuram*, cum Theodoro Priſciano lib. I. cap. 33. p. 56. *hoc & raſura cucurbitæ facit.* Conſt. Afr. & Cl. Reiske vertunt *cortices cucurbitæ.*

2. Ῥόδων στάγματος. Στάγμα, recentiores aquam vocant. Nonus cap. CXVIII. p. 127. ἢ ἔψημα μετὰ στάγματος διάκλυζε, ἢ τὸ ὑδροροσάτον, ἢ ψυλλίου χυλὸν σὺν στάγματι. Interpres vertit *ſtillamentum*, du Cange in Gloſſ. *aquam.* Apud Noſtrum Erud. Reiske vertit *aquam roſatam*, Conſt. Afr. *oleum roſaceum.* Non convenit vero inter eruditos, quid per rhodoſtagma intelligendum, Geſnerus pertendit eſſe ſyrupum vel ſuccum expreſſum, alii aquam indigetari volunt ſtillatitiam. Primus vero hujus liquoris inter Græcos meminit Actuarius lib. V. de Dignot. Morb. cap. IV. Joannes Langius Epiſt.

metur hepar lente paluſtri, aut portulaca & mucagine pſyllii, raſura cucurbitæ, ſantalo, farina hordei & pauxillo camphoræ mixtæ cum rhodoſtagmate. Cibus ſit portulaca, endivia, cucurbita, & atriplex: aquam vero miſcebit cum julapio pſyllii aut malorum punicorum.

Si

piſt. Medic. lib. I. ep. 53. p. 271. *Sed cur ſtillaticii per alembicum aquarum liquoris uſus tam ſero a Græcorum & Arabum medicis acceptus ſit, admiratione non caret: quippe quod ego ſciam primus ſed fere etiam poſtremus Græcorum medicus Actuarius aquæ roſarum meminit, dum ait*, Stillaticii roſarum liquoris, quem rhodoſtagma nominant libra una cum ſaccharo ferveat, donec evaneſcat. *At inter Arabes Meſue ſublimationis aquarum abſinthii & roſarum meminit primus.* Intyboſtagmatis quoque meminit Actuarius loc. cit. confer. quæ docte diſputat Jo. Freind Hiſtor. Med. p. 167. & ſeqq.

3. Ἀτράφαξις. Conſt. Afr. *cryſolocanna.* barbare pro chryſolachanon vid. Dioſcorides lib. II. cap. CXIV.

4. Ὕδωρ. Addunt Conſt. Afr. & Codex Arab. ſi *ſitierint.*

5. Τῶν διὰ ῥόων. leg. τῶν δύο ῥόων.

Εἰ δὲ συμβῇ ὁ τοιοῦτος πυρετὸς ἀπὸ κόπου σωματικοῦ, δεῖ περιποιεῖσθαι αὐτοῖς τὰς ἠρεμίας καὶ ἀνάπαυσιν· καὶ χρισθείτωσαν τὰ σώματα αὐτῶν μετὰ ῥοδελαίου καὶ ἰελαίου τῆς [1] νυμφαίας· καὶ εἰσιέτωσαν εἰς τὸ λουτρὸν γλυκὺ ὕδωρ ἔχον, καὶ ἀέρα σύμμετρον, καὶ μὴ ἐπεκτείνωσι τὸ καθέζεσθαι ἐν αὐτῷ· καὶ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ θερμοῦ· * [2] ἀλειφήτωσαν μετὰ ῥοδελαίου ἢ ἰελαίου, καὶ πινέτωσαν τὸ ὕδωρ τῶν δύο ῥόων μετὰ ζουλαπίου τῶν ἴων ἢ τῶν δαμασκήνων· τραφείτωσαν δὲ διὰ τῶν ὑγραινόντων τροφῶν, ὡς τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τὰ κρέα

1. *Τῆς νυμφαίας.* Hujus olei non meminerunt Codex Arab. & Conſt. Afr. ſed legend. *ἰελαίου ἢ ἐλαίου τῆς νυμφαίας.* Pari ratione ſanandus Aretæus Cappad. lib. 1. de Cauſ. & Signis Morb. Chro-

Si vero talis febris a motu corporis nimio, conciliare ipſis convenit otium atque quietem; ungantur corpora eorum oleo roſaceo aut violaceo aut nymphææ. ingrediantor in balneum dulcem habens aquam & aërem temperatum, nec tamen diu ibi ſedeant, & poſtquam egreſſi fuerint ægri ex aqua calida: * ungantur oleo roſaceo aut violaceo: bibantque aquam de malis punicis cum ſyrupo violarum aut prunorum damaſcenorum: alantur vero cibis humectantibus, ut gallis, carnibus hœdorum, piſci-

Chronic. cap. XIV. p. 43. ὡς δοκέειν, οὐκ ἔτ' ἐόντος ὑγροῦ Scripſit Aretæus οὐκ ἐτεὸν ἐόντος ὑγροῦ.

2. Ἀλειφήτωσαν Compendii notam, quæ ante hoc verbum invenitur, puto ſignificare ὕστερον.

κρέα τῶν ἐρίφων, καὶ τὰς [1] προσφάτους ἰχθύας καὶ τὰ ὅμοια. Εἰ δὲ συμβῇ ὁ τοιοῦτος πυρετὸς ἀπὸ ἐπιτάσεως ψυχικῆς κινήσεως, δεῖ ἐναντίων κατὰ τῆς αἰτίας τῆς βλαπτούσης τὴν ψυχὴν, καὶ κοπιῶσαν αὐτὴν, μετὰ τῶν ἐναντιουμένων τοῦ θυμοῦ, καὶ τῆς ὀργῆς, καὶ τῆς λύπης, καὶ ἠρεμούντων τὴν ψυχήν· καὶ ἡδύνεσθαι διά τε [2] λόγων καὶ [3] ἔργων

1. Προσφάτους. Codex MS. π ρ φ τ unde ſcripſi προσφάτους, quod eſſet epitheton aptum. Menander apud Athenæum lib. IV. p. 132.

> Οἷον τὰ νησιωτικὰ ταυτὶ ξενύδρια
> Ἐν προσφάτοις ἰχθυδίοις τεθραμμένα.

addicunt quoque verſiones.

2. Λόγων Hinc ægros ſuos ad fabulas amatorias legendum aliquando excitabant veteres. Theodorus Priſcianus lib. II. cap. XI. *Interea puellarum ſpecioſarum* (vel puerorum ſimiliter *Vet. Cod.*) *ſervitium procurandum eſt. Utendum ſane lectionibus animum ad delicias pertrahentibus, ut ſunt Amphipolitæ Philippi aut Herodiani, aut certe Syri Jamblichi,*

piſcibus recentibus & ſimilibus. Quod ſi vero natales habeat ejusmodi febris a motu animali nimio, contraria adhibenda cauſæ animam adficienti & defatiganti illam, una cum illis quæ oppoſita ſunt excandeſcentiæ, iræ atque mœſtitiæ, quæque animam pacatam reddunt: oblectandi ſunt ægri ſermonibus re-

blichi, vel cæteris ſuaviter amatorias fabulas deſcribentibus. pro *Syri aut Amblii*, legendum eſſe *Syri Jamblichi* docuit Th. Reineſius Var. Lect. lib. III. & ſic quoque ad oram ſui exemplaris emendaverat Voſſius. Gariopontus lib. III. cap. LXX. p. 87. *& dormiant molliter, & primum inſpectas pulchras mulieres complectantur, & amorum lectiones legant.* Et qui ejusmodi fabulas conſcribebant, eum pariter in finem id faciebant, ut ægrotos atque mœrentes ſolarentur & recrearent. vid. Longus Paſtor. lib. I. p. 2. ed. Mol.

3. Ἔργων. Solent Græci dicere λόγῳ καὶ ἔργῳ, de qua locutione conſul. Alex. Morus ad Act. Apoſt. cap. VII. com. 22. p. 111.

γων· καὶ [1] ἀπασχολεῖσθαι εἰς τὰ εὐφραίνοντα, καὶ εἰς τὰ εἴδη τὰ τέρψιν ποιοῦντα, ἅ ἐστιν τῆς μουσουργίας· καὶ τοῦ ἴδειν καὶ βλέπειν εἰς ἅ τὴν ψυχὴν ἐπισπᾷ καὶ ἐφέλκει καὶ μεταβάλλει, ὡς αἱ [2] πρασιαὶ καὶ αἱ χλοεραὶ ἀναπνοαὶ, καὶ τὰ εὐείδη [3] πρόσωπα· σὺν τούτοις δ᾽ ἂν καὶ διεύθητον μεθ᾽ ὧν εἴπομεν εὐεξίαν παρασχεῖν τῷ σώματι, δι᾽ ὧν ὑγραίνει καὶ τὴν ξηρότητα ἀποικίζει τὴν συμβᾶσαν αὐτῷ, ὥστε εἰσερ-

1. Ἀπασχολεῖσθαι. Simplex verbum male legitur apud Archelaum Poëtam Chemicum p. 161.

Μὴ ἀσχολούμενος ἐν τοῖς πολλοῖς κόποις.

Leg. μὴ ἀσχαλλώμενος.

2. Προσιαὶ MS. τρασιαὶ male, reddenda autem hæc vox Lexico Herodot. p. 108. & Corintho p. 110. ed. H. Stephani Ταρσοὶ καλάμων, πρασιὰ ἐν ᾗ ἐξήραινον τὴν πλίνθον. leg. τρασιά. vid. Heſychius & Schol. Ariſtoph. ad Nub. vſ. 50.

3. Πρόσ-

rebusque: animus revocandus ad hilaritatem & ad res quæ oblectationem ferunt, ut ad muſicam, & ad videndum ea, quæ animam attrahunt & mutant, ut florum areæ & viridaria, pulchrique homines. Hiſce, junctis illis quæ diximus, pronum erit corpori bonum habitum comparare per illa, quæ humectant & ariditatem ipſi accidentem abigunt, ut ſi balneum aqua gaudens

dulci

3. Πρόσωπα. Verti *pulchros homines*, haud raro enim πρόσωπον pro homine ponitur, vid. Cl. L. Bos Animadv. ad Joſephum pag. 90. inprimis vero recentiores hanc vocem ſic uſurpant vid. Du Cange in Gloſſ. V. πρόσωπον. item pro homine in dignitate poſito. vid. Salmaſius de Annis Climacteric. p. 559. Et recte me vertiſſe probat Conſtant. Afr. qui dedit, *& videndis rebus diverſis, (delectetur) & odoriferis, & pulchris formis, vel formoſis puellis.*

εἰσέρχεσθαι εἰς λουτρὸν [1] γλυκαίου ὕδατος καὶ ἀέρα σύμμετρον· καὶ μετὰ τὰς ἐξελεύσεις τοῦ λουτροῦ, χρισθείτω μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου ἢ τῆς νυμφαίας· συϛαλήσονται δὲ ἀπὸ κινήσεως, συνουσίας, καὶ χρονίας διαμονῆς ἐν τῷ βαλανείῳ, διότι ξηραίνει τὰ σώματα· τραφείτωσαν δὲ μετὰ τῆς [2] πτισάνης, καὶ διὰ τῆς κολοκύνθης, ἀνδράχνης τε καὶ [3] ἰντύβων καὶ βλήτων· ὅταν δὲ ἀπέλθῃ πυρετὸς, τραφείτωσαν διὰ ῥίζων, καὶ ἀλεκτρυόνας, καὶ κρέας ἐρίφων· καὶ πινέτωσαν οἶνον εὔκρατον, καὶ ὀσφρανθήτωσαν [4] τὰ ῥόδα· καὶ τὸ τῆς

ϛα-

1. Γλυκαίου. Ita Codex MS. quam lectionem etiam mihi videor invenisse in Menologio Medico MS. Menſe Martio, inquit, *αἷμα ξανθὸν κυρειδίει, στ͂ γλυ καὶ χρῶ, καὶ ἐν βρώσει καὶ ἐν πόσει.* voluit librarius *σιτίοις γλυκαίοις.*

2. Πτισάνης. De ptiſana & ejus cremore vid. Marſilius Cagnatus Var. Obſerv. lib. I. cap. XXX. Hieron. Mercurialis Var. Lect. lib. IV. cap. XVIII.

Lud

dulci & aëre temperato ingrediatur. Cum egreſſus fuerit æger e balneo, ungatur oleo roſaceo aut nymphææ. Arceantur vero a motu, coitu & mora diuturna in balneo, propterea quod corpora arefaciat. Alantur ptiſana & cucurbita, portulaca, endiviis & blitis. Remota vero febre edant radices, gallos gallinaceos, & carnem hœdorum: bibant vinum bene temperatum: olfaciant roſas: & aquam uvæ hybernæ bibant,

Lud. Nonnius lib. IV. de re cibaria cap. XIX. Jul. Cæſ. Scaliger Comment. ad Hippocr. de Inſomniis pag. 113. & Bruyerinus de re cibar. lib. V. cap. X.

3. Ἰντυβῶν. Ejus loco *chryſolocanna* commendat. Conſt. Afr.

4. Ῥόδα. Conſtant. Afr. *odorent ſandalos, camphoram, roſam, violam.* & ſic quoque Codex Arabic.

σταφυλῆς ὕδωρ τῆς χειμωνικῆς πιέτωσαν, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ πρασίνου πέπονος μετὰ σάχαρ· καὶ [1] παντελῶς ἀπωσάτωσαν τὰ ξηραντικὰ, συντεκμαιρόμενος εἰς αὐτοὺς κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ ἀῤῥώστου, καὶ τὴν ἡλικίαν, καὶ τὸν καιρὸν, καὶ τὴν κρᾶσιν τὴν φυσικὴν, καὶ τὴν συνήθειαν, καὶ τὸν τόπον, καὶ τὰ ὅμοια. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ οἰδήματος τῶν βουβώνων συνέβη ὁ πυρετὸς, δεῖ θεραπεύειν ἐκεῖνον τὸν βουβῶνα, καὶ ποιεῖν πάντα ὅσα τούτους διαλύουσιν καὶ μαλάσσουσιν, ὡς τὰ ὠχρὰ τῶν ᾠῶν μετὰ [2] ἀμπελίνης τέφρας, καὶ ῥοδελαίου, καὶ τῆς μαλάχης ἑψομένης μετὰ

1. Παντελῶς. Codex MS. πᾶν τέλος ἀπωπασάτωσαν Poſſet quoque legi ἀποπαυσάτωσαν.

2. Ἀμπελίνης. Frequens quidem hujus cineris apud veteres uſus, quem tamen miror non fuiſſe fre-

bant, & peponis praſini cum ſaccharo. Omni vero modo amoveant, quæ arefaciunt. Attendendum in illis, ad vires ægri, ætatem, tempus, naturalem temperaturam, conſuetudinem, locum & ſimilia. Si vero ab inguinum tumore orta eſt febris, tumorem illum curare oportet, & adhibere ea, quæ eum reſolvunt & emolliunt, ut ovorum lutea cum cinere vitis, oleo roſaceo, malva cocta cum ſemine ejus, & ſemine lini, & * aut furfuribus,

frequentiorem, cum facilis fuerit adquiſitu; nam ut tradit Plutarchus Sympoſiac. lib. III. cap. X. p. 568. οἱ ἰατροὶ μάλιστα τῇ κληματίνῃ τὰ συνεψόμενα τῶν φαρμάκων ὑποχλιαίνουσιν.

μετὰ σπέρματος αὐτῆς, καὶ σπέρματος λίνου [1] καὶ * ἢ πιτυρῶν ἢ τὴν διὰ χυμῶν καὶ τῶν ὁμοιῶν· οὗτος δέ ἐστιν ὁ συντομότατος λόγος αὐτῶν.

ΚΕΦ. Β'.

Περὶ Καύσου.

Ὁ μὲν καῦσος πυρετὸς, πᾶν ἕπεται αὐτῷ δίψα ἀφόρητος, διηνεκὴς καὶ θερμὴ, [2] ἀδιάπαυστος, βλάβερα, κλονοῦσα τὰς φύσεις, καὶ ἐρεθίζουσα αὐτὰς εἰς τὸ [3] παλαίειν [4] τὴν νόσον

1. Καὶ ἤ. Abbreviationis notam non intelligo, nec quidquam ſubminiſtrant verſiones, quo lectionem divinare liceat. Cæterum in hujus capitis ultima parte differunt aliquantum verſiones, Codex Arab. tamen propius ad Syneſium accedit.

2. Ἀδιάπαυστος. Hanc lectio-

bus, medicamento διὰ χυμῶν, & ſimilibus. Atque hæc eſt ſuccincta febrium illarum enarratio.

CAP. II.

De Febre ardente.

Cauſus febris eſt quam comitatur ſitis non ferenda, pertinax, & calor non requieſcens, noxius, perturbans naturas, easque irritans ad luctandum

lectionem probat Codex Arab. aliam videtur ſecutus Conſt. Afr. vertit enim *incenſivus.*

3. Παλαίειν. Simili metaphora utitur Theodorus Priſcianus lib. II. cap. 2. p. 69. *His etenim rite cuſtoditis facilius poteſt ægritudo victa ſuccumbere.*

4. Τὴν νόσον Codex MS. ἢ ὄασον. debuiſſet τῇ νόσῳ.

νόσον καὶ ἀγωνίζεσθαι [1] τοῦ ων ἀπ' ἀρχῆς διὰ τῆς ὀξύτητος τῆς γεννώσης αὐτὸν ὕλης, καὶ δριμύτητος· ἐπειδὴ γὰρ ἡ φύσις [2] αὐτῶν * * * ὀξύτης ὀξυτάτης πυρώδους καὶ χα * * λοδους ἐπισωρευθείσης ἐν τῇ [3] κεφαλῇ τῶν πλησιαζόντων φλεβῶν τῆς καρδίας, καὶ ἰδίως ἐν ταῖς φλεψὶν τοῦ στόματος τοῦ στομάχου, καὶ εἰς τὰ κοῖλα τοῦ [4] ἥπατος καὶ τοῦ πνεύμονος καὶ τῆς ἀρτηρίας· τὰ δὲ παρεπόμενα συμπτώματα τοῦ τοιούτου πυρετοῦ εἰσὶν ἡ θερμότης ἡ ἀδιάλειπτος, καὶ διηνεκὴς δίψα καὶ ἄπαυστος· τὸ δὲ εἶναι τῇ θερμότητι

1. Τοῦ ων. An τούτῳ vel τοῦτον?

2. Αὐτῶν. Hic eſt lacuna in Codice MS. Codex Arab. hic pariter corruptus. Forte legend. ἐπειδὴ γὰρ ἡ φύσις αὐτῶν γεννᾶται ἀπ' ὀξύτητος ὀξυτάτης, πυρώδους καὶ χολώδους.

3. Κεφαλῇ. ita Codex MS. Conſtantinus legit ἐν τῇ κοιλίῃ vel κοιλότητι, *in concavitate venarum*, Cl. Reiske vertit *in canali-*

dum & conflictandum cum morbo. * ab initio ob vehementiam & acerbitatem materiæ, quæ eam gignit. generatur enim a materie calida ignea & bilioſa, adcumulata in cavitate venarum, quæ cordi ſunt proximæ: & in primis in venis, quæ ventriculi os perreptant: in cavitatibus hepatis, pulmonis atque arteriæ. Concomitantia hanc febrem ſymptomata ſunt calor indeſinens, & ſitis continua. Quod autem calor in febre ardente

nalibus venarum.

4. Ἧπατος. MS. ὕπατος. υ cum η itidem permutatum eſſe ſuſpicor apud Ariſtænetum lib. I. ep. III. p. 24. ὁ μὲν ἐπὶ πέτρας ἀναπαύει τὼ πόδε καθ' ἕνα, ὁ δὲ, ψύχει τὸ πτερόν. malim ψήχει, roſtro ſcilicet. Ælianus H. A. lib. III. c. 24. ἐντεῦθεν ἀποψήχουσα τῷ ῥάμφει.

τητι ἐν τῷ καύσωνι πυρετὸν ἀδιάλειπτον ἢ ὅτι ἐξ οὗ ἐγένετο καὶ ἔφυεν ἐστιν ἐντὸς τῶν φλεβίων· ὅτι δυσφορώτατος καὶ συχνότατος, διότι τὸ πλέον τῆς χολῆς τῆς γεννησάσης τὸ ζέον τοῦ πυρετοῦ, ὑπάρχει ἐν ταῖς φλεψὶν ταῖς πλησιαζούσαις ἐν τῇ καρδίᾳ· οὔσης δὲ καὶ τῆς χολῆς τῆς γεννησάσης τὸν τοιοῦτον πυρετὸν ἰδίως μετὰ τῶν φλεβῶν τοῦ [1] στομάχου, καθὼς ὑπεδείξαμεν, ἴσχυσεν ἡ δίψα, [2] καὶ οὐκ ἐπαύσατο. Τὰ δὲ εἴδη τοῦ καυσῶνος πυρετοῦ διχῶς, τὸ μὲν καθαρὸν, δύσκολον· καὶ τὸ ἕτερον, εὐχερὲς καὶ ῥᾷον· καὶ τὸ καθαρὸν καὶ δυσκαταγώνιστον, ἐστὶ τὸ γεννηθὲν ἀπὸ τῆς ξανθῆς χολῆς, τῆς ὀξυτάτης καὶ δριμυ-

1. Στομάχου. Aliter hic legit Conſtantinus Afr. *venarum oris ſtomachi & concavitatis epatis*. diverſe adhuc Codex Arab. *peculiariter inhæret venis orificii*

dente non deſinat, inde eſt, quod illud unde prognata & orta eſt, ſit intra venas. Difficulter autem fertur ac eſt creberrima, quod maxima pars bilis, quæ gignit fervorem febrilem, exiſtit in venis quæ cor adpropinquant: cum vero bilis hanc febrem generans in primis hæreat in venis ventriculi, ut oſtendimus, viget ſitis ac non deſinit. Duæ autem febris ardentis ſunt ſpecies, altera pura atque difficilis, altera facilis. Quæ pura atque ſuperatu difficilis, eſt illa, quæ naſcitur a bile flava, acerrima ac maxime acerba, cujus frequentior eſt gene-

orificii ventriculi & venis ipſius ventriculi.

2. Καὶ οὐκ ἐπ. MS. καὶ οὐ καὶ παυσάτω.

μυτάτης· ἡ δὲ πλειότερα γέννησις αὐτῆς ἐν τοῖς μειρακίοις καὶ νεοτέροις, καὶ εἰς τοὺς φύσιν ἔχοντας τὴν κρᾶσιν ὀξυτάτην καὶ δριμυτάτην· μάλιστά γε ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, διότι ὁ θερινὸς καιρὸς κρατύνει τὸν πυρετὸν τοῦτον φύσει καὶ προσθέσει εἰς αὐτόν· καὶ ὁ μὲν εὐχερὴς καὶ [1] εὔκολος, ἐστὶν ἀπὸ ξανθῆς χολῆς αναμιγείσης μεθ' ὑγρότητος ἠδίστης, ἢ σὺν ἀτμῷ ἢ ἱδρῶτι ἢ γαστρί· καὶ διὰ τὸ εἶναι ὁ τοιοῦτος πυρετὸς σφάλερος εἰς μέγεθος, καὶ παγχάλεπος, καὶ πρόδρομος θανάτου, δέον τῷ ἰατρῷ ἐξαρχῆς προορᾷν αὐτῶν, καὶ [2] χρῆσθαι ἐν αὐτῷ τοὺς τεττάρας καιροὺς, φημὶ τὴν ἀρχὴν, τὴν [3] ἀνάβασιν, καὶ

1. Εὔκολος. Priori ο ſupra ſcriptum α, male.

2. Χρῆσθαι An τηρεῖσθαι.

3. Ἀνάβασιν. Artemidorus

generatio in pueris & junioribus, ac qui temperamento gaudent acriore; maxime æſtivo tempore, quod illud febrem hanc roboret atque augeat. Quæ vero facilis eſt, oritur ex bile flava mixta cum humiditate * ac cum vapore aut ſudore vel alvi fluxu. Cum vero periculoſa admodum ſit hæc febris, atque difficillima mortisque prænuncia, neceſſarium omnino eſt, ut ſtatim initio illis provideat medicus & obſervet quatuor illa tempora, nimirum initium, adſcenſum, ſtatum ac declinationem,

&

dorus Oneirocrit. cap. XXX. p. 219. λέγομεν δὲ τὰς προκοπὰς, ἀναβάσεις.

καὶ ἀκμὴν, καὶ τὴν [1] βάσιν, καὶ ποιεῖν ἃ δεῖ ποιεῖν. Ἐὰν δὲ ἴδῃς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νόσου ὅτι χρήζει ἡ φύσις εἰς τὸ κενῶσαι τὴν ὕλην, δεῖ ταύτην κενοῦν, χρὴ [2] πίειν τὸ ἀποθλιβὲν τῶν ὀξυφοινικῶν ἢ τῶν δαμασκήνων καὶ ζιζύφων, καὶ μετὰ τοῦ ἐντὸς τοῦ μέλανος καλάμου, [3] καὶ * * σαννι καὶ ἴα, καὶ τὸ ζουλάπιον τῶν δαμασκήνων, καὶ τὰ τούτων ὅμοια· εἰ δὲ μὴ φθάσει ὁ ἰατρὸς καὶ ὑστερέθη τοῦ [4] κινεῖν τὴν φύσιν ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου, διεμποδίου

τινὸς

1. Τὴν *βάσιν* Leg. τὴν *κατάβασιν* vel *ἀπόβασιν* id id eſt decrementum, qua voce etiam utitur Arrianus Periplo Maris Erythr. p. 177. de fluvio Gange *ἀπόβασίν τε καὶ ἀνάβασιν τὴν αὐτὴν ἔχων τῷ Νείλῳ.*

2. Πίειν MS. *ποίειν*. Inſignem errorem peperit hæc permutatio apud Pſellum de Operat. Dæmon. p. 30. ed. Gaulm. *καὶ τοῦτο ἐστὶ μὲν καὶ παρ' αὐτῶν μαθεῖναι τῶν ἡμεδαπῶν καὶ σεμνῶν πατέρων, εἴ τις τὰ αὐτῶν οὐκ ἀργῶς ἐποίει.* Peſſime hæc vertit Morellus,

& faciat illa, quæ competunt. Quodſi vero videas initio morbi indigere naturam ut materies evacuetur, evacuare illam oportet. Propinandum expreſſum tamarindorum aut damaſcenorum & jujubarum, cum parte interiore calami nigri, & manna choraſannica & violis, julapium damaſcenorum & quæ his ſunt ſimilia. Si vero non occupaverit medicus, & neglexerit movere naturam per initium morbi, impediente quadam infirmi-

rellus, quod miror a Gaulmino non animadverſum, corrige οὐκ ἀργῶς ὄπτῃ, id eſt, ſi quis patrum ſcripta non perfunctorie legat.

3. Καὶ σχινι. Codex MS. καὶ μᾶ χο . . σαννι. Conſt. Afr. habet *manna*, ſed ſplendide hic me adjuvit verſio Cl. Reiskii *manna choraſannica*, ſcripſit Syneſius μάννα χορασαννική.

4. Κινεῖν. *Purgare* vid. Hieron. Mercurialis Var. Lect. lib. II. cap. XVIII. p. 109.

τινὸς ἰούσης ἀδυναμίας καὶ μηδὲν ὑποφερούσης κένωσιν, ἡ διὰ παντὸς τῆς ὕλης, δεῖ ἀποφύγειν τὴν χρῆσιν ταύτην τὴν ἄγαν ἐν τῇ ἀναβάσει τῆς νόσου· [1] ἀνάβασις δὲ ἐστὶν, ὅταν ἡ ἀσθένεια καταντήσει εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπείπῃ, καὶ καταντήσει ὁ ἰατρὸς καὶ εἴπῃ, ἰδοὺ κατήντησεν ὁ ἀσθενὴς καὶ ἰσχὺς οὐκ ἐστὶ, σαρακηνιστὶ [2] ἰντεύχε· ἐὰν γὰρ ποιήσει [3] ταυτ σκοτι ἡ προνοητικὴ φύσις διὰ τὸ ἀσχολῆσαι αὐτὴν [4] μετὰ βοηθήματος πίπτουσαν· ὁ μὲν, [5] ἀποτυγχανούσης

1. Ἀνάβασις Gloſſema interpretis quod a Conſt. Afr. & Codice Arab. ignoratur.

2. Ἰντεύχε De hac voce conſule præfationem.

3. Ταυτ. σ οτι Vulnus cui non medeor. Conſt. Afr. *quia natura diſtrahitur & impedietur a regimento morbi.* Codex Arab. *Si enim moverit naturam eo tempore, incerta illa fluctuans & turbata ſuo in opere per medicamentum, prorſus omittit morbi moderamen.*

4. Μετά. Mutila hæc verba

mitate, quæ non fert materiæ evacuationem, oportet uſum hunc nimium vitare in morbi adſcenſu. Eſt autem adſcenſus, cum morbus invaſit hominem & is deficit, accedit vero medicus & dicit, ecce, pervenit ægrotus & robur ipſi non eſt, arabice *inteuche*. Si enim fecerit hæc * * provida natura, propterea quod illa ferietur, medicamentis eſt ſuſcitanda, ne cadat: non peracta

verba, quæ hoc vel ſimili modo ſuppleri poſſunt δεῖ αὐτὴν πίπτουσαν ἐγείρειν μετὰ βοηθήματος.

5. Ἀποτυγχανούσης Codex MS. ἀποτηγχανούσης. quod idcirco moneo, ut hac occaſione emendem locum in Epiſtol. S. Ignatii pag. 4. ed. Iſ. Voſſii Τὰ γὰρ ὀνόματα αὐτῶν ὄντα ἄπιστα οὐκ ἔδοξέ μοι ἐγγράψαι. Corrigo ἄπυστα, licet non ignorem quæ adferri poſſent pro vulgata lectione vid. Cl. Perizonius ad Æliani Var. Hiſt. lib. XIII. c. 28.

νούσης τῆς κενώσεως ἐξ ἀρχῆς τῆς ἀῤῥωστίας, δεῖ βοηθῆσαι τὴν φύσιν πρὸς τὸ [1] φυλάττειν διὰ τῶν εὐπέπτων τροφῶν καὶ εὐχύμων, καὶ οὐσίαν χρηστὴν ἐχόντων, ὡς ἡ πτισάνη ἡ ἔντεχνος, καὶ αἱ ψίχαι τοῦ ἄρτου αἱ πεπλυμέναι πολλάκις. ὁ δὲ [2] Γαληνὸς φησὶ ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ περὶ τῶν κρισίμων ἡμέρων, πῶς χρὴ ὁ ἰατρὸς προηγεῖσθαι ἐν τοῖς νοσέουσι τὰς ὀξύτατας ἀῤῥωστίας, λέγων ὃν τρόπον τῆς οἰκονομίας τοῦ ἀῤῥώστου διὰ τῆς τροφῆς τρεῖς· ὁ εἵς, τὸ πόσον τῆς δυνάμεως τοῦ ἀῤῥώστου· ὁ δεύτερος τὸ πόσον μῆκος τῆς ἀῤῥωστίας· ὁ τρῖτος τὸ ἰδίωμα τῆς ἀῤῥωστίας· κατὰ

τὸ

1. Φυλάττειν. Alienum locum occupat hoc verbum apud Orpheum de Lapidibus p. 194. vſ. 30.

—— ἤδη τε δέμας μεμαῶτα φυλάξαι.

Legendum omnino λαφύξαι.

2. Γά-

acta vero evacuatione initio morbi, adjuvare convenit naturam ut ſervetur, cibis coctu facilibus, bonis ſuccis & ſubſtantia proba gaudentibus, qualis ptiſana arte parata & micæ panis maceratæ ſæpius. Tradit Galenus in libro de diebus judiciariis, quomodo providere debeat medicus iis, qui morbis acutiſſimis laborant, docens qua ratione ægri diæta comparata eſſe debeat, triplici nempe modo, adtendendo primum ad ejus vires, deinde ad morbi durationem, denique ad

2. Γαληνὸς. Aut oculi hi caligarunt, aut auctori memoria vacillavit, etenim tale quid in tribus Galeni libris reperire mihi fuit negatum: ſæpe autem alibi hæc inculcat Galenus ut Comment. 2. in

τὸ πόσον τῆς δυνάμεως τȣ̃ ἀῤῥώςȣ, ἐὰν χρεία κατεπείγει εἰς τὸ φυλάττεσθαι ταῦτα, ἐὰν ὑπάρχει [1] αὐτ ἡ ἀντιςήκουσα τῆς νόσȣ, δίδομεν αὐτὴν πλῆθος τροφῆς [2] π ȣ μ τȣ̃ μὴ πίπτειν ἡ δύναμις, καὶ καιρὸν ȣ̓ τηροῦμεν καὶ ὥραν τῆς μεταλήψεως τῆς τροφῆς· καὶ ὁ μὲν τρόπος τȣ̃ πόσȣ τȣ̃ καιρȣ̃ τῆς νόσȣ, χρήζει ταύτης τῆς θεωρίας, τȣ́τεςι μεθόδȣ τέχνης, ἵνα γένηται ἡ τροφὴ κατὰ τὸ μῆκος τῆς ἀκμῆς τῆς νόσȣ ἢ ὀλιγότητος· καὶ ἐὰν ἐςὶ ἡ ἀκμὴ ἐγγὺς, ὡς ὁ τριταῖος καὶ ὁ καῦσος, χρώμεθα ταῖς εἰς ἄκρον ἁπλαῖς, λεπταῖς διαίταις, μέχρι τῆς ἀκμῆς· εἰ δὲ ἀκμὴ ὑπάρχει μακρὰ, τρέφειν ἐν ἀρχῇ ὀλί-

γον

in libr. de Vict. Morb. Acut. p. m. 63. Conſt. Afr. laudat *librum criſeως.*

1. Αὐτ ἡ ἀντις. Ita Codex

ad morbi proprietatem. Ad vires ægroti: ſi neceſſitas urgeat, ut ſerventur, ſi ipſæ morbo reſiſtant, multum damus cibum * * ne vires deficiant, nec tempus obſervamus aut horam, qua cibus adſumatur. Duratio vero morbi requirit hanc conſiderationem vel artis methodum, ut detur cibus pro ratione durationis vigoris morbi, longioris vel brevioris. Atque ſi vigor inſtat, ut in tertiana & ardente febre, utimur diæta maxime ſimplici ac tenuiſſima usque ad ſtatum. Longus ſi fuerit vigor, initio paulatim nutriendi ſunt usque dum

dex MS. Lego αὐτὴ ἀντιστείχουσα.

2. Π ȣ μ. Lego προνοούμενοι.

γον κατ᾽ ὀλίγον μέχρι καταντήσεως ἡ ἀκμὴ, ποιῶν καθαρμὸν καὶ [1] ἀπόβημα ἀνερχόμενον καὶ κατὰ τάξιν· εἰ δὲ κατὰ τὸ ποῖον τῆς νόσου, ὅτι καθολικῶς οἱ πυρέττοντες εἰς τοὺς ἑκτικοὺς, δέονται ψυχρᾶς καὶ ὑγρᾶς οἰκονομίας· καὶ τῶν μὲν [2] πυρεττόντων ἐχόντων, [3] ἐλιποσαρκοῦν, χρήζονται τροφῆς πλεί-

1. Ἀπόβημα. Cum hæc verba non intelligam præſtare credidi illa non vertere, quam commento aliquo verſionem ſupplere. Peſſime ſic fecerunt apud Hippocratem Calvus atque Cornarius, & qui eos ſecutus eſt Fœſius lib. II. de Morb. Mulier. p. 658. ed. Fœſii καὶ τ' ἄλλα ὅσα ὑπὸ ἱερῆς νόσου ἐπίληπτοι πάσχουσι· καὶ ἄσσα ἀπ' οὔατος δρῶσι. legunt docti ἱδρῶσι, ſed nihil mutandum. Eſt locutio elliptica, & ſubaudiendum γένοιτο, qua formula ſolemni ab auribus amovebant veteres illa, quæ auditu erant ingrata atque moleſta. Homerus Iliad. Σ. vſ. 272.

—— αἲ γὰρ δή μοι ἀπ' οὔατος ὧδε γένοιτο.

& Iliad. X. vſ. 454.

Αἲ γὰρ ἀπ' οὔατος εἴη ἐμεῦ ἔπος.

Hæc poſtquam ſcripſeram

dum vigor pervenerit, * * * * & ſecundum ordinem. Circa morbi proprietatem adtendendum, quod in univerſum qui hectica febre corripiuntur, frigida ac humida œconomia indigeant; & qui febricitant ac ſunt macilenti, opus habeant plurimo nutrimento ac crebro,

ram adferuntur verſiones, unde patet leg. καθ' ἑιρμὸν & quid velit Syneſius. Conſt. Afr. *remotus ſi fuerit* (ſtatus), *craſſior & paulatim ſecundum ordinem usque in ſtatum ſubtiliabitur.* Verſio Cl. Reiskii. *Verum ſi morbi ſtatus procul abeſt, cibabis ſenſim atque ſenſim minuendo & detrahendo, quo morbus quaſi per gradus ductus attingat ſuum ſtatum & finem.*

2. Πυρεττόντων. Leg. πυρετὸν ἐχόντων. Prius male exaratum erat πυρετῶν, in margine emendatum fuit τὸν, quod indicabat πυρετὸν legendum, deinde utrumque a librario noſtro in textum fuit receptum: aut ſi mavis ſyllabam geminavit, quod frequenter evenire obſervat Laur. Pignorius Epiſt. Symbol. Ep. XXXI. p. 117. Conſt. Afr. vertit. *qui* febrem habet *corporis conſumptivam.*

3. Ἐλιποσαρκοῦν Leg. εἰ λιποσαρκοῦσι.

πλείστης συχνῶς, ὥστε πολλάκις τρέφομεν αὐτοὺς ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ πυρετοῦ· Ὁπόσοι δὲ πυρετοὶ μετέχουσιν περιττωμάτων ἐν τοῖς σώμασι, χρὴ ἀποτρέπεσθαι τρέφειν κατὰ πόλυ, εἰ μὴ ἐν τῇ ὥρᾳ τῶν διαλειμμάτων, καὶ [1] ἀνα * τῶν παροξυσμῶν, καὶ ὁλοτελῶς ἀποφεύγειν τὴν τροφὴν ἐν τοῖς παροξυσμοῖς· Εἰ δ' οὐκ ἔχει ὁ παροξυσμὸς ἤτοι καὶ ὁ πυρετὸς ἄνεσιν καὶ ἠρεμείαν, καὶ χρηζόμεθα τρέφειν τὸν ἄῤῥωστον, αἱρητέον [2] λέξασθαι τὸν νοσοῦντα τρέφεσθαι ἐν τῇ ὥρᾳ, ἥν ἡ συνήθεια προεποίετο τῆς τροφῆς, μάλιστά γε

1. Ἀνα Codex MS. αναμ cum ſupra adſcripto σ, unde conjicio legendum ἀναβάσεως.

2. Λέξασθαι. Delendum forte hoc verbum ortum ex gloſſa τοῦ αἱρητέον. poſſet tamen ſervari & verti, *jubeamus potius*. Sed gloſſæ ſuſpicio revocat mihi in mentem locum corruptum, quem ſanare

bro, unde ſæpe illis febris tempore nutrimentum damus. In illis vero febribus ubi corpora retrimentis abundant, multum nutrire non convenit, niſi tempore intermiſſionum & cum exacerbationes remiſerint; ac tempore exacerbationum omnino cibus negandus eſt. Quod ſi vero exacerbatio ſive febris non remiſerit nec quieverit, & tamen neceſſarium fuerit nutrire ægrotum, eligendum eſt illud tempus, quo ante conſueverat æger cibum capere, maxime horas

re juvat hac occaſione. Manetho Apotelesmat. lib. v. vſ. 99.

Οὐρανίαισι βολαῖς ὡς ἄστερες ἦλθον ἐπ' ἄφνω.

Pro ἦλθον lego ᾖθον, cujus emendationis tibicen eſt verbum ἀνέλαμψαν, quod in codice adſcribi notat Cl. Gronovius.

γε ἐν ταῖς [1] πρωΐαις ὥραις τῆς ἡμέρας [2] τὰς ψυχρότατας, καὶ διὰ τὸ εἶναι αὐστηρὰ ἡ Φύσις ἐν ταύταις· ἀὴρ δὲ καθαρὸς καὶ λεπτὸς, καὶ ὁ πυρετὸς ταύτῃ τῇ ὥρᾳ [3] ἀποπαύεσθαι ἀντιτείνοντος τοῦ ψυχροῦ ἀέρος τὸν πυρετὸν, καὶ ἐναντιουμένου τῆς τούτου ὀξύτητος καὶ ἠρεμοῦντος· οὗτος οὖν ὁ λόγος τοῦ σοφωτάτου καὶ φιλοσόφου τῆς ἰατρικῆς Γαληνοῦ, εἰς τὸ πῶς δεῖ εἶναι ἡ τροφὴ τοῦ ἀῤῥώστου καὶ τὸ [4] ἰδίωμα ἐπ' ἄκρον τῆς ὠφέλειας αὐτῶν, διὰ τὸ μέγεθος

1. Πρωΐαις. Theodorus Priſcianus lib. II. cap. IV. *Cibos vero usque ad ægritudinis digeſtionem commodis temporibus, matutinis quam maxime, ſorbiles & calidos miniſtrabo: tunc etenim etiam in perſeverantibus febribus ſive adjutoriorum ſive ciborum veteres phyſici aptiſſimum adſeveravere.* Superſtitioſæ temporis circa medicamentorum exhibitionem obſervationis exempla vide apud Nicol. Myrepſum Sect. I. de Antidot. cap. 75. & 79.

2. Τὰς ψυχρ. Leg. τὰ ψυ-

horas matutinas magis frigidas, & quod tunc natura ſit auſtera: aër autem purus ac tenuis, & illo tempore febris ceſſat, aëre frigido renitente febri ac reſiſtente & pacante ejus vehementiam. Atque hæc peritiſſimus medicus & philoſophus Galenus, de ratione nutrimenti ægri & proprietate, in ſummum emolumentum ægrotorum propter rei magnitudinem, ut antea diximus hoc in loco

&

ψυχροτάταις.

3. Ἀποπαύεσθαι Leg. ἀποπαύεται.

4. Ἰδίωμα. Senſum qualemcunque elicui, ſed didici ex utraque verſione locum hunc eſſe mutilatum a librario. Conſt. Afr. *Hi ſunt ſermones Galeni in ordinanda diæta infirmi cum acuta ægritudo adſit, qui apponuntur cauſa ejus auctoritatis.* Auctior adhuc & clarior verſio Cl. Reiskii; *Et merebatur certe inſigne hoc ob excellentem uſum ſuum, a nobis ſtatim in initio noſtræ tractationis adſcribi.*

γεθος ὡς προέφημεν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ καὶ τῷ συγγράμματι· ὑπάρχοντος δὲ τοῦ τοιούτου πυρετοῦ τοῦ καυσῶνος ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι τοῦ τέλους αὐτοῦ ἀναγκαῖος καὶ δύσκολος, δεῖ ἐπακολουθεῖν τὴν λοιπὴν οἰκονομίαν, ὡς ἡ πτισάνη, καὶ αἱ ψίχαι τοῦ ἄρτου αἱ πεπλυμέναι μετὰ σάχαρ· δίδοται δὲ τῷ πυρέττοντι [1] ἐν ὥρᾳ ἐπὶ τισιν ῥόα, καὶ σταφύλας χειμωνικοὺς, καὶ τὴν ἐντεριώνην τοῦ ἀγγουρίου· παραλαμβανέτω δὲ καὶ τὸ σίελον φημὶ τὸν γλοῖον τοῦ ψυλλίου τὸν [2] κατεσκευασμένον ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ σαρακηνικοῦ πέπονος, ἢ πίνετω τὸ ζουλάπιον τῶν ἴων,

καὶ

1. Ἐν ὥρᾳ. Ita Codex MS. Codex Arabicus innuit quid velit auctor, qui hic loci habet ex verſione Cl. Reiskii, *ſucceſſivis temporibus propinentur æſtum ventriculi ſedantia.* Conſt. Afr. *Si febriens ſitiat, aqua detur de ſaccharo.*

2. Κατε-

& ſcripto. Exiſtente vero febre hac ardente ab initio usque ad finem difficili, reliqua curatio ſequi ac adhiberi debet, ut ptiſana & micæ panis lotæ cum ſaccharo. Dantur febricitanti * * mala punica & uvæ hyemales & pars interna cucumeris, capiat quoque mucilaginem pſyllii, præparatam ex aqua ſaracenici peponis, aut bibat julapium violarum & damaſcenorum vel pſyllii. bibat quoque ſeminis pſyllii loti un-

2. Κατεσκευασμένον. Cod. MS. κατὰ σκαι βασσ μ. Erratum in Appendice ad Gloſſarium N. F. a Cel. Jo. Alberti editum p. 215. Σπερμόλογον .... τὰ ἐν τοῖς τριόδοις κατεσκευασμένα τῶν σπερμάτων εἰωθὸς συλλέγειν. corrige κατεσκεδασμένα.

καὶ δαμασκήνων, ἢ τȣ͂ ψυλλίȣ· ποθήτω δὲ καὶ τὸ σπέρμα Γο β′. ψυλλίȣ πεπλυμένȣ μετὰ κρυερȣ͂ ὕδατος, καὶ σπέρματος ἀνδράχνης Γο α′. ἢ κιμωλίας ἀρμενικῆς μεθ᾽ ὕδατος [1] τῶν διὰ ῥόων καὶ σάχαρ Γο ι′. ἢ μετὰ ζουλαπίȣ τῶν ἴων. Εἰ δ᾽ ἐπέχεται ἡ Φύσις, [2] χαλάσωμεν ταύτην πρὸ τῆς ἀναβάσεως τȣ͂ πυρετȣ͂, καὶ τῆς τούτȣ αὐξήσεως, τȣ͂ λαβεῖν τὸ ὕδωρ τῆς ὀπτῆς κολοκύνθης καὶ τὸν [3] ζουμὸν τῆς κριθης

1. Τῶν διὰ ῥόων. leg. τῶν δύο ῥόων.

2. Χαλάσωμεν. Frequenter χαλᾷν pro inanire ponitur, Arrianus de Venatione cap. XXXI. p. 221. ἀλλὰ κράτιστον περιμεῖναι ἔς τε χαλάσαι αὐταῖς τȣ̀ς μασθȣ̀ς. Xenocrates de Alimento ex Aquatil. apud Fabricium Biblioth. Græc. Vol. IX. p. 461. πλήσμιοι δὲ ȣ͂σαι καὶ δύσπεπτοι, τὴν κοιλίαν ἀναχαλῶσι μᾶλλον. Hinc emendo Nemeſianum Cyneget. vſ. 139.

Diſtrahere invalidam laſſato viſcere matrem.

lego *laxato*. Itali nimirum in medio vocis, *x* quo carent, per *ſſ* exprimunt.

uncias II. ex aqua frigida, & ſeminis portulacæ unciam unam, aut terram cimoliam armenicam ex aquæ malorum punicorum & ſacchari unciis decem, aut ex julapio violarum. Alvus quum fuerit adſtricta, laxabimus illam ante febris adſcenſum atque augmentum, capiendo aquam cucumeris cocti & aquæ hordei partem dimidiam, macera in iis man-

munt. vid. Reineſii ad Daumium Epiſt. x. p. 29. *venam laxare* dixit Vindicianus Epiſt. ad Valentinianum Imperatorem p. 28.

3. Ζουμὸν. Ζοῦμι *Jus, Juſculum, Succus*, ζωμὸς, φλόμος, χυλὸς, χυμός. occurrit in Turco-Græcia Cruſii. ζουμάκι, *offula, juſculum*, ζωμίδιον, ζουμίτζη eadem notione Ptochoprodromus MS.

Νὰ ἔφαγα τὰ θρήματα
καὶ νάπια τὸ ζουμίτζην.

DU CANGE. Latinos *Zumum* ollam dixiſſe obſervat Cl. Salmaſius Exercitat. Plinian. p. 266.

θης [1] ἡμίσειαν, μάλασσε εἰς αὐτὰ μάνα καὶ ἴα σύνθετα ἀνὰ Γο ι'. μάλαξας ταῦτα καλῶς καὶ [2] σιρῶσας, ἐπιθὲς ζουλάπιον τῶν δαμασκήνων Γο. α' S', καὶ γένεσθω [3] κλυςὴρ * * * Γο β'. εἰ δὲ χρεία τȣ̃ [4] δυναμῶσαι τὴν κένωσιν, [5] ὀλίγον * εἰς τὸ ἀπόζεμα κάλαμον μέλανα Γο ε'. καὶ τὸ μάνα, αὐτȣ̃ [6] κατὰ * καὶ πιέτω ἀπόβρεγμα τῶν δαμασκήνων τῶν μελάνων, καὶ τȣ̃ φοίνικος τȣ̃ ἰνδικȣ̃, μετὰ ζουλαπίȣ τῶν ἴων, καὶ μάνα. Καὶ εἰ ȣ̓ φέρει

1. Ἡμίσειαν. Hoc puto innuere abbreviationem, quæ in codice comparet. Conſt. Afr. doſin omiſit, Codex Arabicus capere jubet *dimidiam libram.*

2. Σιρῶσας. Gloſſæ Jatricæ MSS. ὑλίσας, σιρῶσας.

3. Κλυςὴρ. Loco aſteriſci habet Codex MS. π ρ τ καὶ σλ.

4. Δυναμῶσαι MS. δυναμῶσε & mox pro κένωσιν, καίνωσιν. unde patet quam facile ε & αι permutentur. Vetus Poëta de Virib. Herbar. apud Cel. Fabricium Biblioth.

mannæ & violarum confectionis ana uncias decem, maceratis his probe & percolatis adde julapii damaſcenorum ſeſcunciam, fiat clyſter * *. Evacuationem ſi opus fuerit roborare, parum * in decocti calami nigri unciis quinque, & mannam * * & bibat ſuccum damaſcenorum nigrorum & tamarindorum cum julapio violaceo & manna.

blioth. Græc. Tom. II. p. 658.

Οὐ δὲ γὰρ ὡς ἑτέρως ᾔδει δυνατοὺς ὑπαῖξαι.

vertit Rentorfius, *Non enim ſciviſſet ſe ut alios potenter ſubducere.* Corrigo.

Οὐδὲ γὰρ οὓς ἑτάρους ᾔδει δυνατοὺς ὑπαλύξαι.

5. Ὀλίγον *. In Codice MS. habetur ϛ cui ſuperjacet linea transverſa, cujus partem dextram alia perpendicularis ſecat.

6. Κατὰ. Reliqua hujus

φέρει ἡ κοιλία μετὰ τούτων, ποιηθήτωσαν τῷ νοσοῦντι βάλανοι, λαμβανόμενοι [1] δι' ἀφειλαίων καὶ νίτρων ἀνὰ Γο S'. σκαμμωνίας Γο S', λυκίου Γο α', τοῦτο λυθήτω εἰς ὕδωρ θερμὸν, τὰ δὲ ἕτερα [2] εἴδη κόψας, σήσας, ἀνάμισγε μετὰ λυκίου, καὶ φυρασθήτωσαν ὁμοῦ καὶ γενέσθωσαν ὡς βάλανοι, καὶ βαφήτωσαν εἰς τὸ ἰέλαιον καὶ ὑποτιθέτωσαν· Καὶ εἰ μὲν μετ' αὐτῶν [3] ἡ φύσις οὐ κατάγεται, γενέσθω

jus vocis dignoſcere non potui.

1. Δὶ ἀφειλαίων. Monſtrum vocis, corrigo διὰ φύλλα ἴων. quam emendationem firmat Codex Arab. qui jubet *adhibere pulverem ex flore violarum.* Conſt. Afr. *ſuppoſituræ fiat de viola.*

2. Εἴδη. εἶδος pro herba aut medicamento uſurpant Græci, ut Latini ſpecies. Theodorus Priſcianus lib. I. cap. XXVII. p. 49. *nam & vini & mellis* ſpecies *prætermittenda non eſt.* cap. XXX. p. 54. *nam ut etiam in tempore aliquid de phyſicis adjuventur, in ea aqua coquendæ ſunt* ſpecies

manna. Quodſi hiſce alvus non evacuatur, parentur ægro glandes compoſitæ ex foliorum violarum & nitri uncia ſemis, ſcamoneæ uncia ſemis, lycii uncia una, ſolvatur hoc in aqua calida, reliquas vero ſpecies contuſas incretasque miſce cum lycio, permiſceantur bene & fiant glandes, quas intinges oleo violaceo & ſuppones. Atque ſi neque hiſce

cies *ſupradictæ.* & lib. II. cap. VIII. p. 79. *procurabo cibos cum ſoporiferis* ſpeciebus. confer. Cl. Salmaſii Prolegom. ad Hyl. Jatr. p. 15.

3. Ἡ φύσις. Cum toties recurrat hæc vox, recordor loci apud Orpheum ubi perperam legitur, illam itaque expellemus. Lib. de Lapidibus p. 226. vſ. 70.

Φῦλα φυλασσέμεναι κρυερὴν εἰς φύσιν ἰόντα.

quæ ultima verba vertit interpres, *frigidum elementum ingredientes:* corrige κρυερὴν εἰς φύξιν ἰόντα.

σθω κλυστὴρ μετὰ ὕδατος τῆς [1] περιπλοκάδος, καὶ τῶν τεύτλων, καὶ τὸ ἀπόζεμα τῶν πιτύρων ἀνὰ Γο ϛ′, καὶ τὸ ζουλάπιον τῶν ἴων, ἢ τῶν δαμασκήνων, καὶ ἔλαιον ἀνὰ Γο ϛ′. [2] νίτρον τετριμμένον ἐστὶν ὡς ἅλας, ὡς στυπτηρία· χλιανθήτωσαν ἅμα, καὶ χρᾶσθαι σὺν τούτοις· ἁπαλύνειν δὲ τὸν στόμαχον μεθ᾽ ὧν ψύχει τὴν θερμὴν, μετὰ γλύος τοῦ ψυλλίου, μεθ᾽ ὕδατος τῶν ῥόων, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ σαρακηνικοῦ πέπονος· [3] ἔστω δὲ ὁ στόμαχος κενὸς ἐν τῇ ὥρᾳ

1. Περιπλόκαδος. Περιπλοκάδα, *Smilax hortenſis*, qui flexu clavicularum proximos quosque frutices revincit, ut iis impediti vix unquam poſſint explicari inquit Ruellius lib. 1. de Natur. Stirp. cap. 6. Gloſſæ MS. σμίλαξ φυτὴ ἀκανθῶδες, ἢ λεγομένη περιπλοκάδα. Manuel Moſchopulus in Lexico Philoſtrati ἕλικες, αἱ τῆς ἀμπέλου ψαλίδες, καὶ ἁπλῶς αἱ κοινῶς περιπλόκαδες. Orneoſophium cap. 44. p. 210. μαστίχην καὶ λίβανον ἀῤῥενικὸν, ἄνθος περιπλόκαδος, ἐκ πάντων ἀνὰ οὐγγίαν μίαν. DUCANGE.

2. Περι-

hiſce alvus auſcultet, fiat clyſma ex aquæ periplocadis & betarum, ex decocti furfurum ana unciis duabus, julapii violarum vel damaſcenorum & olei violacei ana unciis totidem. Nitrum tritum eſt tanquam ſal vel alumen. Tepefiant vero hæc ubi iis uti voles. Emolliatur ventriculus reſtinguentibus calorem, mucilagine herbæ pulicaris, aqua malorum punicorum & peponis ſarace-

1. Περιπλόκαδος. Conſt. Afr. *herba circumdante arborem, ſicut hedera.*

2. Νίτρον. Eſt gloſſema, quo carent Conſt. Afr. & Cod. Arabicus, male hic a librario intruſum, pertinet enim ad ſuperiora, ubi nitri facta eſt mentio.

3. Ἔσω. Hic mihi redit in mentem locus qui in mendo cubat, quem hac occaſione emaculabimus. Rhetor MS. quem nobiſcum communicavit Nob. Freeman, Orat. qua fabulam de Veneris in Adonidem amore inpugnat. ἀλλ' ἔσω δεδόσθω

 τοῦτο

ὥρᾳ τῆς ἀναβάσεως καὶ αὐξήσεως, εἰ μὴ ἄλλη ἀναγκὴ κατεπείγει, ὡς ἡ πτόησις τοῦ μὴ καταπέσειν ἡ δύναμις ἐν τῇ ὥρα τὸν [1] ἀγῶνα μεταξὺ τῆς φύσεως καὶ τῆς νόσου· ἰσχύσει δὲ ταῦτα διὰ πτισάνης καὶ τῶν ψιχίων πεπλυμένων, καὶ μὴ δοθῇ τι ἐκ τούτων, [2] εἰ μὴ ὅσον κρατέοι τὴν δύναμιν κειμένην. Εἰ δὲ συμβῇ τῷ νοσοῦντι [3] κεφαλαλγία, λαμβανέτω ῥοδέλαιον συγκρουώμενον μετ' ὄξους, ἢ μεθ' ὕδατος τῆς ἀνδράχνης, ἢ μετὰ τὸ [4] ἀπόζεσμα τῆς κολοκύνθης, καὶ ἀλείφῃ [5] τοὺς μήνιγγας, καὶ τὸ μέτωπον· καὶ λαμβανέτω [6] παλ' ἔλαιον, ἢ τὸ τῆς νυμφαίας

τοῦτο τοῖς ποιηταῖς τὸν θεὸν ἠρτημένον τοῦ Ἀδώνιδος. Leg. ἀλλ' ἔσω δεδόχθω τοῦτο κ. τ. λ. cujus formulæ loquendi exempla exſtant apud Ariſtænetum Epiſt. lib. I. ep. XXV. p. 166. Ep. XXI. p. 142. & lib. II. ep. XII. p. 242.

1. Ἀγῶνα. MS. τὸν

ἀγῶ

racenici. Sit autem ventriculus vacuus tempore adſcenſus & augmenti, niſi neceſſitas alia urgeat, ut metus ne vires proſternantur illo tempore, cum natura & morbus luctantur: juvanda autem eſt ptiſana & mica panis macerata, neque des aliquid horum, niſi quantum vires proſtratas roboret. Si autem de dolore capitis queratur æger, ſumat oleum roſarum concuſſum cum aceto, aut cum aqua portulacæ, aut raſura cucurbitæ, ungat tempora & frontem, capiat

ἀγῶ ανα μεταξὺ.

2. Εἰ μὴ MS. ἢ μοι.

3. Κεφαλαλγία. MS. ἢ φαλαγία.

4. Ἀπόζεσμα. Leg. ἀπόξυσμα

5. Τὸς μήνιγγας. Debuiſſet ſcribere τὰς μήνιγγας.

6. Παλ. ἔλαιον. ita Codex

φακῆς μετὰ ῥοδοστάγματος κατεψυγμένον, τουτέστι ψυχραμένον εἰς τὸν γλοῖον τοῦ ψυλλίου, καὶ τίθετω ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ τῶν μηνίγγων· [1] καταβίβασε δὲ τὰ [2] διαβήματα αὐτοῦ, καὶ τὰ γόνατα, καὶ τὰ σκέλη αὐτοῦ, μετὰ πανίων, καὶ ἐπιθὲς ἔμπλαστρον κατὰ τοῦ μετώπου λαμβανόμενον διὰ σανδάλων καὶ κριθαλεύρου. καὶ ῥόδον πεφυραμένον μετὰ ῥοδοστάγματος ἢ μεθ' ὕδατος φακοῦ τοῦ τέλματος, ἢ μετὰ τὸ [3] ἀπόζεμα τῆς κολοκύνθης, ἢ ὕδωρ ἀν-

dex MS. corrigo ductus auctoritate verſionis Cl. Reiskii, quæ hæc eſt, *item oleum violarum*, πάλιν ἴέλαιον.

1. Καταβίβασε. Codex MS. καταβήβασι.

2. Διαβήματα. Ex utraque verſione patet locum eſſe mutilum. Cod. Arab. *immittantor pedes & crura æquæ dulci calidæ, fricenturque oleo violarum, vinciantur crura tæniis, cataplasma* &c. Conſt. Afr. *Calcaneus & crura infundantur aqua tepida & dulci. Poſt ungantur*

piat oleum violarum aut nymphææ cum rhodoſtagmate refrigeratum, & mucilagine pſyllii & adponat fronti atque temporibus, * * femora, genua & crura cum pannis, & fronti impone emplaſtrum ex ſantalis, farina hordei, & roſis, mixtis cum aqua roſarum ſtillatitia, aut cum aqua lentis paluſtris, aut raſura cucurbitæ, vel aqua portulacæ, cum mucilagine pſyllii. Si vero

tur plantæ pedum cum oleo violaceo. Ligentur crura mollibus pannis. Unde locus ſic poſſet ſuppleri καταβίβασε δὲ τὰ σκέλη αὐτοῦ εἰς ὕδωρ θερμὸν γλυκὺ, ἀλειφέτωσαν δὲ τὰ δύο πέλματα αὐτοῦ ἰελαίῳ, καὶ δέσμουσε τὰ γόνατα κ. τ. λ.

3. Ἀπόζεμα. Leg. ἀπόξυσμα. forte tamen nihil mutandum, verſio Reiskii enim habet *aqua raſuræ cucurbitæ*, Conſt. Afr. *ſucco cucurbitæ*.

ἀνδράχνης μετὰ τȣ̃ γλίος τȣ̃ ψυλλίȣ. Εἰ δ' ἐπάγρυπνός ἐςι ὁ ἄῤῥωςος, πρόσθες εἰς τὸ ἔμπλαςρον κωδίȣ φυραμένȣ μεθ' ὕδατος τῆς θριδάκης· ὀσφρανθήτωσαν καὶ τὸ ἔλαιον τῆς νυμφαίας ἢ τῶν ἴων. Εἰ δὲ συμβῆ τῷ νοσοῦντι [1] ξηρότης ἐν τῷ ςόματι καὶ τραχύτης ἐν τῇ γλώττῃ, κλυζέτω μετὰ τὸ ἀποχύλισμα τȣ̃ ψυλλίȣ καὶ τὸν γλοῖον τῶν κοκκῶν τῶν κυδωνίων, καὶ πιέτω τὸ ἀποχύλισμα τȣ̃ ψυλλίȣ καὶ τῶν κυδωνίων μετὰ σάχαρ καὶ ἰέλαιον. Εἰ δὲ ἔχει ἡ γλῶττα μελανότητα, ἀναμίσγεττο [2] σὺν τȣ́τοις γλοίοις ῥοδόςαγμα καὶ ῥοδέλαιον, καὶ μαλαχθήτω ἡ γλῶττα· κρατεῖ δὲ

καὶ

1. Ξηρότης. Præcedentem periodum ignorat Conſt. Afr. hic autem habet, *ſi autem cor tremat,*

vero pervigil fuerit æger, emplaſtro admiſce capita papaveris cum aqua lactucæ: olfaciat etiam oleum nymphææ aut violarum. Si vero os ægri fuerit aridum & lingua aſpera, colluat os cum ſucco pſyllii, & mucilagine ſeminum malorum cotoneorum: & bibat ſuccum pſyllii ac cydoneorum cum ſaccharo & oleo violaceo. Nigra ſi fuerit lingua, mucilaginibus hiſce admiſce aquam roſarum ſtillatitiam, & oleum roſaceum, & emolliatur lingua; teneat autem in ore ſuccum malorum punicorum dulcium cum oleo roſaceo. Si æger denuo ariditate

mat, quod itidem præſe fert Codex Arabicus.

2. Τȣ́τοις γλοίοις. Leg. σὺν τȣ́τοις τοῖς γλ.

καὶ ἐν τῷ στόματι ὕδωρ [1] γλυκὺ τὰ τῶν ῥόων μετὰ ῥοδελαίου. Εἰ δὲ πάλιν συμβῇ τῷ ἀῤῥώστῳ ξηρότης καὶ δίψα, διυλιζέσθω ὁ γλοῖος τοῦ ψυλλίου τοῦ κατεσκευασμένου εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ἀγγουρίου, καὶ πίνετω μετὰ ζουλάπιον τῶν ῥόων ἢ τῆς ὀμφακίας σταφυλῆς, ἤ τι τοῦ κίτρου ὀξῦνον· καὶ ἐπιτιθέτω ἐπὶ τοῦ [2] στομάχου αὐτοῦ ἔμπλαστρον ἀπολαμβανόμενον διὰ τῶν δύο σανδαλίων καὶ κριθαλεύρου φυραμένου μετὰ ῥοδοστάγματος, ἢ λάβων φάκους τῶν πήγων καὶ ἀνδράχνης καὶ γλοῖον ψυλλίου, καὶ τὸ ἀπόζυσμα τῆς κολοκύνθης, ἀνάμισγε μετὰ ῥοδελαίου καὶ ῥοδοστάγματος, καὶ τιθεῖ κατὰ τὸν στό-

μαχον

1. Γλυκὺ τὰ τῶν. Ita quidem Codex MS. forte tamen voluit librarius γλυκυτάτων, conjunctim.

2. Στομάχου. Hoc cata-

ditate & ſiti tentatur, percoletur mucilago pſyllii præparati cum aqua cucumeris & bibat ex julapio malorum punicorum vel uvæ acerbæ aut ſucco citri acido: regioni ventriculi adponatur emplaſtrum compoſitum ex duobus ſantalis & hordei farina mixta cum rhodoſtagmate: vel capiens lentes paluſtres, portulacam, mucilaginem pſyllii & raſuram cucurbitæ, miſce cum oleo roſaceo & roſarum aqua ſtillatitia, & adpone ventriculo atque hepati, vacuus

quum

taplasma vertici jubet adplicare Codex Arabic. alterum vero, quod ſequitur, regioni ventriculi.

μαχον καὶ τὸ ἧπαρ, ὅταν ὁ ςόμαχος κενὸς ὑπάρχει· πιέτω δὲ τὸ ἄλευρον τῆς πεφυραμένης κρίθης μετὰ σάχαρ, ἢ ζουλαπίȣ, ἢ ῥόα γλύκεα· καὶ τραφήτω διὰ τῆς κολοκύνθης τῆς γινομένης μεθ᾽ ὕδατος ὀμφακίȣ, καὶ τὸ ὀξῦνον τȣ̃ κίτρȣ, καὶ τὰ ςελέχη τῆς ἀνδράχνης, φημὶ τοὺς κλάδους· φαγέτω δὲ φάκους καθαρισμένους μετὰ κολοκύνθης, καὶ σάχαρ μετὰ τὸ ἀπόζεμα τȣ̃ ὀμφακίȣ· ςρῶσον δὲ ἐνώπιον τȣ̃ ἀῤῥώςȣ [1] σμύρνας, καὶ ἴτεας καὶ ῥόδα, ἐπιραίνε ἐπ᾽ αὐτὰ ὕδωρ ὥραν καθ᾽ ὥραν. Πλειςάκις δὲ συμβαίνει ἐν τȣ́τῳ τῷ πυρετῷ, περὶ ȣ̃ λέγομεν, φρενῖτις, καὶ βῆχος ξηρὸς, καὶ λιποθυμία, ἢ [2] χρυσιασμὸς, ὅ ἐςι ἰκτε-

1. Σμύρνας. An μυρσίνας.   2. Χρυσιασμὸς. Morbus Icte-

quum fuerit ventriculus. bibat vero farinam hordei mixti cum ſaccharo aut julapio; vel mala punica dulcia. Alatur cucurbita parata cum ſucco uvæ acerbæ & ſucco citri acido & turionibus portulacæ: edat vero lentes mundatas cum cucurbita & ſaccharo cum decocto uvæ acerbæ. Sterne coram ægroto myrrhas, ſalices & roſas, quibus aquam inſperges ſingulis horis. Sæpe vero huic febri de qua loquimur, accidunt phrenitis, tuſſis ſicca, & lipothymia, vel chryſiasmus ſive aurigo id eſt morbus regius, quæ ſi accidant in-

Ictericus: Gall. *la jauniſſe*. Joannes Jatroſophiſta MS.

[1] ἴκτερος· εἰ δὲ ταῦτα συμβῇ, εὑρήσεις τὴν θεράπειαν αὐτῶν, καὶ τὴν ὠφέλιμον οἰκονομίαν [2] ἐν ἰδίως, ὡς τέτακται ἐν αὐτῇ τῇ βίβλῳ.

MS. cap. 184. περὶ προσώπου ὅταν γένηται κίτρινον, ὅπερ παρὰ τῶν ἰατρῶν καλεῖται ἴκτερος τὸ τοιοῦτον πάθος, παρὰ τῶν ἰδιωτῶν χρυσιασμός. Cod. Reg. 3178. fol. 348. περὶ ἰκτέρου τὸν λέγουσιν οἱ χωρικοὶ χρυσιασμόν. DU CANGE.

1. Ἴκτερος. confirmat id Vindicianus epiſt. ad Valentinianum Imperatorem p. 27. *Inde ergo venter dureſcit, inflatur*

ΚΕΦ.

invenies eorum curationem & methodum utilem, ut ordinavimus in illo libro capite de ictero.

pulmo, ſplen diſtenditur, pinnæ etiam jecoris porriguntur, quibus coanguſtatum & coarctatum fel exprimitur, quo infuſo tingitur corpus & fit luteum. non tamen adeo periculoſus eſt icterus, niſi ubi ante ſeptimum diem oritur, vid. Jod. Lommii Obſerv. Medicin. lib. I. p.m. 7. & Celſus lib. III. cap. 24.

2. 'Εν * MS. ἐν πυ ſupra ſcripto duplici λ.

ΚΕΦ. Γ'.

[1] Περὶ ἰκτέρου καὶ τριταίου, οἱ δὲ διαλείποντες μίαν τῇ ἑτέρᾳ ἐπιρέουσιν ἅμα * * * κρίσει ἐκ τῶν ε τῶν εἰς τοὺς * * * ἑπτά.

Φησὶ ὁ [2] Ἱπποκράτης * * * οἱ τριταῖοι διὰ μίας παροξύνονται, καὶ διὰ μίας ἱδρῶσιν, τὸ ῥίγος· καὶ μὴ νομίσης ἀφελὲς εἶναι τοῦτο, [3] οὐδὲν γὰρ εἰκῇ λέγει ὁ Ἱπποκράτης· εἰ γὰρ νομίσης

1. Περὶ ἰκτέρου. Quis non videt hæc male a librario eſſe a ſuperioribus divulſa: ad lemma enim non pertinent. Lemma capitis eſt περὶ τριταίου, reliqua ſunt verba Hippocratis ex lib. VI. Epidem. Sect. II. 14. p. 1169. ed. Fœſii: adparent quidem lacunæ in codice MS. ſed nulla adeſt ſi Hippocratis exemplaria conſulas. Sic autem hæc verba legenda. Οἱ δὲ διαλείποντες μίαν, τῇ ἑτέρῃ ἐπιρριγέουσιν ἅμα κρίσει, ἐκ τῶν πέντε εἰς τὰ ἑπτά.

CAP. III.

De febre tertiana.

Febres quæ uno die intermittunt & ſubinde rigore corripiuntur, judicationem a quinto ad ſeptimum circuitum deducunt.

Dicit Hippocrates * * * tertianæ febres per unam diem exacerbantur: & per unam ſudant, rigor: neque putes hoc eſſe ſimplex & ſtolidum, *nil* enim *temere* dicit Hippocrates:

ἑπτά. Cæterum hic deſtituor ope Conſtantini Africani & Codicis Arabici, uterque enim infra demum incipit, ubi legitur ὁ μὲν τοιοῦτος πυρετὸς καλεῖται κ. τ. λ.

2. Ἱπποκράτης. Adſunt iterum lacunæ veſtigia & quæ ſequuntur, ſana non ſunt, reddidi illa ut potui.

3. Οὐδὲν. Effatum Hippocratis eſt μηδὲν εἰκῇ ex Epidem. lib. VI. Sect. II. 17. p. 1169. ed. Fœſii. Cæterum MS. ἥκει habet.

μίσης μηδέπω ἀκηκοέναι τοῦτο, [1] οὐδὲν γὰρ εἰκῇ λέγει, [2] θαυμαστὸς σοὶ δόξει εἶναι· ἅμα δὲ κρίσιν λέγει ῥίγος, ἢ τὸ γινόμενον ἐν τοῖς μερικοῖς παροξυσμοῖς τοῦ τριταίου, ἢ τὸ γινόμενον ἐν τῇ κρίσει, τουτέστι τὸ κριτικὸν ῥίγος, ὅπερ γίνεται ἐπὶ τοῦ καύσου, ὅταν καὶ ἱδρῶτας προχέονται· οἷα οὖν ἐξέλθη ἐξήγεσιν δεῖξαι· τινὰ δὲ λέγει [3] τριταιοφύεα πυρετόν. Ἐνταῦθα οἱ ἐμπειρικοὶ, καὶ οἱ μεθοδικοὶ οἱ περὶ τὸν [4] Ἀγαθονοι, λέγουσι, ὅτι ἀκριβὴς τριταῖος τὸ μήκιστον κατέχει δώδεκα ὥρας· εἰ δὲ κατέχει ὥρας ὀκτω, μικρὸς λέγεται

1. Οὐδὲν. Delenda hæc verba, quæ ex ſuperioribus errans librarii oculus intruſit.

2. Θαυμαστὸς. Sæpe neque id immerito hoc titulo condecoratur Hippocrates, ſic Galenus lib. 1. de Dieb. judicial. p. 424. eum vocat τὸν πάντα θαυμαστὸν.

3. Τριταιοφύεα. Conſul. Erotianus in Lexico. & Galenus Comment. 2. in

tes: etenim ſi putes nondum te hoc audiviſſe, mirabilis tibi videbitur, ſimul vero judicationem quoque tradit. Rigor vel is, qui fit in tertianæ exacerbationibus particularibus, vel qui fit in judicatione, id eſt rigor criticus vocatus, qui accidit in febre ardente, quum ſudant * * * * *.

Quam vero τριταιοφύεα vocat? Heic Empirici & Methodici, ut Agathinus dicunt, quod perfectæ tertianæ inſultus ultra horas duodecim non proten-

in Epidem. lib. VI. p. 463.

4. Ἀγαθονοι ita Cod. MS. legend. Ἀγαθῖνον. Celebris fuit Methodicus, ejus meminit Galenus loc. cit. unde noſtro innotuit, & lib. I. de Differ. Febr. Cæl. Aurelianus lib. II. Acut. Morb. c. X. p. 96. qui etiam librum ejus *de Helleboro* laudat lib. III. c. XVI. p. 233. conf. Fabricii Biblioth. Gr. Tom. XIII. p. 41.

ται ἡμιτριταῖος· ἡμεῖς δὲ τοῦτο λέγομεν, ἀλλ᾽ ὅτι ὁ μὲν [1] τριταῖος τῷ ὄντι τὸ μήκιστον εἰς ὥρας δώδεκα παρατείνει· ὁ δὲ μέχρις ὥρας [2] ὀκτὼ καὶ δέκα κατέχει, ἁπλῶς τριταῖος καλεῖται· ὁ δὲ εἰκοστος τέταρτος [3] μὴ γινόμενος τριταῖος, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἢ τεσσαράκοντα· πολλάκις δὲ κατέχει ὥρας τριάκοντα ἕξ, καὶ ὅταν ἄρξηται ἡ νὺξ τῆς δευτέρας ἡμέρας, [4] μὴν ἀπυρεξία γινε-

1. Τριταῖος. Leg. ἀκριβὴς τριταῖος. vid. Galenus loc. cit. Paulus Ægineta lib. II. c. 18. Τὸν μὲν οὖν ἐντὸς τῶν δεκαδύο ὡρῶν παυόμενον ἀκριβῆ τριταῖον ὠνομάσαμεν· ὅστις δ᾽ ἂν ἔχοι πολυχρονιώτερον τούτου τὸν παροξυσμὸν ἐκεῖνον ἁπλῶς τριταῖον καλοῦμεν· ὅστις δ᾽ ἂν ἔχοι ἐπιπλεῖστον ἐκτεταμένον τὸν παροξυσμὸν, ὀλίγον δ᾽ τὸ διάλειμμα, τοῦτον δ᾽ αὖ πάλιν ὠνομάσαμεν ἐκτεταμένον τριταῖον.

2. Ὀκτω. Galenus loc. cit. πέντε καὶ δέκα.

3. Μὴ γιν. Leg. μηκυνόμενος.

4. Μὴν ἀπυρ. MS. μὴ ὁ πυρεξιάγειν ἔσται. Mire hæc truncavit & ſeparavit librarius, ſed bene eſt quod nihil tamen omiſerit, quod haud raro evenit. Maximus Tyrius

tendatur, ſi vero octo horas duret, parva ſemitertiana nominatur. nos autem hoc dicimus, quod tertiana re vera ad ſummum duodecim horas protenditur: quæ horas octodecim durat, ſimpliciter tertiana vocatur: quæ vero viginti quatuor durat & ultra, vel quadraginta, tertiana protenſa dicitur: ſæpe autem durat horas triginta ſex, cumque ſecundæ diei

rius Diſſert. VII. p. 65. Sect. III. οἵας οὐδεὶς καὶ τὸ βαρβαρικὸν ἔρχεται, ὅσον αὐτοῦ μὴ μέτεσχε λόγου, τὸ μὲν ληϊζόμενον, τὸ δὲ μενίον, τὸ δὲ μισθοφοροῦν, τὸ δὲ πλανώμενον. Daviſius corrigit τὸ δὲ μοιχεῦον, quod merito damnat Marklandus. Paccius in ſuo codice habuiſſe videtur μαινόμενον, quod haud procul a vera lectione recedit, addenda adhuc ſyllaba & legendum λυμαινόμενον Antigonus Caryſtius Hiſt. Mirab. cap. CLXXVIII. p. 130. λέγειν δὲ τὸν Εὔδοξον, καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ Μυθοπόλει φρεάτων, ὅτι παραπλήσιόν τι τῷ Νείλῳ πάσχουσι· ſcripſerat librarius υθοπόλει, relicto ſpatio ad literam majuſculam elegantius pingendam, quod alius dein

P 2 per

γίνεται, ἀλλ' οὐ τελεία, ἀλλ' εὐθέως γίνεται πάλιν παροξυσμὸς, [1] λέγεται· ἔστι δὲ τῶν διαλειπόντων παροξυσμῶν· [2] κρῆτον δ' ἐστὶν καὶ ὥρας δύο τῆς ἡμέρας, ἢ τρεῖς διαλιμπάνει, ἢ παντελῆ φυλάττει συνεχείαν, οὕτω γὰρ φησὶν ἐν [3] ἀφορισμοῖς, πυρετοὶ ὅτῳ ἂν τρόπῳ διαλείπουσι, σημαίνει ὅτι [4] ἀκίνδυνον· ἐπὶ δὲ τῶν ἐχόντων μὴ ἀπυρεξίαν, εὐθέως ἄρχεται ἡ φύσις πάλιν εὐτρεπίζεσθαι ἐπὶ ἕτερον παροξυσμὸν, ἐντεῦθεν κινεῖται χυμὸς, ἀναλύεται

per M. ivit ſuppletum, ſed male, ſcribendum Πυθοπόλει. Fundus emendationis eſt Oribaſius libr. de Aquis vel libr. v. Collect. Medicinal. cap. III. ὅσαι γὰρ πηγαὶ βαθεῖαί τε καὶ οὐδὲν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ὄμβρων πολὺ λαμβάνουσιν, εὑρήσεις αὐτὰς τοῦ μὲν χειμῶνος καὶ τοῖς ἰσχυροτάτοις ψύχεσι μικροτάτας, τοῦ δὲ θέρους μεγίστας, ὥστε καὶ ἡ ἐν Δήλῳ λίμνη ταὐτὸ πάσχει ταῖς αὐταῖς αἰτίαις, καὶ φρέατα τὰ ἐν Πυθοῖ πόλει.

1. Λέγεται. Patet aliquid deeſſe, ſupple ἐκτεταμένος τεταρταῖος. vid. Galenus & Paulus Ægineta

diei nox incipit, vacui quidem ſunt a febre, ſed non perfecte, & ſtatim iterum exacerbantur, illa dicitur * eſt autem ex exacerbationibus intermittentibus. Melius autem eſt, licet per duas vel tres tantum horas intermiſerit, quam ſi continuo pergit, ſic enim dicit in Aphoriſmis, febres, quocunque modo intermiſerint, ſignificant periculum non imminere. In illis vero qui inmunitatem

neta loc. cit.

2. Κρήτον Mutandum η in ει, & τ geminandum, unde vera lectio κρεῖττον exſculpitur. Manetho Apotelesmat. lib. III. vſ. 382.

Πρηΐαι γὰρ τ' εἰσὶ νοῷ προσίεσι τ' ἐοῖσιν
Ἤκεσιν μάλα πειθομέναι, ςυγέεσί τε νεῖκος.

Mirum Celeb. Gronovium non vidiſſe legendum eſſe εἴκεσιν.

3. Ἀφορισμοῖς. Sect. IV. Aphor. 43.

4. Ἀκίνδυνον. Hippocrates ἀκίνδυνοι.

ται πνεύματα, γίνονται σκότωσις, ῥιπτασμός· καὶ τοῦτο ἔλεγεν [1] Ἱπποκράτης, ὁκόσοισι μέλλη κρίσις γίνεσθαι, τούτοις ἐστὶ ἡ νὺξ δύσφορος, ἡ πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ· ὁ ἄπαυστος πυρετὸς, ὁ [2] καθημερινὸς, ὁ μὴ διαλείπων ἐκ τοῦ ῥίγους, ἀπὸ χολῆς τὴν γένεσιν ἔχει, καὶ ἐστὶν ἐντὸς τῶν φλεβῶν, καὶ τῶν ἀρτηριῶν ἡ σῆψις, καὶ λέγεται συνεχὴς τριταῖος· ὁ διὰ τὸ ἀπὸ μιᾶς αἰτίας καὶ ἀφορμῆς γεννᾶσθαι, ἤγουν ἀπὸ ξανθῆς χολῆς. Καθὼς πάλιν ἐν τοῖς διαλείμμασι τὸ ῥίγος τὸ τριταῖον, ἐκτὸς ἐπικεῖται ἡ σῆψις τῶν φλεβῶν, καὶ τῶν ἀρτηριῶν, τὸ παραλαμβάνον

1. Ἱπποκράτης. Sect. II. Aphor. 13. Ὁκόσοισι κρίσις γίνεται, τουτέοισιν ἡ νὺξ δύσφορος, πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ. Videtur autem noſter ante oculos habuiſſe locum Epidem. lib. VI. Sect. II. p. 1169. ed. Fœſii.

2. Καθημερινός. De hac

tem a febre non habent, ſtatim natura ſe iterum accingit ad aliam exacerbationem, inde moventur humores, reſolvuntur ſpiritus, oritur oculorum caligo & corporis jactatio: & hoc dixit Hippocrates, quibus criſis futura eſt, his nox ante exacerbationem gravis eſt. Febris non intermittens, quotidiana, quæ non intermittit a rigore, a bile oritur, eſtque putredo intra venas atque arterias & dicitur tertiana continua, quod ex eadem cauſa & occaſione naſcatur, nempe a bile flava: quemadmo-

hac voce ita Galenus lib. II. de Differ. Febr. p. 333. οἶδα πότε περὶ τὴν πρώτην ὥραν εἰσβάλλοντα παροξυσμὸν ἀκριβῶς τριταίου, κατὰ δὲ τὴν ἕκτην, τοῦ καλουμένου πρὸς τῶν νεωτέρων ἰατρῶν ἰδίως καθημερινοῦ κ. τ. λ.

βάνον ὥρας δώδεκα καὶ ἐφῆκον εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἄμφω ἀπὸ ξανθῆς χολῆς τὴν γένεσιν ἔχουσιν. Σκοπεῖ οὖν εἰς τὸν συνεχῆ τριταῖον, [1] μὴ λάθη σὲ, μὴ πῶς ἐςὶ σύνοχος, ὅςις συνεχὴς δι' ὅλου καὶ ἐςὶν ἀπὸ αἵματος· ὁ μὲν τοιοῦτος πυρετὸς καλεῖται ἑλληνιςὶ τριταῖος, σαρακηνιςὶ [2] ἐλμουθελ. Φύεται δὲ ἀπὸ χυμοῦ χολώδους, ἐὰν μεταтραπῆ καὶ σαπῆ, καὶ ἐὰν ἐςὶν αὕτη ἡ σῆψις ἔσωθεν τῶν ἀγγείων, ἤτοι φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν, γεννᾷ συνεχῆ τριταῖον, ἢ πυρετὸν καυσῶνα χω-

1. Μὴ λάθη σὲ. MS. μηλα θησαι. Tam negligens veritatis iſtud genus hominum, ut modo aliquid ſcripſerint, de recta lectione parum ſint ſolliciti, nec vereantur temere nova fingere. Orpheus de Lapidibus pag. 240. vſ. 8.

Κασσάνδρην ἐκέλευσεν ἀκουόντεσσιν ἅπαντα.
Θεσπίζειν Τρώεσσιν.

Doct. Jac. Merrick. ad Try-

modum rurſus in intermiſſionibus, rigor tertianæ, ubi putredo habetur extra venas & arterias, qui per horas duodecim durat, & intermittit per horas viginti quatuor: uterque a bile flava originem ducit. Attende vero ad tertianam continuam, ne te lateat & ſit continens, quæ eſt continua in totum & a ſanguine oritur, talis febris Græce τριταῖος id eſt tertiana, Arabice *Elmuthelleth* dicitur. Naſcitur ex humore bilioſo, ſi mutatus fuerit & putreſcat, cumque

Tryphiodorum vſ. 408. p. 63. corrigit ἀπιστὰ, malim ἄφαντα. Theophylactus Simoc. Natural. Quæſt. pag. 6. ἀλλ' ὅρα μοι τοῦ Ἀπελλοῦ Ἀντίοθενες πίνακας· τεθαύμακα τῆς γραφῆς ἄνερ τὸ κόσμιον. Ultima verba vertit Kimedoncius: *admiratus ſum picturæ, mi homo, ornatum.* Corrigo τῆς γραφῆς ἄπερ τὸ κόσμιον.

2. Ελμουθελ. ita Codex MS. ſcribendum ἐλμουθελλεθ. vid. Præfationem.

χωρὶς ῥίγους. Εἰ δὲ ἔξωθεν τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν ἡ χολὴ, ἤγουν εἰς τὰ κοῖλα τȣ͂ ςομάχȣ, καὶ τῶν ἐντέρων, γεννᾷ τὸν [1] διαλείποντα πυρετὸν μετὰ ῥίγους, τὸν παραλαμβάνοντα καὶ ἀφίοντα. Εἰ δὲ λέγει τις μετὰ ποίȣ χυμȣ͂ συμβαίνει τῷ καυσῶνι ὁ συνεχὴς, καὶ μετὰ ποίȣ ἐναντιοῦται; λέγομεν συμφωνοῦσι μὲν, διότι συμβαίνουσι ἀπὸ χυμȣ͂ ὀξέως χολώδους, καὶ ὅτι εἰσὶν ἐντὸς τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν, καὶ ὅτι ὑπάρχουσι συνεχεῖς· ἡ δὲ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀμφοτέρων, ἀπὸ τȣ͂ τόπȣ γνωρίζεται, ὅθεν φημὶ, ἐν ᾧ ἐπισωρεύεται ἡ χολὴ, ἡ γεννῶσα ἐνταῦθα

Cæterum ab hac periodo incipiunt Codex Arabicus & Conſt. Afr. qui tamen hanc vocem Arabicam

que fuerit putredo illa intra vaſa, videlicet venas atque arterias, procreat tertianam continuam aut febrem ardentem ſine rigore. Si vero extra venas atque arterias fuerit bilis, nempe in cavitate ventriculi & inteſtinorum, progignit febrem intermittentem cum rigore, quæ accedit & recedit. Si vero quis proponat & quærat quocum humore accidit febri ardenti continua & quocum non? dicimus, conſpirant quidem propterea quod accidant ex humore, acri, bilioſo, & quod ſint intra venas & arterias, ac quod exiſtant continuæ: differentia vero, quæ eſt inter utramque, cognoſcitur ex loco, in quo accumulatur bilis,

quæ

cam omiſit.

1. Διαλείποντα. Vertit Conſt. Afr. *febrem interpolatam.*

ταῦθα τὸν πυρετόν· ἐστὶ [1] δὴ * λόγος ἡ συμβαίνουσα ἐν τῷ καυσῶνι πυρετῷ, ὑπάρχει ἡ σῆψις ἐν ταῖς φλεψὶ, ταῖς πλησιαζούσαις εἰς τὴν καρδίαν· ἰδίως δὲ ἐν ταῖς φλεψὶ, μάλιστα ταῖς τοῦ στόματος τοῦ στομάχου, ἢ τοῦ ἥπατος, καὶ τῆς ἀρτηρίας, καὶ ταῦτα πλειότερον ὑπὲρ τῶν φλεβῶν παντὸς τοῦ σώματος ἡ σῆψις ἐπικεῖται, διότι ἐκεῖ [2] γὰρ ἐστὶν ἡ σῆψις, καθάπερ ὑπεδείξαμεν πρώην. Εἰ δὲ τῷ συνεχεῖ τῷ τριταίῳ, ὑπάρχῃ ἡ ἐκφλόγωσις, ἡ ἐξ αὐτοῦ οὖσα ἐν πασὶ ταῖς φλεψὶ τοῦ σώματος, [3] καὶ τοῖσιν ταύτης εἰς τὰ ἀγγεῖα τὰ ὁμιλοῦντα τῇ καρδίᾳ. Σεσημείωται δὲ τὸν τριταῖον πυρετὸν,

διὰ

1. Δὴ *. Nil in MS. deſit, ſed abbreviationis nota hæc eſt ηκ. De calore & æſtu hic agit auctor unde corrigo ἡ ἐκφλόγωσις, quod ab utra-

que

quæ illic febrem producit. Fit autem incenſio febris ardentis, quando continetur putredo in venis cordi propinquis, præcipue vero in venis orificii ventriculi aut hepatis & arteriæ, & in hiſce major continetur putredo, quam in venis totius corporis, propterea quod illic adſit putredo, ut antea demonſtravimus. Tertianæ vero continuæ inflammatio, quæ ex illa oritur, eſt in omnibus corporis venis, & tranſit in vaſa quæ cordi ſunt proxima. Obſervatum vero eſt tertianam trifariam oriri, unam ex rebus naturalibus, alteram ex præter-

na-

que verſione firmatur.

2. Γὰϱ ἐϛὶν An παρέϛι?

3. Καὶ τοῖσιν. Corrupta exiſtimo hæc, forte legend. κινεῖται σὺν ταύταις.

διὰ τρίων διαλυσέων· τὸν μὲν ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὄντων, δεύτερον ἐκ τῶν παρὰ φύσιν, τρῖτον δὲ ἐκ τῶν ἔξω φυσικῶν· καὶ τὸν μὲν ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὄντων, σημειωτέον [1] ὑπάρχει ἡ γέννησις αὐτοῦ ἡ πλειότερα εἰς τὴν κρᾶσιν ἔχοντα θερμὴν, καὶ ξηρὰν, καὶ ἡλικίαν ἀπὸ εἴκοσι ἐτῶν, μέχρι λε, μάλιστά γε οἷστισι καὶ τὸ [2] σῶμα ἰσχυρὸν κέκτηται, καὶ οἱ τούτου πόροι μάνοι, τουτέστι ἀραιοί· αἰνίττεται δὲ ἔχων τὸ σῶμα ἀραιὸν, κενοῦται δι' ἱδρώτων καὶ ἀτμῶν, καὶ ποιεῖ τὸ σῶμα ἰσχυρὸν καὶ πυρῶδες· τὰ δὲ σημεῖα τούτου πάλιν ἐκ τῶν παρὰ φύσιν,

1. Ὑπάρχει. Leg. ὅτι ὑπάρχει.

2. Σῶμα ἰσχυρὸν. Et hæc mihi ſuſpecta, leg. ἰσχνὸν. ſic quoque mox. Pronuntiationis affinitas librarium in errorem inducere potuit, quæ ſæpe errandi fuit occaſio & anſa. Orpheus de Lapidibus

naturalibus, tertiam ex non naturalibus: & notandum illam quæ ex rebus naturalibus progignitur, maxime generari in illis qui temperamento gaudent calido & arido, ac in ætate a viginti annis usque ad trigeſimum quintum, in primis qui corpus habent macilentum ac cujus pori ſunt rari. indicatur autem corpus eſſe rarum cum multum ſudat & tranſpirat, corpusque fuerit macilentum & igneum. Signa autem illius, quæ ex rebus non naturalibus, quod plurimum generatur tempore æſtivo, & in primis ſi conſti-

tutio

dibus p. 220. vſ. 17.

Δερκόμενοι γάννυνται ἄφαρ δόλον ἐκβλύζοντα.
Νηδύος.

lege θόλον non δόλον: ſic enim ante Orpheus vſ. 14.

Ἀθρόος ἔνδοθεν ὦκα μέλας καταλείβεται ἰχώρ.

σιν, ὅτι ἡ πλειοτέρα γέννησις αὐτῷ, ἐν καιρῷ θέρους, καὶ μάλιστα ἐὰν ἡ κατάστασις τοῦ περιέχοντος ἀέρος καὶ καιροῦ θερμὴ καὶ ξηρὴ, καὶ ἡ κρᾶσις τῆς χώρας αὖθις θερμὴ καὶ ξηρὰ, καὶ ἡ [1] ἀναστροφὴ τῷ νοσοῦντι, ὅταν ὑγιὴς εἰς κόπους καὶ μόχθους· [2] τὸν δεῖ τεκμαίρεσθαι ἀπὸ τῶν ἔξω τῆς φύσεως· τὸν τριταῖον ἐστὶν ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων τῶν συμβαινόντων τῷ ἀῤῥώστῳ, ἅτινα εἰσὶ τῷ ἰατρῷ σημεῖα, καὶ τῷ νοσοῦντι συμπτώματα. Τοί γὰρ οὖν ὑπάρχει ὁ τοιοῦτος πυρετὸς γινόμενος ἐξ ὕλης ὀξυτάτης, προσομιλούσης τῶν [3] ἐστὶ τῶν μελῶν· προηγεῖται φρικὴ δυσαχθὴς, [4] κνῆσσα τὸ ξύμ-

1. Ἀναστροφή. De hac voce vide Cel. Weſſelingii Diatrib. de Judæor. Archont. &c. pag. 12.

2. Τὸν δεῖ. Delendus ar-

tutio ambientis aëris & temporis fuerit calida & arida, regioniſque temperatura calida & ſicca, & ſi æger dum ſanus eſſet multo labore defatigaretur. Cognoſcere vero licet tertianam quæ ex rebus præternaturalibus oritur ex iis quæ ægroto accidunt, quæ ſunt medico ſigna, ægro vero ſymptomata. Oritur itaque hæc febris ex materia acerrima, appropinquante membra ſenſilia, præcedit horripilatio moleſta, prurit totum corpus ac ſi acu, aut cardui aculeo pungeretur, & hoc propterea quod bilis flava ſit acer-

articulus.

7. Ἐϛὶ τῶν. Leg. αἰσθητικῶν.

8. Κνήσατα forte κνηϛῷ.

ξύμπαν σῶμα, ὡς [1] βελόνην ἡ κεντηρία, καὶ ἀκάνθων κέντρος· καὶ διὰ τὸ εἶναι τὴν ξανθὴν χολὴν ὀξυτάτην, [2] ἐςὶ τὰ ἐπαισθητικὰ μέλη, ἅτινα ταῦτα οὐκ συνήθησαν πρὸς συνάφειαν, ἅμα ἐκκέχυται ὑπ᾽ αὐτῶν ἡ χολὴ, δακνοῦσα διὰ τῆς δριμύτητος αὐτῆς, καὶ νύττουσα, καὶ ποιοῦσα, ὡς ἐκ τῆς νύξεως, φρικήν. Γίνεται δὲ τοῦτο, ὅταν ὑπάρχει ἐκτὸς τῶν φλεβῶν, παρακολουθεῖ δὲ τῷ πυρετῷ τούτῳ, ἔμετος χολώδης, καὶ κένωσις βαφῆς ὠχρώδης, μάλιςά γε ἐν ταῖς τρίτῃ περιόδῳ, ἢ τετάρτῃ· τὰ δὲ

ὄντα

1. Βελόνην. delendus articulus ἡ, qui notat βελόνη legendum.

2. Ἐςὶ. Delenda hæc vox, quæ ex prava lectione remanſit, ſcripſerat primum librarius ἐςὶ τὰ pro ἐπαισθητικὰ, quod ipſe deinde emendavit. Similiter corruptus eſt Polyænus lib. IV. Strateg. p. 352. ὁ δὲ μεταβάλλειν τὴν δόξαν βουλόμενος ἄλλην πόλιν διὰ τῆς Ἰνδίας ἐλών. κ. τ. λ.

cerrima. Senſilia autem membra, quæ non adſueta ſunt tactui, ſimul ac ſub illis effuſa eſt bilis, mordicat acrimonia ſua, pungit ac facit ex irritatione horrorem. Fit autem hoc cum extra venas exiſtit materia. Concomitatur hanc febrem vomitus bilioſus & alvi dejectio pallidi coloris, in primis in tertia & quarta circuitione: urinæ eorum ſunt rubicundæ admodum & leves. Febris hæc acris eſt, pungit ac vellicat

hepar,

κ. τ. λ. Caſaubonus dubitat num recte ſe hæc habeant, an vero pro διὰ legendum τίνα, mihi præpoſitio delenda videtur, quam hac ratione in textum admiſſam fuiſſe arbitror. Scilicet librarius πόλιν Ἰνδίας quum ſcribere deberet, propter terminationem vocis πόλιν omiſerat initium ſequentis, unde remanſit διὰ.

[1] ὄντα αὐτῶν ἔρυθρα πάνυ, καὶ ἐλαφρά. οὗτος δὲ ὁ πυρετὸς ἐστὶ δριμὺς, νύττει τὸ ἧπαρ, διὰ τὸ γειτνιᾶσθαι τὴν χολὴν [2] τῷ ἥπατι· καὶ ἐὰν ὑπάρχει ὁ τοιοῦτος πυρετὸς ἀκριβὴς, τουτέστι [3] καθαρὸς, μὴ ἐξ ἑτέρας κράσεως, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ χολῆς ξανθῆς, καὶ μηδὲν ἐξ ἑτέρας [4] ἀναμιγεὶς ὕλης σὺν αὐτῇ, κρατεῖ ὥρας δώδεκα, καὶ ἠρεμεῖ λϛ, καὶ οὐ κρατεῖ πορρωτέρω [5] τῶν ἑπτὰ περιόδων, φημὶ ἡμέρας ιδ. εἰ δὲ πλέον τῶν δώδεκα ὡρῶν [6] ἀκρατὴς ἔσται, καὶ πλέον τῶν

ἑπτὰ

1. Ὄντα Ita MS. corrige οὖρα.

2. Τῷ ἥπατι. Aliter hic legit Conſt. Afr. qui habet, *& in epate puncturam propter choleræ & ſanguinis mixturam.* quod etiam agnoſcit Cod. Arabicus.

3. Καθαρὸς. J. C Scaliger lib. III. Poëtices cap. 33. p. 108. ἀκριβῆ *febrem tertianam* puram *noſtri barbari rectiſſime appellabant. Recentes novatores ea voce puriſſima re-*

pu-

hepar, quod bilis eſt proxima hepati. atque ſi fuerit febris hæc exquiſita id eſt pura, non ex alia temperatura, ſed tantum ex bile flava, & nil alienæ materiæ habeat admiſtum ſibi, durat horas duodecim, quieſcit vero triginta ſex, neque durat ultra ſeptem circuitiones, id eſt dies quatuordecim. Si vero ultra duodecim horas & ſeptem circuitiones duraverit, neutiquam eſt exquiſita. Atque

pudiata, Exquiſitam *dicere maluerunt, vocabulo ſatis infelici. equidem puto neminem tam fatuum, ut febrem exquirat.*

4. Ἀναμιγεὶς Leg. ἀναμιγείσης.

5. Τῶν ἑπτά. Hippocrates Aphor. Sect. IV. Aphor. 59. Τριταῖος ἀκριβὴς κρίνεται ἐν ἑπτὰ περιόδοισι τὸ μακρότατον.

6. Ἀκρατὴς ἔσται Leg. κρατήσει.

ἑπτὰ περιόδων, δηλόνοτι οὐκ ἐστὶ ἀκριβὴς· καὶ εἰ οὐκ ἐστὶ ἀκριβὴς, καὶ μίγνυται καὶ συγκιρνᾶται μεθ᾽ ἑτέρας ὕλης, τότε ἐξέρχεται καὶ ὁ τοιοῦτος πυρετὸς ὁ τριταῖος ἐκ τοῦ τόπου ὁροθεσίου αὐτοῦ, καὶ μηκύνει ἡ διαμονὴ αὐτοῦ, ὥς γε πολλάκις ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου, λήγει εἰς τὸ ἔαρ· οὗτος δὲ ὁ πυρετὸς μείζων παρέχει, σφαλερώτερος ὑπερτέλει πως τῶν πυρετῶν τῶν ὄντων ἀπὸ σήψεως, καὶ πλησιέστερος εἰς φόβον· καὶ ἐπὶ τούτων δεῖ τὸν ἰατρὸν ἀποφεύγειν τὴν χρῆσιν τῶν θερμῶν πραγμάτων, μήποτε ἀνέλθῃ ἡ ξανθὴ χολὴ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, διὰ τῆς ὀξύτητος αὐτῆς, καὶ συμβῇ ἐν αὐτῷ οἴδημα, καὶ γένηται φρενῖτις τῷ ἀῤῥώστῳ,

καὶ

que ſi non eſt ſincera & permixta eſt cum alia materia, tunc egreditur febris hæc tertiana e finibus ſuis & prolongatur ejus duratio, adeo ut ſæpe incipiat tempore autumnali & vere modo ceſſet. Febris hæc major ſi fuerit, periculoſior multo eſt, quam illæ quæ a putredine oriuntur & timenda magis, quocirca neceſſum eſt, ut calidorum uſum refugiat Medicus, ne forte ſurſum tendat bilis flava vehementia ſua ad cerebrum, & ibi fiat tumor, corripiaturque phrenitide æger ac erit maxima calamitas, noxa, & perterrefactio; atque cum bilis ſit cruda, vaga & levis, non fert errorem ægrotus, nec medicum imperitum

[1] καὶ ἐςὶ μεγιςάτη συμφορὰ, καὶ βλαβὴ, καὶ πτοῆσις· καὶ διὰ τὸ εἶναι τὴν χολὴν ὤμην, [2] πέρπερον, καὶ ἄςατον, καὶ ἐλαφρὸν, οὐχ ὑποφέρει τὸ σφάλμα [3] τόνος οὖν τι, οὔτε ἰδιώτην ἰατρὸν οἰκονομοῦντα αὐτὴν, ἀλλὰ δεῖ θεωρεῖν [4] αὐτὸν ἰατρὸν ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου, καὶ εἰ ἐςὶ ἡ δύναμις τῷ ἀῤῥώςῳ καλῶς διευθετῶσα, καὶ οἱ χυμοὶ γοργοὶ, καὶ κινούμενοι· [5] γνώσεις δὲ τὴν κίνησιν τῶν χυμῶν, βουλομένων κινηθῆναι, ἐκ τῶν τοιούτων τεκμηρίων, καὶ περὶ [6] ημοιων ὅταν ἐςὶ ἡ δύναμις ὀλίγη, καθὼς λέγει

1. Καὶ ἐςὶ μ. Leg. καὶ ἔςαι μ. pro μεγιςάτη poſſet quis ſuſpicari legendum eſſe μεγίςη ἄτη, ego nil muto.

2. Πέρπερον. vid. Celeb. Alberti not. in Gloſſ. N. T. p. 133. & quos ibi laudat.

3. Τόνος οὖν τι. ita Codex MS. corrige τῷ νοσοῦντι. Familiare librariis ω & ο permutare, hinc emendo Theophraſtum in

ritum curantem febrem; verum oportet ut Medicus conſideret in principio morbi, an vires ægri ſint bene diſpoſitæ & humores veloces ac moti: cognoſces vero humorum motum, geſtientium moverier ex hiſce & ſimilibus ſignis. Cum vires ſunt exiguæ, ut dixit auctor: murmur auditur in inteſtinis & ventre: ventriculus eſt ſubverſus, os amarum; & de capitis dolore queritur

in Charact. c. VIII. p. 90. ed. Pauw. εἰσὶ δ' οἵ καὶ πλεῖστοι λόγῳ τῷ κρείττονι αἱροῦντες, παρεδειπνήθησαν. videtur Theophraſtus ſcripſiſſe οἵ καὶ πόλεις τῷ λ.

7. Αὐτὸν Leg. αὖ τὸν.

5. Γνώσεις. Multa hic inſeruit Syneſius, quæ nec apud Conſt. Afr. exſtant, nec in Cod. Arab. inveniuntur.

6. Ημοιων. ita MS. an σημείων vel ὁμοίων?

γει ὁ συγγραφεὺς, καὶ εἰ δὴ βορβορυγμὸς ἐν τοῖς ἐντέροις, καὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἀνατροπὴ ϛομάχȣ, καὶ πικρότης ϛόματος, καὶ κεφαλαλγία, [1] ἴσθι κενώσεως δεῖται ὁ κάμνων, καὶ ταῦτα πράξεις ἐξ ἀρχῆς ὦ ἰατρὲ, ὅταν ἐϛὶν ἡ δύναμις ἐνεργοῦσα, καὶ γοργοὶ οἱ χυμοί· κενώσεις δὲ διὰ τȣ̃ ἑψήματος τῶν δαμασκήνων, καὶ ὀξυφοινικῶν, καὶ ἄνθους τῶν ἴων, καὶ τῶν χρυσοβαλανῶν· μάλασσε ἐν τῷ ἀποζέματι τὴν ἐντεριώνην τȣ̃ αἰθιοπικȣ̃ καλάμȣ, καὶ μάνα, πιέτω ἐξ αὐτȣ̃ ὁ κάμνων κατὰ τὴν ἰσχὺν καὶ ἡλικίαν· κενῶσον δὲ διὰ τῶν δύο ῥόων τὸ ὕδωρ, μετὰ σάχαρ, ἢ ποτισθεῖτω ἀπὸ τῶν ἀποβρεγμάτων, καὶ ζουλαπίων, καὶ πομάτων, ὧν προειρή

1. Ἴσθι κεν. Leg. ἴσθι ὅτι κενώσεως.

tur æger, ſcito quod evacuatione egeat ægrotus & hoc facies in principio o Medice, cum vires adhuc operantur & humores ſunt veloces. Purgabis vero decocto prunorum damaſcenorum, & tamarindorum, florum violarum ac myrobalanorum, macera in decocto partem interiorem caſſiæ fiſtulæ & mannam, bibat de illo æger pro ratione roboris & ætatis. Purga aqua malorum punicorum cum ſaccharo, vel bibat æger decocta, aut julapia vel potus, quos antea diximus in hoc noſtro libro evacuare bilem flavam, & ejus vehementiam mitigare fervoremque temperare. Neutiquam vero illis utatur die exacer-

ῥήκαμεν ἐν τῷδε τῷ συγγράμματι ἡμῶν, ὅτι κενοῦσι τὴν ξανθὴν χολὴν, καὶ καταπαύουσι τὴν ὀξύτητα αὐτῶν, καὶ καταργοῦσι τὴν ζέσιν· Φευξάτω δὲ τὴν χρῆσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τȣ̃ παροξυσμȣ̃, μὴ πῶς εἰσέλθῃ ἐμπόδιον κατὰ τῆς φύσεως, κωλύον ταύτην τȣ̃ παλαίειν μετὰ τῆς νόσȣ. δόθητι δὲ τῷ κάμνοντι ἐν ταῖς ἡμέραις τȣ̃ παροξυσμȣ̃, τὸ ὕδωρ τῶν ῥόων ἄρχι ἥμισυ λίτρον, μεκὰ Γο α΄ ζουλαπίȣ τῶν ἴων, ἢ τῶν δαμασκήνων. πιέτω δὲ καὶ τὸ ὕδωρ τῆς ὀπτῆς κολοκύνθης μετὰ [1] σάχαρ.

1. Σάχαρ. Multa adhuc ſubjungunt Codex MS.

ΚΕΦ.

bationis, ne forte naſcatur impedimentum quoddam, prohibens quo minus natura luctetur cum morbo. Detur vero ægro diebus exacerbationis aqua malorum punicorum ad libram dimidiam, cum uncia una julapii violarum aut damaſcenorum: bibat quoque aquam cucurbitæ coctæ cum ſaccharo.

MS. Arab. & Conſt. Afr. ſed de illis caput *de ſiti* confecit auctor noſter.

ΚΕΦ. Δ'.

Περὶ [1] ἀνθημερινοῦ πυρετοῦ.

Οὗτος ὁ πυρετὸς ὁ ἀμφημερινὸς γεννᾶται ἀπὸ σήψεως χυμοῦ, φλεγματώδους· οἱ δὲ τιμιώτατοι τῶν ἰατρῶν ὑπέδειξαν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτῶν, ὅτι παρὰ ὕλης ὑπάρχουσα φλεγματώδης, ἢ χολώδης, ἢ μελαγχολικὴ, σηπομένη ὑπεκτήσατο [2] ἀναβρασμὸν, καὶ [3] κοχλασμόν· καὶ ἀπὸ τῶν ἀναβρασμῶν καὶ κοχλασμῶν, [4] θερμαὶ καὶ πυρετός· ὡσαύτως καὶ

1. Ἀνθημερινοῦ leg. ἀμφημερινοῦ.

2. Ἀναβρασμὸν. Ἔκβρασμον dixit Jo. Lydus in Tonitruali a Jano Rutgerſio edito Var. Lect. lib. III. cap. XVI. p. 249. ſimplex βρασμὸς legitur apud

CAP. IV.

De quotidiana Febre.

Febris hæc quotidiana generatur ex putredine humoris pituitoſi. Oſtenderunt in ſcriptis ſuis præſtantiſſimi medici, quod orta a materia pituitoſa velednilioſa aut atrabilaria putrefacta nanciſcitur fervorem & ebullitionem, & ex fervoribus & ebullitionibus oriuntur calor & febris. Similiter quoque pituita pu-

apud Aretæum Cappad. lib. II. de Cauſ. & Sign. Morb. Chron. p. 53.

3. Κοχλασμόν. Mactum eſto hac voce Gloſſarium du Cange.

4. Θερμαὶ. leg. θερμή.

καὶ τὸ φλέγμα σηπόμενον, ὃν δὲ διεσπαρμένον ἐν τῷ σώματι, ὑπάρχοντι δὲ ἐντὸς τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν γεννᾷ πυρετὸν, καλούμενον ἀμφημερινὸν συνεχῆ, ὅστις οὐ παύσεται, οὔτε συμβαίνει μετὰ τὸ ψύχος. Εἰ δὲ ἐστὶν ἡ σῆψις τοῦ αἵματος ἔξω τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν, γεννᾷ τὸν περιοδικὸν πυρετὸν, ἢ τὸν διαλείποντα καθ᾽ ἡμέραν, καὶ παραλαμβάνοντα· ἐστὶ δὲ ὁ παροξυσμὸς αὐτῶν, κράτων ὥρας [1] ὄκτω καὶ δέκα, καὶ ἀφίει ὥρας ἕξ· σημειούμεθα δὲ ἐπὶ τούτῳ τῷ πυρετῷ, ἐκ τῶν τρίων σημείων, τῶν συμβαινόντων κατὰ τοῦ τριταίου πυρετοῦ, καὶ κατὰ τοῦ τεταρταίου, φημὶ ἐκ τῶν [2] κατὰ φύσιν· ἐστὶν

1. Ὀκτω. Corrigendus Conſt. Afr. apud quem legitur *viginti quatuor*, male omnino.

2. Κατὰ

putrefacta, diſperſa per corpus, contentaque intra venas & arterias procreat febrem dictam quotidianam continuam, quæ non ceſſabit neque accidit poſt frigus. Quodſi vero putredo ſanguinis eſt extra venas & arterias, generat febrem periodicam aut intermittentem quotidie & recrudeſcentem. Exacerbatio harum febrium octodecim durat horas & remittit horas ſex. Cognoſcimus vero hanc febrem ex tribus illis ſignis quæ in tertiana atque quartana accidunt, dico ex naturalibus, non naturalibus & præternaturalibus: ex naturali-

2. Κατὰ φύσιν. Facile adtendenti patet quædam excidiſſe, quæ revocanda poſtliminio.

 Leg,

ἐστὶν ὅτι συμβαίνει τὸ πλέον τῷ τὴν κρᾶσιν ἔχοντι ψυχρὰν καὶ ὑγρὰν, γέρων δὴ τὴν ἡλικίαν ἔχων, ἢ παιδίοις· καὶ τῶν μὲν γερόντων διὰ τὸ ὑπερνικᾷν αὐτοὺς τὸ φλέγμα φυσικῶς· τοῖς δὲ παισὶ κατὰ τοῦ συμβεβηκότος· σημειοτέον δ' αὖ καὶ ἀπὸ τῶν παρὰ φύσιν, ὅτι συμβαίνει τὰ πλέον ἐν καιρῷ τοῦ χείμωνος· ἐὰν δὲ ὑπάρχει ἡ κρᾶσις τοῦ [1] ἐν * τοῦ ἀέρος ψυχρὰ, παρόμοιος τῆς φύσεως τοῦ καιροῦ εἰς ψυχρότητα καὶ ὑγρότητα, καὶ ἡ κρᾶσις τῆς χώρας ὅμοια, μάλιστά γε ἐὰν καὶ ὁ ἄῤῥωστος ἐν τῇ ὑγιείᾳ αὐτοῦ ἤσκει ἀνάπαυσιν, πολλὰ ἠρεμῶν, ὀλιγόμοχθος. τὰ δὲ σημεῖα ἐκ

Leg. καὶ τῶν παρὰ φύσιν καὶ τῶν ἔξω τῆς φύσεως· ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ἐστιν ὅτι κ. τ. λ. Adſentit utraque verſio.

I. Ἐν

ralibus, accidit maximam partem illi, qui temperamento gaudet frigido ac humido, ſenibus aut pueris: ac ſenibus quidem quod abundet in illis pituita, naturaliter: pueris vero ſecundum accidens. Dignoſcenda præterea hæc febris ex non naturalibus; ut plurimum accidit tempore hyemali, ſi fuerit aëris temperatura frigida, ſimilis naturæ temporis, quod ad frigiditatem & humiditatem attinet, & locis temperaturæ fuerit ſimilis, in primis ſi æger dum ſanus eſſet multum quieverit, nec multo labore defatigaretur. Signa, quæ ex præ-

1. 'Εν *. Abbreviationis notam non intelligo, ex Conſt. Afr. colligo leg. θέρει.

ἐκ τῶν ἔξω τῆς φύσεως εἰσὶν, ὅταν ὁ πυρετὸς ὁ προῤῥηθεὶς συμβαίνει τοῖς πάσχουσι αὐτὸν ἐν ἀρχῇ, ψύχος σφοδρὸν, παρομοίως τῷ παγετῷ, ψύχεται ἐξ αὐτοῦ τὸ ξύμπαν σῶμα, καὶ ἀφικνουμένη [1] ψύξις ἐν τοῖς ποσὶ, καὶ ἐν ταῖς χερσὶ, κρατοῦσα μίαν ὥραν· ὅταν δὲ σαπῇ τὸ φλέγμα, καὶ πυρωθῇ, προθέει ὁ πυρετὸς κατὰ μικρὸν, καὶ ἀπέρχεται τὸ ψύχος, καὶ γίνεται ὁ πυρετὸς ἐλαφρὸς καὶ βραδὺς τὴν κίνησιν, διὰ τὸ εἶναι ὁ τοιοῦτος χρόνιος καὶ ἐπίφοβος. Οὗτος δὲ ὁ πυρετὸς κοινωνεῖ τοῦ πάθους τοῦ

1. Ψύξις. Deeſt ante hanc vocem articulus, quem ultima litera præcedentis vocis abſorpſit, quod mihi videtur pariter eveniſſe in Epiſt. 1. ad Timoth. cap. 1. com. 10. & 11. καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντικεῖται κατὰ τὸ εὐαγγέλιον, ubi procul dubio poſt ἀντικεῖται excidit τῇ, nimirum propter antecedens ται. Aretæus Cappadox

præternaturalibus petuntur, ſunt, cum febris antedicta accidit illis, qui ea conmoventur. Incipit cum frigore vehementi ſimili glaciei, unde refrigeratur totum corpus, & perveniens refrigeratio ad pedes ac manus per horam unam durat. Si vero putreſcat pituita & accendatur, prævertit aliquantum febris, abit frigus, fitque febris levis & ad motum tarda, unde diuturna ac periculoſa ejusmodi febris. Particeps eſt hæc febris

padox lib. I. de Cauſ. & Sign. Morb. Diuturn. cap. VI. p. 31. καὶ οἷσιν μὲν ἡδονὴ ᾗ ἡ μανίη, γελῶσι, παίζουσι κ. τ. λ. Lego καὶ οἷσι μὲν ἐν ἡδονῇ ἡ μανίη. Demoſthenes Olynthiac. II. p. m. 68. πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκε. propter ultimam ſyllabam verbi φυλάττειν excidiſſe arbitror τινα.

τȣ̃ ςομάχȣ, ἐπειδὴ ἡ γέννησις ἡ πλειοτέρα τȣ̃ φλέγματος ἐν τῷ ςόματι τȣ̃ ςομάχȣ ἐςὶ, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐμοῦσι φλέγμα, καὶ συμβαίνει τȣ́τοις λειποθυμία, καὶ ὄγκος προσώπȣ, καὶ γίνεται ἡ χροῖα αὐτῶν ἐπὶ τὸ λευκότερον, καὶ μολιβδῶδες· τὰ δὲ ςόματα αὐτῶν ἐψυγρὰ, καὶ τὸ πλεῖον ȣ̓ διψῶσι. Ὁ γὰρ ἰατρὸς ȣ̓κ εἰσάγεται εἰς τὸ ποῖον τῆς θεράπειας τȣ̃ πυρετȣ̃ τούτȣ, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς ποιότητος τȣ̃ φλέγματος, διότι τὸ φλέγμα τὸ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, [1] εναχθη ὑπάρχει, τὸ φυσικὸν εἶδος τὸ γινόμενον ἀπὸ τȣ̃ διυλίσματος τȣ̃ αἵματος, καὶ ὑδατώδȣς αὐτȣ̃· ἐξ αὐτȣ̃ δὲ τȣ̃ φλέγ-

1. Ἐναχθη. Quomodo legendum quærant alii, corruptus hic Codex Arab. Conſt. Africanus videtur

bris paſſionis ſtomachi, poſteaquam maxima pituitæ generatio eſt in ore ſtomachi, ac vomunt propterea pituitam, & accidit illis animi defectus, tumet facies eorumque color fit pallidior & luridus, os habent humidum ac ut plurimum non ſitiunt. Non cognoſcit Medicus aliunde, quomodo hæc febris curanda ſit, niſi ex qualitate pituitæ, propterea quod pituita frigida & humida * * exiſtit ſpecies naturalis facta ex illo, quod a ſanguine percolatur & ab aquoſa ejus parte. Ex ipſa autem pituita exiſtit, ſi craſſior, calida, & ſicca, ut pituita ſalſa, quæ fit

detur vertiſſe *veraciter.* forte legit ἐναργῆ.

φλέγματος ὑπάρχει παχύτερον, θερμὸν καὶ ξηρὸν, ὡς τὸ φλέγμα τὸ ἅλμυρον, τὸ γινόμενον ἐκ τῆς [1] περιττευούσης θερμότητος, καὶ ὑπερνικώσης τὸ διυλισθὲν ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ τοῦ ὑδατώδους αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ὁ νοσῶν αἰσθάνεται μετὰ τοῦ πυρετοῦ δίψαν, καὶ ξηρότητα ἐν τῷ σώματι, πεφανέρωται ἡμῖν, ὅτι ἡ γέννησις τοῦ πυρετοῦ ἐστὶν ἀπὸ φλέγματος ἁλμύρου· καὶ τότε προτρέπομεν τὸν νοσέοντα, τοῦ πιεῖν τὸ ὀξύσαχαρ [2] νῆστιν μετὰ χλιαροῦ ὕδατος· ἐστὶ δὲ ὅτι τὸ ὀξύμελι [3] καθαίρει· τὸ ὀξύσαχαρον

1. Περιττευούσης. MS. περιττεβούσης, ſic quoque infra ἰατρέβεσθαι. conf. Cel. Jo. Alberti Miſcell. Critica in Gloſſas Nomic. p. 232.

2. Νῆστιν. MS. νίστην. Emendemus hic Aretæum Capp. lib. 1. Morb. Diuturn. cap. xv. p. 44. ἢν φλεγμαίνῃ ἡμῖν ἢ σκίρρον ἴσχῃ τὸ ἧπαρ κ. τ. λ. Cl. Wig-

ſit ex calore redundante & ſuperante illud quod a ſanguine & aquoſa ejus parte ſecretum eſt. Quandoquidem vero æger poſt febrem ſitim patiatur & aridum ſit os, manifeſtum nobis fit, quod febris a pituita ſalſa ſit generata, atque tunc adhortamur ægrum ut jejunus bibat oxyſacharum cum aqua tepida: eſt autem oxyſacharum idem quod oxymel, quod componitur a Galeno, purgat, vel quemadmodum acetum incidit materiem.

Wiggan merito quærit an recte ſe habeat τὸ ἡμῖν, corrigo ἣν φλεγμάνῃ ἢ μὴν σκίῤῥον ι. τ. η.

3. Καθαίρει. Mire hæc turbavit librarius: Lege ἐςὶ δὲ τὸ ὀξύμελι ὅτι τὸ ὀξυσάχαρον συντίθεται παρὰ τοῦ Γαληνοῦ· καθαίρει δὲ ὅπως κ. τ. λ.

ρον συντίθεται παρὰ τοῦ [1] Γαληνοῦ, ἢ ὅπως τὸ ὄξος τέμνει τὴν ὕλην· ἐξερχομένης δὲ τῆς ὥρας τοῦ παροξυσμοῦ, καὶ συμβαίνοντος ψυχοῦς, καταβάσωμεν τοὺς πόδας αὐτοῦ εἰς ὕδωρ [2] ἑψηθὲν αὐτῶν χαμαιμήλου, καὶ ἀνίθου, καὶ ἄνθους ἴων· τριφθήτωσαν δὲ τὰ [3] βήματα αὐτῶν ἅλι μετὰ ἰελαίου· εἰ δὲ [4] ἔλθῃ ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου αὐτόματος ἔμετος, ἐστὶ τεκμήριον ὅτι ἡ ὕλη λεπτὴ, καὶ κούφη, καὶ ταχυκίνητος· εἰ δὲ αὐτόματος οὐκ ἔλθῃ ὁ ἔμετος, μὴ τοῦτον ἑλκύσῃς μετὰ πι-

1. Γαληνοῦ. Lib. IV. de Sanitate tuenda p.m.620.

2. Ἑψηθέν Leg. ἑψηθέντων ἐν αὐτῷ.

3. Βήματα. Leg. πέλματα.

4. Ἔλθῃ. MS. θέλη. transpoſuit literas librarius. Ariſtides Orat. in Neptunum Tom. I. p. 22. καὶ ἀναπετάσας πάλιν καὶ δοὺς πολλήν τινα τῆς πρὸς ἕω εὐρυχωρίαν ἑκάστῃ θεαμάτων ἁπάντων ὅποσα ἐν γῇ παραδοξότατον. Cl. Jebb. corrigit ἐς τὸ θεάματων.

teriem. Prætergreſſa vero hora exacerbationis & accidente frigore, pedes ejus immittimus in aqua, in qua cocti ſint flores camomillæ, anethi & violarum. Plantæ pedum eorum fricentur ſale & oleo violaceo. Quodſi vero in principio morbi ſponte veniat vomitus, indicatur materiam eſſe tenuem, levem & facile mobilem: ſi vero ſponte non oriatur vomitus, noli illum vi provocare.

Quodſi

τῶν. leg. κατέστησε θεάματα θεαμάτων α. Theophilus Protoſp. de Corp. Hum. Fabrica lib. I. c. IV. p. 789. ed. Fabricii τὰ δὲ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς πάντων ἐδημιουργήθη. corrige φυλακῆς. Vetus Poëta de Virib. Herb. cap. IV. vſ. 44. p. 638. Vol. II. Biblioth. Gr. Cel. Fabricii

Πάντα γὰρ ἀθλήσκιο πόνου
φορέων περὶ σῶμα.

leg. ἀλθήσκιο.

[1] πικρίας· [2] Διερχόμενος δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ, σημεῖον ὅτι ἡ ὕλη παχεῖα καὶ πεπηγυῖα ἐστὶ, μὴ καταδεχομένη διαλυθῆναι, ἀλλὰ δυσκίνητος· Φαγέτω ὁ νοσῶν ῥοδόμελι, καὶ πιέτω μετέπειτα ὕδωρ θερμὸν, διότι τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐν τῇ νόσῳ ταύτῃ ἀγαθὸν λίαν, διαλύει γὰρ τὴν ὕλην, καὶ λεπτύνει ταύτην, καὶ διασκορπίζει· μεταλαμβανέτω δὲ καὶ μετὰ τὸ γεύσασθαι τὸ ῥοδόμελι, μετὰ μιᾶς ὥρας τὴν πτισάνην μετὰ τὸ ὀξύσαχαρ· Εἰ δ' ἐπέχεται ἡ γαστὴρ, δοθήτω αὐτῷ ἥμισυ λίτρον ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς περιπλέκαδος μετὰ σάχαρ, ἢ [3] λῦσε αὐ-

τῷ

1. Πικρίας. confer Alexander Trallianus lib. VII. c. V. p. 325. & Demetrius Pepagom. cap. XX. p. 54.

2. Διερχόμενος. Ita Cod. MS. ſed certe hic corruptus. Codex Arabicus. *Abſentia enim vomitus initio morbi, monſtrat*

Quodſi non veniat vomitus in initio morbi indicatur materiam eſſe craſſam & compactam, quæ ſolvi recuſat, & motu difficilem admodum: comedat æger mel roſatum & bibat deinceps aquam calidam, propterea quod aqua calida bona admodum in hoc morbo, diſſolvit enim materiam eamque attenuat atque diſpergit. Poſteaquam vero deguſtavit mel roſatum, aſſumat poſt horam unam ptiſanam cum oxyſaccharo. Si vero venter fuerit adſtrictus, detur

ipſi

ſtrat &c. Conſt. Afric. *Quod ſi non veniat, non artificialiter fiat, quia morari vomitum in principio morbi, craſſitiem materiæ & coagulationem denunciat.* Unde adparet noſtrum ſic eſſe emendandum Μὴ ἐρχομένȣ ᾖ κ.τ.λ.

3. Λύσε. MS. ἢ λύσι αὐτῷ.

τῷ μάνα καὶ ῥοδόμελι ἀνὰ Γο α΄, καὶ πινέτω· εἰ δ᾽ ἐκ ἄγει ἡ φύσις ἐκ τούτων, λαμβάνεται αὐτὸς κλυςὴρ λεπτὸς, ἤγουν ἐλαφρὸς, μὴ ἔχων θερμότητα· εἰ δ᾽ εἴπῃ ὁ κάμνων, ὅτι αἰσθάνεται φύσος καὶ βορβορυγμὸν, χρὴ τοὺς [1] συμμαχίδας τὴν φύσιν εἰς τὸ ἐκβάλλειν τὴν ὕλην μετὰ [2] κυφότητος καὶ λειότητος τέχνης καὶ κενώσεως, ὡς ἵνα ποτίσθη ἕψημα λεπτὸν, καὶ διεύθητον, καὶ κόκκους ὁμοίως, ἢ ποτισθήτω τοὺς τροχισκοὺς τῶν ῥόδων τοὺς κενωτικοὺς, καὶ τὰ ὅμοια τούτων· Εἰ δ᾽ αἰσθάνεται ἀνατροπῆς, καὶ ἀναδόσεως ἐν τῷ ςομάχῳ,

αὐτῷ. leg. ἡ λύσε ἐν αὐτῷ.

1. Συμμαχίδας. Nil aliud utcunque oculorum aciem intenderim, ex librarii ſcriptura potui exſculpere. Dicam autem breviter, quomodo hunc locum cenſeam ſanandum. Turbavit hic iterum

ipſi libra ſemis aquæ periplocadis cum ſaccharo, aut ſolves in illa mannæ & mellis roſarum ana unciam unam ac bibat. Si vero alvus hiſce non ſolvatur, adhibeatur clyſter tenuis id eſt levis, caloris expers. Si vero queratur æger, quod flatus ac murmur ſentiat, adjuvare oportet naturam artificiali evacuatione ad ejiciendum materiam cum facilitate ac lævitate, quemadmodum ſi bibat decoctum tenue ac commodum, & pilulas ſimiliter, aut bibat paſtillos roſarum

rum omnia, lego. χρὴ τοῦ συμμαχεῖν διὰ τέχνης καὶ κενώσεως τὴν φύσιν. ε. τ. ε. τ. υ. μ. κ. κ. λ. ἵνα κ. τ. λ. quod ſequitur ὡς delendum quippe natum ab ultima ſyllaba vocis præcedentis.

2. Κουφότητος. MS. τοῦ υφότητος.

χῳ, προστάσσομεν τὸν ἄῤῥωστον ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ῥίγους, τοῦ πιεῖν ὀξύσαχαρ, μετὰ ἑψήματος τοῦ ἀνίθου, καὶ ἐπισπάσε τὸν ἔμετον, ἐκτὸς τοῦ ἀναγκάζειν τὴν φύσιν, καὶ τὸν στόμαχον· καὶ εἰ μὲν οὐχ ὑποφέρει ἡ δύναμις τὰ εἴδη τὰ καθαρτικὰ, δεῖ ἐπιτηδεύεσθαι τοῦ λεπτύνειν τὴν ὕλην μετὰ κουφότητος καὶ λειότητος χωρὶς βιᾶς τῆς φύσεως, καὶ [1] ἵνα * καθὼς ἡ φύσις τῆς ὕλης, καὶ τὸ νικῶν αὐτὴν, καὶ τὴν φύσιν τοῦ [2] μέλιτος, ἐν ᾧ ἐκκλίνει καὶ ἐμπίπτει ἡ ὕλη. Εἰ δέ ἐστιν ἡ ὕλη φλέγμα ἅλμυρον, ὑδατῶδες, καὶ καταβαρύνον τὸ σῶμα, ἤγουν τὸ ἧπαρ, ποτίζομεν τοῦτον μετὰ τῶν ἐχόν-

1. Ἵνα * Scripturæ compendium non intelligo nec mihi auxilio ſunt verſiones.

2. Mέ-

ſarum purgantes & his ſimilia. Si vero percipiat in ventriculo ſubverſionem, jubemus ægrum in initio rigoris bibere oxyſaccharum cum decocto anethi, quod procurabit vomitum absque quod natura & ventriculus vi adigantur. Atque ſi vires non ferunt medicamenta purgantia, adlaborandum eſt, ut materies attenuetur cum levitate ac facilitate citra vim naturæ inlatam * * & membrum in quod irruit materies. Quodſi vero materia, eſt pituita ſalſa, aquoſa, & onerans corpus, videlicet jecur, propinamus ei illa, quæ gaudent proprietate

2. Μέλιτος ita Cod. MS. Corrige μελοῦς, quod firmatur a Codice Arab.

ἐχόντων [1] ἰδιότηταν τοῦ καθαίρειν τὸ ἧπαρ, καὶ λεπτύνει τὴν ὕλην, καὶ ταῦτα ἐκβάλλει δι' οὔρων, ὡς οἱ τροχίσκοι τοῦ σποδίου, καὶ τῆς καμφορᾶς, καὶ τῶν σανδάλων μετὰ ὀξυσάχαρος· εἰ δ' ὀξύνον ἐστὶ τὸ φλέγμα, ποτισθήτω δὲ τοὺς τροχίσκους τῶν ῥόδων, ἢ τοῦ ὀξυακάνθου, ἢ τοῦ ἀνίσου μεθ' ὕδατος τῶν ἰνδύβων, καὶ τοῦ μαράθρου, καὶ τοῦ σελίνου, ἐξ ἁπάντων ἡμίσεος [2] με * * * τὰ Γο α'. ὀξύμελι, καὶ εἰς τροχίσκους ἀπὸ τῶν εἰρημένων, καὶ μενέτω δὲ ἐν οἰκονομίᾳ ταύτῃ ἑβδομάδα μίαν· Εἰ δ' [3] ἐπ-

ικ-

1. Ἰδιότηταν. MS. ἰδιότηταν. Formarunt recentiores latini a quarto caſu quintæ declinationis primum primæ declinationis. vid. Reineſii ad Daumium Epiſt. cxi. p. 281. quos videntur imitati eſſe Græci, conf. Cel. Valckenaerii Animadv. ad Ammonium lib. iii. cap. xviii. p. 230. a qua vocum formatione culpa librarii manarunt forte

tate purgandi jecur, & attenuant materiam eamque ejiciunt per urinam, quales paſtilli ſpodii, camphoræ & ſantalorum cum oxyſaccharo. Si vero eſt pituita aceſcens, bibat trochiſcos roſarum aut ſpinæ acutæ, vel aniſi cum aqua endiviæ, fœniculi & apii de ſingulis partem dimidiam, cum uncia una oxymellis, facias quoque paſtillos de modo dictis & per ſeptimanam unam hiſce uti perſeveret. Si vero prorogatur febris,

forte illa ἀγελότητα, πραό-τητα &c. apud Jamblichum de Vita Pythagor. p. 80. ed. Kuſteri. Unde apud noſtrum nil mutare audeo.

2. Ms * charta rupta hic loci nos incertos de ſcriptura librarii reddidit: nil tamen deeſſe, modo μξ legas patet ex Cod. Arab. & Conſt. Afr.

3. Ἐπικτάνθη leg. ἐπεκ-

ἰκτάνθη ὁ πυρετὸς, καὶ οὐ διαλύθη ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκονομίας, δοθήτω τὸ ἕψημα τῶν ῥίζων, ὡς [1] προέφημεν, ἢ τὸ ζουλάπιον τῆς σχοινάνθης, ἢ τῆς ἀψινθίας· Εἰ δέ ἐστιν ἡ ὕλη ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ στομάχου, καὶ τὸ φλέγμα ὀξύνον, δεῖ [2] ἰατρεύεσθαι ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου μετὰ τοῦ ζουλαπίου τοῦ μέλιτος, ἢ μέλι μεθ' ὕδατος θερμοῦ, ἢ μετ' ὀξύμελι· τραφήτω δὲ μετὰ τῆς πτισάνης τῆς ἑψηθείσης μετὰ τὸν φλοῖον τοῦ μαραθροῦ, καὶ τοῦ σελίνου, καὶ μετὰ τὸ [3] συρῶσαι ἀπὸ τῆς κριθῆς, [4] ποθείτω τὸ ὀξύμελι· ὅταν δὲ ἄρξηται παραλαμβάνειν ὁ παροξυσμὸς

ἐκτάθη. Familiare librariis literam ν inſerere, ſic infra legitur ἄνηρ pro ἄερ: hinc quoque corruptus Orpheus de Lapidibus p. 224. vſ. 37.

Οἱ μιν δεῖμα πέλωρον ἀνάσχετον ἀθρήσαντες.

bris, nec hac curandi ratione diſſolvitur, detur decoctum radicum, ut diximus antea, aut julapium de junco odorato vel abſinthio. Si vero eſt materia in partibus ventriculi & pituita aceſcens, curare oportet in principio morbi cum julapio mellis, aut melle cum aqua calida, aut oxymelle, nutriatur vero ptiſana cocta cum cortice fœniculi & apii, ac poſtquam percolata eſt ab hordeo, addatur oxymel. Ingruente vero exacerbatione rigoris bibat decoctum anethi cum

leg. ἀάχετον ἀθρήσαντες.

1. Προέφημεν. Cod. Arab. addit *lib.* v.

2. Ἰατρεύεσθαι. MS. ἰατρέβεσθαι.

3. Συρῶσαι. Leg. στρῶσαι.

4. Ποθείτω. Corrige προσθείτω ex Cod. Arab.

μὸς τȣ͂ ῥίγους, πίνεσθω ἕψημα τȣ͂ ἀνίθȣ μετ᾽ ὀξύμελι, καὶ τμῆμα ῥεφάνων, καὶ μετακαλέσεις τὸν ἔμετον· καταβάσασθω δὲ τοὺς πόδας αὐτȣ͂ εἰς τὸ ἀπόζεμα τȣ͂ ἀνίθȣ, καὶ τῶν χαμαιμήλων· Εἰ δ᾽ αὐτόματος ἔλθῃ ὁ ἔμετος, μὴ τοῦτον κωλύσῃ, μαλιςά γε ἐν ἀρχῇ τῆς νόσȣ, δοθήτω τῷ ἀῤῥώςῳ ῥοδόμελι μετὰ ὕδατος θερμȣ͂· ὅταν δὲ [1] πεφθῇ ἡ νόσος, ποτισθήτω ἐν τούτοις τὸ ἀπόζεμα τῆς ἀλόης, ἢ τῆς ἱερᾶς, ἢ τὸ ἀφέψημα τῆς ἀψινθίας, ἢ τοὺς ςομαχικοὺς κοκκοὺς ἢ τῆς μαςίχης καὶ τῆς ἀλόης· εἰ δὲ [2] ἀσθενὴς ἡ δύναμις τȣ͂ νοσοῦντος τȣ͂ [3] ὑποφέρειν ἃ διεθέμεθα, δοθήτωσαν αὐτῷ

1. Πεφθῇ. MS. πέμφθη. ἀσθαίνη. poteſt etiam corrigi ἀσθενεῖ.
2. Ἀσθενὴς. MS. ἤδε

3. Ὑπο-

cum oxymelle & ſegmentum raphani, ac provocabis vomitum: pedes immittat decocto anethi & camomillarum. Sponte ſi prodeat vomitus, noli illum inhibere, in primis in morbi initio, detur ægro mel roſarum cum aqua calida. Morbi vero coctione peracta bibat cum hiſce infuſum aloës aut hieræ, vel decoctum abſinthii aut pilulas ſtomachicas vel etiam maſtiches & aloës. Si vero ægri vires languidiores fuerint quam quod ferant quæ ordinavimus, dentur ipſi paſtilli eupatorii: eſt autem eupatorium calidum & ſiccum in tertio gradu;

3. Ὑποφέρειν. Ante hoc verbum procul dubio excidit μή.

αὐτῷ οἱ τροχίσκοι τοῦ εὐπατορίου, ἐστὶ δὲ [1] εὐπατόριον θερμὸν εἰς Γ΄ τάξιν καὶ ξηρὸν, ἢ τῆς ἀψινθίας, ἢ τῶν [2] ῥόων μεθ' ὕδατος τῶν λαχάνων, καὶ τὸ ὀξύμελι, καὶ μετακαλέσεις τὸν ἔμετον ἐν ἀρχῇ πάσης περιόδου, καὶ κρατηθείτω ἀπὸ τροφῆς, μέχρι ὅτου ἀπελεύσεται ἡ ἀνάβασις τοῦ πυρετοῦ· μὴ χρήσατω οὖν [3] τῆς λεπτῆς διαίτης, διότι οὗτος ὁ πυρετὸς μετέχει μῆκος χρόνιον, καὶ ἐστὶ δυσανάλυτος· ὅταν δὲ χρώμεθα τῆς λεπτῆς διαίτης, οἷον τῆς

οἰκο-

1. Εὐπατόριον. Lexicon Arbor. Frut. Herbar. a Stephano editum Par. 1554. *Eupatorium*, Agrimoine : *nomen habet, ut author eſt Cicero, ab Eupatore rege. Dicitur* & Hepatorium & Hepatitis, *quod hepati præcipue medeatur.* Plura vide apud Caſp. Hoffmannum de Medicam. Officinal. lib. II. cap. 88. p. 251. qui notat Avicennam illud facere calidum in 1. ſiccum in 2. gradu.

2. Ῥόων. paſtillos malorum punicorum ignoro,

gradu: vel abſinthii vel punicorum malorum cum aqua olerum & oxymel: provocabis vomitum in principio unius cujusque periodi, abſtineat a cibo usque dum abierit febris incrementum: non utatur itaque diæta tenui, propterea quod febris hæc diu admodum durat & difficulter diſſolvitur. Quandoquidem vero utimur tenui diæta, aut curandi ratione in morbo diuturno, cadunt

ro, legend. τῶν ῥόδων noti trochiſci roſarum, vid. Hoffmannus loc. cit. p. 254. Pronuntiationis affinitas librarium fefellit. Cynoſophium p. 188. ed. Johnſon. Ἐὰν κυνὸς φλὲψ ῥαγῇ, ἀράχνην γναφάλαν μετὰ δύο μυῶν καύσας καὶ λειώσας, ἀπὸ τούτων ἐπιθὲς τῷ κυνί. legend. δύο μυιῶν duabus muſcis, ridicule Aurifaber *cum duobus muribus*.

3. Τῆς λεπτῆς ſic quoque mox infra, leg. ταῖς λεπταῖς διαίταις.

οἰκονομίας, εἰς τὴν χρόνιαν νόσον, πίπτει ἡ δύναμις, καὶ ἀσθενεῖ· ἀναφανέντων δὲ ἡμῖν τῶν σημείων τῆς πέψεως ἐν τῷ οὔρῳ, δεῖ πυριᾷν τὸν στόμαχον, καὶ χρίειν μετὰ τῶν δυναμούντων καὶ ἐκβαλλόντων τὰ περιττώματα ἐξ αὐτοῦ, ὡς τὸ ναρδέλαιον καὶ τῆς μαστιχῆς, καὶ τοῦ ἀνίθου, καὶ τὰ ὅμοια τῶν ἀλοιφῶν· πυριάσθαι μετὰ ἑψήματος τοῦ χαμαιμήλου, καὶ στάχυος, καὶ μαστιχῆς, καὶ ἀψινθίου· καὶ τίθεται καὶ ἔμπλαστρον θερμὸν, ἀρωματίζων, εὔκρατον, ὡς τὸ μαστιχῆς καὶ κρόκου καὶ ῥόδα καὶ στάχυος, σανδάλων, ἀνίσου καὶ [1] κακουλὰ, καὶ

1. Κακουλὰ Κακοῦλε, τὸ λεγόμενον κάχελον, in Gloſſis Jatricis Græco-barb. MSS. Aliæ ex Cod. Reg. 190. Κακουλὰν, τὸ κάνχελον. Κάχρυς forte, de quo Botanici. Aliter tamen Matthæus Silvaticus: *Caculæ, vel Pirati l. ſtercus caprinum.* Cha-

dunt vires ac languent. Adparentibus vero nobis ſignis coctionis in urina, fovere oportet ventriculum & ungere roborantibus & expellentibus ex illo retrimenta, qualia oleum nardi, maſtiches, abſinthii, anethi & ſimilia unguenta: fovebis cum decocto camomillæ, ſtachyos, maſtiches & abſinthii, adponatur quoque emplaſtrum calefaciens aromaticum, bene temperatum, quale quod ex maſtiche paratur, croco, roſis, ſtachy, ſantalis, aniſo, cacula,

Charito Medicus: καὶ κασίας τὸ διπλοῦν, καὶ καρεόφυλλον, καὶ κάκουλαν, καὶ κόστον γλυκὺ καὶ μακροπέπερι. Salmaſius ait eſſe Cardamomum vulgare. Ita etiam Matth. Silvaticus in *Cacolla*. Vide eundem in *Cacreos* & *Cacrios*. DU CANGE.

καὶ κριθινὸν ἄλευρον, καὶ ῥοδόσταγμα· συνκεράσει δὲ τὸ ὕδωρ μετὰ ζȣλαπίȣ τȣ͂ μέλιτος, τὸ ἑψηθὲν μετὰ τῶν ἀρωμάτων· ὡσαύτως καὶ τὰς ἀντιδότους τȣ͂ [1] ἡδυοσμȣ͂ πίνετω· πίετω καὶ τὸν οἶνον συνκεκερασμένον μεθ᾽ ὕδατος θερμȣ͂, εἰ βλαβή ἐστὶν ἐν τῷ στομάχῳ, διότι τὸ [2] ὕδωρ τȣ͂ [3] πυρετȣ͂ τούτȣ ἰδιότητα ἔχει τȣ͂ πάθους τȣ͂ στομάχȣ.

1. *Τȣ͂ ἡδυοσμȣ͂.* Si quis ſanum hunc locum pronuntiare velit, per me licet ; cur vero auctor *τὰς ἀντιδότȣς* laudat? certe cum librarium noſtrum ſciam ubique levi negotio nova monſtra procreare, non dubito quin pari ratione hic aliquid innovaverit, lego *τὰς ἀντιδότȣς διοσπολίτȣ.* Ac tunc adparet cur auctor utramque commendet antidotum, hæc enim duplici modo paratur,

ΚΕΦ.

la, farina hordei & aqua roſarum ſtillatitia. Aquam decoctam cum aromatibus miſcebis cum julapio mellis: ſimiliter bibat antidotum de mentha, bibat quoque vinum temperatum cum aqua calida, ſi vitium fuerit in ventriculo propterea quod aqua hæc proprietate valeat adverſus ſtomachi affectus.

tur, compoſitiones vide apud Galenum lib. IV. de tuenda ſanitate p. m. 259. & Nonum cap. CCXCII.

2. Τὸ ὕδωρ. Poſſet quis ſuſpicari poſt hanc vocem requiri θερμὸν, ſed nil temere muto nec addo.

3. Τοῦ πυρετοῦ τ. Otioſa plane ac ſupervacanea hæc verba hic loci, non dubito quin male hic locata ſint & reponenda poſt ἱδρῶτος, ut partem lemmatis capitis ſequentis conſtituant.

ΚΕΦ. Ε'.

Περὶ ἱδρῶτος.

Ὁ ἱδρὼς γίνεται κατὰ φύσιν, ἢ παρὰ φύσιν· καὶ ὁ μὲν φυσικὸς ἱδρὼς γενόμενος ἀγαθὸς ἐν τῇ κρισιμῷ ἡμέρᾳ, καὶ εἰς τὸ σύμμετρον γυμνάσιον ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θέρους, διότι ὁ τοιοῦτος ἱδρὼς καθόλως ἐξέρχεται, ὅπερ τὸ σῶμα ὠφελεῖ [1] καὶ μόνος· καὶ ὁ μὲν ἱδρὼς παρὰ φύσιν, ἢ ἐν τῇ [2] πρωτῃ πῃ, ἢ ἐν τῇ ποσότητι αὐτοῦ γίνεται, κατὰ φύσιν τοῦ κινουμένου πε-

1. *Καὶ μονὸς*. Hic Syneſius forte peccavit vel etiam librarius, nam ut patet ex utraque verſione auctor ſudorem benignum vocat qui noxia tan-

CAP. V.

De Sudore.

Sudor fit vel ſecundum naturam vel præter illam: ac naturalis quidem ſudor bonus, emergens die judicatoria & poſt exercitium modicum tempore æſtivo, propterea quod ejusmodi ſudor in univerſum exit, unde corpus juvatur. Præternaturalis ſudor fit vel qualitate vel quantitate ſua, mutato colore pro natura moti retrimenti, cum eſt ruber aut

tantum expellit; malum, qui bona. Unde apud noſtrum aliquid excidiſſe judico.

2. Πρωτη πῃ. ita MS. corrige ποιότητι.

περιττώματος ἀλλοιούμενος τὰς ἰδέας, ἐὰν ἐστὶν ἐρυθρὸς ἢ κιτρινὸς ἢ λευκὸς· κρίνεται δὲ κατὰ τὸν [1] χαρακτῆρα, καὶ τὴν θεωρίαν, καὶ τὴν ἰδέαν, καὶ τοῦ λυποῦντος χυμοῦ, πῆ μὲν ἐν τῇ ὀσφρήσει, ὑπάρχων δύσοσμον πάνυ, καὶ οὐχ ἡδύοσμον, καὶ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἐστὶν ὡς ἡ κρίσις τῆς χροίας· πῆ δὲ καὶ ἐν τῇ γεύσει, ὡς τὸ εἶναι ἅλμυρος, ἢ γλυκὺς, ἢ πικρὸς· ἡ δὲ ἀλλοίωσις αὐτοῦ κατὰ τὸ πόσον ὑπάρχει [2] δύστροπος, ὁ εἷς ὅταν πληθύνει, καὶ ὁ ἕτερος ὅταν ἐλαττοῦται· καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ γίνεται ἀπὸ πλήθους ὑγρότητος, ἀπὸ τῆς λεπτότητος αὐτῆς, ἢ ὅτι οἱ πόροι διεφράχθησαν, ἢ [3] ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς δυνά-

1. Χαρακτῆρα. MS. χαρακτῆραν.

2. Δύστροπος. Leg. δύσι τρόποις.

3. Ἀπὸ

aut citrinus vel albus. Judicatur vero ſecundum habitum, conſiderationem & colorem humoris nocentis, partim quidem olfactu, cum gravis eſt odoris ac ingrati, ejusque judicatio eſt, qualis eſt coloris; partim vero guſtu, cum eſt ſalſus vel dulcis aut amarus. Verum alteratio ejus pro quantitate duplici fit modo, altero cum redundat, altero quando imminuitur. Multitudo ejus generatur ex redundantia humorum eorumque tenuitate, vel quod meatus ſunt laxati, vel a facultate expultrice valida. Paucitas ejus ex contrariis multitudini, aut

3. Ἀπὸ τῆς. Ex conſenſu utriusque verſionis corrige ἀπὸ τῆς ἰσχυρᾶς.

δυνάμεως τῆς ἀποκριτικῆς· καὶ ἡ ὀλιγότης αὐτοῦ τὸ ἀνάπαλιν, καὶ τὸ ἐναντίον τῆς πλησμονῆς, ἢ ὅτι ἡ ὑγρότης ὀλίγη, ἢ ὅτι παχεῖα ἐστὶν· ὅταν δὲ πληθύνῃ ὁ ἱδρὼς μέχρι ἀδυνατήσῃ ὁ ἄνθρωπος, δεῖ ἐκκοπεῖναι τοῦ ἀλειφῆναι τὸ σῶμα μετὰ μυρσινελαίου, ἢ τὸ τῆς ἰτέας, ἢ τῶν κυδωνίων, ἢ τοῦ ἰελαίου, ἢ ῥοδελαίου· ἢ ἀλειφέτω μετὰ τῆς ἀλοιφῆς ταύτης, ἣν οἰκονομήσομεν, καὶ αὐτή ἐστὶν ἡ [1] σύνθεσις. Λαβὼν φύλλα ῥόδων ἐρυθρῶν Γο κ', σάνδαλον λευκὸν, καὶ βαλαύστια ἀνὰ Γο ι', καὶ [2] ῥωμένη ὅ ἐστι τὸ * * * φύλλα μύρτων χλωρῶν Γο α', ἑνῶσας τὰ πάντα,

1. Σύνθεσις. Potuiſſem ſervare vocem græcam, quam civitate donavit Q. Ser. Samonic. p. m. 19.
Syntheſis *hæc prodeſt unda mollita calenti.* & pag. 35.

ſed

aut quod humores ſint pauci, vel quod ſint craſſi. Si vero ita redundat ſudor ut hominis vires dejiciantur, inhibere eum convenit, ungendo corpus oleo myrti vel ſalicis, cydoniorum, violaceo aut roſaceo, vel ungatur unguento, quod ordinabimus, cujus hæc eſt compoſitio. Cape foliorum roſarum rubrarum uncias viginti, ſantali albi, balauſtiorum ana uncias decem, * foliorum myrti viridis unciam unam, miſce omnia ac coque ad medietatem in aqua leni

——— *ſed Magnus ſcrinia regis Quum raperet victor, vilem deprehendit in illis* Syntheſin, *& vulgata ſatis medicamina riſit.*

2. Ῥωμέη. Cod. MS. Ara-

τα, ἕψησον εἰς ἡμισείας διὰ ὕδωρ, μετὰ [1] μαλακοῦ, μετὰ ῥοδελαίου Γο δ', μέχρι ὅτου δαπανίσθῃ τὸ ὕδωρ, καὶ ἀπομείνῃ τὸ ῥοδέλαιον καὶ διυλίσας ἄλειφε· καὶ τιθέτωσαν ἐνώπιον τῶν χειρῶν αὐτῶν φιάλη μεστὴ ὕδατος· στρωθήτωσαν δὲ ἐν τῷ [2] οἴκῳ αὐτοῦ μυρσίναι, καὶ ῥόδα, καὶ ἰτέαι, καὶ πιέτω ζουλάπιον τῶν ῥόδων, ἢ τὸ τοῦ ψυλλίου, ἀποφύγει δὲ τὴν καθ' ὑπερβολὴν κίνησιν· εἰ δὲ ἐπαγάγει ἡμᾶς ἡ χρεία τοῦ κενῶσαι τὸν ἱδρῶτα, καὶ τοῦτον ῥεῦσαι, χρὴ τοῦ ἀλείφειν τὸ σῶμα χαμαιμήλῳ· ὡσαύτως δὲ ἐνεργεῖ

Arabicus *ramek*, Conſtant. Afr. *galliæ*.

1. Μαλακοῦ. Suſpicor excidiſſe πυρὸς : adſtipulatur verſio Cl. Reiske.

2. Οἴκῳ. Cl. Reiske vocem arabicam vertit *cubiculum*, Conſtant. Afr. *in domo*, parum memor οἶκον vocari non domum tantum, ſed etiam ejus par-

leni igne cum olei roſarum unciis quatuor, usque dum conſumta fuerit aqua & remaneat oleum roſarum, percola deinceps ac inunge. Ponatur ante manus eorum phiala aqua plena. Spargantur in cubiculo ejus myrti, roſæ ac ſalices, bibat julapium roſarum vel pſyllii, vitet præterea motum nimium. Urgente vero neceſſitate ut evacuetur ſudor ac fluat, ungere oportet corpus chamæmelino oleo: ſimiliter operatur

oleum

partem, vid. Cl. Salmaſius Not. ad Dedic. Stat. Reg. Her. pag. 106. & Jo. Fr. Gronovius Exercit. de Muſeo Alexandrino Tom. VIII. Theſaur. Antiq. Gr. p. 2743. Rhazes de Peſtil. cap. IV. p. 247. τοὺς δὲ ἧττον, σκυαστέον, καὶ ψυκτέον τοὺς οἴκους ἐν οἷς κατακλίνονται· ubi Georg. Valla eundem er-

 rorem

γεῖ καὶ τὸ [1] δαυνέλαιον, καὶ [2] τόμος χέλαιος, καὶ τὸ ἀνιθέλαιον, ἐὰν [3] μετὰ τινὸς τούτων χρίστη ἡ ῥάχη καὶ τὸ σῶμα, ἄγει τὸν ἱδρῶτα· λαμβάνομεν δὲ τὸ κιννάμωμον, ἢ κάλαμος ἀρωματικὸς, ἢ πύρεθρον, ἢ καλαμίνθη, ἢ κασία, ἢ κόστος, ἢ ἀριστολοχία, ἢ καρποβάλσαμον, ἢ ὅπερ ἐκ τούτων [4] δυσχερῆ εὑρίσκεται, ἢ μόνον ἢ σύνθετον; καὶ ἑψήσας μετὰ σησαμελαίου, καὶ χρίε τῷ σώματι, καὶ ἀνάγει τὸν ἱδρῶτα καὶ ἐπισπᾷ αὐτὸν· τὰ δὲ κενοῦντα τὸν ἱδρῶτα διὰ τῶν καπνισμάτων, ὄρχις καστορίου μετὰ καλαμίνθης λαμ-

rorem erravit cum Conſtantino.

1. Δαυνέλαιον. Δαύνη *laurus*, δάφνη. Anonymus de Nuptiis Theſei in Prologo. Ὅπουν τὰ δένδρα τάμορφα καὶ τῶν δαυνῶν τὰ φύλλα. δαύνινον ἔλαιον apud Myrepſum Sect. 3. de Unguentis cap. 40. ex Cod. Fuchſii. at in Regio legitur δάφνινον.

oleum laurinum, nucis moſchatæ, anethi ac liliorum. Si ſpina vel corpus cum quodam horum ungitur, provocat ſudorem. Cinnamomum, calamum aromaticum, pyrethrum, calamintham, caſiam, coſtum, ariſtolochiam, carpobalſamum vel quicquid ex his haud difficulter invenitur, ſolum vel etiam compoſitum coque cum oleo ſeſamæ & illine corpus, evocat atque attrahit ſudorem. Suffumigata ſudorem evacuant, teſtis caſto-

νινον. DU CANGE.

2. Τόμος χέλαιος. ita Cod. MS. Dignum Thebano ænigmate monſtrum, corrigo τὸ μοσχέλαιον: & hoc exhibet verſio Cl. Reiske. Conſtant. Afr. *muſceleon.*

3. Μετὰ τινὸς. Cod. MS. μετ αιν@ τούτῳ.

4. Δυσχερῆ. Ante hanc vocem excidit οὐ.

λαμβανόμενος καὶ καπνιζόμενος, ἀνοίγει τοὺς πόρους, καὶ φέρει τὸν [1] ἱδρῶτα· τὰ ὅμοια δὲ [2] πρῶτον τὸ καρποβάλσαμον, καὶ ὁ σπόρος τῆς ἀκαλυφῆς, καὶ τὸ κάρδαμον τριβόμενα μετὰ τούτων, [3] καπνιζόμενα, ἄγουσι τὸν ἱδρῶτα· δεῖ γὰρ θεραπεύεσθαι διὰ ταύτης τῆς οἰκονομίας τοῦ ἐπισπᾶν τὸν ἱδρῶτα εἰς τοὺς περιοδικοὺς, καὶ φρίκῃ κατεχομένους, καὶ σπαραγμοῖς συνεχομένους, [4] καὶ μῆκος πυρετοῦ· καὶ τοῦτο ἐὰν ἡ δύναμις ἀπαθὴς καὶ σῶα, καὶ εἴ τινες χρήζουσι τὸν ἱδρῶτα.

1. Ἱδρῶτα τὰ. Delendum illud τὰ, ortum ab antecedentis vocis ultima ſyllaba. Idem forte evenit in Origenis Philoſophum. p. 15. ed. Wolfii. καὶ οὐδὲ οὕτως κατ' ἀξίαν ἀναμειβόμενοι. ita edidit Grono-

ΚΕΦ.

caſtoris cum calamintha compoſitus & ſuffumigatus, aperit poros ſudoremque ciet. Idem vero faciunt, carpobalſamum, & ſemen urticæ atque cardamum trita cum hiſce ac ſuffita ſudorem faciunt erumpere. Imminendum vero eſt hac methodo provocando ſudorem in periodicis & horrore ac convulſionibus detentis & in febre diuturna, in primis ſi vires fuerint ſalvæ atque incolumes, & ſi neceſſum fuerit, ut ſudent.

novius. Alex. Morus legit ἀνταμειβόμενοι, & Wolfius dubitat utrum ſit præferendum, lego ἀμειβόμενοι.

2. Πρῶτον Leg. ποιοῦσι.

3. Καπνιζόμενα. Ante hoc verbum inſere ϗ.

4. Καὶ. Forte κατὰ.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Περὶ δίψης.

Εἰ δ' ἐστὶν ἡ δίψη ἰσχυρὰ καὶ θερμὴ, χρησάτωσαν [1] τοῦ ψυλλίου σταθμὸν [2] ἐξαγ. βʹ. μεθ' ὕδατος τῶν ῥόων καὶ μετὰ ζουλαπίου· καὶ ἀποφευξάτω ὁ κάμνων μεταλαβὼν τροφὴν ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς περιόδου, ἤτοι τοῦ παροξυσμοῦ, οὔτε πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ μετὰ

1. Τοῦ ψυλλίου. Excidiſſe videtur τῷ γλοίῳ τ. ψ. Cæterum integrum caput apud Conſt. Afr. & in Cod. Arab. tantum continuatio eſt capitis de febre tertiana.

2. Ἑξάγια. In MS. ſcribitur σ cum τ ſupra poſito. Scaliger de Re Nummaria p. 53. *Rurſus ſolidus dicitur etiam Sextula, quod ſit ſexta pars unciæ teſte Iſidoro: quo nomine Græci vocarunt* ἑξάγιον, Zonaras: Μέχει γὰρ ἐκείνου παντὸς νομίσματος ἑξαγίου σταθμὸν ἕλκοντος

CAP. VI.

De Siti.

Sitis ſi fuerit vehemens ac fervida, utantor mucilagine pſyllii, ad pondus duarum ſextularum ex aqua malorum punicorum atque julapio. Abſtineat autem æger, a cibo hora circuitionis ſive exacerbationis, & quoque ante

τος ἐκείνοις τὸ τετάρτηρον ἐπενόησε. *Græcis aliter compendii cauſa ſcribitur* ϛάγιον, *quum tamen pronuntiandum ſit* ἑξάγιον. *Nam* ἐπίσημον ϛ *eſt nota* τοῦ ἓξ ἀριθμοῦ. *Errant igitur, qui pronuntiant* ſtagion. confer. du Cange & Meurſius. de numerorum ejusmodi compendioſa ratione ſcribendi vid. Bentlejus Epiſt. ad Millium p. 63. Cæterum *Stagium* pro myrrhæ oleo poni in antiqua inſcriptione arbitratur Doct. Edm. Chishul Diſſert. de

μετὰ τρεῖς ὥρας· καὶ εἰ ὁ παροξυσμὸς ἄρχεται πρωΐας, [1] προποιήσει λαμβάνων τὸ ζουλάπιον τῶν ῥόων, ἢ τῶν δαμασκήνων, [2] μέχρι οὗν ἀπελεύσεται ἡ περίοδος τοῦ πυρετοῦ· καὶ τότε μεταλαμβανέτω τῆς ἐντέχνου πτισάνης, καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς ἡμέρας μεταλαμβανέτω ἄρτον ψυχρὸν πεπλυμένον πλειστάκις μετὰ σάχαρ· εἰ δὲ φύσις ἐπέχεται, καὶ ἀπέχεται τῆς κενώσεως ἐξ ἀρχῆς διά τινα κώλυσιν, ὡς [3] ἀνὴρ ἀνεπίδεκτος, ἢ ἀσθένειας δυνάμεως, ἢ ἕτερόν τι, δεῖ δόσθαι ἐν ταῖς [4] ἀρχαῖς ἡμέραις τὸ μάνα καὶ τὰ σύνθετα εἴδη * Γο ι', ὁμοίως καὶ κάλαμον μέλαν Γο ε', ταῦτα [5] μαλαχθῶσιν

de nummo σκωπι inſcripto p. 129.

1. Προποιήσει Leg. προποτίσει. Eſt imperativus apud Græcos recentiores.

2. Μέχρι

ante exacerbationem tribus horis: ac ſi mane ingruat exacerbatio, capiet prius julapium malorum punicorum, aut damaſcenorum, usque dum receſſerit febris periodus, atque tunc adſumat ptiſanam arte paratam, & ſub diei finem accipiat panem frigidum, ſæpius lotum, cum ſaccharo. Si vero venter officio ſuo defuerit, & initio non inaniatur, propter impedimentum quoddam, ut propter aërem intempeſtivum, vel virium debilitatem, aut aliud quid, dare convenit mediis diebus mannæ & ſpecierum

2. Μέχει οὖν. Leg. μέχρι οὗ.

3. Ἄνηρ. Leg. ἀήρ.

4. Ἀρχαῖς. Leg. ἀργαῖς.

5. Μαλαχθῶσιν. Q. Seren.

θῶσιν ἐν ὕδατι θερμῷ καὶ γλυκαίῳ καλῶς, ἢ εἰς τὸ ὕδωρ τῆς κολοκύνθης, καὶ διαλυθῶσιν, καὶ ποθήτωσαν μετὰ Γο α΄ ζουλαπίου τῶν δαμασκήνων τῶν ἁπλῶν, τουτέστι ἐκ τοῦ μέλιτος ἑψομένων· λαμβανέτωσαν [1] δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς περιόδου· εἰ δ' ἡ γαστὴρ οὐ φέρει, καὶ εἰς τὸ κατὰ συμμετρίαν ἡ φύσις οὐκ ἔλθῃ διὰ τῆς οἰκονομίας ταύτης, γένεσθω τοῖς νοσοῦσι [2] βάλανοι, λαμβανόμενοι διὰ τῶν ἴων καὶ σκαμμώνεας καὶ νίτρον καὶ σαχαρ καὶ λύκιον, ἢ χράσθω αὐτοῖς κλυστὴρ, λαμβανόμενος ἐκ δαμασκήνων, καὶ κριθῆς κεκαθαρμένης, καὶ τὸ ἀπόζεμα τῶν πιτύρων, καὶ [3] ζίζυφα,

ren. Samonic. p. m. 19. unda mollita calenti.

Syntheſis hæc prodeſt

1. Δὲ ἐν. imo ἢ οὐκ ἐν.
2. Βά-

rum compoſitarum * uncias decem, ſimiliter calami nigri uncias quinque, macerentur hæc probe in aqua calida & dulci, aut in aqua cucurbitæ, diſſolvantur ac dentur potui cum uncia una julapii damaſcenorum ſimplicium id eſt incoctorum melli, capiant vero die periodi. Quodſi vero alvus non fluat, neque hac methodo ad officium ſuum queat revocari, conficies ægris glandes compoſitas ex violis, ſcammonea, nitro, ſaccharo & lycio: aut adhibeatur clyſter confectus ex damaſcenis & hordeo

2. Βάλανοι. Gloſſæ Jatricæ MSS. ἀντιβάλανον, τὸ διὰ τοῦ ἀφεδρῶνος εἰσερχόμενον τοῦ σφύξαι τὴν κοιλίαν. Legend. τοῦ σφίγξαι. τ. κ.

3. Ζίζυφα. dicebant quo;

ζυφα, καὶ ἴα καὶ σάχαρ, καὶ τὸ ὕδωρ τῶν τεύτλων, καὶ ἰέλαιον, καὶ οἰκονομηθήτωσαν ἐντεχνῶς, καὶ χρησάτωσαν μετὰ μαλθακότητος· ἔσω δὲ ἡ οἰκονομία τούτων [1] πη ȣ μεν ἐν τῇ ϛʹ ἡμέρᾳ, ὡς ἡ γενομένη οἰκονομία ἐν τοῖς παροξυσμοῖς καὶ περιόδοις τῶν ἡμέρων, ἵνα φθάσασης τῆς ζʹ ἡμέρας, ἔσονται τὰ σώματα αὐτῶν εἰς ἄκρως καθαρὰ καὶ κενὰ, καὶ ἡ φύσις ἀνεμπόδιστος τȣ͂ παλαίειν μετὰ τῆς νόσȣ, καὶ τὴν ὕλην λεπτύνειν [2] μὴ δύνη λυόμενοι ἀπὸ τροφῆς. ἡ φαρμακοποσία ἥδε [3] εὐγαλειόνισσον, ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς

quoque ζίνζιφα & ζίντζιφα vid. du Cange.

1. Πη ȣ μεν. Leg. ποιȣμένη.

2. Μὴ δύνη λ. ita Codex MS. ſed ſenſus nullus his ineſt, corrigo λεπτύνειν δύνη μὴ κωλυομένη.

3. Εὐγαλειόνισσον. Diſtrahenda quæ coaluere & leg. ἐκγαλεῖ ȣ̓χ ἧσσον. Eſt autem ἐκγαλεῖν, ejicere, expellere, ἐκβάλλειν.

deo mundato, decocto furfurum, jujubis, violis, ſaccharo, aqua betarum & oleo violaceo, gubernentor ſecundum artem & utantor cum mollitudine. Gubernentor vero hi ſexta die eadem ratione, qua diebus exacerbationum & circuituum, ut cum illuxerit dies ſeptima, corpora eorum ſint prorſus purgata ac vacua nihilque impediat naturam quominus luctetur cum morbo & materiam attenuare poſſit non inpedita a cibo. Adjutorium hoc tempore inflammationis ejiciet ſimul ſitim atque

λειν. vid. du Cange. Emendemus hic Nonum cap. CCLXX. p. 306. τὸ δὲ ἑξῆς παραθέσεις βρῶσιν ἀλέκτορι. Leg. τῇ δ. ε. παραθὲς εἰς β. α. Pari errore contaminatum fuiſſe arbitror Tryphiodorum de Excidio Ilii vſ. 377.

Οὐ γὰρ ὑπ' ὠδίνεσι μογοστόκον ἵππον ἀνεῖσαι
Ἀνδράσι πικτομένοισι νέφη χήτεσσι γυναῖκες.

τῆς [1] ἐξάψεως, δίψαν καὶ ξηρότητα ἐν τῷ λάρυγγι, καὶ τῷ τραχήλῳ· λαμβανέτω τὸν γλοῖον τοῦ ψυλλίου εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ἀγγουρίου μετὰ τῆς * τῶν κυδωνιῶν ἀποθλιβὲν εἰς τὸ ὕδωρ τῶν δύο ῥόων, διακλυζόμενον μετὰ τούτων τῶν γλοίων καὶ ὀλίγου ἰελαίων, [2] κινάτωσαν αὐτοῖς καὶ τὸ ὕδωρ μετὰ ζουλαπίου, ἢ γλοῖον τῶν κυδωνιῶν, ἢ τὸ ζουλάπιον τοῦ ψυλλίου, καθὼς εἰρήκαμεν· παρέλθοντες γὰρ ἀπὸ τοῦ νοσοῦντος ἡ φλὸξ καὶ παυσάσης τῆς ὀξύτητος τοῦ πυρετοῦ, εἰ αἰσθάνεται δήγματος ἐν τῷ στομάχῳ,

Corrigo

Ἀνδράσι πικτομένοισιν ὕφη χήσουσι γυναῖκες.

ad quem ritum hic adludat Tryphiodorus cognoſces ex Th. Bartholino de Puerperio Veterum pag. 97.

1. Ἐξάψεως. Verti *inflammationis*, quo ſenſu hac

atque ariditatem, quæ laryngem fauceſque infeſtat. Capiat mucilaginem pſyllii ex aqua cucumeris cum * cydoniorum, expreſſum in aqua malorum punicorum, miſceatur cum mucilaginibus hiſce, & pauxillo olei violarum: concutiatur etiam aqua cum julapio vel mucilagine cydoniorum aut julapio pſyllii, quemadmodum diximus. Ignis autem quum remiſſerit ac febris vehementia quieverit, ubi ſentiat æger vellicationem in ſtomacho, dentur ipſi mivæ maceratæ

hac voce uſus eſt Theodorus Priſcianus lib. II. c. I. p. 65. *Cum vero ex altitudine vapor exiliens corpus omne calefecerit & emergens* inflammatio *impatiens viſcera univerſa ſiccaverit.*

2. Κινάτωσιν. Ita MS. Conſt. Afr. *miſceatur* vertit.

χῳ, δοθήτωσαν αὐτῷ ψίχαι πεπλυμέναι μετὰ σάχαρ, καὶ τραφήτωσαν διὰ λαχάνων τῆς [1] ἀτραφάξης, καὶ τῶν βλίτων, καὶ μαλάχης, καὶ κολοκύνθης, καὶ θρίδακος, καὶ ἀγγουρίων· γένετω δὲ ταῦτα μετὰ τὴν ἀπέλευσιν τοῦ πυρετοῦ καὶ τοῦ κλόνου· εἰ δὲ συμβῇ τούτοις κεφαλαλγία, χρὴ σπογγιᾷν κατὰ τοῦ μετώπου, καὶ τῶν μηνίγγων, ῥοδέλαιον ἢ ἰέλαιον συγκεκερασμένα μετ᾽ ὄξους· [2] ἀπαλάβουσαι δὲ τοὺς μυκτῆρας μετ᾽ ἐλαίου τῆς νυμφαίας, ἢ τῶν ἴων, ἢ [3] τὸ τῆς κολοκύνθης· Εἰ δὲ [4] ἥττων εἰσὶ ἡ ξηρότης

ἐπὶ

1. Ἀτραφάξης. Gloſſæ Actuarii MSS. ἀτράφαξ οἱ τὸ χρυσολάχανον ἄλλοι δὲ φασὶ λέγεσθαι τὸ βλίτον. Gloſſæ Jatricæ MSS. ἀτράφαξ τοῦ χρυσολαχάνου ὁ καρπός. Gloſſæ MSS. Syneſio ſubjunctæ, ἀτράφαξις, τὸ χρυσολάχανον.

2. Ἀπαλάβουσαι Leg. ἀπαλύναι Sic infra ἀπαλύνετω τοὺς μυκτῆρας. Firmant verſiones.

3. Τὸ τῆς κολοκ. Excidit for-

ceratæ cum ſaccharo & alatur oleribus atriplice, blito, malva, cucurbita, lactuca atque cucumere; hæc vero fiant poſt febris tremorisve diſceſſum. Si capitis dolor illis oboriatur, frontem ac tempora ſpongiis fovere oportet madefactis roſaceo vel violaceo, temperatis aceto: nares vero humectentur oleo nymphææ vel violarum aut cucurbitæ. Minori vero ariditate ſi capita eorum ſollicitentur & vigeat phrenitis, ſter-

forte ἀπόξυσμα. Cl. Reiskii verſio autem habet *cum oleo Seminum cucurbitæ.*

4. Ἧττων ita reſcripſi. Codex MS. ηττ. Terminationes ſcribendi per abreviationes ratio plurimos errores invexit, ac inde corruptum fuiſſe arbitror Ælianum lib. III. Var. Hiſtor. cap. 26. τά γε μὴν ἄλλα ἐδόκει φιλόπαις εἶναι καὶ σώφρων.

ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἰσχύσῃ φρενῖτις, πταρήτωσαν μεθ' ἑνὸς τῶν ἐλαίων, καὶ γάλα γυναικὸς θηλαζούσης κορὴν, ἢ καὶ [1] ἀμέλξῃ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν τὸ γάλα, ἢ τὸ [2] ἐπίῤῥεον, τὸ ἕψημα τῶν κωδίων ἐπ' αὐτὰς, καὶ τοῦ θρίδακος, καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῆς, καὶ τὰ ἴα, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ψυλλίου, καὶ εἰσιέτωσαν οἱ πόδες αὐτῶν εἰς ὕδωρ θερμὸν [3] εἴδυ * καὶ [4] ἀλειφέτωσαν μετὰ ἰελαίου, καὶ τιθέτωσαν ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἄνθη ἡδύπνοα. εἰ δὲ αὐτόματος ἐπέλθῃ αὐτοῖς

Multum eruditos exercuit hic locus corrigo φιλοπαίστης, qua voce etiam uſus eſt Ælianus lib. IV. Hiſt. Animal. cap. 34. Pſellus de Operat. Dæmon. p. 22. τῷ τότε σῖτα καὶ τὰ ποτὰ λαθρεὰν μολύνοντες. Gaulminus in notis p. 125. corrigit λάθρᾳ vel λαθραίως, lego λύθρῳ. Cæterum apud Syneſium ſcribendum μείζων ἐστὶ, etenim contrarium eum velle licet cognoſcere ex utraque ver-

ſternutent ope alicujus olei & lactis mulieris puellam lactantis vel etiam immulgeatur lac capitibus eorum vel * * decoctum papaveris capitum, lactucæ & ſeminis ejus, violarum & foliorum pſyllii, immittant pedes in aqua calida * & fricentur violaceo, manibus imponantur flores fragrantes. Superveniente illis ſpontaneo vomitu, aut alvi fluxu, erumpentibusque flatibus, ſinere opor-

verſione.

1. Ἀμέλξει. MS. κορένι ᾗ ἀλμίζι. Pari transpoſitione literarum fœdatus eſt Nonus cap. CCLXXIX. p. 315. Βδέλλας ἢ τὰς καταποθείσας σὺν τῷ ὕδατι ἐκβάλλει ἅλμη καταφορυμένη. Leg. καταῤῥαφουμένη.

2. Ἐπίῤῥεον. intelligo *ſerum.*

3. Εἴδυ. Leg. ἡδύ. Conſt. Afr. *in aqua tepida, dulci.*

4. Ἀλειφέτωσαν. Conſt. Af-

τοῖς ἔμετος, ἢ κένωσις γαστρὸς, ἐξερχόντων φύσων, δεῖ καταλείπειν καθὼς ὑποφέρει, καὶ ποτισθήτωσαν τὰ παύοντα τὴν ζέσιν τοῦ στομάχου, καὶ τέμνοντα τὴν δίψαν, ὡς τὸ ζουλάπιον τῆς ὄμφακος σταφυλῆς, ἢ τῶν ῥοίων, ἢ τῶν μήλων, ἢ τῶν ῥόδων, ἢ τὸ ῥοδέσαχαρ, ἢ τὸ ζουλάπιον τῶν ἀπιῶν· βραχήτω δὲ εἰς ὕδωρ αὐτοῖς [1] σπόδιον, καὶ σαντάλη, καὶ σπέρματος ἀνδράχνης· εἰ δὲ ἡ γαστὴρ ἄγει κατὰ πλῆθος καὶ δεδοίκαμεν πτῶσιν δυνάμεως, προποιούμεθα τὴν θεραπείαν αὐτῶν εἰς τὸ ἐπέχειν αὐτοῖς μετὰ τῶν ἑψητῶν τῆς μυρσίνης, καὶ τῶν κυδωνιῶν, καὶ τοὺς τροχισκοὺς

[1] Afr. addit *calcaneus & plantæ pedum* unde illum in ſuo Codice adjectum inveniſſe colligo τὰ πέλματα;

oportet illa fluere, ac potentur illis; quæ ventriculi ſervorem ſitimque reſtinguunt, qualia julapium uvæ acerbæ vel mali punici aut malorum, roſarum, ſaccharum roſaceum vel julapium pyrorum: maceretur vero in aqua ſpodium, ſantalum & ſemen portulacæ. Ubi vero alvi fluxus fuerit nimius & vereamur virium proſtrationem, curationem ſic inſtituimus ut inhibeatur ope decoctorum myrti, & cydoniorum & paſtillorum ſpodii compoſitorum cum ſemine oxylapathi & ſimilium, quæ deſumen-

μαπ.

1. Σπόδιον. vid. Gorræi Definit. Medic.

κοὺς τοῦ σποδίου [1] τοὺς γινομένους μετὰ τοῦ σπέρματος τοῦ ὀξυλαπάθου, καὶ τὰ ὅμοια, ἐκ τῶν εἰδῶν τῶν ψυχόντων καὶ στυφόντων, κατὰ τὴν τρίβον καὶ ὁδὸν ἣν εἰρήκαμεν· καὶ ἐὰν συμβῇ αὐτοῖς δεύτερον ἡ λειποθυμία ἢ [2] ἴκτερος, ἰατρευέτωσαν ἀπὸ [3] τοῦ τόπου ὅθεν διεθέμεθα εἰρηκότες ἐκεῖνο τὸ συμβαῖνον, [4] καθὼς θεωρῇ ὁ ἰατρὸς ἕνα καὶ ἕκαστον ἄρρωστον.

1. Τοὺς γινομένους. Adpoſite ad hunc locum Caſp. Hofmannus de Medic. Officinal. lib. II. cap. CXXIX. p. 353. *Hoc puto ſolum mihi reſtare, in trochiſcis de ſpodio Meſue cauto opus eſſe. Cum enim ſit duplex deſcriptio, conſiderate oportet agere, ne ſimpliciter dictam confundamus cum ea, quæ cum ſemine Acetoſæ. Apud nos poſterior hæc tantum eſt in uſu, in dyſenteriis cum febri, aut alioquin in febribus bilioſis, quarum comes ſolet eſſe diarrhœa. Retundunt humorum acrimoniam, partesque roborant.*

ΚΕΦ.

ſumenda ex claſſe adjutoriorum refrigerantium & adſtringentium, ſecundum rationem & methodum, quam diximus. Si illis præterea accidat animi defectio vel icterus curentur ſecundum illam methodum, quam ordinavimus ibi loci ubi docuimus, quo modo ægros his accidentibus laborantes viſitare debeat medicus.

rant. Præterea ſitim ſedant & viſcera æſtuantia placant.

2. Ἴκτερος. Hæc periodus in Cod. Arab. non comparet, quam tamen non prætermiſit Conſt. Afr.

3. Τοῦ τόπου. In alio libro.

4. Καθώς. Hic differunt Cod. Arab. & Conſt. Afr. Hic vertit: *jungat autem ſua munia Medicus ſecundum quod ex neceſſitate cogetur.* Cod. Arab. *Utetur ea in re medicus judicio ſuo, quocunque morbi tempore.*

ΚΕΦ. Ζ'.

[1] Περὶ τȣ͂ πυρετȣ͂ τȣ͂ γενομένȣ ἐξ αἵματος καὶ καλουμένȣ συνόχȣ.

Ὡς καὶ διὰ τὸ εἶναι τὸ αἷμα [2] συμμετρότερον τῶν ϛοιχείων, φημὶ καὶ τῶν χυμῶν, καὶ γεῦσιν ἡδύτεραν ἔχων, καὶ πλησιέϛεραν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ κρᾶσιν ἐπέχων, συνελάβετο αὐτῷ ἡ φύσις [3] ἤθη ἤησα [4] περιπολεύειν τοῦτο σὺν αὐτῇ, καὶ ἐπέθετο ἐν

1. Περὶ τȣ͂. Similiter inſcribitur hoc caput in Cod. Arab. Conſt. Afr. ſimpliciter *de Synocho*.

2. Συμμετρότερον. Verti *commodiſſimus*: ita Theodorus Priſcianus lib. II. cap. 2. p. 68. *Cum enim* ſanguinis commodiſſimo elemento *corpora laborantia etiam alia poſſunt invenire remedia, detracto vel amiſſo difficile reparantur.*

3. Ἤθη

CAP. VII.

De Febre a ſanguine oriunda, quæ dicitur continens.

Cum ſanguis elementorum id eſt humorum ſit commodiſſimus guſtatuque ſuaviſſimus & maximam in corpore temperaturam obtineat, opitulatur ipſi natura, ſueta illum ſecum circumducere, illumque diſpergit ubique ad ſub-

3. Ἤθη νησω. ita Codex MS. corrigo εἰθισθεῖσα.

4. Περιπολεύειν. Plato apud Longinum cap. 32. ἄναμμα δὲ τῶν φλεβῶν τὴν καρδίαν, καὶ πηγὴν τοῦ περιφερομένου κατὰ πάντα τὰ μέλη σφοδρῶς αἵματος. Erunt fortaſſe qui auctori ſanguinis circulationem cognitam fuiſſe ex hoc loco ſtatuent.

ἐν παντὶ [1] τῷ νέῳ εἶναι αὐτὸ [2] ὕλην τῆς τροφῆς τῶν σωμάτων, καὶ σύστασιν αὐτῶν, καὶ ἐπισπᾶσθαι καὶ ἐφέλκεται ἐξ αὐτῶν τὰ μέλη, ὡς καὶ ἐξ αὐτῶν ἐστὶ ἡ τροφὴ αὐτῷ καὶ ἡ σύστασις καὶ ἡ δύναμις. εἰ δὲ τὸ αἷμα ὑπὲρ τὸ πόσον ἐξέλθῃ, καὶ μετάβῃ, καὶ μετατράπῃ κατὰ τὸ ποῖον, ὁ [3] πα-

τὴρ

1. Τῷ νέῳ Leg. τοῦ νέαν. literæ ο̄, ω̄ & ᾱ ſæpe ſummutantur. Galenus de facile parabilib. ad So'onem p. 438. οὖρον κάπρου ἐν καπνῷ ξηρὸν ποιεῖ ποτιζόμενον δι᾽ ὀξυμέλιτος· ἔσω δὲ τοῦ οὔρου τὸ μέγεθος κυάμου αἰγυπτίου, μάλιστα δὲ συάγρου. Varia eſſe quæ hunc locum reddant ſuſpectum, haud mihi

Difficile eſt ratione docere & vincere verbis;

quomodo autem ſit ſanandus patet ex Nono cap. xxxvi. p. 50. οὐρὰν συάγρου ἐν καπνῷ ξηράνας καὶ λειώσας, δίδου ἐξ αὐτοῦ καρύου τὸ μέγεθος ἐπὶ ἡμέρας τριάκοντα μετ᾽ ὀξυμέλιτος. Theophylactus Simoc. Natural. Quæſt. pag. 13. ὁ δὲ τοῦ ἑαυτοῦ ἄγαν ἐξανίσταται βάσεως. ultima vertit Kimedoncius, *facile nimis avellitur*, unde patet eum ſuſpicatum eſſe poſt ἄγαν excidiſſe ῥᾳδίως: ſi ἄγαν ſerves certe aliquid erit addendum, ut πεφιλημένης, aut ſimi-

ſubminiſtrandum corporibus materiam alimentarem & conſiſtentiam, attrahunt exinde membra, quod nutrimentum, conſiſtentia & vires illis inde ſuppeditantur. Quodſi vero ſanguis quantitatem excedat & mutetur pro qualitate pater mutatur * * natura negligens

ſimile; ſed malim legere ἄκων pro ἄγαν. Quum tamen apud Syneſium hic loci in utraque verſione corporis fiat mentio, legendum potius τῷ ἀνθρώπῳ, quod per compendium ſcriptum fefellit librarium.

2. Ὕλην. Plato loc. cit. νομὴν σαρκῶν ἔφη τὸ αἷμα.

3. Πατὴρ. Quis hæc legere poteſt τὰς ὀφρῦς καὶ χώραν ἔχων? Convenit in noſtrum quod de Haterio affirmat Seneca lib. IV. Excerpt. *dum nihil vult niſi culte, niſi ſplendide dicere, ſæpe incidebat in ea, quæ deriſum effugere non poſſent.* Idem ferme dixerim de loco Themiſtii Orat. VII. pag. 90. ed. H. Steph. ἐλεύθεροι σφόδρα εἰσὶ (οἱ λόγοι) καὶ αὐτόνομοι καὶ ἔξεστιν αὐτοῖς ἐκ τοῦ πατρὸς μὴ μίαν τινὰ ὁδὸν ἠναγκασμένην βαδίζειν. Bifariam poſſe intelligi τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς notat Petavius, ſed inducor magis, librarii hoc loco eſſe mendam, quam ut Themiſtium frigida ſen-

τὴρ μεταβαλεῖ ἀπὸ [1] θὴ αὐτῆς, ἡ φύσις καταλίπουσα τὴν οἰκονομίαν αὐτῆς, ὥσπερ ὁ πατὴρ ἀποβάλλει τὸν υἱὸν, ὅταν ἐξέλθῃ ἀπὸ τῆς ὑποταγῆς, αὐτὸς κύριος, ἔχῃ τοῦτον ὁ πατὴρ ὑπερψύχιον καὶ ποθεινότερον καὶ οἰκειότερον, μένει δὲ τότε τὸ αἷμα ἄπεπτον, ὠμὸν, ἐξέλθοντος παρὰ τὸ σύμμετρον τὸν ὅρον, μετατρεπομένου καὶ σηπομένου, καὶ γεννᾶται ὁ τοιοῦτος σύνοχος πυρετὸς ἀπὸ τῆς τοῦ αἵματος σήψεως· ἐστὶ δὴ γὰρ ἡ τρίβος τοῦ αἵματος καὶ ἡ δίοδος ἐντὸς τῶν φλεβῶν [2] ὑπάρχει καὶ τῶν ἀρτηριῶν, ἐν ὅλῳ

ſententia uſum eſſe credam. Lego igitur ἔξεστι αὐτοῖς ἐκπατίως μ. μ. τ. ο. η. ϛ. Cæterum eadem metaphora, qua Syneſius uſus eſt, utitur Ægidius de Urinis Parte II. p. 122.

Cum ſit cauſa mali naturæ filius *humor*.

ubi notat Gentilis de Fulgineo, *filius naturæ, propter amicabilitatem quam habet cum membris,* &

gens ſuæ gubernationis quemadmodum pater amittit filium, cum ex ejus poteſtate egreditur ſui juris factus, diligat ipſum magis pater ac amet. Tunc vero manet ſanguis crudus, qui cum terminum juſtum tranſcenderit atque mutatus ſit & putrefactus, generatur febris talis *continens* a ſanguinis putrefactione. Etenim ſanguinis via eſt in venis & arteriis totius corporis. Galenus in libro de Differentia febrium clare

& eſt deſcriptio ſanguinis. Natura haud raro *parens* dicitur. Theodorus Priſcianus lib. 1. Procem. p. 8. *Ideo medicinam etiam in vilibus herbis* parens natura *diſpoſuit, ut nullo vel loco vel tempore medendi deſit officium.*

1. Θὴ ita Codex MS. ego me Davum fateor.

2. Ὑπάρχει. Quid ὑπάρχει hic ubi præcedit ἐστὶ?

ὅλῳ τῷ σώματι· ὁ δὲ Γαληνὸς συνεςήσατο ἐν τῇ [1] διαφορᾷ τῶν πυρετῶν τὴν [2] μυρίαν τρανότητα, ὅτι ἡ σῆψις διχῶς ἐκ ταύτης ἡ γινομένη ἀπὸ τῆς σήψεως τῶν χυμῶν ἐντὸς τῶν φλεβῶν γίνεται, καὶ ὁ πυρετὸς συνεχής· ἐὰν δὲ ἐκτὸς ἡ σῆψις γίνεται, ὡς ἐκ διαλείματος λαμβάνων καὶ ἀφίων· γίνεται δὲ ἐκ τοῦ [3] κενοῦ αἵματος πυρετὸς ὀξὺς καὶ φλογώδης, ἐντὸς τῶν φλε-

1. Διαφορᾷ. Lib. II.

2. Μυρίαν. Tollam hac occaſione leve mendum ex Aretæi Cappad. lib. II. de Cauſ. & Sign. Morb. Diuturn. cap. 2. p. 52. καὶ ξυναπέρχεται τῶν σαρκῶν ἐς τὰ οὖρα μυρία· leg. μέρεα.

3. Κενοῦ. Emendare facile καινοῦ vel ξένου Hæc ſæpe inter ſe permutantur & κοινὸς pariter ob pronunciationis adfinitatem conf. Petr. Victorii Var. Lect. lib. IX. c. 16. Emenda hinc Herodianum Hiſt. lib. VIII. cap. I. p. 333. ed. Boecleri. Διαγνυ περβύσαντες οὖν, οἱ μὲν ἐν τῇ πόλει ἐν ἀθύροις καὶ κοιναῖς πάντων οἰκίαις κ. τ. λ. vertit Angel. Politianus *intra communes omnibus domos*, & nil ad hæc notat H. Stephanus. Corrigo κεναῖς

re expoſuit, quod putredo ſit duplex. Quæ ex humorum putredine oritur intra venas, febrem *continuam* procreat; quum vero extra illas oritur putredo, invadit & remittit febris. Oritur autem ex ſanguine * febris acuta & inflammatoria, nulla exiſtente putredine ex corruptione intra venas & arterias. Proprium vero eſt huic febri, quod illam

κεναῖς πάντων ο. Quum vero utraque verſio exhibeat *puri ſanguinis*, ſuſpicaretur forte aliquis apud Syneſium ſcribendum eſſe καθαρȣ͂, ſed malim tamen ξένȣ legere, tum quod hæc vox a librarii ſcriptura minus recedat, tum etiam quod ſtudio interpretem ſic vertiſſe putem: apud recentiores enim τὸ ξένον notat alterum, & priori adverſum atque oppoſitum. Philes de Animal. cap. XXXI. p. 128.

Ὄντοιν δ' ὑοῖν τῇ φρύνῃ τοῖν ἡπάτοιν,
Τὸ μὲν φθορὰν ἤνεγκε τοῖς γευσαμένοις
Τὸ δ' ξένον φάρμακον αὐτοῖς εὑρέθη.

φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν, [1] μελλούσης τινὸς σήψεως ἐκ φθορᾶς· οἰκεῖον δὲ τοῦ τοιούτου πυρετοῦ, ὅτι παρέπεται αὐτῷ ὄγκος ἐκ διαλείματος, διότι ἡ γέννησις αὐτοῦ, καθὼς ἔφημεν, [2] ἐξεμτος ἀρυποτου, καὶ ἡ πλειότερα δύναμις τοῦ αἵματος τούτου ἐν τῇ [3] καρδίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀρτηρίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο προσηγόρευσαν οἱ ἀρχαῖοι τοῦτον [4] ὀγκώδης θερμότης· ἐπειδὴ αἱ αἰτίαι τοῦ ὄγκου ὑπάρχουσιν ἀπὸ τῆς θερμότητος τοῦ αἵματος, καὶ τῆς καρδίας, καὶ τῆς ἀρτηρίας. διενήνοχε δὲ ἀνὰ μεταξὺ τοῦ πυρετοῦ, τοῦ ἀπὸ σήψεως τοῦ αἵματος, καὶ τοῦ πυρετοῦ τοῦ ὄντος ἀπὸ

τῆς

1. Μελλούσης. Ex utraque verſione colligo legend. μὴ οὔσης.

2. Ἐξεμτος. Ita plane Codex MS. ſed auſpiciis utriusque verſionis emendo ἐξ αἵματος καθαροῦ ὄντ.

3. Καρδίᾳ. Huc forte per:

lam comitetur tumor ex intervallo, propterea quod ejus generatio, quemadmodum diximus, ſit ex ſanguine puro & plurima hujus ſanguinis virtus in corde & arteria, atque hanc ob rationem cognominarunt hanc febrem veteres *calorem tumidum*, quod cauſæ tumoris oriantur a calore ſanguinis, cordis, & arteriarum. Differunt autem febris quæ a ſanguinis putredine oritur & illa quæ a ſanguinis in corde effervefcentia: in illa namque urina eſt graveolens,

pertinet τὸ ὑπάρχει, quod ſupra male locatur.

4. Ὀγκώδης. Cl. Reiske codicem Arabicum ſecutus vertit ὄγκον *aſthma* Conſt. Afr. *inflationem*, & hic *calorem inflativum*.

τῆς ἀναβράσεως [1] τῆς καρδίας· ὅτι ὁ πυρετὸς ὁ γινόμενος ἀπὸ τῆς τοῦ αἵματος σήψεως, μετέχει δυσῶδες τὸ οὖρον, ὁ δὲ σφυγμὸς ἄτακτος, καὶ ἄλλην ἄλλος σφύζων, διότι ἡ συστολὴ τῶν φλεβῶν αὐτῶν ἐντὸς [2] παχύτερος [3] περὶ τὸ ἐξαπλοῦσθαι ἐπὶ τὰ ἔξω, διὰ τοῦτο [4] ἡγεῖσθαι ἡ φύσις εἰς τὸ ἐκβάλλειν τοὺς [5] ἀτμώδεις καπνοὺς τοὺς φυομένους ἀπὸ τῆς σήψεως ἐν τάχει· ὁ δὲ πυρετὸς ὁ γενόμενος ἀπὸ ἀναβρασμοῦ τοῦ αἵματος, ὑπάρχει κενὸς ἐκ τῶν τοιούτων συμπτωμάτων· προηγοῦνται δὲ προδηλώμενα, εἰ τοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος πυρετοῦ πρὸ ἐπιφανείας αὐτοῦ, ὡς ὁ συνθλασμὸς καὶ βά-

ρος

1. Τῆς. Leg. ἀναβράσεως τοῦ αἵματος τῆς κ.
2. Παχύτερος Corrigo παχύτερος, adſentientem habeo Conſt. Afr. & Cod. Arab.

3. Περὶ

lens, pulſus vero inordinatus & inæqualiter pulſans, propterea quod contractio intra venas ſit velocior, quam ut explicari poſſit ad exteriora, quapropter nititur natura cito ejicere fumos vaporoſos natos ex putredine. Quæ a fervore ſanguinis puri oritur febris, in ea non comparent quidem ſymptomata illa, præcedunt autem illa quæ diximus oriri in febre, quæ eſt a putredine ſanguinis antequam publicetur, ut contuſio, gravedo membrorum eorumque repletio, rubor coloris & ſuperficiei corporis calor.

3. Περὶ ita Codex MS. lego ἤπερ, quod ab utraque verſione firmatur.

4. Ἡγεῖσθαι. Corrigo ἐπείγεται Conſt. Afr. vertit *propter feſtinantiam.*

5. Ἀτμώδεις. Rectius dixiſſet ἀτμοὺς καπνώδεις.

ρος τῶν μερῶν, καὶ ἡ τούτων πλησμονὴ, καὶ ἡ ἐρυθρότης τῆς χροίας, καὶ ἡ θερμότης τῆς ἐπιφάνειας τοῦ σώματος· παρέπονται δὲ αὐτοῖς σημεῖα μετὰ τὴν φανέρωσιν τοῦ πυρετοῦ, ὡς κεφαλαλγία, καὶ ἡ πυρὰ καὶ βάρος τῆς κεφαλῆς, καὶ μηνίγγων οἰδήματα, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ δίψης ἐλάττωσις, καὶ [1] κάταξις εἰς ὕπνον, καὶ ὅρασις ἐν τὸ [2] ἅλμα τῶν ἐρυθρῶν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ δύναμις σφυγμοῦ καὶ ταχύτης αὐτοῦ, καὶ τὸ οὖρον ἐρυθρὸν, ὡς ἐρυθρότης πορφύρας

1. Κάταξις. Suſpecta mihi hæc vox, leg. καταπνύσταξις. quam lectionem agnoſcere videntur verſiones. Cl. Reiske vertit *coma*, Conſt. Afr. *ſtupor*.

2. Ἅλμα. Id unice ex librarii ſcriptura exſculpere licuit. Reiskius ad Codicis Arabici fidem vertit *igneæ imagines oculis obvolitantes*, feſtive Conſt. Afr. *immaginatio rufa ante oculos*. ἅλμα quidem de coloribus dicitur, Philes de Animal. Propr.

calor. Poſteaquam vero publicata eſt febris, ſequuntur inſignia, capitis querela & calor ejuſque gravedo, tempora & oculi tument, minuitur ſitis, proclives ſunt in ſomnum, rubra quædam oculis obvolitare videntur, pulſus fortis ac velox, urina rubicunda, coloris purpuræ aut lanæ tinctæ; ſæpe hanc febrem excipit pleuritis & peſtilentia ſive variolæ. Quandoquidem vero hæc febris gignitur ut demonſtravimus ex ſanguinis

Propr. cap. LXVI. p. 230.

——— ἡ δέ γε χρόα
Δοκεῖ φέρειν ἔξαλμα
βαθὺ πορφύρας.

Verum ſcripſit Syneſius pro illis ἐν τὸ ἅλμα τῶν, uña voce ἰνδαλμάτων ἐρυθρῶν. ſic Aretæus Cappadox lib. I. de Cauſ. & Sign. Morb. Diuturn. cap. VI. p. 32. E. περὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἰνδάλματα κυάνεα ἢ μέλανα.

φύρας καὶ τοῦ βαφέντος ἐρίου· καὶ πολλάκις συμβαίνει μετὰ τοῦτον τὸν πυρετὸν [1] πλευρῖτις καὶ λοιμική· καὶ διὰ τὸ εἶναι ὁ τοιοῦτος πυρετὸς γενόμενος ἀπὸ τῆς τοῦ αἵματος σήψεως, ἐντὸς τῶν φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν, καθὼς ὑπεδείξαμεν, δεῖ [2] προτρέπειν πρὸ ἀναβάσεως τῆς νόσου, καὶ καταντῆσαι ταύτην εἰς αὔξησιν, τοῦ θεωρεῖν εἰς τὴν δύναμιν, εἰ βεβαία ἐστὶ, καὶ [3] ἠδυνα δει, ἢ [4] ἠλίγη, καὶ ἡ κρᾶσις καὶ ὁ καιρὸς καὶ ἡ φύσις τοῦ παρόντος ἀέρος, καὶ ἡ συνήθεια, καὶ ἐὰν εἰσὶ ταῦτα τὰ σημεῖα εὐχερῆ καὶ ἐνδεχόμενα, μάλιστά γε εἰ βεβαία ἡ δύναμις, τότε φλεβοτομοῦμεν τὸν ἄῤῥωστον,

1. Πλευρῖτις. Hac voce caret Conſt. Afr. in Cod. Arabico legitur *olwaraſchkin*, quod præcordiorum tenſionem denotat, conf. Cl. Reiskii

nis putredine intra venas atque arterias, oportet ventrem provocare antequam morbus increſcat ejusque augmentum prævertere, conſiderando vires num ſint firmæ & validæ an vero exiguæ, temperamentum, tempus, & aëris naturam, ac conſuetudinem. Atque ſi fuerint hæc ſigna facilia & benigna, in primis ſi vires ſint firmæ, tunc phlebotomamus ægrum & detrahimus ſanguinem, quantum ſuffecerit & ægri vires ferunt. Si vero exinde febris initium cepit, quod nimium cibum adſumſerit

kii Diſſert. inaug. p. 26.

2. Προτρέπειν. Exciſſe videtur τ̃ γαςέρα.

3. Ηδηνα δει. Ita MS. leg. ει δυνάτη.

4. Ηλίγη Leg. ὀλίγη.

στον, καὶ κενοῦμεν τὸ αἷμα, κατὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ ἀρκοῦν· εἰ δὲ [1] κατὰ * ἡ ἀρχὴ τοῦ πυρετοῦ ἐγένετο ἀπὸ πολλῆς βρώσεως, φάγων ὁ ἄῤῥωστος, καὶ ἐστὶν ἐν τῷ στομάχῳ αὐτοῦ ἐνκατεχόμενος, δεῖ [2] αὐτὴν φλεβοτομίαν μέχρι τῆς β΄ ἡμέρας, καὶ μετέπειτα, καὶ ἀποτροφὴν εἶναι, ἕως τοῦ ἰσχύσει ἡ φύσις εἰς τὸ πέψαι τὸ βρῶμα καὶ ἐκβάλλειν τὸ περίττωμα ἀπὸ τῶν ἐντέρων καὶ τῆς κοιλίας· εἰ δὲ τοῦτο οὐ ποιήσει ἡ ἀποκριτικὴ φύσις, ποιοῦμεν τοῦτο ἡμεῖς διὰ τῆς οἰκονομίας τῆς μαλαττούσης [3] τὴν φύσιν τῆς κοιλίας· εἰ δ' οὐ συνάδουσι, καὶ τούτων

τῶν

1. Κατὰ. Cod. MS. κατα χ. reliqua dignoſcere non potui.

2. Αὐτὴν Leg. αὖ τὴν. Frequenter ita peccatum eſt. Oribaſius de Aquis cap. III. ὅσα γὰρ αὐτοῦ μὲν χειμῶνος θερμά ἐστι, τοῦ δὲ κ. τ. λ. Leg. αὖ τοῦ.

3. Φύσιν τῆς κ. Verti ſim-

ſerit æger isque cibus in ventriculo moretur, differenda eſt venæ ſectio usque ad diem alteram & ultra, ciboque abſtinendum usque dum natura queat concoquere cibum & ejicere retrimenta ex inteſtinis & ventriculo, quod ſi non fecerit facultas expultrix, nos hoc præſtabimus per emollientia ventrem. Si vero conſenſum non adcommodent & ſignis illis modo enarratis * * * ordinamus ſanguinem detrahere ſi abundet admota cucurbita loco venæ ſectionis.

ſimpliciter *ventrem*, potuiſſem ſervato græciſmo *naturam ventris*. Sic *cordis naturam* dixit Theodorus Priſcianus lib. II. cap. XII. p. 85. *Nunquam etenim claruit indicium manifeſtum, quod attentari in aliquo* naturam cordis *intelligeremus*.

τῶν σημείων τῶν ῥηθέντων [1] ημίμ * ἡ στάθηρα δύναμις, προστάσσωμεν [2] τοῦ ἐκεῖ πολὺ * τὸ αἷμα διὰ [3] συκίας ἀντὶ τῆς φλεβοτομίας· εἰ δὲ συνάδει ὁ καιρὸς, τὰ σημεῖα πάντα, καὶ ἡ δύναμις ἀσθενὴς, χρὴ ὑποφεύγειν τὴν φλεβοτομίαν καὶ τὴν [4] συκίασιν, διότι [5] ἡ σταθ τῆς δυνάμεως αὐτὴ ὑπάρχ ἡ ἀγωνιζομένη μετὰ τῆς νόσου, καὶ δεῖ ἡμῖν πάντη ἐπιτηρεῖν τὴν δύναμιν καὶ στερεοῦσθαι ἐπ' αὐτὴν καλῶς, καὶ ἐπιζητεῖν τὴν θεωρίαν τῆς ἐξετάσεως τῆς ἰσχυὸς εἰς τὸ ἀντιστῆναι τῆς νόσου, καὶ τοῦτο πρὸ τῆς τοῦ αἵματος κενώσεως·

1. Ημιμ. Reliqua per compendium ſcripta me latuerunt. Conſt. Afr. vertit *niſi virtus ſola.* & ita quoque Cl. Reiske.

2. Τοῦ ἔκει Fortaſſe leg. τὸ ἐκκενῶσαι εἰ. Voci πολὺ lineæ nonnullæ additæ ſuſpicionem movent aliquid requiri ulterius, quamvis locus videatur eſſe integer.

3. Συκίας. Leg. σικύας. Gorræus in Definit. Medic.

nis. Conſentientibus vero tempore ac ſignis omnibus, tamen ubi vires fuerint debiles, fugere convenit venæ ſectionem & ſanguinis evacuationem per cucurbitam, propterea quod * * vires certant cum morbo, unde illas omnino obſervare debemus & usque probe firmare & curioſe anquirere, an morbo vires obſiſtere queant, idque facere ante ſanguinis detractionem. Quandoquidem vero initio ex quadam occaſione impedia-

dic. p. 438. Συκία *perperam ſæpe occurrit pro* σικύα, *hoc eſt inſtrumentum ventroſum, quod corporibus affixum vel ſpiritu vel levi ſcarificatu ſanguinem elicit. Latine* cucurbitulam *&* cucurbitam *vocant.*

4. Συκίασιν Leg. σικύασιν

5. Η ϛαθει ita MS. unde nihil aliud effingere valeo, niſi μὴ ϛαθηρῆς τ. δ.

σεως· εἰ δ' εἰς ἐμποδίως ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς τȣ̃ μὴ φλεβοτομεῖν παρά τινὸς ὑποθέσεως καὶ ἀφορμῆς, χρὴ ἐᾷν τὴν φλεβοτομίαν ὁλοτέλως, εἰς τὴν ἀνάβασιν τῆς νόσȣ, καὶ εἰς τὴν ἀκμὴν, εἰ καὶ ἡ δύναμις παρέχει· ἐπειδὴ γὰρ ἐν τοῖς δύσιν καιροῖς τῆς νόσȣ [1] ἐμπιστεύεται, τεθαῤῥηκότες εἰς τὴν στερεότητα τῆς δυνάμεως εἰς τὸ ἀσχολεῖσθαι ταύτα μετὰ τȣ̃ ἀγῶνος τῆς νόσȣ καὶ συμπαλαίειν· αἰνετέον δὲ ἡμῖν τȣ̃ χρᾶσθαι τῶν καταπραϋνόντων [2] τὰ εἴδη, οἷον τὸ αἷμα, καὶ παύειν τὴν ὀξύτητα αὐτῶν μετὰ τὸν χυλὸν τȣ̃ ψυλλίȣ, ἢ μεθ' ὕδατος τῶν δύο ῥόων, ἢ τὸ ζουλάπιον τῶν ἴων, ἢ τῶν δαμασ-

κη-

1. Ἐμπιστεύεται Conſt. Afr. videtur legiſſe μὴ ἐμπιστεύεται, quam particulam & Cod. Arab. præ

ſe

diamur, quominus ſanguinem detrahamus, penitus omittenda venæ ſectio usque ad morbi incrementum atque vigorem, ſi quidem vires ferunt, etenim duobus hiſce temporibus morbi, virium robori fidendum eſt minime * * * * * * *. Suademus autem hic uti ſpeciebus illis, quæ mitigant ſanguinem ejusque æſtum reprimunt cum ſucco pſyllii aut aqua malorum punicorum vel julapio violarum, aut damaſcenorum ſimplici id eſt ex melle, propterea quod ſit calidum. Si conſtrictum fuerit ventris

ſe ferre colligo ex Doct. Reiskii verſione.

2. Τὰ εἴδη σῖον. ita Codex MS. Vitium ſubeſſe arbitror.

κήνων τὸ ἁπλοῦν, τούτεςιν ἐκ τοῦ μέλιτος διὰ τὸ εἶναι θερμόν· εἰ δ' ἡ γαςὴρ ἐπέχεται, λαμβάνε ὀξυφοίνικα Γο ι´ δαμασκήνα ἢ ἴα ἐξάγια γ´, ἑψηθήτωσαν μετὰ ὕδατος λίτρων β´, ἄ χρὴ [1] ἀπὸ μήνει ἥμισυ καὶ [2] συρωθήτω ἐκτὸς μαλάξεως, καὶ λύσε εἰς τὸ ἀπόζεμα μάνα καὶ τὸ ἔντερον τοῦ μέλανος καλάμου ἀνὰ Γο ι´, καὶ συρῶσας πίνετω. Εἰ δὲ ἐν τῷ θώρακι ἐκπάλαι εἶχον ἀῤῥωςίαν, ἢ συνέβη αὐτῷ μετὰ τοῦ πυρετοῦ, λαμβάνε ὡς διὰ τοῦτο ζίζυφα καὶ ἄνθη ἰῶν καὶ σπέρματος ἀνδράχνης ἀνὰ Γο ε´, καὶ ἑψηθήτωσαν ὡς τὸ πρότερον, καὶ λύσον εἰς τὸ διύλισμα ἴα σύνθετα καὶ μάνα καὶ τὸ τοῦ μέλανος καλάμου ἀνὰ Γο ς´, καὶ ποθείτω τὸ διύλισμα· δοθήτω

δὲ

1. Ἀπο μήνει. Forte ἀπομένει. pro ἄ χρὴ leg. ἄχρι

tris officium cape thamarindorum uncias decem, damaſcenorum vel violarum ſextulas tres, coquantur in aquæ libris duabus, usque dum reſtet pars dimidia, percolentur ſine expreſſione, ſolve in decocto mannæ ac interioris partis calami nigri ana uncias decem, denuo percolatum bibat. Si vero jam dudum pectoris morbo laboraverit, aut is ei poſt febrem ſupervenerit, ſume eam ob cauſam jujubarum, florum violarum & ſeminis portulacæ ſingulorum uncias quinque, coquantur ut prius, in colatura ſolve violarum con-

2. Συρωθήτω Leg. σιρωθήτω.

δὲ τῷ κάμνοντι τροφὴ λεπτὴ ταχύπεπτος, ὡς ἡ πτισάνη, καὶ αἱ πεπλυμέναι ψίχαι μεθ' ὕδατος πολλάχως· εἰ δ' οὐκ ἐστὶ τὸ αἷμα [1] ὀξυτ χολῶδες, χρὴ κίνειν ἐν ἀρχῇ τὴν γαστέρα μετὰ τῶν ψυχόντων, καὶ ἐχόντων λεπτότητα, ὡς τὸ ὕδωρ τῆς ὀπτῆς κολοκύνθης, μετὰ τὸ [2] λύσε ἐπ' αὐτὸ μάνα καὶ τὸ τοῦ μέλανος καλάμου, καὶ ἐὰν οὐκ ἄγει ἡ φύσις μεθ' ὧν ἐχρήσατο, λαμβανέτωσαν τοῖς ἀῤῥώστοις κλυστὴρ καὶ βάλανον, μετέχων ὁ κλυστὴρ ζίζυφα καὶ μυόχοδον καὶ ἄνθη ἴων καὶ μαλάχη καὶ ἅλας καὶ πίτυρα, γυμνὸν κρίθην καὶ σάχαρ καὶ ἔλαιον καὶ τὰ ὅμοια. Εἰ δὲ

1. Οξυτ. Ita MS. cum nota compendii quæ plerumque ου ſignificat, forte itaque legend. ὀξύτερον.

confectionis, mannæ & partis interioris calami nigri ana uncias ſex, bibat colaturam: exhibeatur ægro cibus tenuis & concoctu facilis, qualis ptiſana, mivæ maceratæ ex aqua ſæpius. Sanguis vero ſi bilioſus non fuerit, ab initio alvus movenda refrigerantibus & attenuantibus, ut aqua coctæ cucurbitæ, in qua ſolves mannam & calami nigri partem interiorem. Si hiſce non cedat alvus, injiciatur clyſma & adhibeatur glans: ſit autem clyſter compoſitus ex jujubis, ſtercore murium, floribus violarum, malva, ſale, furfuribus,

ρον.

2. Αὔσε eſt imperativus apud Græcos recentiores.

δὲ συμβῇ αὐτοῖς βήχος καὶ κεφαλαλγία ἀπαλύνετω τοὺς μυκτῆρας μετὰ ἰελαίȣ καὶ τὸ τῆς νυμφαίας, λαμβάνετω ῥοδέλαιον συνκρουόμενον μετ' [1] ὀμ * καὶ τίθετω ἐπὶ τȣ̃ μετώπȣ καὶ μηνίγγων· ἀναμιγνύτω δὲ εἰς ῥοδέλαιον καὶ ῥοδόσταγμα ἢ τῆς ἀνδράχνης, καὶ ὑγραίνει τὸ μέτωπον καὶ τὰς μηνίγγας· κατάγει δὲ τοὺς πόδας καὶ τὰς χειρὰς εἰς τὸ ἕψημα τȣ̃ χαμαιμήλȣ καὶ τῶν ἰῶν, καὶ δέσμευσον τοὺς [2] ἰχθύας τῶν σκελῶν μετὰ ῥάκους λίνȣ·

1. Ομ. Leg. *ὀμφακίȣ*.

2. Ἰχθύας. Rem Anatomicis ignotam ſolus obſervavit librarius: interea tamen legendum *τὰς ἰγνύας*. Hypatus de Corp. Part. p. 154. Ἰγνύη, *τὸ ὑποκάτω τȣ̃ γόνατος*. Mutavit vocem ſibi ignotam, in aliam. Achilles Tatius lib. VII. p. 421. *καὶ ὀδόντι συός τις παταχθεὶς εὐθὺς μὲν ζητεῖ τὸ τραῦμα καὶ οὐκ οἶδεν εὑρεῖν, τὸ γὰρ ἔτι δέδυκεν καὶ κέκρυπται.* iſtud *δέδυκεν* a librario videtur profectum, qui ignorabat quid eſſet *μέμυκεν*. Eadem librarii ignorantia, quamvis magis

bus, hordeo decorticato, ſaccharo, oleo violaceo & ſimilibus. Accidentibus vero ægro tuſſi ac dolore capitis, molliantur nares oleo violaceo aut nymphææ, capiat roſaceum concuſſum cum ſucco uvæ acerbæ, frontique atque temporibus imponat. Miſce quoque cum roſaceo aquam roſarum & portulacæ, madefac tempora ac frontem. Pedes manuſque immittat decocto camomillæ &

gis condonanda, corrupit Plutarchum de Fluviis p. 42. γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ λίθος Αὐτόγλυφος καλούμενος· εὑρίσκεται γὰρ τετυπωμένην ἔχων τὴν μητέρα τῶν θεῶν. Nulla adſunt in voce αὐτόγλυφος, originationis veſtigia, haud dubie ſcripſit Plutarchus Ἀνταιόγλυφος. Suidas ἀνταία, ἡ ῥέα. confer. Schol. Apollonii Rhod. ad lib. I. vſ. 1141. Orpheus Hymn. p. 138. reddenda itidem hæc vox Sophocli apud Erotianum p. 15. V. Ἀν-τόν-θεον. Exercuit hic locus Euſtachium & Fœſium

λίνȣ· εἰ δ' ȣ̓ μὴ παύσει ἡ κεφαλαλγία καὶ ὁ θώραξ ἀπὸ καταῤῥοῆς καὶ βήχους, ἀμελγέτωσαν [1] τὰς κεφαλὰς τὰ γάλακτα τῆς [2] κεφαλγυναικὸς καὶ τῶν [3] ῥόων· ἀντλησάτω δὲ μετὰ ἑψήματος τῶν κρίθων καὶ τὰ ἄνθη τῶν χαμαιμήλων καὶ πταρείτω μετὰ ἰελαίȣ καὶ τὸ τῆς νυμφαίας, καταπλάσεις δὲ τὴν κεφαλὴν μετὰ ἀνδράχνης καὶ τὸ τῆς κολο-

ſium quum tamen ſanus ſit, modo diſtinctio major poſt ἐστάθῃ ponatur, & vox ἄνθρωπον jungatur cum ἀντέον. Erotiani interpretationem pulchre firmant quæ ſequuntur apud Plutarchum loc. cit. τȣ̃τον τὸν λίθον ἐὰν εὕρῃ τις σπανίως εὑρισκόμενον ἀποτεμνομένων, ȣ̓ ξενίζεται, ἀλλ' εὐψύχως φέρει τὴν παρὰ φύσιν περάξεως τὴν ὄψιν.

1. Τὰς κεφαλὰς. Videtur ante has voces excidiſſe δεῖ.

2. Κεφαλγυναικὸς. Hominem qui tam oſcitanter codicem tractavit, juberem potius αἰπολεῖν, quam codicibus deſcribendis manum admovere. Iſtud κεφαλ ex antecedentibus repetitum. Recordor hic loci Vet. Poëtæ

& violarum, conliga poplites crurum panno lineo. Si nec dolor capitis nec catarrhus neque tuſſis ceſſaverint, immulgeatur capitibus eorum lac mulieris aut aſinæ, fomententur decocto hordei, florum violarum & camomillæ, ſternutet ex oleo violaceo aut nymphææ. Fomentabis caput decocto portulacæ

aut

Poëtæ de Virib. Herbar. Tom. II. Biblioth. Græc. Fabricii p. 644.

Καὶ κεν τοῖς κρυφίμοισιν ἀναγκαίοις τε τόποισι.

Scholiaſtes τὸ ἀναγκαίοις non explicat, corrigo κρυφίμοισι γυναικείοις τε τ. 3. Τῶν ῥόων. Corrige τὸν ὄῤῥον. Sic capite præced. ϗ ἀμέλξει ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν τὸ γάλα ἢ τὸ ἐπίῤῥεον. Theodorus Priſcianus lib. I. cap. 37. p. 60. *lactis frequenter utantur acceptione, quam maxime ſi aquam ejus accipiant, quam medici* orron *id eſt* ſerum *appellant.* ſed utraque verſio lactis aſinæ mentionem quum faciat, emendandum potius τῶν ὄνων.

λοκύνθης τὸ [1] ἀπόζεμα, καὶ τὸν χυλὸν τοῦ ψυλλίου, κριθάλευρον, ῥοδόσταγμα καὶ τὰ ὅμοια· [2] εἰ δὲ συμβῇ αὐτῷ [3] καταχθονισμὸς τῶν ὀφθαλμῶν, δεῖ μὴ πλησιάσαι ἐξ ὧν εἴπομεν ἀπὸ τῶν καταπλυμάτων καὶ ἀλοιφῶν, καὶ ἀρκείσθω τοῦ καταντλῆσαι τοὺς πόδας εἰς τὸ ἕψημα τῶν χαμαιμήλων καὶ τῶν ἴων· τραφήτω δὲ ῥόα γλυκόξυνα μετ' ἄρτου πεπλυμένου μεθ' ὕδατος· εἰ δὲ συμβῇ αὐτῷ στενοχωρία καὶ ἔξαψις, πινέτω τὸν γλοιὸν τοῦ ψυλλίου μετὰ ὕδωρ τοῦ ἀγγουρίου, ἢ τὸ ὕδωρ τῶν ῥόων· πινέτω δὲ

1. Ἀπόζεμα Corrig. ἀπόξυσμα. addicit Cod. Arab.

2. Εἰ δὲ. Periodum hanc ſequenti poſtponunt Conſt. Afr. & Cod. Arab.

3. Καταχθονισμὸς. Morbi ſpecies, quam ſic deſcribit Conſtantinus a ſecretis MS. lib. 1. ὁ μὲν καταχθονισμὸς ἐστιν τὸ ὑποκλί-

aut raſura cucurbitæ, ſucco pſyllii, farina hordei, rhodoſtagmate & ſimilibus. Ubi vero ægro accidat oculorum * fomentis & unguentis illis quæ præcepimus, uti non convenit; ſufficiat pedes perfundere decocto camomillæ & violarum, alatur malo punico ſubacido cum pane macerato in aqua. Superveniente ipſi anguſtia & inflammatione bibat pſyllii ſuccum inſpiſſatum ex aqua cucumeris, aut aqua malorum pu-

κλίνεσθαι εἰς ὕπνον μετὰ καταλύσεως ὀφθαλμῶν· καὶ τοῦτο γίνεται διὰ δύο προσώπων ἢ ὅτι εἰς ὕπνον βαθὺ τρέπεται, καὶ δυσκόλως εἰς ἐγρήγορσιν ἐγείρεται· ἢ ἵνα ὑπάρχη ὁ ὕπνος αὐτοῦ κοῦφος. DU CANGE Append. ad Gloſſ. p. 97.

3. Καταχθονισμὸς. Vertit Conſt. Afr. *ſi oculos aperire nequeat.*

δὲ τὸ ὕδωρ τοῦ χειμωνικοῦ πέπονος μετὰ σάχαρ ἢ ζουλάπιον· εἰ δὲ συμβῇ αὐτῷ παλμὸς καρδίας, φημὶ κτύπος, τίθετω ἔμπλαστρον κατὰ τοῦ στομάχου παραλαμβανόμενον ἀπὸ σανδάλων καὶ ῥόδων καὶ κρίθης καὶ ὀλίγου καμφόρας φυραμένης μετὰ ῥοδοστάγματος, ἢ χυλοῦ ἀνδράχνης, ἢ κολοκύνθης, καὶ ῥοφήτωσαν ῥοδόσταγμα, καὶ πιέτω τὸ ζουλάπιον τῶν ῥόων· εἰ δὲ συμβῇ αὐτῷ αἱμοῤῥαγία δεῖ τιθέναι κατὰ τοῦ μετώπου καὶ τῶν μηνίγγων ἃ ἐνετείλαμεν περὶ καρδιωγμοῦ, καὶ πταρείτω μεθ' ὕδατος τοῦ ὑοσκυάμου καὶ τῶν φύλλων αὐτοῦ μετὰ ὀλίγου καμφόρας καὶ ῥοδελαίου, καὶ διὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ παλμοῦ τῆς καρδίας· οἰκονομηθήτω καὶ ἡ αἱμοῤῥαγία δι' ἐμ-

πλάστρου

punicorum, bibat aquam peponis hyemalis cum ſaccharo vel julapio. Cor ubi palpitare id eſt pulſare incipit, regioni ventriculi adponatur emplaſtrum, compoſitum ex ſantalis, roſis, hordeo & parum camphoræ ſubactæ cum rhodoſtagmate aut ſucco portulacæ, vel cucurbitæ, & bibat rhodoſtagma atque julapium malorum punicorum. Superveniente hæmorrhagia, fronti atque temporibus adplicanda, quæ ordinavimus ubi de cordis palpitatione egimus: ſternutet ex aqua hyoſcyami & foliorum ejus cum exigua quantitate camphoræ & roſacei. Curetur hæmorrhagia ſecundum rationem, qua cordis palpita-

πλάστρου παραλαμβανομένου μετὰ ῥόδων καὶ σανδάλων ἢ πηλὸν ἀρμενιακὸν καὶ κρίθη γυμνὴ μετὰ ῥοδοστάγματος καὶ ὕδωρ τῆς ἰτέας ἢ μεθ' ὕδατος τοῦ ὀμφακίου φοίνικος, ἢ μεθ' ὕδατος τῶν κλάδων τῆς ἀνδράχνης· εἰ δὲ βουλόμεθα εἰς τὸ ἔσχατον τῆς νόσου εἰς τὰ παύοντα καὶ καταπραΰνοντα, χρήσατω διὰ τῶν τροχισκῶν τούτων οὓς ἐδοκιμάσαμεν [1] οὐ καταπαύειν τὸν πυρετὸν τὸν ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ διαλύειν τὸ περίττωμα καὶ ἀποδιώκειν τὴν πυρὰν καὶ τὴν θερμήν· λάβε σπόδιον καὶ σάνδαλον κιτρινὸν καὶ σπέρματος ἀνδράχνης καὶ χυλὸς γλυκυρίζης ἀνὰ ἐξάγια β', τὰ ἐντὸς τοῦ ἀγγουρίου καὶ τοῦ πέπονος καὶ τῆς κολοκύνθης ἀνὰ Γο β' τραγάκανθον λευκὸν καὶ κομίδιον

1. Οὐ. ita Codex MS. Leg. εὖ.

tio curatur, emplaſtro compoſito ex roſis, ſantalis aut gleba Armenia, hordeo decorticato cum rhodoſtagmate & aqua ſalicis, vel cum aqua palmulæ acerbæ aut aqua cauliculorum portulacæ. Si vero voluerimus ſub morbi finem mitigare, utatur paſtillis his, quos experientia accepimus febrem, quæ a ſanguine oritur reprimere, diſſolvere retrimenta & ardorem atque calorem depellere. Recipe ſpodii, ſantali citrini, ſeminis portulacæ & ſucci glycyrrhizæ ſingulorum ſextulas duas, partis internæ cucumeris, peponis, cucurbitæ ana uncias duas, tragacanthi albi, gummi arabici, amyli ana unciam u-

nam,

διον ἀραβικὸν καὶ ἄμυλον ἀνὰ Γο α΄ [1] καρπήσιον ὅ ἐστι κεβέβερ καὶ κάμφορα ἀνὰ δύο [2] δένηι τουτέστι [3] χαρούβας [4] ε΄. κόψον, σῆσας, φύρασον μετὰ γλοίου τοῦ ψυλλίου καὶ κινεθήτωσαν τροχισκοὶ ἀνὰ ἐξάγια α΄. καὶ ψύξον ἐν σκιᾷ καὶ ποθείτω καθ' ἡμέραν τροχισκὸς εἷς μεθ' ὕδατος τῆς ὀπτῆς κολοκύνθης ἢ μετὰ [5] ἰρου τινὸς τῶν ψυχρῶν

1. Καρπήσιον. Caſp. Hofmannus lib. II. de Medicam. Officinal. cap. 75. Cubeb *ſeu* Quaheb *eſt vox Arabica arboris piperi ſimilis. Magna eſt concertatio an ſit* carpeſium *Galeni, fundamentum eſt quod ſit* ἀπὸ τοῦ καρπὸς. *At Galenus* I. *Antidot. vocat* λεπτὰ κάρφη, παραπλήσια τοῖς τοῦ κινναμώμου ἀκρέμοσιν, *quod totum ſubvertit conatum ipſorum.* conf. Gorræus in Defin. Medic. v. Καρπήσιον & Cl. Salmaſius de Homonym. Hyl. Jatr. cap. LXXXI. p. 111.

2. Δενηι Leg. δένικες. Δένιξ λέγεται χαρούβας δ΄. in Gloſſis Jatricis Græcobarb. MSS. *ſiliquæ quatuor.* Matthæus Sylvaticus: *Danich*, *Danic*, eſt *nomen ponderis octo granorum ordei, ſecundum aliquos ſex granorum; & aliqui dicunt quod eſt auri, & alii quod eſt pondus* *trium*

nam, carpeſii id eſt cubebarum & camphoræ ana danec duo id eſt charoubas octo, tunſa cribellataque miſce ſucco inſpiſſato pſyllii & fiant paſtilli ſinguli ponderis ſextulæ unius, refrigera in umbra, & potetur quotidie paſtillus unus cum aqua coctæ cucurbitæ aut cum

trium granorum ordei, & verius. Rurſum: *Danici eſt pondus medietatis trium granorum ordei.* vide χαρȣ́ϐα. DU CANGE.

3. Χαρȣ́ϐας. Χαρȣ̃ϐα, χαῤῥȣ́ϐα *ſiliqua* ex Arabico *Charub*, (vid. Joſeph. Scaliger de re nummaria p. 55.) vel ex Græco κηρύϐιον, uti vult Salmaſius ad Plinium (p. 327.) Gloſſæ Jatricæ Græcobarb. δένιξ, λέγεται, χαρȣ́ϐας δ. Auctor de Oxymelite p. 882. λαϐὼν ζȣλάπιον Γο ϐ ἢ τῶν δαμασκηνῶν ἢ τῶν ἴων, καὶ θὲς σκαμμωνέας χαρȣ́ϐας ϛ κεράτιον ᾱ. Charito περὶ ἀποϐρεγμάτων. λαϐὼν φύλλα δάφνης Γο ᾱ. πέπερι τέσσαρας χαρȣ́ϐας. DU CANGE.

4. ε̄. Si recte ſupputare novi, ſcribendum η̄ octo.

5. Ιρȣ. Suſpicor eſſe finem vocis ἐτέρȣ.

χρῶν καταποτίων· εἰ δὲ [1] ἔλθῃ ὁ ἄρρωστος τοῦ εἶναι οἱ τροχισκοὶ [2] εἴλιγμα, ἐπιτίθεσθω ἐξάγια δ´ σάκχαρ καὶ φυραθήτω μετὰ ζουλαπίου καὶ πιέτω ἐξ αὐτοῦ ἐξάγια ϛ´, καὶ ἔστι θαυμαστόν· ὀνίνησι δὲ καὶ εἰς τὴν πλευρῖτιν καὶ λοιμικὴν τὴν φλυκταίνουσαν [3] εἰ θεῷ φίλον.

1. Ἔλθη Leg. θέλη. Pronuntiationis adfinitas librarium fefellit, Ælianus Hiſt. Animal. lib. XVI. cap. 25. Οἱ πέρσαι, ἵνα μὴ ὦσιν αὐτοῖς οἱ ἵπποι καταπλῆγες, ψόφοις αὐτοὺς καὶ ἤχοις χαλκοῖς προσεθίζουσι, καὶ κωμῳδοῦσιν. Ultimum verbum in verſione exprimere neglexit interpres, nec in notis quicquam adtulerunt viri docti, quo explicaretur aut corrigatur; ſuſpicor Ælianum ſcripſiſſe καὶ κωδωνοῦσιν. Plutarchus de Flumin. pag. 15. Ἀναξιβίαν νύμφην Ἥλιος θεασάμενος χωρείοις προσδιαιροῦσαν, εἰς ἐπιθυμίαν αὐτῆς ἐνέπεσεν. pro χωρείοις Plutarchum ſcripſiſſe arbitror χορείαις. Celebris eſt locus apud Theophraſtum in Character. quem non niſi ex prava pronuntiatione corruptum fuiſſe cenſeo. cap. XVI. de Superſtitione p. 44. ed. Pauw. καὶ ἐὰν ἀποκρίνηται αὐτῷ ἐκ-

δῦναι

ΚΕΦ.

cum alio quodam ſyrupo refrigerante. Si maluerit æger eclegma quam paſtillos adſumere, addantur ſacchari ſextulæ quatuor, miſceatur cum julapio & capiat ejus ſextulas duas. Mira virtute gaudet, juvat pariter in pleuritide & variolis, ſummo numine adnuente.

δοῦναι τῷ σκυτοδέψῃ ἀποῤῥάψαι, μὴ προσέχων τοῖς, ἀλλ' ἀποτραπεὶς ἐκδύσασθαι. Corrigo ἐκθύσασθαι. Heſychius ἐκθύεσθαι, ἐξιλάσκεσθαι. Syneſius Epiſcop. Cyren. Encom. Calvit. p. m. 74. καὶ φανέντες δὲ τέρας εἰσὶ πονηρὸν, οὓς οἱ τερατοσκόποι καὶ οἱ μάντεις ἐκθύονται.

2. Εἴλιγμα. Ita vitioſe ſcriptum pro ἔκλεγμα. Quid ſit eclegma norunt medici, videſis Gorræi Definit. Medic. & Cel. Gaubium de Formulis concinnandis p. 81. conf. Oroſcii Caſtigat. in Aëtii lib. I. p. 47.

3. Εἰ θῶ φίλον. ita MS. id eſt εἰ Θεῷ φίλον. Jota ſubſcribere ubi neceſſum plerumque neglexit librarius, ubi vero non eſſet collocandum, poſuit, quæ incuria corrupit Ariſtænetum lib. II. ep. XVIII. p. 272. οὐ μόνον στέρνῳ ἁρμόζοντες, ἀλλὰ καὶ φιλήμασιν ἐπισυνάπτοντες τὰς ψυχάς. Leg. στερνῶ.

ΚΕΦ. Ηʹ.

Περὶ τοῦ τεταρταίου πυρετοῦ [1] τα τυ ταιος οὐ πρόσω ἐνιαυτοῦ.

Ὅτι ὁ τεταρταῖος οὐ κατέχει πορρωτέρω τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀλλ' ὁρῶμεν ὅτι καὶ ϛʹ ἔτη κατέχει ὁ τεταρταῖος καὶ ἐλάττονα χρόνον τοῦ ἐνιαυτοῦ· καὶ τοι λέγομεν ὅτι τὸ ὡς ἐπιπολὺ γενόμενον εἶπεν Ἱπποκράτης· ὡς ἐπὶ πλεῖστον γὰρ ἐνιαυτὸν κατέχει, ἢ ὅτι μετὰ ἀληθείας ἐνιαυτὸς καὶ μόνος ἀρκεῖ τῷ τεταρταίῳ εἰς πέψιν, εἰ μή τι ἁμαρ-

1. Τα τυ ταιος Ita MS. Leg. τεταρταῖος. Librarius hic denuo turbat, verba enim illa non ad lemma pertinent, ſed initium conſtituunt capitis, ſunt autem Hippocratis ex Lib. VI. Epidem.

CAP. VIII.

De febre quartana.

Non ante annum quartana deſinit: durat quidem quartana non ultra annum, ſed videmus quod aliquando per duos annos duret, & aliquando ne annum quidem: ſed dicimus Hippocratem dicere id quod fit ut plurimum, ut plurimum namque annum durat, vel quod re vera annus ſufficiat quartanæ ad co-

ctio-

dem. Sect. vi. p. 1191. ed. Fœſii οὐ πρόσω ἐνιαυτοῦ τεταρταῖος. Notandum vero hæc a Syneſio eſſe addita, nam infra demum ubi de cauſis hanc febrem producentibus agit auctor, ibi in-

ἁμάρτημα γένηταί τι ἢ ἀπὸ τοῦ ἰατροῦ, ἢ ἀπὸ τοῦ νοσοῦντος, ἢ ἀπὸ [1] τῶν ἔξωθεν. [2] Τὰ εἰς ῥίγεα ἰσχυρὰ ὄντα οὐ πάνυ τι προηγεῖται ἀνεγγὴς ἀτμός· Ἰδοὺ πάλιν σποραδικοῦ μέμνηται νοσήματος Ἱπποκράτης, ἀλλ' ὡς εἴρηται καὶ ἀνωτέρω, πάλιν τὴν λέξιν προσαφηνίσομεν, καὶ οὕτω τὴν διάνοιαν ἐπανάγωμεν. Ῥίγος ἐστὶν ὡς ἐδείξαμεν ἡμεῖς ἐν τῷ περὶ [3] αἰτίας, σύνθετόν τι ἀπὸ κλόνου καὶ περιψύξεως, τοῦτο δὲ τὸ [4] Γ τρῖτον ἐστίν, [5] εἰ γὰρ πρὸ τοῦ πυρετοῦ γίνεται, ὥσπερ τὸ παροξυντικὸν ἐν αὐτοῦ τοῦ πυρετοῦ, ὥ-

σπερ

incipiunt Conſt. Afr. & Cod. Arab.

1. Τῶν ἔξωθεν. Quid per hæc intelligant Medici, fuſe explicuit Galenus lib. 1. de Dieb. judicialibus pag. 432.

2. Τὰ εἰς. Hippocratis ſunt verba, ut ipſe auctor fatetur, ex Lib. VI. Epidem. Sect. 1. Aphor. 8. p. 1164. ed. Fœ-

ctionem, ſi nihil peccaverit vel medicus aut æger vel adſtantes. Affectus qui ad vehementes rigores tendunt, fere non niſi prope vigorem miteſcunt. Vide iterum ſporadici morbi meminit Hippocrates; ut diximus ſupra, denuo prius explicabimus dictionem, ac deinceps mentem ſubjiciemus. Rigor eſt ut oſtendimus in libro de cauſa, compoſitum quid ex tremore & frigore; eſt autem hæc tertia rigoris ſpecies, etenim vel ante febrem gignitur, ut in exa-

Fœſii, ſed quæ mire deformavit librarius, ſic refingenda τὰ ἐς ῥίγεα ἰσχυρὰ ἐόντα, οὐ πάνυ τι πρηΰνεται, ἀλλ' ἐγγὺς τῆς ἀκμῆς.

3. Αἰτίας. Vide præfationem.

4. Γ τρίτον. Plane ita codex MS. forte librarius bis τρίτον poſuit, cum debuiſſet ῥῖγος τρίτον ἐστι.

5. Εἰ γὰρ Leg. ἢ γάρ.

σπερ ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἔνθα ἐστὶ φλέγμα, κατὰ δὲ τὸ ἥμισυ σεσηπὸς, κατὰ δὲ τὸ ἥμισυ ἀσαπές· ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλο ῥῖγος μετὰ τοῦ πυρετοῦ, ὅταν οὐ διαφαίνεται ὁ πυρετὸς, ὥσπερ τὸ ἀνεκθέρμαντον [1] ὂν ῥῖγος· ἐστὶ δὲ καὶ μετὰ τοῦ πυρετοῦ ῥῖγος, ὅπερ κριτικὸν καλεῖται, ὃ γίνεται [2] ἀπὸ καύσου ἐχομένῳ ῥίγεος ἐπιγενομένου λύσις· ἐνταῦθα δὲ ῥῖγος λέγει ὁ Ἱπποκράτης τὸ παροξυντικὸν

1. Ὂν ῥῖγος. Delendum iſtud ὂν, quod procul dubio ortum ex repetitione ultimæ ſyllabæ vocis præcedentis: Longus Paſtoral. lib. I. p. 3. καὶ ἡ θάλασσα περιέκλυζεν ἐν ἠϊόνι. Petr. Moll corrigit ἐπ' ἠϊόνι, delendum potius ἐν. aliquando vero ubi verbum præcedens eadem litera terminatur; qua ſequens incipit, omiſerunt alteram. Theodorus Priſcianus lib. I. cap. XX. p. 40. *Ficus ſiccæ & in vino coctæ & contritæ imponuntur: ut ex altitudine vocare poſſunt.* leg. *evocare.* ſic lib. I. cap. IX. *quæ ex altitudine aliquid* evocare *poſſint, adhibenda ſunt.* Errorem inſigniorem peperit hæc librariorum inadvertentia apud Oribaſium

exacerbatione in ipſa hac febre, æque ac in alia, in qua pituita dimidia ſua parte eſt putrefacta, altera vero non. Eſt & alius rigor febrilis, qui caloris eſt expers, cum febris non adparet. Eſt alius qui febrem ſequitur, qui criticus vocatur. Febre ardente detento, rigore ſuperveniente, ſolutio. Intelligit

ſium lib. v. Medicinal. cap. v. ὕδωρ ἀσθενέστατον ποιήσεις ἀφεψῶν τὸ τρίτον μέρος καὶ τὰ λευκὰ ἀφεψῶν ὡσαύτως. κ. τ. λ. Vertit Raſarius ultima verba, *& alba ovorum incoquas*, mire omnino: nec vulgatam lectionem tueri poteſt Clearchi obſervatio apud Athenæum lib. II. cap. VI. p. 43. F. Κλέαρχος φησὶ τὸ μὲν ὕδωρ ὥσπερ καὶ τὸ γάλα λευκὸν λέγεσθαι. lego idcirco levi mutatione καὶ τὰ ἁλυκὰ κ. τ. λ.

2. Ἀπὸ καύσου. Hippocrates Aphor. Sect. IV. Aphor. 58. apud quem ὑπὸ legitur pro ἀπὸ. Sed verba ὃ γίνεται male me habent, ſuſpicor ὃ a librario ſomniculoſo additum & γίνεται, quod poſt λύσις locandum, eſſe tranſpoſitum.

κὸν, ἰσχυρὸν δὲ λέγει ἢ τὸ [1] πολυχρόνιον κατέχον, [2] εἰ τὸ σφοδρῶς εἰσβάλλον· ἀκμὴν δὲ λέγει τὸν μετὰ τὴν ἀνάβασιν καιρὸν, εἴτε ἐπὶ μερικῶν παροξυσμῶν, εἴτε ἐπὶ τοῦ ὅλου νοσήματος· ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν λέξιν ἐσαφηνίσαμεν εἴπωμεν τὴν διανοίαν Ἱπποκράτους, φησὶν ὅτι τὰ νοσήματα τὰ ἐπὶ [3] ρης [4] ὀδεύοντα, ἐν τῇ ἀκμῇ πραΰνεται, ἀλλ' ἀκμὴν ὡς εἴρηται καὶ τὸν καθόλον καιρὸν λάβε, καὶ τὸν μερικὸν παροξυσμὸν· καὶ ὑποκείσθω ἡμῖν δύο νοσήματα ἀμφημερινὸς ἢ τεταρταῖος, ἐπὶ μὲν τοῦ ἀμφημερινοῦ τὸ ῥίγος ἐν τοῖς μερικοῖς παροξυσμοῖς κρατεῖ

1. Πολυχρόνιον An πολὺν χρόνον diviſim?

2. Εἰ τὸ. Leg. ἢ τὸ.

3. Ρης. Exhibui quod in archetypo inveni, corrigo autem ῥίγεα vel ῥίγη.

4. Ὀδεύοντα. Exinde patet auctorem noſtrum apud Hippocratem lib. VI.

git hic Hippocrates rigorem exacerbationis, vehementem vero vocat vel quod ſit diuturnus, vel quod vi invadat. Per ſtatum vero innuit tempus poſt adſcenſum, ſive exacerbationum particularium, ſive totius morbi. Poſteaquam vero dictionem explanavimus, etiam mentem Hippocratis aperiamus: dicit morbi qui ad rigores tendunt, in ſtatu mitigantur, ſed per ſtatum ut dictum eſt, intellige totum tempus vel exacerbationem particularem: & ponamus duos morbos, quotidianam vel quartanam.

tanam.

VI. Epidem. Sect. I. legiſſe ἰόντα non ἐόντα, ut exhibuit librarius. Notat Galenus Comment. ad h. l. p. 449. antiquiores legiſſe ἰόντα, quod a recentioribus jam tum temporis in ἐόντα fuit mutatum.

τεῖ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς ἀκμῆς· ἡνίκα δὲ ἐν τῇ ἀκμῇ ἄρξηται ἡ θερμασία ὁμοτίμως καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμα, τηνικαῦτα τὸ ῥῖγος πραΰνεται καὶ ἡττᾶται· ἐπὶ δὲ τοῦ τεταρταίου [1] κατέχει μὲν παχυτέρας τῆς ὕλης, γίνεται τὸ ῥῖγος, ἀλλὰ περίψυξις ὀστοκοπώδης, ἤτοι προκόπτοντος τοῦ νοσήματος καὶ τῆς ὕλης λεπτυνομένης παρὰ τὴν ἀκμὴν, γίνεται σφοδρὸν καὶ τὸ κλονῶδες τὸ ῥῖγος, τότε ὁ μὲν τεχνίτης εὐφραίνεται, ὁ δὲ ἰδιώτης ταράττεται· ἀπὸ δὲ τῆς ἀκμῆς ἔλαττον γίνεται τὸ ῥῖγος διάφορον μίαν λείπειν τῆς ὕλης, διὰ τοῦτο προστέθηκε καὶ τὸ οὐ πάνυ τι, πρὸ γὰρ τῆς ἀκμῆς, οὐδ' ὅλως παύεται τὸ ῥῖγος, τὸ

1. Κατέχει μέν. Deeſt tempus durationis.

tanam. In quotidiana in exacerbationibus particularibus rigor obtinet ab initio usque ad ſtatum; quando vero in ſtatu incipit calor & diſpergitur per totum corpus, tunc rigor miteſcit atque minuitur. In quartana obtinet quidem, oritur rigor ex materia craſſiore, ſed frigus oſſifragum, vel procedente morbo & materia attenuata in ſtatu vehemens ac tremulus fit rigor, tunc quidem medicus peritus exhilaratur, imperitus vero turbatur. A ſtatu vero minor fit rigor * * * * propterea addidit non penitus: etenim ante ſtatum non in totum ceſſat rigor, iſtud enim non penitus non in totum ſignificat,

τὸ γὰρ οὐ πάνυ τι τοῦτο, οὐδ' ὅλον σημαίνει, ὅθεν καὶ ὁ [1] Πλάτων φησὶν ἐν τῷ Γοργίᾳ πέπονθε δὲ τὸ τοῦ πολλῶν παθεῖν οὐ πάνυ σι πήθομε· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα εἴρηκαμεν ἐν τούτοις πληρούσθω ἡ παροῦσα θεωρία· Ὁ μὲν τεταρταῖος πυρετὸς γεννᾶται ἀπὸ σήψεως τῆς μελαίνης χολῆς, ὅταν δὲ σήπεται ἡ μελαίνα χολὴ ἔξωθεν τῶν ἀγγείων, φημὶ τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν, ποιεῖ τὴν περίοδον· ὅταν δὲ σήπεται ἐντὸς, γεννᾷ συνεχῆ τεταρταῖον· ἐκλήθη δὲ τεταρταῖος διότι λαμβάνει κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἅπαξ, ἡ δὲ [2] κρατούσης τῆς περιόδου

ἐστὶν.

1. Πλάτων. Ejus operum Tom. I. p. 513. edi. Serrani. ubi ita reſpondet Socrati Callicles: οὐκ οἶδ' ὅντινα μοι τρόπον δοκεῖς εὖ λέγειν ὦ Σώκρατες· πέπονθα δὲ τὸ τῶν πολλῶν πάθος· οὐ πάνυ σοι πείθομαι.

2. Κρατούσης. Plane ita co-

ficat, unde & Plato dicit in Gorgia: *illud autem quod multis accidit, mihi certe accidit: tibi nimirum non magnam habeo fidem.* Sed poſteaquam hæc diximus abſolvatur præſens conſideratio. Oritur febris quartana a putredine bilis atræ, quando vero putreſcit bilis atra extra vaſa id eſt venas atque arterias, periodicam facit: quando vero putreſcit intra vaſa, procreat quartanam continuam. Vocata eſt quartana, quod invadat ſemel quarta die, duratio periodi eſt

codex MS. requiritur autem ſubſtantivum, unde ſcripſiſſe arbitror auctorem κράτησις, licet non meminerim me hoc verbum legiſſe. Recordor hic loci ubi verbum uſu non admodum frequentatum viros doctos in errorem induxit. Oribaſius

ἐςὶν ὥρων κδ' Φημὶ νυχθήμερον· ἀφίησι δὲ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ὥρας. Ἰδοὺ δύο ἡμέρας καὶ δύο νυκτάς· Σημειωτέον δὲ τὸν τοιοῦτον πυρετὸν ἀπὸ τῶν τριῶν δηλωσέων τῶν δηλουσῶν ἐπὶ τοῦ τριταίου, Φημὶ ἐκ τῶν κατὰ φύσιν καὶ τῶν παρὰ φύσιν καὶ ἐκ τῶν ἔξω τῆς φύσεως· καὶ τὰ ἐκ τῶν σημείων τῶν κατὰ φύσιν, ἡ γνῶσις ἐςὶν, ὅταν συμβαίνῃ κατὰ πλειοτάτην κρᾶσιν, [1] ἔχων τι ψυχρὰν καὶ [2] ὑγρὰν, καὶ καθεςηκυῖαν τὴν [3] ἡλικίαν, Φημὶ

ſius Anatomic. p. 122. *ταῦτα γὰρ πάντα, μικρὰ παντελῶς δέχεται νεῦρα τοῖς ἔξωθεν αὐτῶν ἐναφανιζόμενα χιτῶσι.* Interpres legit *ἐμφανιζόμενα*, quod forte non rejiciendum arbitratur Celeb. Duckerus, Cl. Dundaſſ ibi notat verbum eſſe minus obvium; nihilominus tamen probum ac neutiquam ſollicitandum. Uſus eo Longinus, de Sublim. cap. XVII. p. 128. *σχεδὸν γὰρ ὥσπερ καὶ τ' ἀμυδρὰ φέγγη ἐναφανίζεται, τῷ ἡλίῳ περιαυγούμενα, οὕτω κ. τ. λ.* & Demetrius Phalereus de elo-

eſt horarum viginti quatuor id eſt nychthemeron, remittit vero horas quadraginta & octo; ecce duæ dies totidemque noctes. Cognoſcitur autem hæc febris ex tribus illis manifeſtationibus, quæ & tertianam manifeſtant, nempe ex iis quæ ſunt ſecundum naturam, quæ præter, & quæ extra illam ſunt. Noſcitur ex ſignis quæ ſunt ſecundum naturam, quando accidit ei qui tempera-

elocut. p. m. 22. ὑπὸ δὲ τῶν μεταξὺ, ἔλαττον, ὥσπερ ἐγκρυπτομένων ἢ ἐναφανιζομένων. M. Antoninus quoque lib. II. c. 12. πῶς παντα ταχέως ἐναφανίζεται. & lib. IV. com. 14. ἐνυπέστης, ὡς μέρος· ἐναφανισθήσῃ τῷ γεννήσαντι· quæ ſequuntur ſic ſunt legenda, μᾶλλον δὲ ἀναληφθήσῃ εἰς τὸν λόγον αὖ τὸν σπερματικὸν κατὰ μεταβολήν.

1. Ἔχων τι Leg. ἔχοντι.

2. Ὑγρὰν Conſt. Afr. legit ξηρὰν & ita quoque Cod. Arab.

3. Ἡλικίαν. confer. Hippocrates libro de Na-

Φημὶ τεσσαράκοστος ἢ πεντήκοστος· ὑπάρχει μάλιστά γε καὶ [1] ἰσχυρὸν τὸ σῶμα ἔχων καὶ κατεψυγμένον καὶ συνεσταλμένον, καὶ φλέβες αὐτοῦ στεναὶ καὶ ἀπόκρυφαι· τὸ δὲ τεκμείρεται ἀπὸ τῶν παρὰ φύσιν, σημειούμεθα παρὰ τὴν φύσιν τοῦ καιροῦ ἔτεος οἷόνει φθινοπώρου· εἰ δὲ κρᾶσις τοῦ ἐνεστῶτος καιροῦ ψυχρὸς καὶ ξηρὸς, καὶ ἡ φύσις τῆς χώρας ὅμοιος· [2] οἶδε πρόγνωσις τῆς νόσου ταύτης τῆς ἀπὸ τῶν ἔξω τῆς φύσεως ἐστὶν, ὅτε συμβαίνει τοῖς πυρεταίνουσι, καὶ συμβαίνει ὁ τοιοῦτος πυρετὸς ἐν ἀρχῇ παντοίας περιόδου ἀπὸ τῶν ταύτης περιόδων ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὕλης ψύχος [3] σφοδρὸς κοπώδης τῷ

Natura Homin. p. 231. ed. Foesii.

1. Ἰσχυρὸν Lego ἰσχνὸν.

2. Οἶδε Leg. ἤδε.

3. Σφοδρὸς κοπ. Leg. σφοδρὸν ἰσοκοπῶδες. De do-

ramento gaudeat frigido, humidoque & ætatis fuerit adultæ; nempe qui fuerit quadragenarius aut quinquagenarius, in primis ſi corpore gaudeat robuſto, refrigerato atque contracto, ejuſque venæ fuerint anguſtæ & abſconditæ. Deprehenditur ex iis quæ ſunt non naturalia, ex natura tempeſtatis anni, ut quum eſt tempus autumnale, cum temporis præſentis temperatura eſt frigida & ſicca, locique natura ſimilis. Prænotio hujus morbi, qui eſt ex illis quæ ſunt præternaturalia, eſt quum acci-

dolore hoc videatur Bellinus de Febrib. p. m. 374. Librarii ſcriptura tamen utriuſque verſionis conſenſu probatur.

τῷ σώματι συνθλῶν ὄσα. ἐπειδὴ γὰρ ἡ μελαίνα χολὴ ἡ γεννῶσα τὸν τοιοῦτον πυρετὸν διὰ τῆς ψυχρότητος αὐτῆς καὶ παχύτητος ὅταν πλησιάσῃ καὶ προσομιλήσῃ τῶν αἰσθητικῶν μελῶν, [1] καταβαρύνοντα καὶ συνθλᾷ καὶ μαλάσσει· αἱ δὲ χροῖαι τῶν τοιούτων [2] ἐςὶ ςυγναὶ, ὡς μολιβδῶδες, καταξηρὰ, ἐψυγμέναι, [3] ηκοιω τίταν γὰρ καὶ ηδ᾽ ὁ τίταν· αὐτὴ ἡ νόσος ἔχει τὴν ὀδύνην [4] τῆς σπληνὸς διὰ τὴν τήκησιν τῆς μελαίνης χολῆς ἐν αὐτῇ ἠδε-

1. Καταβαρύνοντα Leg. καταβαρύνει αὐτά. Pari ratione ſanandum cenſeo Aretæum Cappad. lib. II. de Cauſ. & ſign. Morb. Acut. cap. IX. p. 22. ἦν γὰρ καὶ ἐπὶ σμικρὸν ἐνδεῶς διεξιέναι ῥηϊδίως τὸ οὖρον, διαδιδρήσκουσι τὸν ὄλεθρον. Petitus corrigit διεξίῃ καὶ, ſed vitium latere videtur in voce ἐνδεῶς, quam ſi ſerves idem bis dixit Aretæus, ſuſpicor itaque leg. ἐνδῷ ὡς.

2. Ἐςὶ Leg. εἰσι.

3. Ηκοιω. Mire hæc corrupta, quæ abſunt a Cod. Arabico & verſione

accidit febricitantibus & febris hæc accidit initio omnivariæ periodi * * * frigus validum, oſſifragum, contundens oſſa, nam atra bilis ex qua enaſcitur hæc febris, frigiditate ſua atque craſſitie, cum adpropinquat & adpellit ad membra ſenſilia, illa adgravat, contundit atque emollit. Coloris hi ægri ſunt luridi, qualis plumbi: aridi, refrigerati,

ſione Conſt. Afr. leg. autem πίτανος. Gloſſæ Chemic. p 140. πιτανός ἐστιν ἄσβεστος.

3. Τῆς σπληνός. imo τοῦ σπληνὸς Ceterum hujus rei exemplum habes apud Hippocratem lib. II. Epidem. p. 1029. ad quem locum hæc notat Galenus p. 168. ed. Sozomeni. Τῇ Ἱπποκράτου γυναικὶ ἐκ μακροῦ τεταρταίου ἔπαρμα ἐγένετο κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον· Ὄντος γὰρ τοῦ σπληνὸς, ὡς ταμείου τινὸς τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ, ἐξ οὗ τεταρταῖος γίνεται πυρετὸς, οὐκ ἀλόγως τοῦτο τὸ ὑποχόνδριον ἐξώγκωται.

[1] ἠδενόμενος καὶ σκληραινόμενος· τὸ δὲ οὖρον ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου ὑπάρχει λευκὸν καὶ λεπτὸν, ὑδατῶδες· ὅταν δὲ ποιήσει ὁ πυρετὸς κατάβασιν, καὶ λεπτύνθη ἡ ὕλη, καὶ ἐλαττώθη, γίνεται [2] τὸ οὖρον [3] μέχρι καὶ διὰ τὸ εἶναι ὁ τοιοῦτος πυρετὸς γενόμενος ἀπὸ ἀκιβδηλᾶς μελαίνης, καὶ καθαρᾶς, [4] ψυχρὰ καὶ ξηρὰ οὖρα· ἐστὶ δὲ καὶ διαφορὰ ἑτέρας μελαίνης χολῆς, ὑπεροπτηθέντων τοίνυν τῶν χυμῶν καὶ ἐκκαέντων, τὸ αἷμα λέγω καὶ ἡ ξανθὴ χολή· χρὴ δὲ ἡμῖν τὴν διαφορὰν ἑνὸς ἑκάστου [5] ἅπαξ ἰέναι κατὰ τὸ διάφορον ἰδίως

1. Ἠδενόμενος. Leg. οἰδαινόμενος.

2. Οὖρον. Excidiſſe arbitror θόλερον καὶ παχύ.

3. Μέχρι. Poſt hanc vocem pariter quædam exciderunt.

4. Ψυχρά. Quis præſtaret hæc ſana eſſe, proculdubio librarii negligentia & hic quædam omiſit; conveniunt autem hæc epitheta aëris conſtitutioni. Poſſet quis

gerati, ut calx viva * * * Qui hoc morbo laborant dolorem ſentiunt in liene ex liquefactione atræ bilis quæ in illum tranſit & induratur. Urina in initio morbi alba eſt & tenuis, aquea: quando vero febris declinavit attenuataque fuerit materia & imminuta, urina fit turbida & craſſa: & cum hæc febris gignatur ex atra bile ſincera & pura, * * * * * coctis admodum & exuſtis humoribus, ſanguinem puta ac bilem flavam.

quis ſuſpicari pro ὄυρα legendum eſſe ὥρα, ſed plura mihi videntur requiri. Conſt. Afr. tamen hæc pro ſanis habuit.

5. Απαξ 'Ιέναι. Corrige ἐπεξιέναι. Eluam hic mendum natum a pari librarii incuria apud Lyſiam Orat. I. p. 12. ed. van der Heide, κἀγὼ εἰπὼν ἐκείνῃ ἐπιμελεῖσθαι τῆς θύρας, καταβὰς σιωπῇ ἐξέρχομαι, καὶ ἀφικνοῦμαι εἰς

ἰδίως θάτερος θατέρου εἶναι ἅπαν εἶδος κατὰ τὸ ἥλικον αὐτοῦ καὶ ἁρμοδίως οἰκονομήθη· εἰ θεῷ φίλον. Ἐπιφανέντων ἡμῖν τῶν προῤῥηθέντων σημείων, ὅτι ἡ γέννησις τοῦ τοιούτου πυρετοῦ ἀπὸ σήψεως μελαίνης, καὶ καθαρᾶς, [1] καθαρὸν δὲ καλεῖ τὴν περίοδον τὴν περαιτέρω ἢ ἐλάττω τῶν κδʹ ὥρων μεταλάττουσαν καὶ ὑπερβαίνουσαν. Δεῖ οἰκονομεῖν τὸν ἄῤῥωστον μετὰ τῶν εὐπέπτων, ὡς τὸ ὕδωρ τῶν ἰνδύβων καὶ τῶν μαραθρῶν καὶ τῶν σελίνων, λαμβάνων ἀπὸ πάντων * ϛʹ, ἑψημένων τῶν τοιούτων καὶ [2] ἀπαφρισμένων μετ᾽ ὀξυμέλιτος, ἢ μετὰ ζουλαπίου τοῦ μέλιτος διὰ τῶν ἀρωμάτων

εἰς τὸν καὶ τόν. ultima *ad hos atque illos* : ſed vertit Heidius & *accedo* leg. εἰς τὸν κριτῶνα.

1. Κα-

flavam. Neceſſarium autem ut uniuscujusque differentiam perluſtremus, prout una ſpecies ab altera differt ſecundum qualitatem, & ut competenter gubernetur: utinam proſit! Ubi palam fit ex ante recenſitis ſignis, quod febris hæc ortum ducit a putrefactione bilis atræ ac puræ, (puram autem periodum vocat, quæ ultra viginti quatuor horas protenditur vel quæ tot horas non durat) conveniens eſt gubernare ægrum, iis quæ coctu ſunt facilia, qualis eſt aqua endiviæ, fœniculi, & apii, capiens de ſingulis * ſex. coctis his & deſpumatis cum

1. Καθαρὸν. Futile hoc gloſſema merito ab utraque verſione ignoratur.

2. Ἀπαφρισμένων MS. ἀπαχυρησμένων.

τῶν, [1] ἢ μαλάξις ταῦτα καὶ ῥοδόμελι πίνετω, ἢ πίνετω τὸ ἕψημα τῶν ῥιζῶν, ἢ τὸ ζουλάπιον τῆς ἀψινθίας καὶ κενῶσον τὴν ὕλην δι' ἐμέτων κατὰ μικρὸν, καὶ [2] εἰσπάσει τὴν ὕλην δι' ἱδρώτων μετὰ [3] χαμαιμήλων, ἢ ἀνιθελαίου ἢ καλαμίνθην ποτάμιον· καὶ μὴ ἐν ἀρχῇ κενώσε τὸ σῶμα κίνησιν [4] συναχθῇ. Ὅταν δὲ ὁ πυρετὸς καταπαύσει καὶ φανερώσει τὰ σημεῖα τῆς πέψεως, κενώσομεν τότε τὴν μέλαιναν χολὴν διὰ κλυστήρων, καὶ μετὰ

1. Ἡ μάλαξις. Leg. ἢ μαλάξεις.

2. Εἰσπάσει. Ita legitur in archetypo, corrigo & ἐκσπάσε, eſt imperativus, ut mox κενώσε.

3. Χαμαιμήλων. Leg. χαμαιμήλων ἐλαίου terminatio vocis præcedentis alteram abſorpſit, cujus rei exempla ſat multa adferri poſſent. Aretæus Cappad. lib. I. de Cauſ. & Sign. Morb. Diuturn. c. VII. p. 34. εἰ δὲ ἐκτανύσαι βιᾶται, ὅκως ξύλα ἴκχνα καταξέων τὰ μέλεα κ.τ.λ. Quæ Petiti ſolertia

cum aceto mulſo aut julapio mellis cum aromatibus parato, bibat hæc & mel roſaceum, vel bibat decoctum radicum aut julapium abſinthii, & evacua præterea paulatim materiam vomitu & ſudore cum oleo chamæmelino aut anethi vel calaminthæ aquaticæ. Noli purgare in initio corpus purganti fortiore: quandoquidem vero febris quieſcet & manifeſtabuntur ſigna coctionis, evacuabimus tunc atram bilem clysmatibus & adjutoriis

iis

tia excogitavit, hic non quadrant, leg. ὅκως ξύλα κάγκανα. Homerica dictione hic iterum uſus eſt Aretæus, vid. Iliad. Φ. vſ. 364. & Odyſſ. Σ vſ. 307. Clarius adhuc exemplum eſt apud Antoninum Liberal. cap. IV. p. 22. ὅτε τὰς Γηρυόνου βοῦς συνελθόντες ἀφέλεσθαι. Berkelius corrigit σύνελθον τὸ α. ſuſpicor ſcribendum σύνελθον θέλοντες ἀφέλεσθαι.

4. Συναχθῆ. Ignota mihi hæc vox. Conſt. Afr. habet *virtuoſo* id eſt violento.

μετὰ τῶν [1] βοηθημάτων τῶν κενούντων τὸν χυμὸν τοῦτον, ποτίσομεν δὲ τὸν ἄῤῥωστον ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ τοὺς τροχίσκους τοῦ εὐπατορίου καὶ τοῦ ῥέου, καὶ τοῦ ἀνίσου, κατὰ τὴν σύνθεσιν τῆς ὕλης ἧς εἰρήκαμεν. Σὺν τούτῳ χρᾶσθαι ἀπὸ τῶν ζουλαπίων, ὡς τὸ [2] καταπότιον τῆς σχοινάνθης, ἢ τὸ ἕψημα τῶν ῥιζῶν· ἐν τῷ τέλει δὲ τῆς νόσου λαμβάνεται τούτοις ἡ θηριακὴ ἡ μεγίστη καὶ ἡ ἀντίδοτος διοσπολίτου· τὰ τοιαῦτα [3] μὴ χρᾶσθαι ἐν θέρει ἢ ἐν

1. Βοηθημάτων. Sic latini adjutoria pro medicamentis. Theodorus Priſc. lib. I. c. XXXV. p. 58. *Si hoc adhibito adjutorio aut pruritus aut ſcabies perſeveraverint.* lib. II. cap. XXXI. p. 120. *Dyſentericorum ergo* adjutoria *ex ſubjectis compendioſe percurram.* Cælius Aurelianus lib. I. Morb. Acut. cap. III. *Etenim præſauciatis viribus quicquid adhibetur, grave atque indignum eſt* adjutorium, *vel phlebotomice quæ principaliter temporis cauſa adhi-*

iis quæ hunc humorem evacuant, potui autem dabimus ægro eodem tempore paſtillos eupatorii, rhei & aniſi ſecundum compoſitionem materiæ quam diximus. Utere iis tanquam pilulis ex julapio junci odorati & calaminthæ vel decocto radicum; ſub finem vero morbi additur his theriace maxima, & antidotus dioſpolitæ: ſed cavendum ne hiſce utamur tempore æſtivo aut in regione calida & ubi ægri fuerint juniores, nam

adhiberi prohibetur. & *νόσων ἐπίκουρα* medicamenta vocat Themiſtius Orat. III. p. 82. ed. Petav. Ἰατροῦ δὲ ἐγὼ κακίαν λέγω τοιαῦτά τε καὶ οὕτως ἀνευρίσκειν τὰ ἐπίκουρα τῶν νόσων, ὥστε ἐρεθίζειν τὰ ἀρρωστήματα.

2. Καταπότιον. Hic pro potione adhibuit auctor, ut ſupra.

3. Μὴ χρᾶσθαι. Contra Galenum hoc, quem itidem reprehendit Alexander Trallianus lib. XII. c. VIII. p. 758.

ἢ ἐν χώρᾳ θερμῇ καὶ εἰς ἡλικίαν τῶν νεοτέρων· ἐπειδὴ γὰρ χρώμεθα τῷ τοιούτῳ ἐν χειμῶνι, καὶ ἐν ταῖς χώραις ταῖς ψυχροταταῖς καὶ ἐν τοῖς γεγηρακόσι, καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν κρᾶσιν ψυχρὰν· κωλυέσθω πάλιν ἀπὸ τῆς χρήσεως τῶν ψυχραίνοντων, διότι [1] δηγματίζουσι τὴν ὕλην, καὶ ἐπέχουσι τὴν πέψιν, καὶ γίνεται ἀφορμὴ τοῦ μακρυνθῆναι ὁ χρόνος τῆς νόσου, φημὶ ὁ καιρός. Εἰ δὲ [2] προέλαβε τὸν τεταρταῖον πυρετὸν, καὶ ὁ ἄρρωστος νέος καὶ ἰσχνὸς, καὶ ἡ κρᾶσις χολώδης, καὶ τὸ οὖρον κίτρινον, ἔχων [3] πυρὰν, καὶ ἡ δίψα σφοδροτάτη καὶ ἡ ἀγρυπνία πολλὴ, καὶ ὁ καιρὸς σὺν τού-

1. Δηγματίζουσι. Conſt. *faciunt materiem*. Afr. vertit *crudificatur*. Cl. Reiske *quæ crudam* 2. Προέλαβε. Mutilus eſt ſenſus, ex utraque ver-

nam utimur tali medicamento hyemali tempore inque regionibus frigidiſſimis, ac ubi ægrotantes ſunt ſenes gaudentque temperamento frigido: pariter prohibeantur ab uſu refrigerantium, propterea quod mordacem reddunt materiam inhibentque coctionem, unde naſcitur occaſio, ut morbus protrahatur. Quartanam ſi præceſſerit tertiana ſitque æger juvenis, gracilis, temperamentum ejus bilioſum, urina citrina, rubicunda, ſitis ingens, inſomnia frequentia, tempus præterea æſtivum, aër calidus & ſiccus,

verſione ſic reſarciendus εἰ ἢ προέλαβε τὸν τεταρταῖον πυρετὸν τριταῖος.

7. Πυῤῥὸν. De colore rubicundo urinæ hæc capiunt Conſt. Afr. & Cod. Arab.

τούτοις θέρος, καὶ ἡ φύσις τοῦ ἐνεστῶτος ἀέρος θερμὴ καὶ ξηρὰ, ἐκ τῶν τοιούτων τεκμηρίων [1] γινωσκόμενον, ὅτι ἀπὸ ὑπεροπτήσεως καὶ ἀπὸ καύσεως ξανθῆς χολῆς ἐγένετο ὁ τοιοῦτος πυρετός· Καὶ δὴ ἐν ἀρχῇ ἰατρευέσθω ὁ νοσῶν διὰ τῶν ψυχόντων καὶ λεπτύνοντων, ὡς τὸ ὕδωρ τὸ δύο ῥόων, καὶ τὸ ὀξύσαχαρ καὶ ἡ πτισάνη μεθ' ὕδατος τῶν δύο ῥόων· καὶ ἐὰν ἡ φύσις ἐπέχεται, πίετω ὁ ἄῤῥωστος τὸ ἀπόζεμα τῶν δαμασκήνων, καὶ τὸ μάνα καὶ τὰ ἴα σύνθετα, καὶ λαμβάνετω τὸ ὕδωρ τῶν ἰνδύβων καὶ τῶν μαράθρων ἑψημένων καὶ ἀπαφρισμένων, μαλασσόμενα ἐν τῷ ἀπαφρισμένῳ ὕδατι μάνα καὶ [2] τοῦ μέλα-

νος

1. Γινωσκόμενον forte leg. γινώσκομεν οὖν.

tunc ex his manifeſtatis, quod febris hæc nata eſt ex accenſione pituitæ ejusque coctione nimia. Convenit in hac febre ægro potui dare initio aquam endiviæ & fœniculi, de ſingulis refrigeratis ac deſpumatis ſextulas ſex, macera in illis, aquis inquam, mellis roſarum & violarum confectionis ana uncias decem, percolentur ſimul denturque potui. Alvum adſtrictam laxamus aqua periplocadis & ſaccharo, aut clysmate, quod materiam deorſum evocet: ungatur corpus oleis calidis, quæ poros aperiunt & provocant ſudorem:

τὴν ὕλην, χρίσατω δὲ τὸ σῶμα μετὰ θερμῶν ἐλαίων τῶν ἀνοιγόντων τὸν πόρον καὶ ἐφελκόντων τὸν ἱδρῶτα· κωλύετω δὲ ἀπὸ τῆς τροφῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ παροξυσμοῦ, εἰ μὴ πολλάκις ἐστὶ ἡ δύναμις ἀσθενὴς γεύσεται τροφῆς ὀλίγης. [1] Εἰ ἔσω δὲ οἶνον [2] λεπτὸν, τὸν λευκὸν λέγω, ἐπεὶ γὰρ αὐτός ἐστιν ὁ γεννῶν τὸ χρηστὸν αἷμα· ὁ δὲ οἶνος ὁ ἐρυθρὸς καὶ παχὺς, γεννᾷ παχὺ, ὡς ἀπὸ μελαίνης σταφυλῆς· διαφέρει δὲ ἐπιπλεῖον ἡ λευκὴ σταφυλὴ ἡ γλυκεῖα ὑπάρχει· ἀπὸ δὲ τῶν πετεινῶν τῶν ἐχόντων κρέας χαῦνον καὶ

1. Εἰ ἔσω. Corrige πιέθω. Contra bibendi male facta eſt mentio apud Philen. de Animal. Propr. cap. XXXIII. p. 134. vſ. 14.

Ἀδδηφάγον γὰρ ἐστὶ, κἂν ἧττον πίνοι,
Καὶ θυμοειδὲς, εἰ λιμός ποτε θλίβοι.

Leg. πεινοι eſuriat. Confun-

prohibeatur a cibo die exacerbationis, niſi ubi vires fuerint debiles, parum cibi adſumere poterit: vinum bibat tenue, album dico, illud enim bonum generat ſanguinem, rubrum vero ac craſſum, ut pote ab uva nigra, craſſum reddit ſanguinem: differt autem multum alba uva, quæ dulcis eſt. Comedat de volatilibus illis, quorum caro laxa eſt ac delicata: alantur decocto ciceris cum coſtis betarum, ſibique ipſis

funduntur ſæpiſſime ῖ & ει. Ariſtænetus lib. I. ep. IV. p. 42. σμικρὰ ὃ οἷα ἦν, καὶ δίχα μοι γεγονέναι τὰ νοήματα. Mercerus literas poſtremas tres verbi γεγονέναι delet, male, ſcripſit auctor γέγονεν ἀεί.

2. Λεπτὸν. Conſul. Actuarius de affect. Spir. Animal. lib. II. c. 8. p. 116.

καὶ τρύφερον· τραφήτωσαν δὲ τὸ ἕψημα τῆς ἐρεβίνθȣ σὺν ταῖς πλευραῖς ταῖς τεύτλων· τηρησάτωσαν δὲ αὐτοὺς ἀπὸ [1] πασῶν τῶν ψυχόντων καὶ ὑγραινόντων, ἢ μετὰ τὴν τροφὴν γεύσεται τὸν [2] διοσπολίτην, καὶ τὴν ἀντίδοτον τὴν διὰ τριῶν πεπέρεων, καὶ τȣ̃ δι᾽ ἀνίσȣ· καὶ ἐμείτω μετὰ ὕδατος τῶν φύλλων τῶν ῥαφάνων καὶ τȣ̃ ἀνίθȣ καὶ τὸ ὀξύμελι· καὶ ποτὲ μὲν τέμνομεν τὸ ῥέφανον ὡς [3] ἄργυρον [4] τὸ ἴσον, καὶ βρέχομεν εἰς τὸ ὀξύ-

1. Πασῶν. Leg. πάντων, quemadmodum quoque legendum p. 280.

2. Διοσπολίτην. Hujus medicamenti & ſequentis ex triplici pipere compoſitionem vide apud Nonum cap. 292. & 294. Conſt. Afr. habet *diacyminum* & ſic quoque Cod. Arab.

3. Ἀργύρον. *Moneta argentea quæ duodecimam partem nomiſmatis ſeu ſolidi conficit.* Rationale Peræquatorum Alexii Comneni Imp. in Cod. Reg. 1024. ἰσέον ὅτι δώδεκα μιλιαρίσια, ἢ δώδεκα ἀργυρᾶ τῷ νομίσματι λογα-

ſis caveant ab iis omnibus, quæ refrigerant atque humectant; vel poſt cibum capiat medicamentum dioſpoliticum dictum, & antidotum de tribus piperibus, & de aniſo. vomat ope aquæ foliorum raphani, anethi & oxymellis. aliquando ſecamus raphanum ut * in partes æquales & maceramus in oxymelle per viginti aut triginta nychthemera.

λογαριάζονται εἰς τὸ Σέκρετον τοῦ Γενικοῦ· τὸ γὰρ μιλιαρίσιον ἀντὶ ἀργυροῦ λογίζεται, τὸ δὲ ἀργυρὸν ἀντὶ μιλιαρισίου. Infra: ἀντὶ τοῦ ἀργυροῦ ἑνὸς ἤτοι μιλιαρισίου ἑνὸς. Vide Scaligerum de re monetaria p. 56. DU CANGE.

4. Τὸ ἶσον. Mentem auctoris hanc puto eſſe: radices raphani ſecandas eſſe in taleolos talis magnitudinis, qualis eſt magnitudo monetæ illius argenteæ. Sed verba τὸ ἶσον vix arbitror ad ῥέφανον pertinere, potius refero illa ad ἀργυρὸν. An leg. τὸ ἥσσον, an vero

ro

ὀξύμελι κ΄ ἢ καὶ λ΄ νυχθήμερα, καὶ ἐσθίῃ ταῦτα ὁ νοσῶν, καὶ ἐμείτω ἀνοδύνως· λαμβανέτω δὲ καὶ τὴν θηριακὴν, καὶ τὴν ἀντίδοτον τὴν διὰ τȣ͂ κόςȣ, καὶ τȣ͂ ῥέȣ, καὶ τὰ ὅμοια. παρελθόντων δὲ κ΄ ἡμέρων, τραφήτωσαν μετὰ ἀλεκτρυόνων· διελθουσῶν δὲ τεσσαράκοντα ἡμέρων, χρήσατω [1] διὰ τῶν κρέων], καὶ διουρητικῶν καὶ δυναμοῦντων τὰ σπλάγχνα. αὐτή ἐςιν ἡ οἰκονομία τȣ͂ τεταρταίȣ πυρετȣ͂, τȣ͂ γενομένȣ ἀπὸ τῆς σήψεως τῆς μελαίνης χολῆς, τῆς γενομένης ἀπὸ ἐκκαύσεως τῶν χυμῶν, ὡς ἐν συντέμῳ, [2] ιτεις ἔχῃ καὶ τὸ ἱκανόν· εἰ θεῷ

ro τὸ μιλιαρίσιον? judicent docti. Neque tamen ciccum interduim, ſi quis τὸ ἴσον velit ſervare.

1. Διὰ τῶν κρ. Obſcura hæc & haud dubie corrupta; plura enim agnoſcit Codex Arab. & Conſt. Afr. *Poſt dies autem*

mera. Comedat hæc æger & vomat blande. capiat quoque theriacen, & antidotum ex coſto & rheo, & ſimilia. Viginti dies ubi fuerint elapſi, alatur gallis gallinaceis: ubi quadraginta, utatur præterea medicamentis, quæ urinam cient & viſcera roborant. Hæc eſt ratio, qua curare convenit quartanam, natam ex putrefactione bilis atræ, quæ originem ducit ab humorum exuſtione, quam breviter quidem, ſed ſufficienter recenſuimus. utinam proſit! ſed

tem quadraginta annualem comedant agnum.

2. Ιτεις ἔχη. Corrige ἤτις ἔχει. Quam frequenter η & ι ſummutentur ſuperſederem hic iterum monere, niſi luberet emendare locum Polyæni, de quo ὁ πάνυ Caſaubonus deſperavit. lib. v.

θεῷ φίλον· καὶ οὐκ ἔστιν δύναμις, εἰ μὴ μετὰ θεοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἡ ἐλπίς.

ΚΕΦ. Θ'.

Περὶ τῆς φλυκταινούσης λοιμικῆς, καὶ τῆς ἑτέρας λεπτῆς καὶ πυκνῆς λοιμικῆς.

Ἡ μὲν [1] λοιμικὴ α' καὶ [2] ἡ β'. ἡ γένεσις αὐτῆς ἀπὸ τῆς τοῦ αἵματος σήψεως καὶ φθορᾶς ἐστιν, ἐκ

τῶν

v. Strateg. p. 521. καὶ τοῖς πορευομένοις εἰς τὰς προνομὰς παρηγγέλλετο παρὰ τοῦ πίλου διέρχεσθαι. Interpretem legiſſe παρὰ τὴν ὁδὸν notat Caſaubonus, potuit etiam παρὰ τὸν πάτον, ſed legend. παρὰ τὸν πῆλον: quo autem perfecte ſanetur locus infra pag. 522. pro ταύτας ὡς φανερὰς legend. ὡς σφαλερὰς, & ſupra pro εἰσόδους ὀλίγας corrigo ὀλισθηρὰς, quem errorem itidem admiſſum arbitror apud Aretæum Capp. lib. 1. de Cauſ. & Sign. Morb. Acut. c. VI. p. 18. B. μίμ-

ιες

ſed nil poſſumus niſi Deo adjuvante; in quo ſpes noſtra ſita eſt omnis.

CAP. IX.

De variolis atque morbillis.

Oriuntur variolæ & morbilli ex ſanguine putrido corrupto, ex illis ſymptomatibus, quæ febrem continentem

νει ᾗ ἐπιπολὺ ἑλιασσόμενον ἐν ὀλίγησι τῶν ἄνω ἑλίξεσι. leg. ὀλισθηρῇσι

1. Λοιμικὴ ᾱ. Legend. λοιμικὴ ἡ ᾱ. Articulum abſorpſit præcedentis vocis terminatio. Hinc emendo Pſellum de Lapidibus p. 34. τοῦτον τίκτει μὲν Ἰνδία, ita cum Mauſſaco edidi, MS. habebat Ἰνδῶν, corrigo τίκτει μὲν ἡ Ἰνδῶν, propter ſequens ι excidit articulus. ἡ Ἰνδῶν autem recte dicitur. Polyænus lib. IV. Strateg. p. 331. Ἀλέξανδρος κατέστρεψε τὴν Ἰνδῶν.

2. Καὶ ἡ β̄. Pariter Rhazes λοιμικῆς duas ſpecies

τῶν συμπτωμάτων τῶν [1] τοιούτων τὸν [2] συνεχῆ πυρετὸν ἀπὸ τῆς τοῦ αἵματος σήψεως· τὰ δὲ σημεῖα τὰ προδηλοῦντα καὶ ἐμφαίνοντα τὴν γένεσιν τῆς α´ λοιμικῆς καὶ β´, ἐστὶν ἰσχὺς τοῦ πυρετοῦ, καὶ ἡ κεφαλαλγία, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἡ ἐρυθρότης, καὶ τῆς ὄψεως ἡ πλησμονὴ, παρέπεται δὲ πόνος τραχήλου καὶ θώρακος μετὰ ξηροβηχίου καὶ κνησμοῦ μυκτήρων, καὶ πταρμὸς, καὶ νύξις εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, διὰ τὸ τὴν ὕλην τὴν θέ-

conſtituit, quarum altera ἀλογία dicitur: Cl. Jo. Freind Hiſt. Medic. p.m.307. corrigit ἐκφλογία, minus bene. Per λοιμικὴν autem variolas atque morbillos intelligunt Rhazis interpres atque Syneſius. Recte Jo. Manardus Epiſt. Medic. lib.VII. ep. 2. p. 109. *Hæ ſunt quæ variolæ & morbilli ab Avicenna, a Rhaze exanthemata & eulogium nuncupantur: niſi in hoc quoque errarit Valla Placentinus, ejus libri interpres, qui de peſtilentia non recte ab eo inſcribitur.* Vocabant veteres morbos

tem ex ſanguinis putredine ortam comitantur. Quæ vero prænunciant & manifeſtant variolarum morbillorumque generationem ſigna, ſunt febris vehemens, querela capitis, oculorum rubedo, vultus turgeſcentia: comitantur vero dolor faucium & pectoris, cum tuſſi ſicca & narium pruritu, ſternutatio, pruritus in ſuperficie corporis, propterea quod materia erumpere cupiens, pellit

bos λοιμικοὺς, ſicubi plures homines eodem tempore invaderent, ſic aphtas *ulcera peſtilentioſa* vocabant. Marcellus Empiricus de Medicam. cap. XI. p. m. 89. *Ad ulcera quæ naſcuntur pueris vel infantibus utriusque ſexus in ore, aut in ſtomacho, quæ pluribus uno tempore ſolent accidere & ideo* peſtilentioſa *appellantur* &c.

1. Τοιούτων Leg. ποιούντων.

2. Συνεχῆ. Conſt. Afr. videtur legiſſe σύνοχον. Utrumque probum.

θέλουσαν ἐξελθεῖν, ὠθεῖ τὴν σάρκα καὶ τὸ δέρμα, διαλύων τὴν συνέχειαν, αὐτὴ ῥέπειν εἰς τὴν ἐξέλασιν· ὅταν δὲ ἴδῃς ταῦτα τὰ σημεῖα, καὶ [1] δῆλον ἐξέρχεται ἡ α´ λοιμικὴ καὶ ἡ β´. καὶ δεῖ ἐπὶ τούτων τοῦ θεραπεύεσθαι τὸν νοσοῦντα μετὰ τῶν εἴδων τῶν θερμῶν καὶ ὑγρῶν, διὰ τὸ διαλυθῆναι ὁ χυμὸς ὁ διεφθαρμένος, καὶ ἐλθεῖν εἰς ἐμφάνειαν· ἀποφυγέτω δὲ τὰ ψυχρὰ εἴδη, διότι κρατοῦσι τὴν ὕλην ἐντὸς τοῦ σώματος· τὰ δὲ εἴδη τὰ ἐκβάλλοντα τὴν λοιμικὴν ἐν ταχεῖ χωρὶς καρδιωγμοῦ, καὶ [2] κλίνοντες, εἰσὶν ὡς τὸ ὕδωρ τοῦ μαράθρου, καὶ τοῦ σελίνου, ἀπαφρισμένον μετὰ [3] ῥοδόσαχαρ· ἢ πινέτωσαν

1. Δῆλον. Excidit poſt hanc vocem particula ὅτι.

2. Κλίνοντες. Ita Codex

lit carnem ac cutim, diſſolvensque continuationem, vergit in eruptionem. Ubi vero videas hæc ſigna, & adpareat variolarum & morbillorum eruptio, curare oportet ægrum calidis atque humidis, ut hac ratione humor depravatus diſſolvatur, & ad ſuperficiem migret: fugiat autem frigida, quod materiam intra corpus retineant. Illæ autem ſpecies, quæ cito & ſine dolore oris ventriculi expellunt variolas, ſunt aqua fœniculi & apii, deſpumata cum ſaccharo roſarum: aut bibant hanc compoſitionem,

ca-

dex MS. Procul dubio corrupta hæc vox, forte leg. ϗ χλόνε.

3. Ῥοδόσαχαρ Conſt. Afr.

τωσαν ταύτην τὴν σύνθεσιν, [1] ἰσχάδας λευκὰς ε', καὶ φακοὺς κεκαθαρμένους ἐξάγ· ζ', λαχᾶν ἐξάγ· γ', καὶ τραγακάνθης ἐξάγ· γ', μαράθρου σπέρματος ἐξάγ· ϛ', ἑψηθήτωσαν μετὰ ὕδωρ ἡμισείας μέχρι ὅτι ἀπολείφθῃ τέταρτον ἥμισυ, εἰσὶ δὲ Γο γ', καὶ διυλισθήτω καὶ ποθείτω μετὰ χαρούβας [2] γ' S', τοῦτο πινέτω πρωῒ καὶ ἑσπέρας, ἕως ἡ ἐμφανεία ἥξει ἡ λοιμική.

Afr. *oxyſaccharum* habet.

1. Ἰσχάδας. Confer. formulæ a Rhaze præſcriptæ lib. de Peſtilentia cap.

ΚΕΦ.

caricas albas quinque, lentium purgatarum ſextulas ſeptem, oleris ſextulas tres, tragacanthæ totidem, ſeminis fœniculi ſextulas duas, coquantur cum aqua * usque dum quarta pars remaneat, id id eſt unciæ tres, percolentur & bibat cum ſiliquis tribus & dimidia: bibat hanc compoſitionem mane ac veſperi, donec prodeant variolæ.

VII. p. 252.
2. γ' S'. utraque verſio addit *croci*, quod noſtro reddendum.

CAP.

ΚΕΦ. Ι′.

Ἐν τούτοις πάλιν τὴν ἰάτρειαν ἣν δοκιμάσαντες ηὐχαριστήσαμεν, ποτιζόμενον ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς λοιμικῆς, καὶ ταχύνει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς.

[1] Λάβε φύλλα ῥόδων ἐρυθρῶν καὶ φακοὺς κεκαθαρμένους ἀνὰ Γο δ′, [2] λαχᾶν καθαρισμένον Γο β′, σπέρματος μαράθρου καὶ κυδωνίων σπέρματος καὶ τραγακάνθης ἀνὰ ἐξάγ· α′, ἑψηθήτωσαν μετὰ ὕδωρ ἥμισυ, καὶ μαλαχθήτωσαν τὰ εἴδη, καὶ συρωθήτω τὸ ὕδωρ, καὶ πινέτω ἐξ αὐτοῦ ἐξά-

1. Λάβε. Caput novum non conſtituunt nec Conſt. Afr. nec Codex Arab. formulam hanc com-

CAP. X.

Curatio, quam experientia probantes gratias egimus, exhibita initio variolarum, eruptionem earum accelerat.

Recipe foliorum roſarum rubrarum, lentis purgatæ ana uncias quatuor, oleris mundati uncias duas, ſeminis fœniculi, cydoniorum, tragacanthæ ana ſextulam unam, coquantur in aqua ad dimidium, macerentur ſpecies, perco-

commendat itidem Rhazes de Peſtilentia cap. VII. p. 252.

2. Λαχᾶν. Conſtantinus vertit *laccæ*.

ἐξάγια ζʹ, καὶ συχνότατα τὴν χρῆσιν ταύτην ἕως ἀπαρτίσθῃ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς, καὶ τότε ἐκκόψον τὴν χρῆσιν· εἰ Θεῷ φίλον· ποθήτω δὲ αὐτὴ ἡ πτισάνη καθ᾽ ἡμέραν, καὶ γενέσθω εἰς τὴν τροφὴν αὐτῶν [1] μᾶλλον κεκαθαρμένον μετὰ ἀτράφαξιν, καὶ κολοκύνθην καὶ βλίτον· καὶ μὴ πλησιάσε τῷ σώματι εἰς τὰς ἡμέρας τῆς λοιμικῆς ἀλοιφὴ ὁλοτελῶς, μήτε ἐν τῇ ἀρχῇ, μήτε ἐν τῇ ἀκμῇ, πολλάκις βαθῦναι ἐντὸς, καὶ ποιεῖν ἐκτροπὴν καρδίας, καὶ προφθάνει καὶ

ὁ

1. Μᾶλλον. Nihili hæc vox, verti ac ſi legeretur ἄμυλον. Gloſſæ Jatricæ MSS. ἄμυλος, ἀμύλλια ἐστὶν ἄλευρος καθαρὸς, λεπτὸς, ζυμωθεὶς ὕδατι καὶ τῷ πρωῒ καὶ ἑσπέρας ἀλλασσόμενος, ὅπερ ἔχει ὕδωρ καὶ ἄλλο τιθέμενον ἐπὶ ἡμέρας ϛʹ., καὶ ἐπὶ λινοῦ ψιλοῦ σακκιζόμενος. Gloſſæ Actuarii MSS. ἄμυλόν ἐστι τὸ καταστατὸν τὸ ἐκ τοῦ σίτου γινόμενον, μιγνῦντες γὰρ τοῦτο τὸ ἄμυλον τῷ χυλῷ τῶν ἀμυγδαλῶν, ποιοῦσι ἔδεσμα σύν-

coletur deinceps aqua, & bibat æger e-
jus ſextulas ſeptem, ſæpiſſime uſque dum
eruptio ſit abſoluta, tunc enim deſiſten-
dum. proſit! bibatur hæc ptiſana quo-
tidie, & alantur amydo mundato cum
atriplice, cucurbita & blito: & corpori
tempore eruptionis unctiones omnino
non admoveas, nec in initio nec in vigo-
re, quod ſæpius intro penetrent variolæ,
efficiantque cordis ſubverſionem, ac mors
ac-

σύνθετον, ἥδιστον τὸ καλού-μενον· διαγάλακτον. conf. Scholiaſtes Theocriti ad Idyll. IX. Lexicon Arb. Frut. & Herb. *Amylum, Amydon, ſic dictum, quod ſine mola fiat: nam factitium eſt, & ex medulla tritici præſertim trimeſtris paratur.* adde Gorræi Definit. Medic. Certam eſſe meam emendationem confirmat Codex Arabicus, in quo legitur *ol Maſch*, quod alibi, hic enim omiſit, vertit

 Conſt.

ὁ θάνατος· τὴν δὲ σπουδὴν ἅπασαν καὶ ἐπιμέλειαν ἐξ ἀρχῆς ἐπιθήσε εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὅταν εἰς ἐμφάνειαν τῆς λοιμικῆς σύμβῃ τούτοις τραῦμα, ἀλλὰ [1] κοχλοθῶσιν ἐν τῇ ἀρχῇ μεθ' ὕδατος τȣ̃ [2] ἐλαιω * τȣ̃ ἀπῶσαι τὴν σῆψιν τῶν ὀφθαλμῶν· ὅταν δὲ κοχλοθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, [3] κοχλόμενα τὰ ὄμματα μετὰ ῥοδοςάγματος, συγκεκερασμένων μεθ' ὕδατος τῶν ῥιῶν, μετὰ ῥοδοςάγματος βραχέντος ἐν αὐτῷ ῥȣ̃ συριακȣ̃· φανείσης δὲ τῆς λοιμικῆς, ςάζομεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς [4] κόχλον τετριμμένον μεθ' ὕδατος, ἢ

Conſt. Afr. *amygdaleum* id eſt ἄμυλον.

1. Κοχλοθῶσιν. Hoc verbo mactum eſto Gloſſarium du Cange.

2. Ελαιω. Nihil deficit in Cod. MS. ſed diſtinguere non potui reliqua. in verſione Cl. Reiskii legitur, *ideoque lavandi oculi ſtatim ab initio ſucco oleæ, cum aqua Kamech.* &c. addit Vir Doct. Kamech eſt condi-

acceleratur. Omnem vero curam & diligentiam adhibebis oculis, cum ulcus in illis adparet tempore eruptionis variolarum. Laventur itaque aqua * ad putredinem arcendam. ubi loti erunt oculi * rhodoſtagmate mixto cum aqua malicoriorum, aut rhodoſtagmate in quo rhoëm ſyriacum maceraveris. Publicatis variolis, oculis inſtillamus ſtibium tritum cum aqua, vel recipe ſeminis

dimentum ex aceto, embamma. Conſtant. Afr. vertit *loturam olivæ*.

3. Κοχλόμυθα Haud dubie ex διττογραφίᾳ intruſa hæc verba.

4. Κόχλον. Eſt ſtibium vid. du Cange. Gloſſæ Chemicæ p. 139. στίμι κόχλος. Theodorus Prodromus in Amaranto p. 449. τὸ πλέον δὲ τοῦ γενείου ξυρῷ πρὸς τὸ περιφερὲς περιήρητο καὶ ἡ κόρη κόχλῳ διε-

ἢ λαϐὼν σπέρματος κυδωνίων καὶ κρίθων κεκαθαρμένων, ἀπόϐρεχε εἰς ὀλίγον ὕδωρ, καὶ διυλίσας τρίψον εἰς αὐτὸ κόχλον, καὶ στάζον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. εἰ δὲ συμϐῇ τὸν νοσοῦντα πόνος τοῦ τραχήλου, προστάσσομεν τοῦ ἀναγαργαρίζεσθαι μετὰ τὸ [1] ἀποστράγγισμα τοῦ μαράθρου καὶ μετὰ σάχαρ καὶ ὀλίγον κρόκου· εἰ δ' ἐξέλθῃ ἡ λοιμικὴ ἐν τῷ στόματι, ἀλειφέτω [2] σφογγίζων αὐτὸ μετὰ χυλοῦ τοῦ ψυλλίου καὶ μετὰ χυλῶν τοῦ σπέρματος τῶν κυδωνίων καὶ ὀλίγον ῥοδέλαιον, ἢ μετὰ τραγακάνθης καὶ [3] πανιδέου, ἀπομάσσε αὐτὸ διὰ τῶν

διὰ

διεμελαίνετο. ubi minus preſſe Gaulminus vertit *madida fuligine tinctum.* Notum enim ſtibio ſupercilia olim tinxiſſe mulieres, unde & γυναικεῖον audit. Patet jam originatio verbi κοχλοθῶσιν, quod erit illinere, fucare, fovere.

1. Ἀπο-

nis malorum cotoneorum & hordei mundati * infunde in parva quantitate aquæ, colaturæ adde ſtibium ac deinceps oculis inſtilla. Cum dolorem in faucibus commoveri ſenſerit æger, monemus ut gargaridiet ex expreſſo fœniculi cum ſaccharo & pauxillo croci. In ore ubi puſtulæ eruperint, ſpongia eſt detergendum ex ſucco pſyllii, ſeminis cydoniorum & oleo roſaceo vel tragacantho & ſaccharo penidiato, ſubige

1. Ἀποσϕέγγισμα. Et hac voce caret Gloſſarium du Cange: eſt autem ἀπὸ τοῦ σϕαγγίζειν, exprimere.

2. Σϕογγίζων. Penicillo etiam ad id utebantur, vide Celſum lib. III. cap. X.

3. Πανιδέυ. Intelligo per

[1] διὰ μερῶν τοῦ σώματος· εἰ δ' ἐξέλθῃ εἰς τὴν ῥινὰ [2] χάομεν αὐτὴν μετὰ ἰελαίου καὶ [3] κατ λευκὴν καὶ ὀλίγον [4] τραγακάνθης τετριμμένον· καταντήσαντος δὲ τοῦ ἀῤῥώστου ἡμέρας ζ', δεῖ ἐν τηρήσει ἔχειν τοῦ μὴ χρᾶσθαι τῶν χαλώντων τὴν κοιλίαν παντελῶς, ἐπειδὴ γὰρ ἐν ταύτῃ τῇ νόσῳ εὔφημόν ἐστι [5] λύεται τὴν κοιλίαν αὐτομάτως· ἐκλύειν δὲ νεάτην γαστέρα [6] ἐπέχει· εἰ δὲ σύμβῃ αὐτοῖς λύσις γαστρὸς, δεῖ τοῦ πίνειν ζουλάπιον τῆς μυρ-

per hanc vocem ſaccharum penidium, de quo videatur Salmaſius Hyl. Jatr. cap. LXXIX. p. 109.

1. *Διὰ μερῶν.* Quæ poſt *ῥοδέλαιον* ſequuntur Codex Arab. & Conſt. Afr. ignorant. Ex conjectura corrigo *τῶν διὰ μόρων τοῦ σόματος.*

2. *Χάομεν.* Ita Cod. MS. corrigo *χρίομεν.*

3. *Κατ λευκὴν.* Aliud ex librarii ſcriptura elicere non potui; verum ex Cl. Reiskii verſione lego *κηροῦ λευκῆς.*

4. *Τραγακάνθης.* Quam præſtans ſit hoc gummi ad acria corrigenda, quæ os

bige illud * * * * * * ſi narium interiora occupaverint puſtulæ varioloſæ, inungimus nares oleo violaceo & * * & pauxillo tragacanthi triti. Ad ſeptimum diem ubi pervenerit æger, omnino ab adjutoriis alvum laxantibus cuſtodiatur: etenim bonum maxime in hoc morbo, ſi ſponte ſolvatur alvus. Vitanda præterea quæ eam ſiſtunt. Alvi fluxu accidente convenit bibere julapium

os & fauces infeſtant, probe conſtitit olim Sophiſtis, qui illo utebantur ad conciliandum voci gratiam, ut teſtatur Syneſius in Dione p. 55. ed. Petav. ἐπειδὴ ϗ τραγακάνθης ἐδήδοκεν, ἵνα τορόν τε ϗ εὔηχες φθέγξηται.

5. Λύεται Corr. λύεσθαι.

6. Ἐπέχει. Quid ἐπέχει? Hæc verba ſana non eſſe ſuſpicor, emendo ἐκκλίνειν δεῖ vel δέον ἂν τὴν γαστέρα ἐπέχει. verſio Cl. Reiskii hic habet, *contra ſubadſtringente utendum regimine.* Sed de veterum hac in re dividia vid. Cl. Jo. Freind

μυρσίνης καὶ τῶν κυδωνίων, καὶ οἰκονομηθήτωσαν μεθ' ὧν εἴπομεν ἐν τῇ ἀρχῇ. ὅταν δὲ ἄρξωνται αἱ Φλυκταίναι διαῤῥαγῆναι, καὶ ἀνεωχθῆναι μετὰ τὸ πέπαυσθαι, καὶ ῥέπουσιν ψυγῆναι, χρὴ τοῦ στρῶσαι τὸν ἄῤῥωστον στρωμνὴν ἐμπεπλησμένην ἄλευρον ὀρύζης, ἵνα ξήρεναι τὴν ὑγρότητα, καὶ ταῦτα [1] στεγνῶσαι, καὶ ῥάνε κατὰ τῶν τραυμάτων τὸ ἄλευρον τῆς ὀρύζης, καὶ τῶν ὀρόβων, καὶ ὀλίγον ἅλατος μετὰ ὀλίγον κρόκου καὶ ῥοδοστάγματος.

de Purgantibus Hiſt. VII. p. m. 59.

pium myrtinum & cydoneorum, & curentur iis, quæ ante ordinavimus. Quando vero incipiunt puſtulæ crepare, & aperiri poſt ceſſationem, & ad refrigerium vergunt, dormiat æger in ſtrato repleto farina oryzæ, ad arefaciendam humiditatem, ulceribusque inſperge farinam oryzæ & ervi, & pauxillum ſalis cum exigua quantitate croci, & rhodoſtagmate.

1. Στεγνῶσαι. Codex MS. ςυγνῶσ.

INDEX AUCTORUM

Quorum Syneſius meminit.

Agathinus pag. 112.

Empirici, 112.

Galenus, 7. 78. 86. 154. 210.

Hippocrates, 110. 116. 118. 244. 246. 248. 250.

Methodici, 112.

Plato, 254.

INDEX CAPITUM.

CAPUT PRIMUM.

De febre diaria, pag. 6.

CAPUT SECUNDUM.

De febre ardente, 66.

CAPUT TERTIUM.

De febre tertiana, 110.

CAPUT QUARTUM.

De febre quotidiana, 142.

CAPUT QUINTUM.

De ſudore, 174.

CAPUT SEXTUM.

De ſiti, 186.

CAPUT SEPTIMUM.

De Synocho, 204.

CAPUT OCTAVUM.

De febre quartana, 244.

CAPUT NONUM.

De variolis & morbillis, 288.

INDEX AUCTORUM,

Qui in notis emendantur.

ACHILLES TATIUS, 230.
Aelianus *Hiſtor. Animal.* 39. 50. 242.
——— *Var. Hiſtor.* 197.
Alexander Trallianus, 5.
Antigonus Caryſtius, 115.
Antoninus Liberalis, 267.
Antoninus Marc. Imp., 257.
Apoſtolius, 39.
Archelaus Chemicus, 60.
Aretæus Cappadox, 40. 44. 56. 149. 152. 210. 260. 266. 288.
Ariſtænetus, 19. 34. 38. 69. 243. 283.
Ariſtides, 53. 154.
Athenæus, 11.
Cælius Aurelianus, 31.
Callimachus, 31.
Caſſius, 30.
Conſtantinus Africanus, 11. 30. 144.
Cynoſophium, 169.
Demoſthenes, 149.
Dio Chryſoſtomus, 51.
Erotianus, 231.
Etymologicum Magnum, 31.
Galenus, 31. 206.
Gloſſæ Actuarii MSS. 196.
——— Herodot. 60.

Gloſſæ

Gloſſæ Jatricæ MSS. 191.
—— N. F. 89.
Heraclitus, 34.
Herodianus, 210.
Hippocrates, 82.
Ignatius, 77.
Joannes Malalas, 45.
Longus, 2. 42. 43. 248.
Lyſias, 263.
Manetho, 21. 33. 47. 85. 117.
Maximus Tyrius, 114.
Menologium Jatr. MS., 62.
Nemeſianus, 90.
Nonus, 7. 13. 193. 199.
Oribaſius, 41. 220. 248. 256.
Origenes, 184.
Orpheus *Argonaut.*, 13.
—— *de Lapidibus*, 40. 78. 95. 120. 126. 164.
Palladius, 29.
Philè, 282.
Plutarchus *de Flumin.*, 231. 242.
Polyænus, 130. 287.
Pſellus *de Lapidibus*, 289.
—— *de Operat. Dæm.*, 74. 198.
Rhetor MS. ineditus, 97.
Rufus Epheſius, 28.
Syneſius ſæpe.
Themiſtius, 207.
Theodorus Priſcianus, 58. 248.
Theophilus, 25. 155.
Theophraſtus, 136. 242.
Theophylactus Simoc., 121. 206.
Thryphiodorus, 193.
Vetus Poëta *de Virib. Herb.*, 92. 155. 232.

IN-

INDEX VERBORUM.

A.

Ἀδυναμία, 76.
Αἰθιοπικὸς κάλαμος, 138.
Αἷμα, 204.
Ἀκμὴ, 250.
Ἀλειφῆναι, 178.
Ἀλοιφὴ, 46. 50. 170. 178.
Ἀμφημερινὸς πυρετὸς, 142.
Ἀνάβασις, 72. 76.
Ἀνάβρασις, 214.
Ἀναβρασμὸς, 142. 214.
Ἀναστροφὴ, 128.
Ἀνεκθέρμαντον ῥίγος, 248.
Ἄνεσις, 84.
Ἀντίδοτος, 172. 268. 284. 286.
Ἀντιλήπτωρ, 32.
Ἁπαλύνω, 38. 96.
Ἀπόβημα, 82.
Ἀποτροφὴ, 220.
Ἀποχύλισμα, 102.
Ἄργος, 188.
Ἄργυρον, 284.
Ἀρώματα, 172.
Ἄση, 12.
Ἀτμὸς, 28.
Ἀφορμὴ, 10. 36.
Ἀψινθία, 164.

B.

Βάλανος, 94.
Βασιλικὴ, 278.
Βελόνη, 130.
Βήχος, 106.
Βερβορυγμὸς, 138.
Βουβῶνες, 64.

Γ.

Γάλα, 198.
Γίζει, 46.
Γλοιὸς, 88.
Γλυκαῖος, 62. 190.
Γοργὸς, 136. 138.

Δ.

Δαυνέλαιον, 182.
Δένιξ, 240.
Δηγματίζω, 270.
Δηλητήρια, 10. 16. 18.
Διάλυσις, 126.
Διοσπολίτης, 284.
Δίψα, 186.
Δυνάμεις φυσικαὶ, 8.

E.

INDEX VERBORUM.

E.

'Εκκοπεῖναι, 178.
Ἔκλεγμα, 242.
'Εκφλόγωσις, 124.
'Ελμυθελλεθ. 120.
Ἔμετος, 154.
'Εντερώνη, 88.
'Εξάγιον, 186.
Ἐξαίφνης, 194.
Εὐγαλεῖν, 192.
Εὐπατόριον, 168.
'Εφήμερος πυρετὸς, 6.

Z.

Ζυμὸς, 90.
Ζωτικὸν πνεῦμα, 6.

H.

'Ηδύοσμον, 176.
'Ημιτερταῖος, 114.
Ἧπαρ, 22.

Θ.

Θαψία, 10.
Θερμότης ὀγκώδης, 212.
Θυμὸς, 12. 28.

I.

'Ιδιότητες, 162.
Ἱδρὼς, 174.
Ἴκτερος, 108.
'Ινπεχε, 16.

K.

Καθημερινὸς, 118.
Κακυλά, 170.
Κάλαμος αἰθιοπικὸς, 138.
Κανθὸς, 28.
Καπνίσματα, 182.
Καπνοὶ ἀτμώδεις, 214.
Κάρδαμον, 184.
Καρδία θείδακος, 40.
Καρπήσιον, 240.
Καρποβάλσαμον, 184.
Καταπότιον, 268.
Καταῤῥοή, 232.
Κατάστασις, 128.
Καταχθονισμὸς, 234.
Καῦσος, 66.
Κεβέβερ, 240.
Κέντρος, 130.
Κηκίδες, 20.
Κιμωλία, 90.
Κομίδιον, 238.
Κόκκοι, 158.
Κοχλασμὸς, 142.
Κόχλος, 300.
Κοχλόμενα, 300.
Κελτικὸν ῥίγος, 112.
Κρυότης, 42.

Λ.

Λειποθυμία, 202.
Λοιμικὴ, 218. 242. 288.

Μ.

Μαλάσσω, 266. 272.
Μάννα χορασανικὴ, 74.
Μῆνος, 126.
Μελανότης, 102.
Μήνιγγες, 98.
Μοσχέλαιον, 182.
Μουσουργία, 60.

Ν.

Νίτρον, 96. 190.
Νοτία, 26.

Ο.

Ὀγκώδης θερμότης, 212.
Οἰκονομία, 192.
Οἶκος, 180.
Ὀξὺ, 30.
Ὀξύμελι, 152.
Ὀξυσάκχαρον, 152.
Ὀργὴ, 12. 28.
Ὀρίγανον, 10.
Ὀροθέσιον, 134.
Οὐ πάνυ τι, 254.
Οὐδὲν εἰκῆ, 110.
Οὖρον, 24.

Π.

Παλμὸς, 28. 236.
Πάνιον, 100.
Πανίδεον, 302.
Περιπλόκας, 96.
Πέρπερος, 136.
Πνεῦμα, 6.
Πνοαὶ, 44.
Πορφύρα, 216.
Πρασιαὶ, 60.
Προσπαγεῖναι, 48.
Πρόσωπα, 60.
Πτισάνη, 62. 78.
Πύλη, 108.
Πυρὰ, 216. 270.
Πυρετὸς ἀκριβὴς, 132.
—— ἀμφημερινὸς, 142.
—— ἐφήμερος, 6.
—— τεταρταῖος. 244.
—— τριταῖος, 110.
—— τριταιοφυὴς, 112.

Ρ.

Ῥάχη, 182.
Ῥεῦσαι, 180.
Ῥέφανος, 166.
Ῥῖγος ἀνεκθέρμαντον, 248.
Ῥίγος κριτικὸν, 112.
Ῥιπτασμὸς, 118.
Ῥοδόμελι, 156.
Ῥοδόσταγμα, 54. 102.
Ῥωμέη, 178.

Σ.

Σημεῖα, 128.
Σῆψις, 124. 210.
Σίδια, 20.
Σίελος, 88.
Σιρῶσαι, 92.
Σκότωσις, 118.
Σπογγιᾷν, 196.
Σπόδιον, 200.
Σπόνδυλος, 14.
Σταφυλὴ ὀμφάκια, 104.
——— χειμωνικὴ, 64.
Στελέχη, 106.
Σύμπτωμα, 128.
Συνάφεια, 130.
Σύνοχος, 204.
Σύντεμμα, 26.
Σφήνωσις, 26. 50.
Σφογγίζειν, 302.
Σχοινάνθη, 164.

Τ.

Τέφρα, 64.
Τιθύμαλλος, 10.
Τίτανος, 260.
Τμῆμα, 166.
Τράχηλος, 194.
Τεταρταῖος, 110. 114. 120.
——— ἀκριβὴς, 112.
——— μικρὸς, ibid.
——— συνεχὴς, 118.
Τεταρταιοφυὴς πυρετὸς, 112.
Τροχίσκοι, 52. 158. 168. 202. 238. 268.

Υ.

Ὕδατα στυπτηριώδη, 10.

Φ.

Φακὸς, 104.
Φλέγμα, 146.
Φλοῖος, 164.
Φρίκη, 130.
Φυσικὸν πνεῦμα, 8. 22.
Φυσικὸς ἱδρὼς, 174.
Φύσις, 188. 190.

Χ.

Χαλᾷν, 90.
Χαροῦβα, 240. 294.
Χολὴ, 70. 132.
Χορασαννικὴ μάννα, 74.
Χρυσιασμὸς, 106.
Χρυσοβάλανοι, 138.

Ψ.

Ψυχικὸν πνεῦμα, 8.

INDEX
RERUM
MEMORABILIUM.

Adſcenſus morbi quid, 77.
Aloë, 167.
Antidotus, 173; 269. 285. 287.
Aqua calida, 173.
Aquæ aluminoſæ, 11.
Aurigo, 107.
Cacula, 171.
Calor tumidus, 213.
Calx viva, 263.
Canthi, 29.
Carpeſium, 241.
Catarrhus, 45.
Cauſa, 37.
Cauſus, 67.
Charouba, 241.
Chryſiaſmus, 107.
Cibus quando miniſtrandus, 81. 85.
Cinis vitis, 65.
Clyſmata, 159. 191. 277.
Cor lactucæ, 41.
Cordis palpitatio, 237.
Cubebæ, 241.
Danec, 241.
Eclegma, 243.
Elmouthelleth, 121.
Emplaſtra, 101. 105. 171. 237.
Eupatorium, 167.
Expreſſa, 75.
Facultates naturales, 9.
Febris morbus periculoſiſſimus, 5.
—— ardens, 67.
—— continens, 205.
—— continua, 211.
—— diaria, 7.
—— quartana, 245.
—— quotidiana, 143.
—— tertiana, 111.
Flores fragrantes, 37.
Frigus oſſifragum unde oritur, 261.
Fumi vaporoſi, 215.
Glandes, 95. 191. 229.
Hecticis quæ diæta convenit, 83.
Hepar ſanguinis domicilium, 23.

Hiera,

Hiera, 167.
Hippocrates id tradit quod ſit ut plurimum, 245.
Horror unde oritur, 131.
Inteche, 77.
Ira febrem diariam generat, 13.
Julapium abſinthii, 165. 267.
—— damaſcenorum, 191. 225.
—— junci odorati, 165.
—— malorum punicorum, 105.
—— roſarum, 181.
Lac aſininum, 233.
— mulieris puellam alentis, 199. 233.
Lactucæ cor, 41.
Manna chorafannica, 75.
Medicamenta ſudorifera, 183. 185.
Medicamentum διὰ χυμῶν, 67.
Morbi tempora, 73.
Motus corporis nimius febrem diariam procreat, 11.
Muſica, 61.
Naturæ filius ſanguis, 207.
Nitrum, 97.
Origanum, 9.
Oxyſaccharum, 153.
Paſtilli, 239.
—— aniſi, 163. 269.
—— camphoræ, 53.
—— eupatorii, 167. 269.
—— oxyacanthi, 163.
—— rhei, 269.
—— roſarum, 159.
—— ſantalorum, 163.
—— ſpodii, 53. 163. 201.
Periodica quartana, 255.
Periodus pura quid, 265.
Phrenitis, 107. 135.
Pilulæ, 167.
Pituita aceſcens, 165.
—— ſalſa, 153.
—— unde naſcitur, 151.
—— in ſenibus redundat, 147.
Ptiſana, 189.
Putredo duplex, 211.
Quartana periodica, 255.
Quotidiana, 143.
Raphanus, 285.
Rigor, 113.
Rigoris differentiæ, 247. 249.

Sanguis, 205.
—— filius naturæ, 207.
Sanguinis domicilium in hepate, 23.
Signa ex oculis petita, 35.
Sitis, 187.
Spiritus quotuplices, 7. 9.
Status, 251.
Sudor, 27. 175.
—— citrinus, 177.
—— ruber, 175.
Suffumigia, 183. 185.
Symptomata medico ſunt ſigna, 129.
Syrupus prunorum, 57. 75. 89.
—— pſyllii, 89. 181.
—— violarum, 57. 89.
Tertiana, 111.
Thapſia, 9.
Theriace, 269. 287.
Tithymalus, 9.
Trochiſci vide *paſtilli.*
Tumor inguinis, 13.
Unguenta, 47. 51. 179.
Urina, 25.
Variolæ, 217. 243. 289.
Vena baſilica, 277.
—— cephalica, 279.
Vinum, 283.
Vomitus, 155. 157. 199.

A D-

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Pagina 21. lin. 6. gallorum l. gallarum.

—— 48. lin. 1. *χαμαιμήλου ἢ τοῦ γίζει.* l. *χαμαιμήλου, ἢ ἀνιθέλαιον ἢ τοῦ γίζει.*

—— 56. *δύο ῥόων.* Cod. MS. *διὰ ῥόδων* corrige *δύο ῥοϊδέων.* Meurſius in Gloſſar. p. 476. *Ῥοϊδέα,* *malus Punica.* Moſchopulus *ῥοὰ παρ' ἀττικοῖς ἡ κοινῶς ῥοϊδέα.*

—— 66. cap. II. lin. 3. tolle comma, quod poſt *θερμὴ* poſitum eſt.

—— 74. not. 1. *ἀπόβασιν id id eſt.* dele ſemel *id.*

—— 76. *ὁ μὲν.* Forte *ὅτι μὲν.*

—— 86. *ψυγροῦ.* l. *ψυχροῦ.*

—— 108. *ἐν * ἰδίως.* leg. *ἐν πύλῃ ἰδίᾳ,* id eſt *in capite proprio;* *πύλη* namque *caput* vocatur hoc in libro, ut obſervat Lambecius Comment. de Biblioth. Cæſ. lib. VI. p. 126.

—— 110. *εἰκῆ* l. *εἰκῆ.*

—— 112. *ἐξήγεσιν* l. *ἐξήγησιν.*

—— 140. *μεκκὰ* l. *μετὰ.*

—— 143. notæ 2. *adde*, & apud Heliodorum in Æthiop. lib. V. cap. XVII. p. 229. & lib. IX. cap. IV. p. 413.

—— 176. not. 2. *δύσι* l. *δυσὶ.*

—— 184. *ἐὰν ἡ δύναμις.* Forte leg. *καὶ τοῦτο ἐὰν ᾖ ἡ δύναμις.*

—— 222. not. 2. movent l. monent.

—— 223. not. 5. *ςαθηρῆς.* *adde* vel *ςαθερῆς.*

—— 258. *τεκμείρεται.* l. *τεκμαίρεται.*

—— 260. *ἠκοιω.* Forte leg. *ἢ κοινῶς.*

—— 264. *μεταλάττουσαν* l. *μεταλλάττουσαν.*

—— 269. tanquam pilulis l. tanquam potione.

—— 274. *πέττειν* l. *πέπτειν.*

—— 284. *τὴν διοσπολίτην.* Forte leg. *ἀντίδοτον διοσπολίτην* vel *διοσπολίτου.*

VIA-

VIATICI
CONSTANTINO
AFRICANO
INTERPRETE
LIB. VII.
PARS.

CONSTANTINI AFRICANI MEDICI LIB. VII.

PRAEFATIO.

Expletis in prioribus particulis interiorum membrorum paſſionibus, & eorum expoſitis curationibus ſecundum canones noſtrorum antiquorum prout ſufficiens expetebat breviarium, conſequetur ut in hac 7. particula, quæ finem noſtro libro eſt impoſitura, dicamus quid exterius corpus patiatur ut appareat ſenſibus. Item quod cum

ſit exterius, acumen tamen nocet in interioribus. Subſequentur curationes eorum, ſecundum autoritatem Hippocratis & Galeni, qui fundatores extiterunt hujus artis. Incipiendum autem a febribus. Galenus enim dixit moleſtiores has eſſe omnibus morbis. Patiuntur enim interiora & exteriora, & nocent ſpiritibus, & animatis virtutibus, & naturalibus. Incipiamus ab ephemeris febribus, quæ innaſcuntur ſpiritibus. Hæ enim febres de parvis oriuntur cauſis, & aliquando aliarum cauſæ ſunt febrium, & nullæ aliæ cauſæ ſunt ipſarum.

CONSTANTINI AFRICANI LIB. VII.

CAP. I.

De ephemeris ſebribus.

Ephemera ergo febris ex calore naſcitur ſimplici, & ſpiritus ſine materia, vel putredine caleſit: Unde fit, ut non duret niſi die una. Spiritus hi ſunt: Vitalis ſpiritus, qui fundamentum eſt vitæ, & materia caloris naturalis. Animalis, qui fundamentum eſt ſenſus & voluntarii motus. Naturalis item ſpiritus, qui fundamentum eſt quatuor naturalium virtutum, quæ ſunt appetitiva, contentiva, digeſtiva, & expulſiva. Hæc febris duobus dividitur modis. Vel enim ipſa eſt morbus, vel acci-

dens morbi tale quale ex alio morbo conſequetur. Si ipſa eſt morbus, fit ex cauſis tribus: Una eſt qua corpus patitur extrinſecus, ſicut calor eſt aeſtivi ſolis, & frigus nimium, & balnea aquarum, exteriora corpora ſuis viribus deſiccantium, & oppilantium, ſicut vitrea aqua, vel aluminoſa, vel ſulphurea. Secunda, eſt motus corporis, ſicut & labor & exercitia, ambulatio nimia, & ſimilia. Vel motus animæ ſicut ira, cogitationes, triſtitia, anguſtia, & ſimilia, Tertia eſt conſuetudo ciborum & potuum calidorum ſanguinem calefacientium. Ephemera febris quæ accidens eſt interioris morbi, eſt febris apoſtema ſequens inguinis & aſcellarum & colli, & ſimilium. Sanguis enim collectus in apoſtemate niſi cito disſolvatur, neceſſe eſt, calefiat, & putreſcat, & vitalem ſpiritum calefaciat. Deinde cor caleſcit propter con-

conjunctionem arteriarum, & cordis, unde generatur ephemera febris. Hæc ſunt cauſæ ephemeræ febris. Oportet uniuscuiusque cauſam dicamus, & ſignificationes, & planiſſimas curationes. Intelligitur ergo febris ephemera, quæ eſt ex calore ſolis, quia capita corporibus ſunt calidiora, & nimium dolentia, & facies eſt rubicundiſſima. Aliquando patiuntur calidum rheuma, & incendunt nares. Febris propter venenum, corpora magis quam capita calefacit, exteriora deſiccat, & incendit, quia calor veneni deſiccat humiditatem corporis. Febris ex nimia frigiditate mutat colorem, & aufert pulchritudinem. Mutatur enim in lividitatem & obſcuritatem & ſic extrinſecus corpus refrigeſcit, & deſiccatur: & in capite, cum frigiditate gravitas ſentitur. Febris ex ſtipticæ & deſiccativæ aquæ balneis, cutem duriorem,

&

& ſicciorem reddit, quam quæ ex frigiditate fuerit. Quæ cutis ſi manibus tangatur, apparet quaſi infuſa aliquandiu in galla, & mali granati corticibus. Cum autem manus in corporis locis immoretur aliquibus, ex impoſitione calefit ſentiturque fumus a corpore exiens acutus. Febris ex cibis & potibus calidis, incendit ſanguinem calore ſui, & ſpiritum naturalem, qui epar inhabitat, & ita calor cordis impeditur, & a corde per totum reliquum corpus dividitur. Unde urina & ſanguis rubicundior eſt quam in aliis ephemeris, quia urina & ſanguis colamentum ſunt cæterorum humorum, & quia calor eſt in ſanguine, in ſtatu ſentiunt calorem in epate. Febris ex labore corporis, corpus fatigatum, debile, & ſiccum facit, in articulis nimiam debilitatem, & continuum dolorem. Sudor in ſtatu minor eſt quam in cæteris epheme-

ris

ris febribus. Hæc enim febris cum declinaverit, diſſolvit humiditatem de ſuperficie corporis, ſicut in exeuntibus a balneis. Alii ſudant ſudore laudabili, & ſi non ſudaverint, fumus de interiori corpore aſcendit. Febris ex ira, intelligitur ex facie rubicunda; & egreſſione oculorum, & velocitate motus eorum, ac deſiccatione palpebrarum, & fortitudine, & magnitudine pulſivum. Aliquando color citrinatur, & tremorem patiuntur: Quod fit, cum ira tremori permixta ſit. Febris ex triſticia & anguſtia, oculos concavat, & inquietat, colorem aufert, corpus debilitat, pulſum ſubtiliat, urina fit acuta. Hæ ſignificationes anguſtioſæ & triſtes ſunt, in omnibus anguſtiis qualeſcunque ſint. Cum ergo medicus intellexerit, unde ephemera fit febris, ad curandum erit facilis. Et ſi ex calore ſit ſolis, vel ex venenis, balneandus erit in declinatione

febris, neque tamen balneo debet immorari. Aqua tepida, & dulcis ſit. Poſtquam balneum exierit, lecto flores frigidi, ſunt apponendi, ſicut violæ, roſæ, ſalices, pſyllium, myrtus, & ſimilia. Humectandæ ſæpe ſunt nares eorum cum oleo violato, tempora ungenda oleo roſato, & aceto. Fumiganda capita poſt febris declinationem cum tepida aqua, ubi viola & chamomila ſint coctæ. Si inquam rheuma non habeat, neque caput doleat. Si humores ſint in capite, nimium caveantur hæc, & tantum nares fumo huiusmodi apponantur. Demus ſuccum maligranati, cum ſaccharo, & ſirupum album, roſaceum, & violaceum. Nutriamus cum mica panis lota cum ſaccharo, & cucurbita, portulaca, cucumere, lactucis, malis granatis. Poſt ablationem febris, perdicibus, ſtarnis, pullis, & ſimilibus. Si ex frigiditate nimia ſit, ap-

apponatur poſt declinationem febris aqua ubi cocta ſint chamomila, ſamſucus, anethum, baſilicum, capite inclinato ſuper horum fumum. Poſt balneemus in aqua tepida, & dulci. Moretur plus in aëre balnei quam in ſolio, quia calor huius aëris ſudare facit, humectationem diſſolvit, poros aperit. Si catarrhum habuerit, caveat fortiter balneari, niſi poſtquam catarrhum ad diſſolutionem maturaverit. Odoret odorifera, ſamſucum, ſambucum, & ſimilia, calidis operiatur veſtimentis. In uſu habeat carbonum focum ſine fumo, ut prohibeant frigiditatem aëris. Ungamus corpus cum temperatis unguentis, ſicut chamomeleo, anethileo, ireleo, & ſimilibus. Si febris ex ſtipticis ſit aquis, & deſiccativis corporis, oportet balneum prohiberi, niſi poſt declinationem febris. Crura ponamus in aqua ubi cocta ſint chamomila, anethum, ſamſu-

cus, & ſimilia: fumum horum odoret. Poſt balneum faciamus, ubi eum ſuaviter fricemus, & cum aqua dulci & tepida fumigemus. Hoc enim cutem emollit, & poros aperit. Caveant unguenta in balneis, quia poros claudunt corporis, & fumum includunt in interiora: temperata hanc adiuvant exercitia, corpus diſſolventia, & poros aperientia. Vitentur cutem refrigerantia. Nutriamus cum diæta facile digeſtiva. Si hæc ex calidis ſit cibariis & potibus, oxyſaccharum demus cum ſucco maligranati, ſirupum album, & roſaceum donemus. Poſt declinationem febris, demus trochiſcos de ſpodio, vel de camphora cum ſirupo roſaceo, vel violaceo. Cataplasma ſuperponamus epati, de portulaca, lentigine, atque pſyllio, corticibus cucurbitæ, farina hordei, oleo roſaceo, camphora, & ſimi-

libus.

libus. Nutriamus portulaca, endivia, chryſolocanna, cucurbita. Miſceat aquam ſi ſitierit cum ſirupo de pſyllio, vel malo granato. Si de labore ſit corporis, oportet ſtudeamus ei quieti, & ſuavitati. Fricemus eum ſuaviter cum oleo violaceo, ſive roſaceo. Balneetur in temperato balneo, & cum exierit ungamus cum oleo roſaceo, & violaceo. Nutriamus cum humidis cibariis, ſicut pullis, edulis, & ſimilibus. Si febris ex animato fit motu, contrariis ei repugnetur, ut anima mitigetur, & delectetur ſermonibus & actionibus, & diverſis muſicorum generibus, & videndis rebus diverſis & odoriferis, & pulchris formis, vel formoſis puellis. Studeamus in humectatione coporis cum temperatis balneis. Ungamus poſtquam balneum exierit cum oleo roſato, & violato, neque moretur in balneo, neque ap-

propinquet coitui. Nutriamus cum ptiſana, chryſolocanna, cucurbita, portulaca, blitis. Febri diſcedente, demus pullos, perdices, ſtarnos, phaſianos, vinum temperatum. Odorent ſandalos, camphoram, roſam, violam. Univerſaliter caveat deſiccativa. Utatur humectativis, ſecundum ætatem, & conſuetudinem ſui, & tempora anni, & regionem, & ſimilia. Si febris iſta ſit ex apoſtemate inguinis, vel cuiuslibet alterius loci, ſtudeamus in medicandis apoſtematibus, quæ cauſa febrium eſſe videtur.

CAP. II.

De cauſone.

Cauſon eſt febris, cuius ſigna ſunt hæc, ſitis nimia, & continua, calor

calor incenſivus, & moleſtiſſimus, naturæ repugnativus, & ab initio corruptivus, propter acumen materiæ unde generatur. Materia enim eius acuta eſt, ignea, & cholerica, in concavitate venarum quæ cordi vicinæ ſunt, adunata maxime in venis oris ſtomachi, & concavitatis epatis, & pulmonis. Accidentia hanc febrem comitantia ſunt hæc, calor nimius, ſitis continua. Cauſa fortitudinis caloris in hac febri eſt cholera rubea intra venas. Duricies & continuitas ex plurima ſunt cholera, in venis cordi vicinis collecta. Quæ huius febris generativa cum ſit venarum oris ſtomachi, & concavitatis epatis propria, neceſſe eſt ut ſitis confortetur & continuetur. Hæc febris duobus dividitur modis. Unus eſt purus & moleſtisſimus, alius non purus, & minus moleſtus. Purus & moleſtiſſimus, de cholera rubea, incenſiva, pura & acu-

acuta naſcitur, & plurimum in juvenibus, quorum complexio naturaliter lida & ſicca eſt, & maxime in æſtivo tempore. Aeſtivum enim tempus hanc confortat naturaliter, & augmentat. Alter modus non purus, neque adeo moleſtus, eſt ex cholera rubea citrina, cum humiditate mixta, & fumo naſcitur. Quæ moderata ſunt utraque. Cum hanc febrem moleſtiſſimam timor comitetur, oportet ab initio non negligatur. Sed ſtudeat medicus ut quatuor ejus tempora perfecte intelligat, & in uno quoque operetur, ſecundum quod oporteat. Si viderit in initio morbi, quia natura indiget ut purgetur & removeatur materia morbi, purget morbum & removeat cum oxyfœnicia, prunis, jujubis, caſſia fiſtula, manna, viola, & ſimilibus. Et ſi quid habeat contrarii, ſicut defectionem virtutis & cruditatem, vel viſcoſitatem materiæ, caveat quanto plus

valeat,

valeat, ne in augmento morbi faciat, quia natura diſtrahitur & impedietur a regimento morbi. Sed oportet & notitiam, motus initium, eum non effugere, ut adiuvet naturam in regimento ſuæ virtutis, cum diæta ad digerendum facili, & in ſubſtantia laudabili, ſicut ptiſana perfecta, panis mica cum aqua frigida, bis vel ter lota. Galenus item in libro criſeos innuit quomodo in acuta ægritudine infirmus debeat nutriri: In nutriendo, inquit, infirmo, intentio noſtra triplex eſt in acuta ægritudine. Vel enim conſideranda eſt quantitas virtutis infirmi, vel tempus infirmitatis, vel qualitas morbi. Quantitas virtutis neceſſaria eſt, ſi bene cuſtodiatur. Virtus enim repugnativa eſt morbi. Unde aliquando plurimus datur cibus, cum defectio virtutis ambigitur, neque tempus morbi conſideratur. Quantitas temporis ſciatur, &

ut ſecundum vicinitatem ſtatus cibum ordinemus. Verbi gratia: Si ſit viciniſſimus, diæta ſubtiliſſima, & aliquando nulla dabitur: ſi remotus fuerit, craſſior & paulatim ſecundum ordinem uſque in ſtatum ſubtiliabitur. Qualitas morbi eſt ſcienda, quia omnis febricitans liquida indiget diæta. Qui febrem habet corporis conſumptivam, quærit habere quantitatem ciborum plurimam, & aliquando in tempore acceſſionis. Quod ſi febris nullam quietem habebit, & infirmum nutrire neceſſe ſit, eligenda eſt hora in qua ſanus comedere ſolebat, & conveniens diei tempus frigidum, utpote aurora in qua natura eſt exercitata, aër ſubtilis, & clarus, & febris mitigata, quia frigida aurora calori febris repugnat. Hi ſunt ſermones Galeni in ordinanda diæta infirmi cum acuta ægritudo adſit (ii apponuntur cauſa ejus autoritatis) quia au-

autem cauſos ab initio uſque ad finem eſt periculoſa & moleſta, oportet adſuefieri huic diætæ ſubtili, ptiſanæ, micæ panis aqua lotæ ter vel quater cum ſaccharo. Si febriens ſitiat, aqua detur de ſaccharo, mulſa, ſuggat mala granata, uvas hyemales, molliciem cucumeris, vel citroli, ſirupum violatum, vel roſatum, & ſimilia. In veſpere demus, drach. 2. pſyllii in aqua frigida loti, & drach. 1. ſeminis portulacæ. Si autem cibum oportet dari, mica panis lota danda erit in veſpere cum maligranatis, & hoc fit cum mitigatur febris. Cuſtodiatur autem quanto plus poterimus, ne detur cibus cum febris augmentetur, niſi neceſſitate maxima cogamur. Si digeſtiones ſint ſtipticæ, molliantur cum ſucco cucurbitæ, manna, viola, caſſia fiſtula, ſirupo violaceo, & ſimilibus. Quod ſi non valeat, ſubpoſitura fiat de viola, nitro, ſcam-

monio, licio, & ſimilibus. Et ſi hoc non valeat, clyſtere faciamus de ſucco bliti, furfure, herba circumdante arborem ſicut hedera, viola, malva, & ſimilibus. Et in augmento febris ſtudeamus, inanitione ſtomachi quantum poterimus, niſi aliquid impediat, ſicut ſuſpicio defectionis virtutis in repugnatione morbi. Tunc enim aliquantulum recreandi erunt, cum diæta ſubtili, ſicut ptiſana, & mica panis lota; & demus parum quantum ſufficiat virtuti ſuſtentandæ, & non plus. Si dolor capitis ſuperveniat, oleum roſatum cum aceto dandum, & ſuccus portulacæ. Ungatur his frons, & tempora. Sternutationes faciamus cum oleo violaceo. Calcaneus & crura infundantur aqua tepida, & dulci. Poſt ungantur plantæ pedum cum oleo violaceo. Ligentur crura mollibus pannis. Cataplasmetur frons, & tempora de ſandalis, & roſa

roſa, hordei farina, cum aqua roſata, temperata, vel ſucco cucurbitæ, vel portulacæ. Vigiliis infirmo ingruentibus, iungendum eſt huic cataplaſmati ſeminis lactucæ, & papaveris, quam temperanda ſunt cum ſucco lactucæ. Si ſiccitas ſit in ore, & aſperitas in lingua, laventur utraque cum pſyllio, & ſemine citonii, & oleo violato. Si autem cor tremat, pſyllium demus cum ſucco cucumeris, & ſirupo de iuiubis, vel ſirupo de uvis agreſtibus, vel acetoſo de pomis citrinis. Cataplasmetur de ſandalis, farina hordei, & ſucco cucurbitæ, vel aqua roſata temperatis. Quod ſuperponendum eſt ſtomacho exinanito. Nutriendus eſt cucurbita, portulaca, lentibus mundatis. Hæc omnia coquantur cum aceto uvarum agreſtium, & amygdaleo, & ſimilibus. Apponantur ei frondes myrti, ſalicum, & ſimilium.

 Hanc

Hanc febrem patientes, plurimum incidunt in phreneſim: quibus medicandum ſicut in prima particula diximus. Similiter tuſſim ſiccam, patiuntnr ictericiam. Quæ ſunt medicanda ſicut diximus per ſingula ſua loca.

CAP. III.

De tertiana febre.

Tertiana febris quam *τϱιταῖον* dicunt Græci, naſcitur ex chymis cholericis immutatis & putrefactis. Sed tamen ſi putredo ſit extra venas vel arterias, generatur tertiana interpolata cum rigore & tremore. Quod ſi putredo intra venas ſit vel arterias, concreatur vel tertiana continua, vel cauſos. Reprehendimus tamen à quibusdam nobis ob-

objicientibus. Unde, inquiunt, tertiana vel cauſos conveniunt, vel diſſonant? Quibus reſpondebitur: conveniunt, quia materia una, id eſt, cholerici humores ſunt, & intra venas ac arterias concreſcunt & continue ſunt. Differunt ſecundum locum, ubi humores non conveniunt. Incenſiones enim cauſonis in venis cordi ſunt vicinis, maxime venis oris ſtomachi, & epatis, & pulmonis, ſpecialius quam in aliis locis corporis. Incenſiones tertianæ continuæ in omnibus venis totius corporis æquales ſunt. Intelliguntur autem tertianæ continuæ tribus modis vel de re naturali, vel de re non naturali, vel de re contra naturam. Verbi gratia, quia plurimum in æſtate naſcuntur, maxime ſi aër ſit calidior, & ſiccior, & complexiones regionis ſimiles ſint, & exercitia infirmorum dum ſani fuerint, in nimio labore, ſive fati-

fatigatione. Vel de re naturali, quæ plurimum innaſcuntur quibus complexiones calidiſſimæ, & ſicciſſimæ dominantur, maxime ſi corpore ſint macilentiores, pori rari, ætate annorum 22. uſque ad 36. Vel de re extra naturam, id eſt, de accidentibus infirmo, & ſignificationibus medico. Quia autem haec febris de humoribus naſcitur cholericis acutis, neceſſe eſt ſemper ſequatur rigor nimius, quaſi punctura ſpinæ vel acus. Acuta enim illa materia ſenſibilibus membris eſt vicina. Quæ cum æſtuat & membra pungat ſenſibilia, acumine ſuo puncturam & tremorem generat, cum non in uſu habeatur, quod fit, cum hæc materia extra pulſum & arterias ſit. Proprium autem huic febri cholericus vomitus, digeſtio tincta, maxime in tertia periodo, vel in quarta. Urina eorum rufa, vel ignea, ſubtilis. Sæpe quoque febrem

brem acutam habent, & in epate puncturam, propter choleræ & ſanguinis mixturam. Quod ſi ſit vera, duodecim tenet horis, & dimittit horas 36. & in periodo finitur 7. id eſt, diebus 14. quod ſi 12. exceſſerit horas, neque die finitur 14. intelligitur non eſſe vera. Hæc ergo cum non ſit vera; & cum alia ſit mixta, tranſit prædictum terminum, & diutius durat. Aliquando in autumno incipiens, & in vere finiens. Quia in febribus moleſtius eſt genus putredinis. Unde oportet cavere ne res dentur calidæ, ne forte cholera rubea cum acumine ſuo cerebrum aſcendat, & apoſtema faciat, & inde infirmus phreneſin incurrat. Quæ febris timidior eſt & moleſtior, quia cholera rubea ex mobilitate ſua, & velocitate cum ſuo acumine non patitur peccare infirmum, nec errare medicum. Unde oportet medicum morbi præ-

videre initium, ut ſi virtus infirmi ſit idonea, humores furioſi, & mobiles, pharmacia detur de prunis, oxyſænicia, viola, mirobalanis citrinis caſſia fiſtula, manna & ſimilibus. Demus hæc ſecundum virtutem & ætatem. Detur & ſuccus mali granati, & quædam cathartica in libro noſtro iam præſcripta, quæ choleræ rubeæ ſunt purgativa. Cavendum tamen ne in die acceſſionis dentur, ne forte natura impediatur, in morbi repugnationibus. Detur ergo in die acceſſionis ſuccus maligranati cum ſirupo violato, & pſyllium cum ſirupo roſaceo. Vitetur ergo cibus in acceſſionis temporibus nec etiam detur aliquid tribus horis præcedentibus, ſed ſuſtentetur cum ſirupo roſato, vel violato, usque poſt abſceſſionem febris. Deinde detur in veſpere ptiſana, & panis cum ſaccharo lotus. Si ſint ſtiptica, neque cathartica ab initio eis ſicut di-

diximus poſſint dari. Cum quædam nos impedient, utpote corruptio aëris, vel defectio virtutis, demus in diebus dimiſſionis oxyfœniciam, mannam, caſſiam fiſtulam, ſirupum violatum. Si autem digeſtio non humectetur, ſubpoſitura conficiatur, cum viola, ſcammonio, nitro, licio. Similiter & clyſtere faciamus de prunis, iuiubis, violis, furfure, hordeo mundato. Cuſtodiamus diem 7. quaſi diem acceſſionis, ut inveniat dies 7. eorum corpora mundificata, & præparata ad obediendum naturæ, in morbi repugnatione, neque impediatur cibo, vel medicamine aliquo. Si autem infirmus in augmentatione febris murmuret de ſiti, & ſiccationibus labrorum, vel palati, demus pſyllium in aqua cucumeris, cum oleo violaceo. Similiter ſuccum maligranati. Miſceatur aqua bibenda cum ſirupo violato, roſato, iuleb, & ſimilibus.

Ceſſante autem incenſione, & febris mitigato acumine, ſi murmuret de punctura ſtomachi, danda eſt mica panis, bis, ter lota cum ſaccharo. Nutriendus eſt autem chryſolocanna, portulaca, malva, cucurbita, & ſimilibus. Quæ omnia coquantur cum amygdaleo. Iſta tamen facienda, cum febris ceſſare incipiat. Si caput doleat, ſuper frontem & tempora, ponamus oleum roſatum cum aceto. Nares humectandæ cum oleo violato. Si vero capite deſiccato phreneſin inciderit, ſternutatio fiat cum oleo violato vel roſato, & lacte mulieris puellam nutrientis. Capiti raſo infundamus lac, & aquam tepidam, vel papaver, & lactucæ ſint cocta, violæ, & ſimilia. Pedes & crura ponamus in aqua tepida dulci. Deinde cum oleo violato calcaneus, & plantæ pedum ungantur. Si vero ſeptimo die vomitus, vel digeſtio ſu-

ſupervenerit, ſponte ex actione naturæ, non erunt ſtringenda, ſed dimittenda quamdiu virtus id pati valeat. Danda calorem ſtomachi mitigantia, & ſitim extinguentia, ſicut ſirupus maligranati, vel roſatus, vel oxyſaccharum. Ponendum in aque bibenda ſpodium, ſandali, ſemen portulacæ, & ſimilia. Si enim egeſtio augmentetur, & de defectione virtutis dubitemus, ad extinguendam feſtinemus cum ſapa myrtina, vel citonia, trochiſcis de ſpodio, & ſicut diximus in diarrhæa, vel dyſenteria. Similiter ſi ictericiam inciderit, medicabimur ſicut in ſuo capitulo diximus. Jungat autem ſive muniat medicus, ſecundum quod ex neceſſitate cogetur.

CAP. IIII.

De Synocho.

Quia ſanguis omnibus naturaliter temperatior eſt elementis, & ſaporoſior, atque vicinior humanæ complexioni, inde & naturæ familiarior exiſtit, quem fecit materiam nutrimenti totius corporis. Sed tamen ſi quantitative augmentetur, & qualitative mutetur, dimittitur à natura, neque regitur negans ad ſe attinere eum, ſicut pater inobedientem ſibi filium. Remanet ergo crudus, & indigeſtus, exiensque temperamentum, neceſſe eſt putrefiat; generatur febris quæ ſynochus vocatur, & eſt continua, quia ſanguis naturaliter intra venas eſt, & arterias, quæ ſemper ſunt viæ ad omnia mem-

membra corporis. Galenus in libro de febribus, dividit febrem putredinum dupliciter. Altera enim eſt cum putredo intra venas eſt, & arterias: altera vero cum extra. Dixit ergo de priore, quia continua fit ex neceſſitate. Quæ vero extra arterias & venas erit interpolata. Naſcitur item de puro ſanguine febris acuta, cum intra vaſa non tamen putrefactus calefiat. Hinc febris eſt proprium inflari, quia ſicut diximus de puro ſanguine naſcitur, cujus in corde & pulmone, plurima eſt virtus. Unde calor inflativus ab antiquis iſta febris vocatur, quia cauſa ejus inflationis, calor eſt pectoris, ſive pulmonis. Differunt autem naſcens de ſanguinis putredine, & quæ naſcitur de eiusdem ebullitione, quia prioris fœtet urina, pulſus eſt diverſus, quia conſtringi ſe vult magis, & ſæpius quam dilatari, propter feſtinantiam naturæ in expellenda fumo-

moſa putredine. Alia hujusmodi nulla habet accidentia. Quam ſigna præveniunt, eam futura prænuntiantia, antequam appareat, fatigatio, gravitas membrorum, plenitudo eorum, rubor coloris, calor ſuperficiei corporis. Hæc autem ſigna ſequuntur eam, dolor capitis, incenſio ſui, & gravitas, tumor temporum, egreſſio oculorum, parvitas ſitis, ſtupor aſſiduus, imaginatio rufa ante oculos, pulſus fortis, & velox, urina rubicunda ſicut vermilioſa. Plurimum hanc ſequuntur variolæ. Quod cum ſit ante ſtatum morbi oportet de virtute infirmi perquiri, & ætate atque complexione, tempore & aëre, & conſuetudine. Quæ ſi conveniant, & virtus maxima phlebotomandus eſt infirmus, & de ſanguine quantum ſufficiat auferatur. Si autem morbi initium propter nimium ſit cibum quem comederit infirmus, & adhuc in ventre ſit

ſit coadunatus, oportet ut in ſecunda die, vel in altera ſuſpendatur phlebotomía, quatenus in digerendo cibo confortetur natura, & à ventre excludat. Quod ſi non fiat naturaliter, faciamus nos artificialiter. Si autem nulla horum conveniant ſigna, niſi virtus ſola, ſcarificemus, & non phlebotomemus. Omnibus vero aliis congruentibus, ſola tamen virtute diſſonante, neque phlebotomari, neque ſcarificari, eſt neceſſe, quia virtus ſola ſemper morbo repugnat. Unde ſemper eſt inveſtiganda, & obſervanda, & confortanda quoque, & pro poſſe noſtro adjuvanda. Si autem obvietur phlebotomiæ quibusdam ex cauſis, quas debemus dicere, caveatur maxime in ſtatu, vel augmentatione, etſi virtus videatur congruere. In his enim duobus temporibus virtuti non confidimus, adeò laborat in morbi repugnationibus. Oportet ergo extingui

calorem, & acumen ſanguinis, cum pſyllio, ſucco maligranati, ſirupo, violis, ſirupo de prunis. Quod ſi digeſtigo obviat, erit humectanda cum oxyſœnicia, caſſia fiſtula, manna, viola, & ſimilibus. Si habent in pectore antiquam tuſſim, vel febri ſuperveniente paſſionem novellam, demus juiubas, violas, ſemen portulacæ, & ſimilia. Nutriatur cibis levibus digeſtione in ſubſtantia laudabili, ſicut ptiſana, ſive panis mica. Si autem ſanguis non ſit cholericus, vel nimis acutus, venter ab initio humectetur, ſicut antea jam diximus. Si hoc non proſit, ſubpoſitura fiat, & clyſterizemus. Capiti dolore ſuperveniente, oleum apponatur roſatum cum aceto. Nares humectentur cum oleo violato, pedes & crura aquæ imponantur tepidæ, ubi chamomila, viola, & ſimilia ſint cocta, ligentur etiam crura mollibus pannis. Dolore non ceſſan-

ceſſante, & catharro, vel tuſſi carente pectore, lac mulieris, vel aſininum, capiti infundamus. Laveturque cum aqua, ubi hordeum, violæ, & chamomila ſint cocta. Sternutatio fiat cum oleo violato. Anguſtia vero vel incenſione ſupervenientibus, pſyllium demus, & ſuccum mali granati, & ſirupum roſatum, & ſimilia. Si mente ſtupeat, & oculos aperire non valeat, ceſſandum eſt à ſupradicta capitis medicina, & pedes prædictæ aquæ infundi ſufficiat. Nutriendus eſt malisgranatis, & pane loto. Si autem cardiacam paſſionem inciderit, cataplaſma ſtomacho debet ſuperponi, de ſandalis, farina hordei, roſa, camphora, & aqua roſata. Sanguine de naribus effluente, ſuperponantur temporibus, & fronti cataplaſmata in cardiaca dicta. Si autem neceſſe ſit in fine huius febris, extinguere quod remaneat incenſionis, de-

demus hoc electuarium quod probavimus: Recipe ſpodii, ſandali citrini, ſeminis portulacæ, ſucci liquiriciæ, ana. drach. 3. ſeminis melonis, cucumeris, cucurbitæ, mundati, ana. drach. 2. dragaganti, gummi arabici, amyli, ana. drach. 1. camphoræ, cubebæ, ana. ſcrup. 1. condiſi, drach. 6. fac pulverem, & tempera cum oleo roſato, dans drach. 3 multum enim valet.

CAP. V.

De Febre quartana.

Febris quartana de putrida naſcitur cholera nigra, quæ ſi ſit intra vaſa, generatur cum rigore quartana, quæ vocatur continua. Si extra vaſa, generatur interpolata. Vera tamen quartana viginti quatuor te-

tenet horis, intermittens quadraginta octo. Quæ ſignis tribus, ſicut & tertiana intelligitur, id eſt, re naturali & non naturali, atque extra naturam. De re naturali, quia plurimum patiuntur hanc qui complexionem habent frigidam, & ſiccam, ætate ſenes, maxime frigidi & macri, & ſicci, ſubtiles venas habentes, & cavas. De re non naturali, ſicut temporibus anni, ſi ſit autumnus, & aër frigidus, & ſiccus tunc fuerit, & regiones ſimiliter. De re extra naturam, ut in initio acceſſionis cum materia incipiat putrefieri, nimius erit rigor, laborioſus corpori, frangitivus osſuum. Cholera enim nigra quæ huius febris eſt materia, propter ſuam frigiditatem & craſſitudinem per ſenſibilia membra effluens, gravat, fatigat ea, & frangit. Color febrientis lividus eſt, cutis ſicca, huic febri duricies & dolor ſplenis

 pro-

propria ſunt. Urina in prima febri alba & aquoſa, in declinatione & ceſſatione, & materiæ digeſtione fit nigra: Quæ de pura naſcitur cholera nigra eſt, & ſicca: Et item cholera nigra quæ de incenſionibus eſt aliorum humorum, ſicut ſanguinis, choleræ rubeæ & phlegmatis. Oportet ſuis proprietatibus unamquamque diſcerni, ut medicamina ſua ordinentur ſingulis. Dico ergo: ſi ſignificationes dictæ de pura cholera nigra dantur intelligere, regatur infirmus cum cibis digeſtibilibus, & diureticis, ſicut ſucco ſcariolæ, marathri, apii. Quæ omnia coquantur, cum oxymelle aromatico, & melle roſato. Apozema detur de radicibus, cum ſirupo de abſinthio. Purgeturque materia cum vomitu paulatim. Incitetur ſudor cum chamomeleo, anethileo, calamenthaleo. Non purgetur corpus in principio febris cum virtuoſis: in declina-

natione febris, & apparentibus ſignis coctionis choleram nigram oportet purgari cum pharmacia, & clyſteri huic humori propriis. Deinde demus trochiſcos de eupatorio, de rheumbarbaró, vel de aniſo, ſicut in quinta diximus particula cum ſirupo de ſquinanto, vel de calamentho, vel cum apozemate de radicibus. Aliquando autem in fine febris huius demus theriacam majorem, & diacyminum. Caveamus tamen medicinam hanc in æſtate, calida regione, & iuvenili ætate. In hyeme ergo danda, & regione frigida, ætate vetula, atque complexione frigida. Vitanda ſunt & refrigerativa, quia crudificatur materia, & prohibetur digerenda, unde diuturni morbi fit cauſa. Quam quartanam ſi tertiana antecedat, & infirmus iuvenis exiſtat, macer, & cholericæ complexionis; cui urina rufa ſit, vel ignea, ſitis nimia, &

vigi-

vigiliæ, tempore anni, æſtate, natura aëris calida, & ſicca, intelligitur hæc febris eſſe de incenſione choleræ rubeæ. Unde in primis medicabitur cum refrigerantibus, ſicut ſucco mali granati, & oxyſaccharo. Si ſit ſtipticus, cum prunis, manna, & violis, humectetur & ſimilibus. Quæ ſi non ſufficiant, clyſtere eſt faciendum. Si autem materia digeri incipiat, demus catharcticum choleræ rubeæ incenſæ purgativum ſine labore, ſicut pruna, oxyfoenicia, manna, & ſimilia. Demus malagranata, uvas, portulacam, blitim, chryſolocannam. Balneetur aqua tepida febri ceſſante, & aqua ubi cocta ſint chamomila, & melilota, viola, & ſimilia. Toti corpori poſt balneum epithima faciamus, cum vino, viola & oleo. Si hanc febrem morbus ſanguinolentus præceſſerit, & complexio infirmi ſimilis ſit, venæ quoque plenæ ſint,

ſint, urina rufa, craſſa, ſapor more dulcis, ſomnus multus, tempus vernale, intelligendum eſt febrem de incenſione ſanguinis eſſe. Danda ergo digeſtibilia, & materiæ ſuæ calefactione excoquentia, ſicut oxyſaccharum, ptiſana de hordeo cum ſaccharo, mel violatum, ſuccus ſcariolæ. Infirmi pedes & crura, ponantur in aqua calida, ubi chamomila, viola, ſint cocta. Si moveatur vomitus in principio acceſſionis, cum rigor inceperit, demus malagranata. Miſceatur aqua bibenda cum oxyſaccharo. Materia digeſta & excocta, phlebotomemus de baſilica, vel de media, ut ſanguis craſſus & incenſus exeat: ſimiliter & pharmacia eſt danda, ſanguinis ſubtiliativa, & ſuæ incenſionis extinctiva. Si autem hæc febris 20. dies tranſierit, abſtinendum eſt infirmo de cibis omni die acceſſionis, in alio vero die parum comedat. Si

hanc ſebrim morbi phlegmatici præceſſerunt, & infirmus ſenior fuerit, cum complexio frigida, & humida ſit, tempus hyëmis, pulſus tardus, urina cruda, craſſa, vel alba, ſitis parva, intelligitur eſſe febris de incenſione phlegmatis. Dandus eſt in initio ſuccus ſcariolæ marathri, apii, quæ omnia coquantur. Detur autem lib. I. cum 10. drach. mellis roſati vel violati. Si autem ſint ſtiptici, moveantur cum pharmacia, ſive clyſteribus phlegmatis diſſolutivis. Incitetur ſudor cum calido epithimate, & diuretico. Abſtineant à cibis in die acceſſionis, niſi cum virtus defecerit, neque pati poſſit. Deinde parum comedant, vinum bibant ſubtile, & clarum, & in calore temperatum. De volatilibus comedat, quæ carnes habeant teneras, & ad digerendum facillimas. Manducent lotum cicer cum blito. Caveant omnia refrigerativa.

Poſt

Poſt cibum accipiant diacyminum, diatrionpipereon, dianiſum. Utilis autem vomitus cum radicibus, & frondibus, & anetho atque oxymelle, & aqua calida. Sæpe accipiant theriacam magnam, & diacoſtum, diarheumbarbarum, diaſulphur, & ſimilia. Febri ceſſante jam per tres hebdomadas, nutriantur cum pullis phaſianis, perdicibus. Poſt dies autem quadraginta annualem comedant agnum. Sumantque medicinam ſemper diureticam & principalium membrorum confortativam.

CAP. VI.

De quotidiana febri.

Febris vero quæ quotidiana vocatur, de putredine humorum

phlegmaticorum naſcitur. Antiqui vero concordant omnem materiam phlegmaticam, cholericam, ſive melancholicam, putreſcentem ebullire, & inde calorem & febrem concreare. Idem facit & phlegma: ſi enim putreſcat & ſit intra vaſa amphemerinam continuam generat, ſine rigore. Si ſit extra vaſa, fit amphemerina interpolata, 24. tenens horas, & 6. dimittens. Quæ tribus ex ſignis intelligitur, ſicut & cæteræ, id eſt, re naturali & non naturali, & de re quæ eſt extra naturam. Re naturali, quia plurimum naſcitur complexionem frigidam & humidam habentibus, & ætate ſenioribus, vel pueris ex copia phlegmatis. Senioribus naturaliter, pueris vero, accidentaliter. De re non naturali, quia plurimum in hyeme fit, & in vere, & in regione naturaliter frigidis & humidis, maxime ſi in ſua ſanitate quieve-

everint, vel ſuaviter vixerint. De re extra naturam, quia hanc febrem ſemper frigor nimius ſequetur, ut totum corpus congeletur, maxime extremitates. Putreſcente autem phlegmate, calor paulatim ſentitur aſcendere, & febrem lentam facere, ſed tamen diuturnam. Hæc febris ſemper famulatur dolori ſtomachi, quia phlegma plurimum in ſtomacho regnat, maxime in ore eius. Unde & plegmatici humores evomuntur, & infirmus ſubtiliatur, facies tumet, color plumbinus, vel lividus eſt, os humidum habet, non ſitit. Unde oportet medicum inveſtigare naturam phlegmatis, unde ſit iſta febris. Quoddam enim phlegma veraciter frigidum, & humidum eſt, quæ ſpecies naturalis eſt, naſcens de colamentho ſanguinis. Quoddam frigidum & groſſum eſt, ſed humidum minus, ſicut acetoſum phlegma naſcens ex magnitudine frigoris, in co-

lamentho ſanguinis. Unde ſi quis videat ægrotantem, ſitim patientem, & ſiccum os habentem, de ſalſo phlegmata intelligitur eſſe. Danda ergo ſunt oxyſaccharum cum aqua calida. In hora acceſſionis pedes & crura eorum, ponamus in aqua calida, ubi chamomila, anethum, viola, ſint cocta, fricemus pedum plantas cum ſale, & oleo violaceo. Si vomitus veniat ſpontaneus, in initio morbi, levitatem & ſubtilitatem materiæ portendit. Quod ſi non veniat, non artificialiter fiat, quia morari vomitum in principio morbi, craſſiciem materiæ, & coagulationem denunciat, & ad digerendum tarditatem. Danda oxyſaccharum cum aqua calida, quia multum valet in febri iſta, quia diſſolvit materiam, & ſubtiliat. Poſt danda ptiſana cum oxyſaccharo, ut digeſtibilis venter fiat: vel artificialiter cum pharmacia, vel clyſteri.

Si

Si de inflatione, & gurgulatione inteſtinorum murmuret infirmus, & de ſtomachi abominationibus, materiam diſſolutam, & ſubtiliatam ad exeundum intelligamus. Unde natura cum levi cathartico ſive pilulis eſt adiuvanda, in expellenda illa materia. In ſtomachi abominationibus vomitus cum levibus eſt incitandus. Si autem in virtute deficiat infirmus, ut catharticum non poſſit ſuſcipere, laborandum eſt leviter in ſubtilianda materia. Et iſta facienda ſunt ſecundum materiæ naturam, & membri, ubi illa regnat materia. Ut ſi ſit materia phlegmatica ſalſa, & circa epar, tunc detur medicina mundificativa, epati propria, quæ cum urina ſuperfluitatem eius expellat: ſicut trochiſci de ſpodio, de ſandalis, cum oxyſaccharo. Si phlegma ſit acetoſum, dentur trochiſci de roſa, de berberi, de aniſo, cum ſcariolæ, marathri,

thri, & apii ſucco, & cum oxymelle. Sic medicandus eſt, per unam ſeptimanam. Si autem febris diuturnior fiat, dandum eſt apozema de radicibus, & ſirupus de ſquinantho, & ſirupus de abſinthio. Si materia ſit in ſtomacho de phlegmate acetoſo, detur in morbi initio mellicratum aromaticum, vel oxymel cum aqua calida. Nutriatur cum ptiſana, cum corticibus marathri, & apii, cocta & cum oxymelle. In hora acceſſionis cum iam rigere inceperit, incitetur vomitus, cum oxymelle & aqua calida, ubi anethum, & radices ſint coctæ. Pedes imponendi ſunt aquæ calidæ, ubi cocti ſint chamomila, anethum, melilotus, ſamſucus, abrotonum, & ſimilia. Demus mel roſatum cum aqua calida, & materia jam digeſtione immutata, demus apozema de aloë, vel de hierapicra, vel abſinthio, ſive de pilulis aureis.

Quæ

Quæ ſi virtus infirmi pati nequeat, dentur trochiſci de eupatorio, de abſinthio, de rheumbarbaro, cum apozemate de radicibus, & oxymelle. Incitetur vomitus in initio acceſſionis, neque comedat; niſi febris moleſtatio quieſcat, nec ſubtilibus diætetur, ne virtus infirmi deficiendo moleſtetur. Apparente autem autem ſigno decoctionis in urina, calefaciamus, & fumigemus ſtomachum cum rebus calidis ſicut nardileo, maſticheleo, anethileo, abſintheleo, & ſimilibus. Fumigemus cum aqua calida, ubi cocta ſint chamomila, ſpica, maſtiche, abſinthium, & ſimilia. Cataplaſmata ponenda ſunt ſuper ſtomachum calida moderata, & odorifera. Aquam bibendam miſceamus odorifero vino, & mellicrato aromatico. Demus ſtomachum confortativa ſive cibum ſeu potiunculam. Hæc enim febris propria eſt oris ſtomachi.

CAP. VII.

De ſudore nimio.

Sudor alius eſt naturalis, alius vero non naturalis. Naturalis in criſi venit laudabili, & in moderatis exercitiis, in quō ſudore nociva emittuntur, & non utilia. Non naturalis eſt, de conſumptione carnis, quia nulla emittit alia niſi iuvantia. Sudor autem hic naturam ſuam exit in qualitate vel quantitate. In qualitate, ſecundum naturam emittentis materiæ, unde & mutatur in colorem ſicut videmus cum fiat ruſus, vel citrinus, viridis, vel albus. Judicatur iuvamentum, ſive nocumentum, ex naturis ſuorum humorum. Item mutatur in odore, ſicut fœtentiſſimo, vel e contrario.

Item

Item in ſapore, ſalſo, dulci, vel amaro, ſive acetoſo. Item in quantitate, multa, ſeu pauca. Multa aut ex humiditatis multitudine, vel de eius liquiditate, vel pororum largitate ſive expulſivæ virtutis fortitudine. Parvitas eius vel de humiditatis paucitate, vel de eius groſſitudine, vel de pororum oppilatione, ſeu de contentivæ virtutis fortitudine. Cum autem ſudor adeò augmentetur, ut deficiat inde virtus oportet reſtringatur, & infirmi corpus ungatur oleo myrtino, ſalicino, citonino, roſato. Epithima valens in ſtringendo ſudore nimio. Rec. roſæ, drach. 20. ſandali, balauſtiæ, ana. drachmas. 10. galliæ, drach. 3. frondium myrtæ, unc. 1. omnia coquantur in duab. lib. aquæ, quo usque in tertias redigantur, deinde colentur, & media lib. de oleo roſato, miſceatur, & coquatur donec

aqua deficiat, & ſolum oleum remaneat. Poſt inde ungatur. Anteponantur infirmo vaſa frigida, aqua plena, & in domo frondes myrtæ, ſalicum, & roſæ, & aliæ ſimiliter. Sirupus roſatus cum aqua frigida detur, prohibeatur nimium exercitium. Si incitandus ſit ſudor, ex neceſſitate, ungatur infirmus cum chamomeleo, & nitro, vel chamomeleo, & pipere. Similiter facit oleum laurinum, muſceleon, anethileon, ireleon. Si ungantur dorſum, & totum corpus, ſudor provocatur. Idem facit cinnamomum, calamus aromaticus, pyrethrum, calamenthum, caſſia, coſtus, rheumbarbarum, carpobalſamum, ſamſucus, qualecumque horum invenias ſimplex ſeu compoſitum, in oleo coctum, & inde uncto corpore, ſudor provocatur. Fumigationes etiam adiuvant de caſtoreo, calamentho, corpobalſamo, urticæ

ſe-

ſemine, carvi. Omnibus piſtatis, & corpore fumigato, elicitur ſudor. Sed tamen non temere ſunt agenda, niſi quis febres habuerit diuturnas, & maxime aliqua facultate ſudoris provocandi indigeat, virtute infirmi ſalva.

CAP. VIII.

De Variolis.

Variolæ de ſanguinis putridi naſcuntur corruptione, & ſunt de accidentibus ſynochum comitantibus. Quarum ſigna, febris eſt forfortitudo, cephalea, rubor oculorum & faciei: Et plenitudo eorum, gravitas, dolor in gula, & in pectore tuſſis, prurigo in naribus, ſternutatio, punctura in ſuperficie corporis. Quia materia exitum quæ-

rens , carnem pungit & cutem, ſeparans iuncturas earum ad exeundum. Quæ cum videris , certa ſigna habeas huius venturæ paſſionis. Medicandum eſt ergo initio cum calidis & humidis , quæ materiam diſſolvant , & extrinſecus expellant. Caveatur à frigida medicina, quæ claudit humores, & congelat. Medicina vero cito eiiciens variolas, & ſine moleſtia , ſuccus eſt marathri, apii, cum oxyſaccharo. Accipiant de hac confectione à nobis probata. Rec. ficus ſiccas 5. lentis mundatæ, drach. x. laccæ, drach. 5. draganti drach. 5. marathri, drach. 4. omnia coquantur in 1. lib. aquæ & S. uſque ad 3 decoque, deinde cola, & mitte ſcrup. 1. de croco, & da bibere ieiunoante cibum, & hora dormitionis, donec totæ apparuerint, & deinde ceſſet. Aliud. Rec. roſæ, lentis mundatæ, ana drach. 4. laccæ, drach. 2. marathri, ſemen citoniorum,

rum, dragaganti, ana drach. 1. & S. maſtichis, drach. 1. omnia coquantur, colentur, & bibere unc. 3. dentur cum ſaccharo, demus ptiſanam, chryſolocannam, cucurbitam, betam. Epithimata omni modo vitentur, ne forte vulnera intra revertantur, & cadentes in cardiacam, moriantur. Studendum in initio, ne in oculis puſtulæ naſcantur, & lavemus cum lotura olivæ oculos mundificante. His mundificatis, imponenda aqua roſata, cum ſucco maligranati, vel aqua roſata, cum ſumac. Si circumdando exierint, lavetur cum viſco pſyllii, & ſaccharo. Poſt ſeptem dies oportet cuſtodiri de medicina, vel diæta ſolutionis, quia hac paſſio propria eſt ſolutioni ventris ſupervenienti. Quæ ſi veniat, oportet eam ſtringi cum medicina in diarrhea dicta, vel in aliis locis huius operis. Puſtulis effluentibus, & deſicca-

ſiccari incipientibus, impleatur culcitra ubi iaceat infirmus de oryzæ farina. Superponatur vulneribus, farina oryzæ, vel milii, cum croco.

INDEX

INDEX CAPITUM

Conſtant. African.

CAPUT PRIMUM.

De ephemeris febribus. Pag. 5

CAPUT SECUNDUM.

De Cauſone. 14

CAPUT TERTIUM.

De tertiana febre. 22

CAPUT QUARTUM.

De Synocho. 30

CAPUT QUINTUM.

De febre quartana. 36

CAPUT SEXTUM.

De quotidiana febri. 43

CAPUT SEPTIMUM.

De ſudore nimio. 50

CAPUT OCTAVUM.

De variolis. 53